

DIENSTGEHEIM.

OP KAART
ACD/ 4B
DAT: 52-52
PAR: P

Verbinding: 32.

No. BV/G 3144 -51.

Datum: 4-12-1951.

Onderwerp: Betreft oprichting werklozencomité te Arnhem. (30-11-51).

Datum van ontvangstbericht: Geen.
Betrouwbaarheid berichtgever: Zeer betrouwbaar.
Waardering bericht: Idem
Tevens bericht gezonden aan: Burgemeester Arnhem.
Medewerkende instanties: Geen.
Ondernomen actie: Geen.

6.35 6.35
05.11 01.12.51
- 8 DEC. 1951
ACD/ 124744
06.2.12.4 - 6.34
06.2.12.4 - 6.35

Schuttlax in naam van

DIENSTGEHEIM.

Op 30 November 1951 is te Arnhem een vergadering belegd om te komen tot de oprichting van een zgn. Werklozencomité. Tevoren waren aan het gebouw, waar de Dienst voor Sociale Zaken te Arnhem is gevestigd, aan de zich daar meldende werklozen convocaties uitgereikt. Ongeveer 45 werklozen gaven aan de oproep gehoor en woonden de vergadering bij.

Deze vergadering stond onder leiding van A. van den Berg, geboren 14-8-1925, bekend communist, E.V.C.-bestuurder en raadslid te Arnhem. Tevens was aanwezig, H.W. van de Pol geboren 2-10-1921, eveneens E.V.C.-bestuurder te Arnhem.

Eerstgenoemde zette in een uitvoerig betoog uiteen, dat de werkloosheid met de dag toeneemt, vooral onder de bouwvakarbeiders. De schuld hiervan lag, volgens spr., bij de aan de leiband van Amerika lopende Nederlandse Regering, die slaafs gevolg gaf aan de Amerikaanse eisen voor de oorlogsvoorbereiding. Spr. bracht de bekende communistische critiek op het regeringsbeleid, speciaal op het gebied van het woningbouwvraagstuk. In dit verband herinnerde spreker aan de betoging, welke op Maandag 24 December 1951 te Amsterdam wordt gehouden om kracht bij te zetten aan de eis van een gedwongen lening om in 1952, 50.000 woningen te kunnen bouwen. Spr. zeide met deze eis twee vliegen in één klap te vangen, n.l. leningen van de woningnood en werk voor werkloze bouwvakarbeiders.

Iets nieuws bracht spreker eigenlijk niet naar voren.

Hierna richtte spr. zich tot de aanwezigen en zeide dat bovengenoemde eis en alle andere eisen en rechtvaardige verlangens van de arbeiders slechts verwezenlijkt konden worden als de arbeiders zich, zonder onderscheid van godsdienstige- of politieke levensopvatting nauw aaneensloten. Vooral voor de werkloze arbeiders achtte hij dit van groot belang, omdat het spook van de werkloosheid ook geen onderscheid maakt. Het nu op te richten werklozencomité was dan ook geen verlengstuk van de E.V.C. en nog minder een communistische instelling. Het bestuur moest dan ook samengesteld worden uit leden van verschillende vakbonden, bij voorkeur vooral van N.V.V.-ers.

Staande de vergadering werd een werklozencomité opgericht. Ongeveer 20 aanwezigen gaven zich als lid op.

Met de samenstelling van een bestuur, wilde het niet erg vlotten, want niet-E.V.C.-ers werden vooralsnog niet bereid gevonden, deel van het bestuur uit te maken. Het voorlopig bestuur bestaat tot nog toe uit Van den Berg en Van de Pol.

Het enige, op deze vergadering genomen besluit is, dat bij de desbetreffende gemeentelijke instanties, met alle middelen zal worden aangedrongen op een kersttoelage voor de werklozen die in de overbruggingssteun zijn.

Besloten werd tenslotte om, zo mogelijk de volgende week, (3 - 8 Dec. 1951), weer een vergadering te beleggen.

De vergadering had, gezien het gehalte der aanwezigen, een vrij rustig en ordelijk verloop. Van veel animo om tot acties over te gaan, is niet gebleken.

E I N D E.

4-12-1951.

Verbinding: 32.

01.12.7 05.12
17 DEC. 1951
ACD/125563

No.: BV/G 3219 -51.

Aan de Binnenlandse Veiligheidsdienst
te
's-Gravenhage.

Schultze

OP KAART
ACD/48
DA: 29-1-52
PAR: 4

VERTROUWELJK.

Bijgaand doe ik U een afschrift
toekomen van een oproep dd. 11-12-1951 van
het voorlopige Arnhemse Werklozencomité
betreffende een te houden vergadering op
14 December a.s.

x) Afzender: Johannes Hoff, geboren te Arnhem,
16-4-1919 (secretaris van het comité),
Gericht aan: Reint van der Molen geboren te
Assen 17-5-1919.

12-12-1951.

fg

De Waag

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

14 December 1951.

Doss.7.21-1.

Onderwerp: Werkelozen Comité.

Bijlage: aarschrift pamflet.

Hierbij wordt toegezonden "aarschrift" van een pamflet, uitgave van het "Werkelozen Comité" te 's-Gravenhage, zoals die op 12 December 1951 werden uitgereikt aan het kantoor van de Dienst voor Sociale Zaken aan de Beijersstraat. De namen van de personen door wie de pamfletten werden uitgereikt, zijn voorshands niet bekend geworden.

Alvorens het pamflet aan belanghebbenden af te geven moesten dezen hun naam en adres op een lijst plaatsen. Hiervoor bleek weinig enthousiasme te bestaan.

Omtrent de oprichting van het "Werkelozen Comité" wordt verwezen naar dezerzijds bericht Doss.no.7/629 d.d. 11 December 1951 en naar "De Waarheid" d.d. 8 December 1951, Haagse Editie. (einde)

4

NIEF O.K.
ACD/413
DAT. 30/12
PAP. 48

6.35 6.35
05.5-08 01.12.7 6.35
17 DEC. 1951 05.26
ACD/125695

O P R O E P

AAN DE WERKELOZE ARBEIDERS VAN DEN HAAG.

MAKKERS,

De Vrijdag j.l. gehouden eerste werkelozenvergadering na de oorlog, heeft aangetoond, dat het noodzakelijk is, dat de werkeloze arbeiders zich verenigen, teneinde aan de steeds meer om zich heen grijpende armoede paal en perk te stellen.

Te dien einde heeft zich uit de vergadering een comité gevormd hetwelk met alle middelen een actie onder de werkeloze arbeiders wil ontketenen.

DAARTOE STELT HET COMITÉ ZICH VOOR BINNENKORT EEN GROTE OPENBARE VERGADERING TE BELEGGEN VOOR ALLE WERKELOZEN IN DEN HAAG, DUS ZOWEL N.V.V.-, E.V.C.-, K.A.B.- en C.N.V.- GEORGANISEERDEN, ZO OOK ONGEORGANISEERDE WERKELOZE ARBEIDERS.

ALS EERSTE STAP WORDT U ALLEN EEN PETITIONNEMENT VOORGELEGD,
HETWELK BEOOGD, OM VOOR ALLE WERKELOZE ARBEIDERS EEN K E R S T -
GRATIFICATIE TE DOEN VERSTREKKEN.

TEKEN DUS DIT PETITIONNEMENT WANNEER HET U WORDT AANGEBODEN.

HET IS IN ONS ALLER BELANG!!!!!!!!!!!!!!

HET WERKELOZEN

COMITÉ.

-OP KAART
ACD/48
DAT: 6.2.52
PAR: P

VERTROUWELIJK.

6.35 05.16	6.151 05.16	6.35	6.151
6.35	05.16	01.12.7	01.12.7
05.1-00		21 DEC. 1951	
6.151 05.1-00		ACD/126154	

Verbinding: 32.

No. BV/G 3250-51.

Rechts in kennis
Datum: 15 December 1951. *no*

Onderwerp: Verslag van een openbare vergadering van het "Voorlopig
Arnhems Werklozen Comité", gehouden te Arnhem op 14-12-1951.

Datum van ontvangstbericht:	Geen.
Betrouwbaarheid berichtgever:	Zeer betrouwbaar.
Waardering bericht:	Idem.
Tevens bericht gezonden aan:	Burgemeester en P.G.Arnhem.
Medewerkende instanties:	Geen.
Ondernomen actie:	Geen.

VERTROUWELIJK.

VERSLAG van een openbare vergadering van het "Voorlopig Arnhems Werklozen Comité", gehouden te Arnhem op 14 December 1951.

ZAALCAPACITEIT: + 150 personen.

AANWEZIG:

18 personen, inclusief bestuur.

Het bestuur had sinds de vergadering van Vrijdag 30 November 1951 een wijziging ondergaan. De namen van twee der aanwezige bestuursleden, waaronder die van de fungerende voorzitter, zijn tot nog toe onbekend. Het derde bestuurslid is genaamd:

HOFF Johannes, geboren 16-4-1919, wonende te Arnhem, Waterkersstraat 15, die secretaris is van het Comité en niet alleen als spreker optrad, doch ook praktisch de leiding had van de vergadering. De zogenaamde voorzitter was kennelijk maar een stroman.

Hoff hield een inleiding en schetste in de bekende communistische termen, de toestand van de werklozen, de omvang van de werkloosheid en de oorzaken die de werkloosheid en de toeneming daarvan in de hand werken. Hierbij bracht hij niets nieuws naar voren.

Vervolgens becritiseerde hij de Regering, het Gemeentebestuur en de Dienst Sociale Zaken, die niets wilden doen om de nood van de werklozen ook maar iets te lenigen. Hij bleef met feitenmateriaal op de vlakte en zijn gehele betoog hing als los zand aan elkaar. Hij had de grootste moeite, zich fatsoenlijk uit te drukken en bij de pogingen daartoe viel hij meermalen uit zijn rol.

Vervolgens zeide spreker dat het comité neutraal is en dat werklozen van allerlei richting er bij aangesloten zijn. Ook het bestuur zou uit personen van verschillende richting bestaan, n.l. uit één N.V.V.-er, twee E.V.C.-ers en twee ongeorganiseerden. Spreker zeide hiervan dat de N.V.V.-er en één ongeorganiseerde op deze vergadering niet aanwezig waren, daar beiden momenteel weer werkten in verband met de drukte voor de feestdagen. Spreker zeide te hopen dat er zich zoveel N.V.V.-ers, K.A.B.-ers en C.N.V.-ers zouden melden, dat daaruit een comité gevormd kon worden, opdat de E.V.C.-ers geheel konden terug treden. Dan zou "Het Vrije Volk" ook geen reden meer hebben om een stukje te schrijven, dat het werklozencomité onder leiding stond van het communistische raadslid Van den Berg. Spreker zeide, dat er niemand van het bestuur van het N.V.V. op die vergadering was geweest, hoewel het uitgenodigd was en dat ze toch wisten dat Van den Berg de leiding had gehad. Spreker vroeg zich af hoe zij dit wisten, maar hij noemde het ook beschamend voor het N.V.V., dat de stoot tot een actie altijd van de zijde van de C.P.N. moet komen.

"Maar", aldus spreker, "je ziet het nu. We hebben alle raadsfracties en alle besturen van de vakorganisaties één uitnodiging gestuurd en wat zie je? Alleen de C.P.N. is vertegenwoordigd en alleen de E.V.C. Die hebben wel belang bij onze strijd".

Hiermede beëindigde spreker zijn inleiding en gaf gelegenheid tot discussie, vragenstellen en tot het doen van voorstellen om tot actie te komen. "Als ze dan niet op de vergaderingen willen komen, dan zullen wij op de een of andere manier bij hen komen, dus laat eens horen wat jullie er van denken", aldus besloot spr..

Van verschillende zijden werden toen voorstellen gedaan, als het persoonlijk gaan bezoeken van de fractievoorzitters van de gemeenteraad, de besturen van de vakbonden, de Directeur van Sociale Zaken en het College van B. en W. Ook werd het voorstel gedaan om een "hongerdemonstratie" te houden voor een Kersttoeslag van 50%. Dit laatste vond men voorlopig nog te voorbarig, men wilde althans eerst het eerste voorstel uitvoeren en zo dit niet zou baten, dan inderdaad een hongeroptocht organiseren. Wel werd verwacht, dat de politie dan zou ingrijpen, maar men zou zich hierdoor niet laten afschrikken, al kwam men ook met 1500 man.

Bij de discussie vroeg ook A. van den Berg, geboren 14-8-1925 die, met het andere C.P.N.-raadslid, J.C. Dreckschmidt, de C.P.N. vertegenwoordigde, het woord.

Hij zeide verheugd te zijn een uitnodiging tot het bijwonen van deze vergadering te hebben ontvangen en hij verzekerde dat de C.P.N. veel belangstelling had voor het lot van de werklozen. Zijn betoog, dat nu volgde, was een zuivere politieke inleiding, die eigenlijk van de bestuurstafel af had moeten komen. Hij ging vrij diep in op de toestand van de werklozen en op de oorzaken van de werkloosheid. Hij zegde alle steun toe van de C.P.N. en stelde voor dat, als straks de begrotingsdebatten in de Gemeenteraad werden gehouden, de werklozen in groten getale op de publieke tribune aanwezig moesten zijn. Zij zouden dan kunnen horen wie van de partijen in de Gemeenteraad werkelijk voor hun belangen opkwamen en de niet-communisten zouden dan tevens kunnen horen, hoe de raadsleden, die zij zelf hadden gekozen, nu hun belangen verwaarloosden.

Na nog wat heen en weer gepraat over de te voeren acties, deelde Hoff mede dat er na afloop gelegenheid was, zich op te geven om delegaties te vormen, die straks genoemde instanties zouden gaan bezoeken.

Hiermede was de vergadering die een rustig en ordelijk verloop had, afgelopen.

De aanwezigen waren practisch allen bekende communisten en/of E.V.C.-ers. Voor zover kon worden nagegaan, was van de niet-communistische raadsfracties, vakbonden en pers, die wel waren uitgenodigd, niemand aanwezig.

E I N D E.

15-12-1951.

I.D. 3123. A.

Leiden

OP KAART
A.D./13
DAT: 6-12
PAR: R.

6.35	6.35	6.35
05.16	01.12.3	01.12.7
27 DEC. 1951		6.35
ACD/126432		02.37

Betreft: Verslag vergadering E.V.C. Leiden.

Dienstgeheim.

Schiedam is streek

*gaut v
ok*

Op Vrijdag, 21 December 1951, te 14 uur, is er door de E.V.C. alhier, in Den Burcht te Leiden een openbare vergadering gehouden, welke in hoofdzaak was belegd voor werklozen. Aanwezig waren 19 personen. Zaalruimte 150 zitplaatsen. Als spreker trad op Gerrit SCHOEN, geb. te Zaandam, 24-8-15, wonende te Zaandam. De vergadering werd geopend door Willem Frederik van RIET, geb. te Leiden, 5-11-08, wonende te Leiden, Mare 68. Deze sprak er zijn teleurstelling over uit, dat er zo weinig belangstelling bestond voor deze vergadering. Er zijn in Leiden 4000 werklozen, maar dat zou je niet zeggen aan dit vergaderingsbezoek, aldus Van RIET. Hierna gaf hij aan SCHOEN voornoemd het woord. In een rede van 1 uur, hekelde deze spreker op de bekende wijze, de Regeringspolitiek, welke is afgestemd op de voorbereiding van een nieuwe oorlog. Spreker deed het voorstel, om een Leids werklozen Comité op brede basis op te richten. Hierin moeten zitting nemen leden van alle bestaande organisatie's. Zodra dit Comité is opgericht, aldus spreker, moeten er handtekeningen van Leidse werklozen worden verzameld en een verzoek worden ingediend bij het Gemeentebestuur om een Kerst-gratificatie aan de Leidse werklozen te verstrekken. Spreker wees op de actie, welke voor dit zelfde doel te 's-Gravenhage gaande is en waar in korte tijd 3000 handtekeningen verzameld zijn. Nadat spreker zijn rede beëindigd had, deelde de aanwezige communist Nicolaas JONGBLOED, geb. te Hillegom, 6-12-06, wonende te Leiden, Levendaal 94, mede, dat hij bereid is zitting te nemen in een dergelijk op te richten comité. Getracht zal worden een comité op brede basis op te richten, uitsluitend met het doel een Kerst-gratificatie te verkrijgen voor de Leidse werklozen. Te 16 uur werd de bijeenkomst door Van RIET gesloten, nadat eerst nog een protestmotie was aangenomen tegen het Ambtenaren-verbod. Deze motie zal ter kennis van de Regering worden gebracht. Het geheel had een ordelijk verloop.

*gaut v
ok*

Leiden, 24 December 1951.

De Haag

VERTROUWELIJK

6.35 6.35
01.12.7 05.16 6.35
22 December 1951. 05.5-08

Verbinding: No. 12

Doss. 7.21-2.

Onderwerp: Vergadering Werkelozen Comité. (E.V.C.).

Betrouwbaarheid berichtgever: betr.

27 DEC. 1951
ACD/126500

OP KAART
ACD/46
DAT: 12-25
PAR: 1

Schutblad is nummer 10

Op Donderdag 20 December 1951 te 14.00 uur werd in Amico, Nieuwstraat 30 te 's-Gravenhage, door het Werkelozen Comité (E.V.C.) een vergadering gehouden.

Aanwezig plm. 100 personen, voornamelijk bouwvakarbeiders.

Zaalcapaciteit 375 personen.

Achter de bestuurstaafel had een vijftal personen, allen circa 30 jaar oud, plaats genomen.

De voorzitter, zekere BRINKHUIS, (mogelijk is bedoeld Henri Jacques BRINKHUIS, Den Haag 5-10-'18, met ~~h~~selaar en wonende Van der Neerstraat 141/III te 's-Gravenhage, reeds bekend) opende de vergadering. Hij wekte de aanwezige arbeiders op, zich te verenigen zoals dat tijdens de staking bij Boele en van Eesteren is gebeurd. De Uniebonden hebben geen aandeel in de strijd voor de werkelozen en doen evenmin moeite om voor de werkelozen een kerstgratificatie te verkrijgen.

Vervolgens gaf één der onbekend gebleven bestuursleden een korte uiteenzetting over het werklozen vraagstuk. De Regering draagt hiervoor de verantwoordelijkheid. Het bouwen van woningen wordt vertraagd en grote kapitalen worden voor de defensie besteed, aldus deze spreker.

Van de geboden gelegenheid tot discussie maakte het Gemeenteraadslid Huib HOVENS (bij U bekend) gebruik.

Hij liet zich in afkeurende zin uit over de verplichting tot het opnemen van 2 vacatiesnipperdagen door de werkelozen, waarvoor men de vacatiebonnen moet inwisselen, HOVENS noemde dit "zakkenrollerij" van de Regering (applaus).

HOVENS betreurde het, dat op deze vergadering geen vertegenwoordigers waren van de uitgenodigde besturen der Uniebonden.

Tenslotte gewaagde spreker met voldoening van het feit dat tijdens het inzamelen van gelden voor de werkelozen op Dinsdag 18 December 1951, nabij het Gem. Bureau voor Werkelozenzorg in de Beijersstraat, het één der werkelozen

gelukte

*aantok
zie ook
adres*

gelukke, een door de politie inbeslaggenomen collectebus met inhoud, in veiligheid te brengen.

Op voorstel van de voorzitter werd uit de vergadering een uit zes personen bestaand comité gevormd. Dit comité ging na afloop der vergadering onder leiding van Huib HOVENAAR naar de Burgemeester, om te eisen dat de regeling der snipperdagen ongedaan wordt gemaakt en dat aan de werkelozen een kerstgratificatie wordt verstrekt.

Van laatstbedoeld comité maakte deel uit de U bekende Leonardus Arnoldus Hendricus SIMONIS, geboren te 's-Gravenhage 1 Mei 1911, wonende Stortenbekerstraat 141 te 's-Gravenhage.

SIMONIS zou lid zijn van het N.V.V.

Op de vergadering, die te 15.15 uur werd gesloten, gaven zich acht personen op om Maandag 24 December 1951 deel te nemen aan de demonstratie te Amsterdam, voor de bouw van 50.000 woningen. De E.V.C. stelt de deelnemers in de gelegenheid per autobus gratis naar Amsterdam te gaan. Plaats en tijd van vertrek hiervoor zullen nog nader worden bekend gemaakt. (Einde).

OP KAART
ACD/ 46
DAT: 6332
PAR: 7

6.35 635 28 December 1951.
05.11 01.12.3 630
-4 JAN 1952 FOS.5-08
ACD/ 126872 Schelle is
penningmeester

Delft

Verbinding 6 heeft de eer U het volgende te berichten:
Op Donderdag, 27 December 1951, te 14.30 uur, werd door de afd.
Delft van de E.V.C. een grote openbare vergadering belegd in
de zaal van Hotel Wilhelmina te Delft.

Voor deze vergadering werden opgeroepen alle werkloze ar-
beiders van Delft om zich te verzetten tegen verdere werkloos-
heid en een extra uitkering voor de feestdagen.
Als spreker was voor deze vergadering uitgenodigd het hoofd-
bestuurslid van de E.V.C. Hendricus Jacobus NOOTER, geboren
te Amsterdam, 20 November 1920, wonende te Rotterdam.

De aanvragers voor deze vergadering waren:

N X | Adrianus Gerardus REIJGERSBERG,.
geboren te Delft, 11 Februari 1919, als voorzitter;

V X | Lucas MULHUIJZEN,.
geboren te Delft, 30 Juni 1907, als secretaris; en

V X | Petrus de ROO, .
geboren te Delft, 21 Juni 1896, als penningmeester van de E.V.C.
afdeling Delft.

Te 15.30 uur waren nog slechts 10 personen aanwezig, hieron-
der begrepen bestuur en spreker en men besloot de vergadering
geen doorgang te doen vinden. Men kwam overeen lijsten te ver-
zamelen met handtekeningen van werkloze arbeiders en deze
aan te bieden aan het Gemeentebestuur van Delft.

Op Vrijdag, 28 December 1951, werd hieraan door enige perso-
nen gewerkt aan de ingang van het lokaal waar steun in ont-
vangst werd genomen en als resultaat hiervan werden op die
dag te 15.00 uur, 4 lijsten waarop in totaal 89 handtekeningen
stonden, aangeboden aan het Gemeentebestuur van Delft.

De lijsten werden aangeboden door een aangewezen commissie
zich nomende: "WERKLOZEN-ACTIE-COMITE" bestaande uit Mul-
huijzen voornoemd, Hendrik van VELZEN; geboren te Delft, 2 No-
vember 1921, fabrieksarbeider, wonende Molslaan 141 te Delft, e
Nicolaas MULDER, geboren te Wijk aan Zee, gem. Beverwijk, 26
Maart 1917, schilder, wonende Voorstraat 29 te Delft.

Een foto copie van deze lijsten gaat hierbij.

De aanbieding geschiedde zonder dat zich daarbij wanordeli-
heden voordeden.

Verbinding 6.

*fructu
ok*

*aantok X
ok*

Wij verklaren arbeiders van Delft, verlangen van het Gemeentebestuur, in verband met de feestdagen, een extra uitkering van 25 % op de uitkering van de overbrugging en sociale bijstand, waarvoor het ons mogelijk wordt onze zeer moeilijke positie tijdens de feestdagen te verlichten.

Naam

Naam

J. B. Staal
J. de Toorn
~~W. v. Heijzen~~
W. J. van
C. N. Rossen
J. de
Th. A. Wijnen
~~W. J. van~~
J. W. Jansen
J. Fort
J. de
W. J. van
J. de
J. de

Bylagen 41
126.072
+

[Faint, illegible handwritten text at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.]

Wij werklozen arbeiders van Delft, verlangen van het gemeentebestuur in verband met de feestdagen een extra uitkering van 25% op de uitkering van de overbrugging en sociale toestand, waardoor het ons mogelijk wordt, onze uiterst moeilijke positie tijdens de feestdagen te verlichten.

Naam

Naam

Willems.

St. D. S. H. A.
K. D. H. A.

F. Baljon
J. Klok
J. H. v. d. Helm
N. A. D.

de de Buij
de de de de de
de de de de de
de de de de de

de de de de de
de de de de de

de de de de de
de de de de de

de de de de de
de de de de de
de de de de de
de de de de de

van Houten

de de de de de
de de de de de
de de de de de
de de de de de

de de de de de
de de de de de
de de de de de

de de de de de
de de de de de

de de de de de
de de de de de
de de de de de

de de de de de
de de de de de
de de de de de
de de de de de

Wij, werkloze arbeiders van Delft, verlangen van het
gemeentebestuur in verband met de feestdagen, een extra
uitkering van 25% op de uitkering van de overbrugging
en sociale bijstand, waardoor het ons mogelijk wordt
omze uiterst moeilijke positie tijdens de feestdagen
te verlichten.

Naam

Naam

G. J. van Buij
H. J. van Buij
A. Kool
J. de Rottveel
Alm. M. Hoogendoorn
A. J. van
M. J. van
H. de
G. J. van
H. J. van
Z. E. van
J. J. van
P. J. van
W. J. van
J. J. van
J. J. van
J. J. van

H. J. van
H. J. van
H. J. van
H. J. van
H. J. van
H. J. van
H. J. van

Wij werkloden arbeiders van Delft, verlangen van het
gemeentebestuur in verband met de feestdagen, een extra
uitkering van 25% op de uitkering van de overbrugging
en sociale bijstand, waardoor het ons mogelijk wordt
onze uiterst moeilijke positie tijdens de feestdagen
te verlichten.

Naam

Naam

~~Marion~~

J. Luit

~~A. Klokman~~

~~E. Schol~~

~~J. J. J. J.~~

~~W. J. J.~~

~~J. J. J.~~

~~A. J. J.~~

~~M. J. J.~~

~~P. J. J.~~

R. C. O. O. O.

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
 (slechts bij definitieve opberging invullen)
 O N A F G E D A A N

cc. 1272/1

Mo houd

2014

dupl. in OD 1288. ✓
 opzet -- OD 140 ✓

Afd./Sect.:   Dat.:   Par.:

Interne aanwijzingen ACD

dit is nog laag - 10/1/52 M

ACD/   Dat.:   Par.:

✓ ACD/cont. 27/1/52

ACHTEREEENVOLGENS AAN: HB

H. ACD, namens deze

VERANTW. VOOR ADM. AFDOENING: B

Dat.: 11 Jan 52

Afd.	Sectie	Behandeling	Afz./Par.	Dat.
		Duplicaat van stuk no. <u>127271</u> gezonden aan <u>Kens/BZ/BII</u>		
		ACD		
HB			Gen ACD	14.1.52
B		HB, BII, BIII, BIV	SB	15-1-52
	HB			17-1-52
	BII			16-1-52
	BIII	persoonlijk x 23.1.52		24/1
		17-1-52		1/2
		9-29-1-52		1/2-52
	1/2/52			
	BIV			

Afd.	Sectie	Behandeling	Afz./Par.	Dat.
		Aan de hand van dit dupl. CO geen correspondentie voeren Org. C.O. is in behandeling bij <u>B</u>		
83		16 x HD ACD	Geo. H. 11/12	
	BT		SB	14.1.52
	<u>BT</u>	nie org	~~Geo. H. 11/12~~	

Afd. Sectie	Behandeling	Afd. Par.	Dat.
	<p>Aan de hand van dit dupl. CO geen correspondentie voeren Org. C.O. is in behandeling bij <u>B</u> ACD</p>		
B	H B	COO A. 1/2 p. 100	
	<p>~~B III~~ ~~15-1~~</p>	SB	14.1.52
	<p>~~15-1~~ ~~17-1~~</p>		
	<p>~~B III~~ s. gaarne met origineel aan mij worden oig bezorgd. ~~B~~ 22.1.52</p>	B 7 9 1/2	
<p><u>Met origineel</u></p>			

rd. Sectie	Behandeling	Afz./Par.	Dat.
------------	-------------	-----------	------

Aan de hand van dit dupl. CO geer correspondentie voeren
Org. C.O. is in behandeling bij

ACD

Kenn

[Handwritten signature]
16/1

Nie ariëel

RAPPORT VAN KB

AAN HB B III B V KEW

No: 3809

Betr.: INVLOED C.P.N. EN E.V.C.

Typ.C.

6.35 6.35
01.23 01.12.3
6.43
10 JAN. 1952
ACD | 127221
d 6.151
06.12
06.12
6.151

Van goed ingevoerde zijde ontvingen wij onderstaand rapport.

De invloed van de C.P.N.en E.V.C. wordt groter onder de arbeiders om de volgende redenen.

- Vk...
Tilburg!*
- a. Onrustverwekkende omvang der werkloosheid. Het idee der arbeiders, wat ik steeds controleren kan, is, dat de oplossing weer een oorlog zal zijn. Zij redeneren als volgt: De Duitse bezetting hebben we leren kennen. De beloften door de Nederlandse Regering gedaan vanuit Londen, worden niet nagekomen. Als dank voor de doorgestane ellende krijgen wij de werkloosheid. Laat de Rus maar komen, te verliezen hebben wij toch niets meer.
  - b. de aansporing van B.BRANDSEN tot grotere activiteit zal in de loop van enkele maanden wel blijken. Houdt U de Hoeksestraat 53, maar in de gaten. Grotere activiteit in de bedrijven is niet direct te verwachten. Arbeiders in de bedrijven houden zich uiterlijk koest om de angst voor ontslag. Revolutionaire krachten in de fabriek hebben opdracht zich koest te houden om eventuele massale ontevredenheid aan te wakkeren en verder te leiden.
  - c. huidige ledentalsterkte der E.V.C. in Tilburg ligt momenteel tussen 90 en 100. (Zie in verband met het hiervoren vermelde het schrijven No. 122400 d.d. 22 November 1951 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken).

KB, 9 Januari 1952

Voor welke gemeente of voor welk gebied geldt dit bericht? B.M. 18.12

GEEN ACTIE zonder overleg met K.B.

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
 (slechts bij definitieve opberging invullen)
 O N A F G E D A A N

CO. 127274

08/2014

Werklozen comité

08/2014

Afd./Sect. *BI* Dat.: *22/1/52* Par.: *[Signature]*

Interne aanwijzingen ACD
3dupl. schuttbl. (naar aent) vern.

A.C.D. 5/8/5
 Werkgr. Vern

ACD/ Dat.: Par.:

ACHTEREEVOLGENS AAN: *Via Kees aan B*

H.ACD, namens deze

VERANTW. VOOR ADM. AFDOENING: *B*

Dat.: *11/1/52*

Afd. Sectie	Behandeling	Afz./Par.	Dat.
	Duplicaat van stuk no. <i>127274</i> gezonden aan <i>Kees - BI/BI</i>		
	<i>ACD</i> ~~<i>11/1/52</i>~~	<i>[Signature]</i>	<i>14/1</i>
<i>B</i>	<i>HB, B II, B III, B V</i>	<i>SB</i>	<i>15.1.52</i>
~~<i>HB</i>~~		<i>HO</i>	<i>15.1.52</i>
~~<i>B II</i>~~		<i>H</i>	<i>16-1-52</i>
~~<i>B III</i>~~	<i>geruis g. 17.1.52.</i>		<i>18/1</i>
~~<i>11/1/52</i>~~			<i>22/1.52</i>

RAPPORT VAN KB

AAN HB B III B V KEW

No.: 3810

Betr.: WERKLOZEN-ACTIE-COMITE TE TILBURG
Typ.C.

605 605
W.V.-02.34 01.12.51
10 JAN. 1952. d
ACD/ 127274

Donderdag 13 December 1951 waren in Hoeksestraat 53 te Tilburg bijeen:

- X J.HORSTEN Sr., Hoefstraat 8
- X Toon STOKKERMANS, Molenstraat 54
- X VAN DILLEN, Valkenierstraat 46
- X Piet SMULDERS, voorheen het liefje van Wed. DE WIT, nu met een nieuwe ster aanwezig, voorheen wonende van der Aastraat 29 en thans wonende Groenstraat 216
- X A.A.BERGHUIS, voorheen wonende Bomstraat 24, thans wonende Rob van Spaendonkstraat 11 en een baasje van ± 50 jaar, genaamd VAN ES. Laatstgenoemde loopt mank en is een ex-sigarenmaker.

Men verwachtte nog meer mensen doch deze zijn niet gekomen. Men is gekomen tot een voorlopig Werklozen-actie comité, correspondentieadres P STOKKERMANS, Molenstraat 54. Een schrijven namens dit comité werd gezonden aan B. & W. om voor werklozen en DUW-arbeiders een Kerstgratificatie los te krijgen. Dit is de eerste stap.

Een ontwerp-manifest werd opgesteld waarin de geboorte van het Actie-comité wordt gemeld en het doel er van. Doel is: Goedkope boter, goedkoop vlees, voorrang van vrijbankvlees, gratis cokes van gasfabriek. Ontspanningsavonden en middagen door middel van film, schaken, dammen enz.

Het eigenlijke doel is natuurlijk andere mensen onder controle te krijgen en op te voeden in revolutionaire zin en grieven aan te wakkeren.

Het pamflet zoude daarop volgende week worden uitgezet aan werklozen en DUW arbeiders. Het gehele geval is momenteel in handen van J.HORSTEN Sr. en STOKKERMANS.

KB, 9 Januari 1952

GEEN ACTIE zonder overleg met K.B.

RAPPORT VAN KB

Voor HB, B III, B V en KEW

No. 3836

Betr.: WERKLOZEN ACTIE COMITÉ TE TILBURG

Typ.: B.

Uit betrouwbare bron werd onderstaand rapport ontvangen van een vergadering van het Werklozen Actie Comité op Vrijdag 21 December j.l. in Ons Huis, Hoeksestraat te Tilburg.

Aanwezig: 40 personen, waarvan ongeveer 10 E.V.C.ers. Het zijn grotendeels DUW arbeiders. Inleider: Van Raamsdonk, Amsterdam. Vrijgestelde der E.V.C., iemand die de vergadering kan meeslepen. Er waren veel discussianten. Ontevredenheid was groot en kwam tot uitdrukking in de grote bijval van allen. Zij zijn het allen eens, dat het Comité goed werk kan verrichten. Met luide uitroepen gesteund wordt door de vergadering besloten om allen aanwezig te zijn op de Raadsvergadering van Vrijdag 28 December a.s.

Men zal zoveel mogelijk mensen mee zien te slepen. Loopt alles zo men het zich voorstelt, dan kunnen 40 à 50 personen aanwezig zijn. Dit ter ondersteuning van het verzoek om de Kerstgratificatie en de nodige herrie.

KB 10 Januari 1952.

GEEN ACTIE zonder overleg met K.B.

6.35	6.35	6.35	6.35
01.4	05.16	01.12.27	05.5-02.34
10 JAN. 1952			<i>d</i>
ACD/ 127391			

P. H. ...

Dienstgeheim.

No. 311

UITTREKSEL
Uit: OD 346
Voor: OD 2014
o.a.v.: BX
Dat.: 14/3-52
Par.: ME

Verslag politieke gebeurtenissen over de maand December 1951.

2-11
01-13-4
10 JAN 1952

ALD 127936

R a p p o r t .

Op politiek gebied is het in de afgelopen maand alhier zeer rustig geweest.

De Goudse afdelingen van de C.P.N. en de E.V.C. hebben geen bijzondere activiteit aan de dag gelegd.

Op Vrijdag 7 December 1951 werd door de afd. Gouda van de N.V.B. een St. Nicolaasfeest georganiseerd voor de kinderen in het café-restaurant De Beursklok aan de Markt te Gouda. Aanwezig waren circa 230 kinderen. De filmdienst van De Waarheid vertoonde enkele tekenfilmpjes, terwijl de kinderen getraceerd werden op chocolademelk met een borstplaat en een koek. Bijzonderheden hebben zich niet voorgedaan.

Overigens werden er geen bijeenkomsten of vergaderingen gehouden.

De toestand in de Goudse industrie is nog niet veel verbeterd.

Bij de firma Spit en van Cats zijn inmiddels reeds 80 man personeel ontslagen. Dit bedrijf heeft alhier de grootste moeilijkheden. Er zijn nu nog 60 personen in dienst. Meerdere ontslagen worden bij deze fabriek niet verwacht, daar het thans nog in dienst zijnde personeel wel genoeg zal nemen met een behoorlijke loonsverlaging. Doen zij dit niet dan zal het bedrijf gesloten moeten worden.

Het totaal aantal werkzoekenden bedraagt thans circa 650 personen.

De bekende Leeuwis maakt van/gelegenheid gebruik, wanneer de uitkeringen aan de werklozen worden gedaan, om in de hal van het gebouw propaganda voor de E.V.C. te maken. Veel succes heeft hij tot op heden niet kunnen boeken.

Gouda, 8 Januari 1952.

*geen
vervolg
mtb.*

2012

/de

2014

UITTREKSEL

Uit : OD 345

Naam : MAANDRAPPORTEN NOORD-HOLLAND

Voor : OD 2014

Naam : EVC- ACTIES INZAKE WERKLOOSHEID.

Ag. nr: 128390

Afz. : ~~128390~~ ID Beverwijk

Datum: 15 Januari 1951

Aard van het stuk: Maandoverzicht over December 1951

ZIE; Bijlage (blz. 3/4)

Uitgetr. door: JB

Op aanwijzing van: B III

Datum: 8-7-52.

15 Januari 1952

Nr.600-51

DIENSTGEHEIM

128390
DUPLICAAT

Onderwerp: MAANDOVERZICHT
          ingevolge aanschrijving
          Nr.B.X.81834, dd.17-3-50

MAANDOVERZICHT DECEMBER 1951

1. Extremistische activiteit
niet vermeld in incidentele rapporten:

a. Colportage:

In December was de openlijke colportage met communistische bladen minder actief dan de vorige maand.

- Colportage werd waargenomen met de nummers van "De Waarheid" van 7-12-51 : Resolutie dagelijks Bestuur CPN over Partijscholing
- 10-12-51 : Nationale Vredesconferentie Amsterdam.
- 17-12-51 : Conferentie van Communisten te Amsterdam.
- 18-12-51 : Discussie en slotwoord van Paul de Groot op Conferentie van Communisten te Amsterdam.

"De Waarheid" van 18-12-51 berichtte onlijnd dat op 17-12-51 met de colportage een record-hoogte was bereikt.

Op 20-12-51 werd gecolporteerd met het weekblad "Jeugd", met het z.g. Piet van Staveren-nummer van 22-12-51.

Colportage met andere communistische bladen werd in December niet waargenomen.

Op de Zaterdag werd gecolporteerd met "De Wachtoren" en "Ontwaakt" door leden van Jehova's Getuigen.

b. Activiteit:

DE WAARHEID:

Over de activiteit van "De Waarheid" in 1951 zonden wij U een afzonderlijke melding onder Nr. 3, d.d. 8-1-52.

ARCOREBERICHTEN uit Beverwijk kwamen in December niet in "De Waarheid" voor.

PLAATSELIJK NIEUWS: beperkte zich tot enkele bedrijfsberichten

- a. 16-12-51: Superol-fabrieken Beverwijk
- b. 13-12-51 en 29-12-51 Hoogoven
- c. 7-12-51: Visfabriek te Beverwijk.

In het laatste artikel dat handelde over de toestanden op deze fabriek werd critiek uitgeoefend op het beleid van B & W en onder de ondertitel "Actie zal beslissing versnellen" geschreven

"Nu het college van B en W zo duidelijk zijn tegenzin toont om maatregelen te treffen, zal de bevolking zelf in actie dienen te komen."

Het plaatselijk blad "De Kennemer" kwam in haar nummer van 12-12-51 hiertegen in het geweer. (Zie bijlage 6).

ADVERTEERDERS: Deze namen in December niet toe. Er adverteerden deze maand 4 middenstanders in "De Waarheid". Een van hen plaatste 4 advertenties, en drie één, w.o. slechts 1 Nieuwjaarsadvertentie in het nummer van 31-12-51.

Over de acties "WERFACTIE 5000 ABONNE'S" en "VERSTERKT DE WAARHEID VOOR DE VERKIEZINGEN" werden in December geen nieuwe bijzonderheden bekend.

"De Waarheid" besteedde in December veel aandacht aan de klokkenwestie in het naburige Uitgeest, o.a. uitvoerig in haar nummer van 11-12-51.

Gelden die de redactie voor een fonds te Uitgeest ontving, werden, volgens een publicatie, doorgezonden naar Uitgeest.

CPF:

Op de Donderdagen in December hield het CPF-Adviesbureau zitting in het Waarheidsgebouw van 18.45 - 20.00 uur.

Actieve actie met "verkiezingsbusjes" werd ook in December niet geconstateerd.

Op 20-12-51 hield de afdeling Beverwijk CPN een filmavond. (Melding 608, d.d. 20-12-51).

Op 18-12-51 werd bekend gemaakt dat een nieuw Ambtenarenverbod was afgekondigd, waarbij de CPN, ABC, ANJV, FVB en de EVC en de daarbij aangesloten bedrijfsbonden tot voor ambtenaren verboden verenigingen werden verklaard. Het CPN-Manifest, dat hierover verscheen, en voor welke verspreiding "De Waarheid" van 20-12-51 de partij-afdelingen opriep, werd tot op heden te Beverwijk nog niet verspreid.

Aan de CPN-actie voor een Kersgratificatie wijdde het plaatselijk blad "De Kennemer" in haar nummer van 15-12-51 een artikel, dat als bijlage 8 bij dit MC wordt gevoegd.

Hetzelfde blad schreef op 19-12-51 een anti-communistisch artikel i.v.m. het Ambtenarenverbod. (Zie bijlage 9).

ANJV:

De ANJV-activiteit was in December en ook nadien hoofdzakelijk gericht op het ageren van de gevangenschap van Piet van Staveren.

Op de CPN-filmavond werd met het eerder genoemde "Piet van Staveren-nummer" in de zaal gecolporteed à 10 cent, terwijl op een ABC-Cabaretavond, die alhier op 10-1-52 werd gehouden, actief gewerkt werd met de "Piet van Staveren-kaarten".

NEDERLAND-USSR:

Buiten de gebruikelijke ledenwerfactie op haar bijeenkomsten werd te Beverwijk nog geen extra ledenwerfactie waargenomen. In December hield de plaatselijke afdeling geen bijeenkomst.

Op 1-1-52 verscheen het orgaan "NU" in een groter formaat en werd bekend gemaakt dat op 17-12-51 sinds September 1951 6000 nieuwe leden en lezers waren gewonnen.

ABC:

Op 10-1-52 hield de afdeling ABC te Beverwijk een Cabaretavond. (Melding 33, d.d. 10-1-52). Het bestuur 1952 werd daarin vermeld.

I.V.B.:

Op 15-12-51 hield de afdeling Beverwijk van de Int. Ver. Bellamy, met andere organisaties een gezamenlijke Filmavond.

VREDESCOMITE:

Ons werd medegedeeld dat leden van het bestuur van het plaatselijk Vredescomite deelgenomen hebben aan de Nationale Vredesconferentie die op 9-12-51 te Amsterdam werd gehouden. "De Linie" van 14-12-51 schreef een uitvoerige beschouwing over deze bijeenkomst. De plaatselijke "Kennemer" van 12-12-51 schreef eveneens een beschouwing. (Zie bijlage 6).

E.V.C.:

Bij de verspreiding van "De Waarheid" op 4-12-51 werd propaganda gemaakt voor de twee landelijke EVC-bijeenkomsten die op 24-12-51 te Amsterdam werden gehouden. Hiervoor werd door de EVC te Beverwijk op 29-11-51 reeds een pamflet verspreid. De propaganda werd mede nog gevoerd bij de colportage van "De Waarheid" met het nummer van 28-12-51, waarin opgenomen het artikel: "Maakt de EVC tot een sterk strijdapparaat!" Deze propaganda gold voor de 2-daagse bijeenkomst van het EVC-kader te Amsterdam op 29 en 30-12-51.

Voor de bijeenkomsten op 24-12-51 werden op 22-12-51 te Beverwijk wederom pamfletten verspreid, waarvan wij U als bijlage 1 een exemplaar doen toekomen.

Op 17-12-51 zagen wij dat in de voormiddag bij het Bureau van Sociale Zaken te Beverwijk een gestencild pamflet werd uitgereikt door:

1. Jetze Talsma, geboren Smallingerland 23-5-1909, chauffeur, wonende Beverwijk, Graafwijkstraat 18, en
2. Johannes Anthonius Limburg, geboren Amsterdam 17-8-1903, arbeider, wonende Beverwijk, Romerkerkweg 63, beiden lid CPN en gemeld.

De tekst van het pamflet was als volgt:

"EENHEIDS VAKCENTRALE AFD. BEVERWIJK EN IJMUIDEN"

OPROEP AAN DE WERKLOZEN VAN BEVERWIJK EN IJMUIDEN

L.S.

Er waart een spook door ons land, het spook der werkloosheid. De werkloosheid in ons land bedraagt reeds thans 122.000, terwijl tienduizende andere arbeiders, die nu nog werken het zwaard van de werkloosheid boven het hoofd hangt.

Terwijl er een schrijnend gebrek is aan woningen, wordt er veel te weinig gebouwd, waardoor tienduizende bouwvakarbeiders op de bikkels lopen.

De nood van de ouden van dagen die als bijsteun een footje krijgen, is dikwijls zo erg, dat het als een schande mag worden gerekend in ons land waar de grote ondernemers miljoenen en milliarden worden weggesmeten voor een onzinnige bewapening, een bewapening die nergens anders voor dient dan de wapenfabrikanten nog rijker te maken als ze reeds zijn.

Kameraden,

Teneinde woningen en werk te krijgen, roepen wij U op:
BEZOEK OP MAANDAG 24 DECEMBER a.s. DE GROTE LANDELIJKE
DEMONSTRATIE IN DE APOLLOHAL TE AMSTERDAM.

Voor 50.000 woningen en een gedwongen geldlening voor de woningbouw.

Kameraden, werklozen,

Het Kerstfeest nadert, en zal het ook in Uw gezin Kerstfeest zijn?

Dit ligt voor een groot deel aan U zelf!

EIST VAN DE GEMEENTE EEN KERSTGRATIFICATIE VAN MINIMUM 50 %
VAN UW WEKELIJKSE STEUNBEDRAG, (resp. INKOMEN)

Organiseert hiervoor een petitionement in onze Gemeente.

Tenslotte nodigen wij U hierbij uit tot een vergadering over bovenstaande dringende eis.

OP DINSDAG 18 DECEMBER a.s. IN DE MEIDOORNSTRAAT NO 26
TE IJMUIDEN. Aanvang half drie precies.

OP WOENSDAG 19 DECEMBER a.s. IN HET EVC GEBOUW KONINGSTR 5
TE BEVERWIJK. Aanvang half drie precies.

4.

Voor 50.000 woningen in 1952. Voor een gedwongen geldlening van 300 millioen. Tegen werkloosheid en honger, voor een Kerstfeest van min 50 %.

Weest allen om half drie present!!!!

Het Bestuur

DE ARBEIDERS WERKZAAM IN DE DUW roepen wij op, om Maandagavond 17 Dec. aanwezig te zijn, om 8 uur Koningstraat 5 te Beverwijk.

Maar ons werd medegedeeld zijn de aangekondigde EVC-bijeenkomsten, in dit pamflet genoemd, inderdaad gehouden.

Op Maandag 31-12-51 werden EVC-pamfletten, als bijlage 1 bijgevoegd, om verschillende winkelramen geplakt gevonden, in de gemeente Beverwijk.

Het plaatselijk blad "De Kennemer" van 2-1-52 schreef hiertegen enkele felle opmerkingen. (Zie bijlage 12).

c. Oorzaken:

De oorzaken van de mindere activiteit van de extreme plaatselijke organisaties, zien wij in het feit dat de maand December, door zijn vele feestdagen, meer een maand is die een groot deel van ons volk liever in zijn gezin dan in het openbaar doorbrengt.

d. Commentaar op bezoek aan vergaderingen:

Dit luidt niet anders dan in onze afzonderlijke meldingen reeds werd gemeld.

e. Stemming vergaderingen:

Deze was rustig en werd reeds in de afzonderlijke meldingen weergegeven.

f. Stemming bevolking:

De stemming van de bevolking, hoewel ook in December rustig werd wederom beïnvloed door een aantal aangekondigde prijsverhogingen, w.o. boter, spoortarieven, posttarieven, suiker, koffie. Sterk de aandacht trok het op 17-12-51 afgekondigde Ambtenarenverbod. Niet minder overigens de toenemende werkloosheid.

In de vakorganisaties werden ook plaatselijk deze nationale aangelegenheden herhaaldelijk behandeld.

Op internationaal terrein waren het vooral de toenemende kracht van Atlantische Strijdkrachten, de vlucht van de Russische atoomspecialist, Kolonel Astachof, naar het Westen, de ziekte van Stalin en de benoeming van het driemanschap Molotof-Beria-Malenkof tot eventuele opvolgers van Stalin, die de aandacht van velen trokken, met daarnaast de dood van Litwinof en de eindeloze onderhandelingen in Korea.

Op de laatste dag van het jaar werden alle bijzondere gebeurtenissen van 1951 in de dagbladpers nog eens onder de aandacht van de bevolking gebracht.

Over de betekenis van 1951 voor Nederland schreef het plaatselijk dagblad "Kennemerland" in haar oudejaarsnummer een uitvoerig artikel dat wij als bijlage 2 bij dit MO. voegen.

g. Stemming, arbeidslust of onrust in bedrijven:

Onrust kwam in December op de plaatselijke bedrijven niet voor. De arbeidslust was normaal te noemen; de stemming niet ongunstig.

Onder de Hoogoven-arbeiders waren het vooral de volgende publicaties in "De Waarheid" die de aandacht trokken:

- a. 12-12-51 "Bouwwerkers op schandelijke wijze verraden", waarbij nogmaals de staking van Boele en van Eesteren naar voren werd gebracht.
- b. 13-12-51 Een arcor-bericht over Hoogoven-arbeiders uit Zaandam.
- c. 29-12-51 de beide publicaties: "Steeds grovere willekeur bij Hoogoven-directie" en het Hoogovenbericht uit Beverwijk over "Tocht een vrije dag" met Kerstmis voor het Hoogovenpersoneel, nadat "de arbeiders een krachtig protest lieten horen."
- d. 6-12-51 de Oproep tot "Strijd" om de "onrustbarende stijging van de werkloosheid tegen te gaan."
- e. 8-12-51 over de "Morele Herbewapening" en een zekere Burghout" uit Haarlem, over wie het dagblad "Kennemerland" geschreven had, n.l. dat hij een bekeerde CPN'er was. Dit geschiedde in dit blad tijdens een serie artikelen over de Morele Herbewapening, die in dit blad verschenen tussen 22-11-51 en 4-12-51.

De verplaatsing van de Superolfabriek van Beverwijk naar Doesburg, meldde "De Waarheid" op 16-12-51 als een bericht uit Beverwijk.

h. Indrukken zonder concrete feiten:

Voor zover verkregen zijn deze vermeld onder f en g.

2. Bijzonderheden over optreden, de activiteit en de houding van leden van extremistische partijen in de Gemeenteraad:

1a December werd geen raadszitting gehouden.

3. Mening van de ID over gebleken oppositie of verschillen van inzicht in de extremistische partijen:

In December werden hierover geen nadere bijzonderheden vernomen.

Royementen en werving van nieuwe leden werd niet vastgesteld

4. Inlichtingen en activiteit van:

a. Anti-communistische organisaties:

Directe ACC's bestaan te Beverwijk niet.

Van het weekblad VVN voegen wij als bijlagen bij de nummers van de tweede helft van December 1951 en de eerste helft van Januari 1952.

In oud-illegale kringen trok sterk de aandacht dat de CPN niet wenste mede te werken aan een artikelenserie - mede uit het oud-illegale blad "De Waarheid", uit te geven door het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie.

b. Particuliere Inlichtingendiensten:

Hierover zijn geen bijzonderheden te melden.

c. Anti-communistische propaganda:

Ook in December bleef deze in het openbaar beperkt tot de pers.

5. Commentaar op publicaties in de plaatselijke pers over gebeurtenissen van enig politiek belang:

Het commentaar dat in de politieke weekoverzichten verscheen in het plaatselijk blad "De Kennemer", wordt als bijlagen 3 t/m 12 bij dit MO gevoegd, zijnde de overzichten

over de gehele maand December 1951.

Andere publicaties van enig politiek belang, die in de plaatselijke pers verschenen, werden reeds opgenoemd in de voorgaande rubrieken.

6. Stakingsactiviteiten:

In de plaatselijke bedrijven kwamen in December 1951 geen stakingen voor.

Er zijn geen tekenen die er op wijzen dat er in Januari 1952 in enig Beverwijks bedrijf een sympathiestaking kan worden verwacht.

I.D.

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
(slechts bij definitieve opberging invullen)

ONAFGEDEAAN 2014

CO. 1207021 208/2014
131717

Afd./Seet.: B V Dat. 10/3.50 Par. 8

Interne aanwijzingen ACD

ACD: Dat. Par.

ACHTERREENVOLGENS AAN: Kew - B

H.ACD, namens deze

VERANTW. VOOR ADM. AFDELING: B

dat.: 25/10/12

Afd. Sectie BEHANDELING

Afz., Par. Dat.

Kew

Handwritten signature

Handwritten notes

B

1/2/35

B V

B

10/1

~~B V~~

4/2

6/2. Brief aan Bank pk.

Handwritten notes

to

B

3/3/17

B V ^{w.g. r.v.}

B

3/12

~~B V~~

-X-X (Interessant; nota KSW)

~~B~~

4/3

Aan: u.s.w.

Van: 9 V

Zie C.O. 131717

B 10/3.50

Kew gesim H. 29/3

202

Afd.   Sectie   B E H A N D E L I N G   Afz./Par   Dat.

B

21/5/77
BV

BV BIII

T. X. H. N.

SB

31.3.52

[Handwritten signature]

1/2/52

B. Jernani g. 9.4.52

Info haarta gebouge oest...

[Blue stamp]

[Blue stamp]

Arnhem
Verbinding: 32

No.: BV/G 473-'52

VERTROUWELIJK.

De Binnenlandse Veiligheidsdienst
te
's-Gravenhage.

betr.: Leden "Woningbouwcomité".

In antwoord op schrijven 128702, d.d. 7 Februari 1952 wordt medegedeeld:

info
Hoff, G.J., geboren 8.7.1922. Het is mogelijk dat hij lid is van het N.V.V. Hij was evenwel in Maart 1948 geabonneerd op "De Waarheid". Nadien op politiek gebied niets meer van hem bemerkte.

info
Driessen, L., geboren 4.3.1916. Zegt momenteel lid N.V.V. te zijn. Was in 1948 abonné Waarheid en in Sept. 1950 geabonneerd op de E.V.C.-gids.

info
Van Raay, Th., geboren 20.5.1908. Zegt momenteel lid C.N.V. te zijn. Was in Juli 1948 lid E.V.C. (Chevofa). Was in Juli 1949 abonné Waarheid. Was lid E.V.C. (A.T.E.K.) in Maart 1950 en lid E.V.C.- (A.B.W.B.) in Jan. 1950.

info
Jansen, Bernardus Joh., geboren 29.6.1918, lid E.V.C.

info
Stam, H. geboren 10.4.1917, lid E.V.C.

Al zou het waar zijn dat de drie eerstgenoemden lid zijn van een der Unieorganisaties gezien de hier omtrent hen bekende gegevens, zijn zij toch met E.V.C.-ers, c.q. communisten gelijk te achten.

Het komt mij voor dat dit comité maar camouflage is, want bij alle werkzaamheden, welke dit comité tot nog toe verricht heeft, zijn de drie eerstgenoemden niet bij betrokken geweest. Dit wordt steeds gedaan door beide laatstgenoemden, onder leiding van A.v.d. Berg, geboren 14.8.1925 en Joh. Hoff, geboren 16.4.1919.

Op de vergadering van dit Comité, d.d. 1.2.1952 (zie BV/G 429-'52 d.d. 5.2.1952) waren dan ook alleen de E.V.C.-ers aanwezig. Bovendien weigerde men daar aan een der aanwezigen de namen van de beide N.V.V.-ers en van de C.N.V.-er te noemen.

De enige verhouding van dit Comité tot het reeds eerder opgerichte "Werklozencomité", dat, blijkens het feit dat daarvan niets meer vernomen wordt, geruisloos ter ziele is gegaan, is dat het niet uit praktisch dezelfde leden bestaat en ook onder leiding van Van den Berg en Joh. Hoff staat.

Voor zover men hier in Arnhem de actie van werklozen te Houtigehage e.a. plaatsen navolgt, wordt dit gedaan door het Woningbouwcomité.

info
Opgemerkt wordt nog dat als comité-lid ook wordt genoemd F.G. Reijnier, geboren 20.12.1923, die onderno. 23746 momenteel nog lid is van de E.V.C. (A.B.W.B.). Deze heeft nog geen vergadering of bijeenkomst bijgewoond.

E i n d e .

Bijlage: kartotheekkaarten.

bevestigd
geboren
22/11/52
19.2.1952.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

No. : 128702.

Betr.: Leden "Woningbouwcomité".

CO 128702

UITGEBOKT

's-Gravenhage, 7 Februari 1952.

VERTROUWELIJK

Naar aanleiding van Uw schrijven no. BV/G-209-52, d.d. 14-1-'52, betreffende oprichting van een zogenaamd "Woningbouwcomité", moge ik U verzoeken mij te willen doen berichten of de daarin genoemde leden van dit comité inderdaad behoren tot de achter hun naam vermelde vakorganisaties.

Ten aanzien van genoemde Theodorus VAN RAAY (20-5-'08) komt in mijn administratie voor, dat hij op 21-2-'49 een oproep ontving tot bijwoning van een A.B.W.B.-E.V.C.-ledenvergadering.

Tevens zal ik gaarne worden ingelicht omtrent de verhouding tussen dit woningbouwcomité en het reeds eerder opgerichte werklozencomité; is het eerstgenoemde te beschouwen als een zelfstandig comité, dan wel als een sub-comité van het laatste, in navolging van de actie van werklozen te Amsterdam en Houtigehage.

HET HOOFD VAN DE DIENST

J. G. Namens deze,

Aan de heer Hoofdcommissaris
van Gemeentepolitie
te

A R N N E M.

Rappel 7/5-'52.

Antw. 131717 J. G. Crabbendam

VERTROUWELIJK.

Ter uitvoering van indertijd door de E.V.C. genomen besluiten tot het oprichten van werklozen- en woningbouwcomité's, is in Arnhem, naast het enige weken geleden opgerichte werklozencomité ook een zgn. Woningbouwcomité opgericht. De stoot hiertoe werd, evenals tot het Werklozencomité, weer door de plaatselijke E.V.C.-functionaris, A. van den Berg, geboren 14-8-1925, gegeven.

Van het Werklozencomité maakte Van den Berg aanvankelijk nog deel uit, doch, gezien de ervaring daarbij opgedaan houdt hij zich van het Woningbouwcomité naar buiten, geheel afzijdig. Intern bemoeit hij zich veel met dit comité, zelfs is hij de stuwende kracht ervan.

Het comité heet neutraal te zijn en de comitéleden zijn georganiseerd in verschillende vakorganisaties.

Het comité bestaat uit:

- / Hoff Gerrit Jan, geboren 8-9-1927, wonende te Arnhem, Zaslaan 38, een broer van Joh. Hoff, geboren 16-4-1919;
- / Driessen Leendert, geboren 4-5-1916, wonende te Arnhem, Parkstraat 85, een broer van de bekende E. Driessen, geboren 10-8-1914;
- X Raay van Theodorus, geboren 20-5-1908, wonende te Arnhem, Geleenstraat 5;
- / Jansen Bernardus Johannes, geboren 29-6-1918, wonende te Arnhem, Wielakkerstraat 2a;
- X Stam Harm, geboren 10-4-1917, wonende te Arnhem, Rodenburgstraat 38.

Hoff en Driessen zijn zogenaamd lid van het N.V.V., Van Raay van het C.N.V. en Jansen en Stam van de E.V.C.

Verder maakt nog een onbekend, ongeorganiseerd persoon deel van het comité uit.

Op Donderdag 10-1-1952 vond de eerste vergadering van het Woningbouwcomité plaats. Voor deze vergadering zijn bovenvermelde comité-leden geconvoceerd, alsmede nog enkele andere E.V.C.-leden.

Aanwezig waren Van den Berg, Joh. Hoff, geboren 16-4-1919 en nog twee tot nog toe onbekenden, echter niemand van de officiële comitéleden.

De aanwezigen bespraken de mogelijkheden om de woningbouw- en huisvestingsproblemen onder de aandacht van de bevolking te brengen.

/van

Besloten werd om, in het kader van de E.V.C., uitgaande propagandaweek voor de woningbouw (verm. 14 t/m 19 Januari 1952), manifesten uit te geven. Dit manifest zou verlucht worden met foto's van zgn. crepeergevallen in Arnhem en ter illustratie van de tegenstellingen, een foto van een herenhuis, waar twee personen over een groot aantal kamers beschikken.

Verder werd besloten om op enkele viaducten over toegangswegen naar het centrum van Arnhem, de leuze: "Dit jaar 50.000 woningen", te kalken. Dit besluit zou nog dezelfde avond uitgevoerd worden, doch is, mede door de zeer slechte weersomstandigheden, niet uitgevoerd.

Vervolgens werd besloten, een adviesbureau op te richten voor hen die moeilijkheden hebben met woonruimte of met het verkrijgen daarvan. Per advertentie in de plaatselijke bladen zou het publiek op het bestaan van dat adviesbureau worden gewezen.

VERTROUWELIJK.

- 2 -

Ook zou een manifest uitgegeven worden, onder de arbeiders werkzaam bij de barakkenbouw op het vliegveld Deelen, waarin zou gewezen worden, dat de Regering wel geld heeft om barakken te bouwen, maar niet voor woningen.

Ten slotte werd besloten een openbare vergadering te beleggen op Donderdag 24 Januari 1952.

E I N D E.

14-1-1952.

RAPPORT VAN KB

AAN HB BIII BV KEW

No.: 3932

Betr.: WERKLOZEN ACTIE COMITE TE TILBURG.

Typ. D.

OP KAART
ACD/46
DAT: 10.3.52
PAR: 4

6.17	6.101	6.35
01.12.7		01.5-08
24 JAN 1952		
ACD/128018		

*Schutte in
m...
j...*

Betreffende het Werklozen Actie Comité te Tilburg, werd uit betrouwbare bron vernomen, dat de acties, gevoerd door dit Comité een gevolg zijn van de bespreking, destijds in café Stiphout te Tilburg gehouden, tussen EVC kader en Bertus BRANDSEN.

Laatstgenoemde gaf toen het EVC kader een reprimande en eiste toen, dat er meer activiteit onder de arbeiders moest worden ontplooid.

Op de laatste vergadering van dit Comité, werd opgemerkt, dat de aanwezige communisten, die zitting hebben in dit Comité, zich op de achtergrond hielden en een zekere BOGERS (R.K.) op de voorgrond schoven. De juiste naam van deze BOGERS is: Machiel BOGERS, geboren te Sprang c.a., 16 November 1917, chauffeur, wonende te Tilburg, Kloosterstraat 36. Van BOGERS is het volgende bekend: In 1935 p.v.b. overtreding van art. 284 sub 1 W.v.Sr., in 1941 diefstal waarvoor hij is veroordeeld tot 10 dagen gevangenisstraf. Hij was politiek delinquent en de gerezen verdenkingen waren gegrond.

Bedoelde BOGERS had meestal het woord.

KB, 23 Januari 1952

GEEN ACTIE zonder overleg met K.B.

Bijlage: 1 krantenknipsel

1 Kramling
128818
X

Vrij de ...
9 Jan - 52

ONTSPANNINGSMIDDAG VOOR WERKLOZEN

Waarschuwing tegen „leugen-actie”

Dinsdagmiddag waren ongeveer tweehonderd georganiseerde werklozen in het K.A.B.-gebouw aan de Tuinstraat samengekomen, waar hen een ontspanningsmiddag door de culturele dienst van de K.A.B. aangeboden werd.

In zijn welkomstwoord wees de heer H. van Gestel, voorzitter van de Kath. Arbeiders Beweging er op, dat reeds vóór de oorlog een comité in het leven was geroepen om voor ontwikkeling en ontspanning van de werklozen te zorgen. Hij deelde tevens mede, dat, met medewerking van de wethouder van Sociale Zaken en van Sociale Werken, de werklozen zich voortaan in hun eigen bondsgebouw kunnen melden en de gelden kunnen afhalen. Voor het eerste bestaat iedere dag gelegenheid. Door hun eigen mensen worden de arbeiders dan geholpen, terwijl het tevens mogelijk is om een goed overzicht te krijgen van het aantal georganiseerde werklozen.

NOVEEN IN PETRUS DONDESKAPEL

Hij hoopte dat deze eerste ontspanningsmiddag door andere middagen in de week, die b.v. gevuld zouden kunnen worden met een kaartconcours, gevolgd zal worden.

„We zullen trachten — zo zei hij — om van de gemeente hiervoor subsidie te krijgen”. Tenslotte wees hij nog op de noveen op 13 en 14 Januari a.s. in de Petrus Donders-kapel, waar de Z.E. Pater Smit de werklozen zal toespreken. De heer Schellekens, voorzitter van de plaatselijke commissie voor werklozenbestrijding,

sprak hierna de aanwezigen toe. Hij verzette zich fel tegen de actie, die momenteel in onze stad door ander en minder goed-willenden gevoerd wordt, ook onder de georganiseerde werklozen.

2% GRATIFICATIE BESTAAT NIET

„Deze lieden schermen met de twee-procents gratificatie — zo riep hij uit — maar ik kan U verzekeren, dat deze gratificatie nergens in het land gegeven is. Er werden wel kerstacties gehouden voor armlastigen, waar jullie echter niet toe behoren. En ondanks al het gepraat, dat Amsterdam hiermee vooraan stond, is toch gebleken, dat Tilburg belangrijk gunstiger uit de bus is gekomen. Ook op het gebied van financiële steun is de organisatie paraat, al zijn we pas een stuk nader als de verzekering in werking treedt”. (Dit zou in Juni a.s. het geval zijn. - Red.). Aangaande de onjuiste uitkeringen deelde spr. mede, dat in de afgelopen week 42 klachten binnenkwamen, waarbij misverstanden in het spel waren. Nu de organisatie dit zelf in handen heeft, heeft men het voor veertig tot een bevredigende oplossing kunnen brengen.

Na afloop van deze korte toespraken werd door de K.A.B. een filmprogramma aangeboden.

Leeuwarden

V e r t r o u w e l i j k

Betreft: Actie Werklozen.

OP KAART
ACD/40
DAT: 1/3 12
PAR: 48

25 JAN 1952 . et

ACD/120916

Hierbij heb ik de eer U het volgende te berichten:
 Door de Minister van Sociale Zaken werd besloten, dat 24 en 31 December 1951 als snipperdagen moesten worden beschouwd en dat door de arbeiders voor deze snipperdagen vacantielbonnen moesten worden ingeleverd. Deze beslissing heeft onder de werklozen te Leeuwarden ontstemming gewekt, daar degenen, die reeds geruime tijd werkloos zijn, geen vacantielbonnen bezitten en hen dus over deze dagen geen steun mocht worden uitgekeerd. Anderen maakten bezwaar om hun vacantielbonnen in te leveren, daar zij dan 's Zomers tijdens hun vacantie geen loon zouden ontvangen.

Door een zestal werklozen werd daarop een comité opgericht om in deze zaak actie te voeren. Besloten werd, dat het comité zich in verbinding zou stellen met de Wethouder van Sociale Zaken, E. Beeksma.

Bij dit onderhoud, dat door de ambtenaar van de Dienst voor Sociale Zaken M. Norberhuis werd bijgewoond, hebben zowel wethouders Beeksma als de heer Norberhuis als hun mening uitgesproken, dat de maatregel van de Minister van Sociale Zaken niet geheel rechtvaardig genoemd kon worden, doch dat een actie hiertegen slechts door middel van de bona-fide vakorganisaties kon worden gevoerd. (Volgens een verklaring van wethouder Beeksma aan een mijner ambtenaren is deze kwestie reeds in onderzoek bij het N.V.V.)

Na het onderhoud met de wethouder, werden op 16-1-1952 door het comité onder de werklozen pamfletten uitgereikt, waarvan een afschrift bij dit rapport wordt gevoegd.

Op de door het Comité belegde vergadering op 17-1-1952, welke slechts door een 25-tal personen werd bezocht, werd door de leden van het comité verslag uitgebracht van het onderhoud met de wethouder.

Na enige discussie werd daarop besloten, dat het comité zich met de Minister van Sociale Zaken in verbinding zou stellen.

Het comité wordt gevormd door:

ok ✓ Anne van den Berg, geboren te Sneek, 9-3-1921, wonende Bali-straat 19 te Leeuwarden (in Uw administratie bekend);

ok ✓ Jan Lebbing, geboren te Leeuwarden, 23-11-1926, wonende IJsbaanstraat 2 te Leeuwarden, lid van de Ned. Metaal Bedrijfsbond (N.V.V.);

ok ✓ Johannes Vrieling, geboren te Bedum, 19-11-1893, wonende Bagijnestraat 6 te Leeuwarden, lid van de Christelijke Landarbeidersbond.

De namen van de andere drie leden van het comité, die zich op de achtergrond houden, zijn niet bekend geworden.

Blijkens een artikel in de Waarheid d.d. 18-1-1952 heeft J. Lebbing, namens het comité een schrijven aan de Minister van Sociale Zaken verzonden.

(Leeuwarden, 24-1-1952.

Werkloze Kameraden ,

We hebben gezamenlijk de strijd aangebonden tegen de verslechtingen die ons steeds weer opnieuw worden opgelegd.

Het Comite heeft reeds een onderhoud gehad met de Wethouder van Sociale Zaken.

Nieuwe stappen zijn door ons gehomen , om de bevolking op te roepen om de strijd te ondersteunen, waartoe zij inderdaad bereid is.

NIEUWE BESLUITEN ZULLEN DOOR ONS GEZAMELIJK GENOMEN
MOETEN WORDEN .

De schulden die gemaakt zijn door het inhouden van onze steungelden moeten betaald worden.

Het Comite is dan ook in vergadering bijeen geweest en heeft besloten om nieuwe voorstellen ten opzichte van de strijd aan jullie voor te leggen.

ZIJ ROEPT DAAROM OP, OM DONDERDAG MIDDAG VIER UUR
17 Jan. IN HET BLAUWHUIS AANWEZIG TE ZIJN. 17 Jan.
NIEMAND BLIJVE WEG. ! !

Eensgezindheid van optreden , zal tot successen leiden.

DAT IS IN DE DRENTSE D.U.W. STAKING BEWEZEN.

Het..C.O.M.I.T.E.

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD,
(Slechts bij definitieve opberging in te vullen).

~~ONAFGEDAAN~~

O.D. 2014.

O. Kruis aant. stak.

CO 129166

OD 2014

Afd./Sect.: B III Dat.: 20.2.52 Par.: h.

Interne aanwijzingen ACD.

[Handwritten signature]

ACD. h Dat.: 25/3.52 Par.: h

[Handwritten signature] 19.3.52

Aantekeningen (Nummeren s.v.p.):

ACHTEREENVOLGENS AAN: Kruis - B

H.ACD, namens deze

VERANTW. VOOR ADM. AFDOENING: B

Dat.: 31/10/52

Afd. Sectie   B e h a n d e l i n g .

Afz./Par. Dat.

Afd. Sectie	B e h a n d e l i n g .	Afz./Par.	Dat.
<u>Kruis</u>	<u>Zie nr. 029-52.</u>	<u>Acad h</u>	<u>31/1</u>
<u>B</u>	<u>2. Indien het oof/nieuw materiaal komt aan reg. 1/12-52. Overleg met BIII</u>	<u>SB</u>	<u>4.2.52</u>
<u>B III</u>	<u>19.2.52</u>	<u>[Signature]</u>	<u>5/2</u>
<u>B III</u>	<u>20/2.52</u>	<u>[Signature]</u>	<u>19/2</u>
<u>B III</u>	<u>24/2.52</u>	<u>[Signature]</u>	<u>25/2</u>
<u>H.K.D.</u>	<u>Te Kruis besond. inf.</u>	<u>SB</u>	<u>26.2.52</u>
<u>AD</u>		<u>CS</u>	<u>29/2</u>
<u>Kos</u>		<u>[Signature]</u>	<u>13.5.52</u>

Verbond

6.35
05.5-6.45g

6.151
05.41

Verslag van een op Maandag 21 Januari 1952 begonnen actie van de C.P.N. - E.V.C. en A.N.J.V. te Houtigehage.

6 JAN 1952
6.151
01.122.7

ACD 129166

Smallingerland

OP KAART
ACD/12
DAT. 21-1-52
P. R.

Op Maandag 21 Januari 1952 werd door een 14 tal werkloze landarbeiders en grondwerkers, onder aanvoering van een comite, bestaande uit plaat elijke C.P.N. en E.V.C. functionarissen, begonnen met het verbeteren van de PARKSTERWEG in HOUTIGEHAGE, gemeente SMALLINGERLAND. Dit zal het eerste zijn van een aantal werken, dat door dit comite ter hand zal worden genomen. Het comite richtte een verzoek tot het gemeentebestuur van Smallingerland om een toeslag op de door de werklozen genoten steun te verlenen tot het loonpeil van het vrije bedrijf is bereikt.

Omtrent deze actie, die kan worden aangemerkt als een verkiezingsstunt van de C.P.N. en welke reeds in bijna alle dagbladen werd vermeld, kan het navolgende worden bericht:

Omstreeks 16 Januari jl. werd een, aan deze Parksterweg wonende veehouder Marten van der Bij (Pol. richting Anti-Rev. en lid geref. kerk) bezocht door :

Reinder Baron, geb. 8.4.1907, voorzitter afd. C.P.N. Houtigehage;

Nicolaas Pultrum, geb. 16.3.1927, districtbestuurder C.P.N.

Johannes van der Heide, geb. 15.6.1898, lid E.V.C. en verm. voorzitter van de plaatselijke afdeling BLZ.

Aan genoemde veehouder werd gevraagd hoe het stond met het door hem bij het gemeentebestuur van Smallingerland ingediende verzoek om financiële bijstand bij het verbeteren van de Parksterweg, die particulier eigendom is van de aan deze weg gelegen boerderijen en andere bewoners. Van der Bij deelde genoemde personen mede, dat op zijn verzoek afwijzend was beschikt. (iets dat reeds algemeen daar ter plaatse bekend was.) Hierna werd aan Van der Bij gevraagd of hij er accoord mee ging, wanneer een ploeg jeugdige werklozen deze weg zouden opknappen en daarna een verzoek zouden richten tot het gemeentebestuur om een verhoogde uitkering voor het verrichtte werk. Er werd geen contract of iets dergelijks opgemaakt en en werd geen toezegging aan de zijde van Van der Bij gedaan tot financiële bijdrage in de kosten. Wel ging hij geheel accoord met de actie. Ook de andere bewoners aan de Parksterweg werden door genoemde personen bezocht en ook deze stemden met het plan in. De namen van deze bewoners zijn: Klaas de Jong gereformeerde veehouder; Geert van der Veen, venter, eveneens gereformeerd en een veehouder genaamd Vegeling, welke vermoedelijk PvdA is. Ook deze personen verklaarden zich accoord zonder toezegging van geldelijke steun.

Omstreeks 18 Januari jl. werden door genoemde drie personen enige bijeenkomsten met werkloze en DUW arbeiders belegd en uiteindelijk werd een comité gekozen waarin zitting hebben:

Reinder Baron - voorzitter; Nicolaas Pultrum - secretaris; Johannes van der Heide; Teake Stienstra en T. de Jong .

Door genoemde comite werd contact opgenomen met het dagelijks bestuur van de plaatselijke vereniging Plaatselijk Belang, bestaande uit de personen Inse van der Heide en Tj. Herder. Deze ook al comm. georiënteerde personen zegden hun morele steun toe.

Op Zaterdagmorgen 19 Januari 1952 werd door het comite lid Nic. Pultrum in gezelschap van 2 jeugdige werkloze arbeiders een bezoek gebracht aan het bijkantoor van het Gewestelijk Arbeidsbureau te Drachten, alwaar werd verzocht om werk voor jeugdige werklozen, desnoods DUW werk. Dit was echter niet mogelijk, omdat personen beneden de 21 jaar niet in DUW werken kunnen worden tewerkgesteld. Ook ander passend werk kon niet worden aangeboden. Op diezelfde dag werden door deze personen nog een bezoek gebracht aan de dienst Soc. Zaken te Drachten. Hier werd gevraagd om steun voor de jeugdige werklozen. Ook hier was het niet mogelijk om aan hun wensen gevolg te geven als de gezinsinkomsten niet beneden een bepaald minimum komen. Zou dit wel het geval zijn geweest, dan had het gezinshoofd de aanvraag moeten doen en niet de jeugdige werkloze.

Dit alles was het voorspel van de op Maandag 21 Januari 1952 begonnen verdere actie. Op die datum werd door een 14 tal werkloze arbeiders,

*M. van der Bij
o.l.
24.1.52
24.1.52*

*Als het om
de kosten
gaat*

en naar wordt vermoed, ook DUW arbeiders van het object Norg, aangevan-
gen met het verbeteren van genoemde Parksterweg te Houtigehage.
Door de veehouder Vegeling werd zelfs grond afgestaan tot verbre-
ding van genoemde weg. Het werk geschied inderdaad op deskundige en
doeltreffende wijze.

Op Dinsdag 22 Januari 1952 kwamen vele C.P.N. en E.V.C. functionarissen
een kijkje op het werk nemen. Dezerzijds zijn de namen van de na-
volgende bezoekers bekend;

A.W. de Vroome - M. Busbach (Willy Verwoest) - H.M. Wolff - Pieter Kuylman -
Borst kamerlid C.P.N. Voske Schans.

H.M. Wolff heeft diverse foto's gemaakt voor het dagblad "de Waarheid"
o.m. een foto waarop de gereformeerde veehouder Marten van der Bij,
koffie staat te schenken voor de communistische arbeiders. W. Busbach
typte een verslag voor hetzelfde dagblad. Het kamerlid Borst is vanaf
Dinsdag 22 Januari steeds in Houtigehage geweest. Hij bevindt zich,
gekleed in een rode trui geregeld op het terrein der werkzaamheden.
Hij staat het comité bij in deze actie. O.A. heeft Borst met de comité
leden geïnformeerd, naar de waterlossingsaffaire, waarover reeds eerder
in "De Waarheid" werd geschreven. Borst heeft o.m. het door de belang-
hebbenden ingediende verzoek aan de Prov. Waterstaat gelezen en ver-
klaarde, dat hij hierover als kamerlid nog advies zou uitbrengen ter
bestemder plaatse. Ook schijnt nog in geding te zijn gebracht een op
20 December 1951 op een vergadering van Plaatselijk Belang te Houtigehage
gedane uitlating van het gemeenteraadslid Hoekstra (PvdA), waarbij
deze verklaarde, dat het in de bedoeling lag van het gemeentebestuur
van Smallingerland om mettertijd de weg langs de Houtigehaagster Wijk
te gebruiken voor een nieuw aan te leggen weg. De waterlossing zou dan
ook wel worden verbeterd.

Door het comité werd aan het gemeentebestuur van Smallingerland om-
streeks Maandag 21 Januari 1952 een schrijven gericht, waarin mede-
deling werd gedaan van de reeds aangevangen werkzaamheden aan de
Parksterweg en waarin werd verzocht om uitkering van gemeentewege
van verhoogde bedragen, tot het loonpeil van het vrije bedrijf. Aan
dit verzoek kan door het gemeentebestuur niet worden voldaan, omdat
het object een particuliere weg betreft en niet voorkomt op de lijst
van uit te voeren werken. Ook was hiervoor geen goedkeuring verleend
door de Dienst Sociale voorzieningen. Voorts werden door het comité
adhesie betuigingen bij de bevolking ingezameld en manifesten ver-
deeld verspreid. (Een exemplaar van dit manifest wordt hierbij gevoegd.)
Op Vrijdag 25 Januari 1952 te 20.00 uur wordt door het comité een
openbare vergadering belegd in café Pultrum te Houtigehage, waarin een
en ander door het comité zal worden uiteengezet. Hierop zijn uitge-
nodigd: Burgemeester en Wethouders der gemeente Smallingerland alsmede
de de voltallige gemeenteraad en vertegenwoordigers van alle vakbon-
den.

Voorts ligt het in de bedoeling om op Zaterdag 26 Januari 1952 ge-
zamenlijk naar het gemeentehuis te Drachten te trekken om een gelde-
lijke vergoeding te eisen voor de in afgelopen week verrichtte werk-
zaamheden aan de Parksterweg. De mogelijkheid is niet denkbeeldig dat
dit zal uitlopen op een grote politieke demonstratie van de zijde
van de C.P.N. en E.V.C. (De Plaatselijke afdelingen zijn relatief zeer
groot).

Opmerkingen van rapporteur:

Het geheel is opgezet door communistische elementen die een hardig
gebruik hebben gemaakt van de inderdaad deplorabele toestanden ter
plaatse. De afwatering geschiedt in de Houtigehaagster Wijk, die vroe-
ger bevaarbaar was, doch in de loop der tijden geheel verzand is.
Bij geringe regenval ondervindt ongeveer 60 hunder land en de daar-
bij behorende wegen overlast van het water. De Onderhavige Parksterweg
ligt in dit gebied, doch is evenals de meeste andere wegen, particulier
bezit. Men heeft reeds vroeger een adres gericht tot het gemeentebes-
tuur om tot verbetering van de afwatering te komen, maar het gemeente-
bestuur staat op het standpunt dat gezien de particuliere aard van
het object - het niet op haar weg ligt om fin. steun te verlenen. Er werd
geadviseerd om een Waterschap te stichten. Hierop werd door de belang-

hebbenden een adres gericht tot de Waterstaat der provincie Friesland, waarop nog geen antwoord is binnengekomen. Door Marten van der Bij werd enige tijd geleden een verzoek gericht aan het gemeentebestuur van Smallingerland om financiële steun bij het verbeteren van de Parks terweg, aan welke weg zijn boerderij is gelegen. Ook hierop werd door het gemeentebestuur afwijzend beschikt. Van dit gedane verzoek en het afwijzende antwoord, was de naaste omgeving van Van der Bij volledig op de hoogte. Er heerste over deze afwijzing in de daarbij betrokken (niet C.P.N. kringen) enige verbittering en hiervan hebben de C.P.N.ers Pultrum en Baron es. een handig gebruik gemaakt. Door het initiatief voor te stellen als een "algemene" actie, zijn de overwegens gereformeerde belanghebbenden hierin betrokken en gebruikt voor een verkiezingsstunt van de C.P.N. Het kan wel worden vastgesteld, dat de boeren de draagwijdte van hun handelingen niet hebben overzien, toen zij hun toestemming gaven en hun tevredenheid betuigden met het plan van de comite leden. Wel schijnt het later tot Van der Bij zijn doorgedrongen dat hij voor het karretje was gespannen. Ook andere niet C.P.N. inwoners hebben hun tevredenheid betuigd over het plan, zonder dit alles te kunnen overzien.

X Het plan is vrijzeker in elkaar gezet door Nicolaas Pultrum en het C.P.N. gemeenteraadslid Jan de Vos, welke laatstgenoemde echter achter de schermen blijft.

Door het gemeentebestuur zal in ieder geval niet worden overgegaan tot uitbetaling van verhoogde uitkeringen inverband met de verrichte werkzaamheden.

Over de op Vrijdagavond 25 Januari 1952 te houden vergadering en de voorgenomen actie op Zaterdag 26 Januari 1952 zal nog een uitvoerig rapport worden ingezonden.

De in dit rapport genoemde personen, zullen voorzover mogelijk nog bij een afzonderlijk rapport worden omschreven.

ook een exemplaar van het verspreide manifest wordt ingezonden.

Smallingerland

Verslag van de op Vrijdag 25 Januari 1952 te 20.00 uur in café Pultrum te Houtigehage belegde vergadering van het comité van actie.

Smallingerland

6.439 6.35 6.151
11.5-1297 11.5-1297
29 JAN 1952 6.151
01.12.27

NIET O.K.
ACD/129
DAT: 5-7-52
PAR: R

ACD/129275

- Aanvang : 20.20 uur.
- Einde : 21.45 uur.
- Zaalruimte : plm.175 personen.
- Aanwezig : plm.175 personen.
- Leiding : Johannes van der Heide, Voorz. plaatselijke N.H. afd.
- Spreekers : Reinder Baron, Voorzitter afd. C.P.N. Houtigehage;
 Jan de Vos, lid gemeenteraad Smallingerland der C.P.N.;
 Toope Hoekstra, gemeenteraadslid voor de CPN der gemeente Achtkranspelen;
 IJnse van der Heide, Voorzitter Pl. Belang H. Hage
 Berend Blokzijl, Voorzitter E.V.C.

J. Jansen
Cl. K.
e.c. ams. v.d. P.O.
Kil

Schutblad v. vermind. a

Opschriften: Werk in eigen gemeente.
194 133079

Omstreeks 20.20 uur werd de bijeenkomst geopend door Johannes van der Heide, die de aanwezigen welkom heette en daarna het woord gaf aan Reinder Baron, die begon met er op te wijzen, dat hetgeen er nu dezer dagen in Houtigehage plaats vond enig was in de geschiedenis van Nederland. Hij betoogde, dat het werklozenvraagstuk in het dorpje Houtigehage zeer urgent was, vooral wat betreft de jeugdige werklozen. Men meende met het voeren van deze actie, waarbij een 16 tal jeugdige werklozen aan de uitvoering van een werk was begonnen, het probleem op de juiste wijze te hebben aangepakt en dat deze actie steun verdiende van alle lagen der bevolking. Ook werd gehoopt op steun van de Vakbonden en de bestuurders der gemeente Smallingerland. Aan belangstelling had het gelukkig de afgelopen week niet ontbroken en door de Ned. Heide Mij zou nu plotseling op Maandag 28 Januari 1952 worden begonnen aan het verbeteren van de waterlossing en de weg langs de Houtigehaagster Wijk. Dit werk was al jaren in de pen geweest en dat men nu juist een week na de actie der arbeiders, een begin maakte, was volgens spreker al een resultaat van deze actie. Twee van de jeugdige werklozen die nu hadden gewerkt aan de Parksterweg, zouden op Maandag reeds voor de Ned. Heide Mij kunnen gaan werken. Hoewel we niet erg gesteld zijn op deze Ned. Heide Mij, moeten we nu toch blij zijn, dat de werkzaamheden aan de Houtigehaagster Wijk een aanvang nemen, juist omdat het een gevolg is van ons streven om meer werk in eigen gemeente.

Voor Johannes van der Heide werd hierna gevraagd wie er van de uitgenodigde vakbondbestuurders en van de gemeentebestuurders aanwezig waren. Het bleek, dat alleen Jan de Vos, C.P.N. gemeenteraadslid van Smallingerland ter vergadering was verschenen, alsmede enige vertegenwoordigers van de E.V.C.

Jan de Vos, kreeg hierna het woord. Hij betreurde het dat geen der andere gemeenteraadsliden van Smallingerland aanwezig was. Immers het was niet alleen van belang om bij voor de deur staande verkiezingen contact met de bevolking, die men vertegenwoordigde te zoeken. Maar juist bij acties van de bevolking, waarbij de belangen van de arbeiders op het spel stonden, was hun plaats op het terrein van deze acties, opdat zij met eigen ogen konden waarnemen en met eigen oren konden horen, wat de bevolking van bepaalde problemen dacht en welke oplossingen hiervoor mogelijk waren. Hij verklaarde voor dat er in de gemeente Smallingerland, nog genoeg werk was en dat het helemaal niet nodig was, dat er een duizendtal werklozen in deze gemeente rondliepen. Alleen voor het dichteren van de lekke kelders in de gemeente Smallingerland, was er voor vele arbeiders nog wekenlang werk. Ook werden door spreker nog genoemd, woningbouw en aanleg van waterleiding. Hij bracht hulde aan de arbeiders, die met deze actie waren begonnen en op deze manier positief en met kracht de problemen zelf ter hand hadden genomen. Hij verklaarde, dat zij verzekerd konden zijn van de volledige steun der C.P.N. raadsfractie (2 personen) bij het verkrijgen van loon naar werken.

De voorzitter van de plaatselijke vereniging Plaatselijk Belang, genaamd IJnse van der Heide, verklaarde, dat hij liever had gezien, dat men was be-

gonnen met het verbeteren van de Spitsbergerweg te Houtigehage. Dit object ligt ook al jaren te wachten op uitvoering en door de Heide Mij, was reeds lang geleden een begroting ingediend, doch was verder vol lof over de gevoerde actie. Hij vertelde de aanwezigen iets over de lijdensgeschiedenis der laatste 30 jaren van de Houtigehagster Wijk en alle stappen, die reeds in het verleden door de vereniging Pl. Belang waren ondernomen tot verbetering van de toestand. Dit alles was tot heden toe steeds op niets uitgelopen en ziet, nu men deze week uit eigen initiatief was begonnen met het verbeteren van de Parksterweg, begint de Heide Mij Maandag 28 Januari 1952 plotseling met de werkzaamheden aan de Houtigehagster Wijk, waarvoor al jaren was gestreden. Spreker zag dit als een gevolg van de deze week gevoerde actie, want anders had het werk aan de Houtigehagster Wijk nog jaren blijven liggen. Ook het jeugdwerkloosheid probleem werd door spreker uitvoerig belicht. Hij zegde namens de Vereniging Plaatselijk Belang Houtigehage alle steun toe en besloot met de woorden: "Laten de arbeiders zien dat zij willen werken en laten de machthebbers dan zorgen voor een daghuur".-

Het C.P.N. gemeenteraadslid van Achtkarspelen Wopke Hoekstra, wees er op, dat men ook in de gemeente Achtkarspelen met het probleem der werkloosheid te maken had. Ook hier was volgens spreker, genoeg werk dat op uitvoering wachtte, onder andere werd door hem genoemd de weg Blauwhuis-Harkema, die al jaren op geld lag te wachten. In Achtkarspelen lag voorts nog geen duim waterleidingsbuis en in de woningbouw was nog wel het een en ander te doen. Spreker wilde ook in zijn gemeente een dergelijke actie organiseren en laten ze dan maar zeggen, dat we Smallingerland na-amen. Hij riep de aanwezigen op, afkomstig van de gemeente Achtkarspelen, om de werklozen bij hem te sturen en met hem de zaak te bespreken. Hij wist zelf altijd wel een zestal objecten. Alle steun zijnerzijds was verzekerd. De begroting van Achtkarspelen zou er straks ook wel weer door komen met zijn stem tegen.

Hierna sprak de voorzitter der E.V.C. Berend Blokzijl, die verklaarde dat het Hoofdbestuur van de E.V.C. met voldoening had kennisgenomen van het prachtige initiatief der arbeiders van Houtigehage. Hiermede was de alarmklok geluid voor de 150000 werkloze arbeiders en hun gezinnen, die ons land momenteel bezit. Door deze actie is het kleine dorpje Houtigehage alom in de lande in het brandpunt van de belangstelling gekomen. Door de eenvoudige arbeiders hier was het werklozenprobleem onder de aandacht van de autoriteiten gebracht en was men genoodzaakt dit probleem onder de ogen te zien. Immers in alle kranten waren stukjes opgenomen en hierdoor werd ook de belangstelling vertolkt die er in het gehele land is voor deze actie, waarbij een zestiental werkloze arbeiders een daad stelden. Al zou, aldus spreker, men de werkzaamheden verrichten zonder de allezins verdiende beloning te ontvangen, dan zou deze actie nog altijd ruimschoots zijn vruchten afwerpen, omdat men hiermede het belang van die duizenden werkloze arbeiders had gediend. Men had te Houtigehage het probleem zelf aangepakt en getoond dat de arbeiders zijn beziel met de wil om te werken. Het zou rechtvaardig zijn wanneer het gemeentebestuur volledig achter jullie stond en ik feliciteer de Burgemeester van Smallingerland met een dergelijke actieve bevolking. Voorts bestreed spreker enkele courantenartikels, waarin werd gezegd, dat het gemeentebestuur op deze manier voor voldongen feiten werd geplaatst hetgeen af te keuren was. Spreker verklaarde dat ook de regering de politiek van voldongen feiten volgt. Immers, wanneer een arbeiders werd ontslagen stond die ook voor een voldongen feit en de winkelier die dan niet kon worden betaald stond ook weer voor een voldongen feit. De modder op de wegen van Houtigehage was ook een voldongen feit. Als de bewapening in plaats van 1500 miljoen, 2 milliard moest kosten, stonden de arbeiders ook voor een voldongen feit. Verder werden door spreker couranten artikels bestreden, waarin tussen de regels door werd gezegd, dat de E.V.C. hier wel achter zou zitten. Het was wel eigenaardig, dat wanneer er ergens arbeiders niet werkten, (staakten), dan kreeg de E.V.C. de schuld; werkten er ergens arbeiders zoals hier in Houtigehage, dan zat er alweer de E.V.C. achter. Dergelijke gebruikten de E.V.C. als sluitpost voor dingen die zij niet begrepen.

Deze beweringen werden alleen maar in deze couranten geplaatst, om de splijtzwam onder de arbeiders te laten groeien en aldus te verhinderen, dat de arbeiders, hoe ook georganiseerd, eensgezind en eendrachtig hun acties tot lotsverbetering zouden voeren. Deze mensen waren bang voor het eendrachtig samenwerken van de arbeiders. Spreker noemde als voorbeeld de Februaristaking, die eerstdaags weer zou worden herdacht. Bij deze staking was wel de kracht gebleken van de eendrachtigheid der arbeiders. Zelfs de meedogenloze bezetter kon de ruggegraat van de arbeiders niet breken. Spreker vraagt waarom Oosterhuis van het N.V.V. hier niet op deze vergadering aanwezig is. Hij had zich er persoonlijk van overtuigd, dat deze per aangetekende post een uitnodiging had ontvangen. Hij, spreker, had wel graag de mening van Oosterhuis over deze actie vernomen. Immers, zo haalt spreker aan, het N.V.V. heeft een adres tot de regering gericht waarin het navolgende werd verklaard: "Het N.V.V. vreest dat er aan het einde van de volgende maand 170 000 werkloze arbeiders zullen zijn. Over de mogelijkheid het bouwplan 1952 te verwezelijken, heerst volstrekte onzekerheid. Een anders gerichte regeringspolitiek had dit kunnen voorkomen. Het N.V.V. wil binnen enkele weken weten wat de regering gaat doen om de toenemende werkloosheid te bestrijden. Komt er meer geld voor de woningbouw. Wordt het niet de hoogste tijd, dat zij haar consumptiepolitiek gaat herzien. Het N.V.V. kan en zal geen militaire politiek aanvaarden, waarbij de arbeidende klasse wordt vergeten.

De arbeidende klasse heeft ruggegraat en zij zal niet met zich laten sollen. Zij zal niet weerloos neerleggen bij dit alles. Wij hebben pijlen op onze boog. Als de regering haar politiek, die sociale onrust veroorzaakt, niet op, korte termijn herziet, zullen wij deze pijlen weten te gebruiken." Dit noemt spreker mannentaal, waar hij zich volledig mee kan verenigen. Het N.V.V. bestuur vraagt aan de regering: "Wat doet gij om de werkloosheid te bestrijden. Komt er geld voor de woningbouw. Wordt het niet de hoogste tijd dat gij Uw consumptiepolitiek gaat herzien. Het antwoord op al deze vragen, aldus spreker, wordt beslist door de strijd van de arbeidersklasse, door het gemeenschappelijke optreden van de arbeiders, georganiseerd in het N.V.V. en E.V.C. Zonder daadwerkelijke eensgezinde en oebewuste strijd zal de regering haar oorlogspolitiek van zwaardere bewapening en woningellende voortzetten. Dan zal zij het land in een economische crisis van ongekennde diepte storten en voortgaan met haar pogingen om door anti-democratische maatregelen het verzet van de arbeidersklasse te smoren. Wanneer echter de leden van het N.V. hun Hoofdbestuurders niet toestaan om slechts in woorden critiek uit te oefenen op de regeringspolitiek maar van hen ook verlangen dat zij deze politiek door daden veranderen, wanneer zij de huidige politiek van hun Hoofdbestuur ontwikkelen tot daadwerkelijke strijd voor het veranderen van de regeringspolitiek en zich tot deze strijd verenigen met de leden van de E.V.C., dan zal het spook van de werkloosheid verdreven kunnen worden en een einde komen aan de armoede en de weg gebaad worden tot een hogere levensstandaard. Het is aan geen twijfel onderhevig, dat de voornaamste taak van de arbeiders bestaat in gemeenschappelijk optrekken van de N.V.V. en E.V.C. leden. Hoe ?? Door naar het voorbeeld van de Drontse Duw arbeiders en de werklozen te Houtigehage in Friesland, niet te zoeken naar meningsverschillen, maar dag in dag uit, in de fabrieken, werkplaatsen, stempellokalen ernstig te werken aan het opstellen van gemeenschappelijke eisen en het gezamenlijk strijden voor deze eisen. De EVC beschouwt het als haar plicht om een zodanig gemeenschappelijk optreden met het N.V.V. zowel fabrieksgewijs als op plaatselijke en landelijke schaal te bevorderen. Zij komt met kracht op tegen een ieder die een dergelijk optreden in de weg staat en zal ten allen tijde met inzet van haar gehele organisatie alle eisen voor lotsverbetering van de arbeidersklasse met kracht helpen verwezelijken. De E.V.C. staat voor 100% achter jullie; zo roept spreker tot slot uit.

Door Nicolaas Pultrum worden nu enige adheesiebetuigingen voorgelezen, onder andere van 34 boeren uit Drachstercompagnie; 67 DUW arbeiders van een werkobject te Norg; 4 veehouders uit Surhuisterveen; 14 arbeiders werkzaam bij de demping van de woonschepenhaven te Drachten; 10 A.N.J.V. leden uit Finsterwolde, alsmede een schrijven van Jan Bekkema te Houti-

hage namens de plaatselijke middenstanders. Op Vrijdagmiddag 25 Januari 1952 werd door de kruidenierd Jan Herder te Houtigehage aan ieder van de 16 werkende arbeiders een pakje shagtabak verstrekt als blijk van medeleven. Er werd namens het comite de hoop uitgesproken dat ook bij het voortgaan der actie, blijken van medeleven in stoffelijke zin zouden binnenkomen.

Door Johannes van der Heide werd een motie voorgelzen, waarin aan B en W der gemeente Smallingerland werd verzocht aan de arbeiders, die met de verbetering van de Parksterweg waren begonnen en die geen uitkering of overbruggingssteun ontvangen, loon te betalen volgens de geldende loonregeling en de arbeiders die wel uitkering ontvangen, deze uitkering aan te vullen tot het loon van het vrije bedrijf. Verder richtte de motie zich tot alle bestuurders van het N.V.V., C.N.V. en E.V.C. uit de gemeente Smallingerland om te komen tot een gemeentelijke conferentie, die zich zal bezig houden met het organiseren van een actie tot verbetering van alle slechte wegen, aanleg van waterleiding en sportterreinen, herontginning van gronden, bouw van woningen enz. Aan deze conferentie zal door alle lagen van de bevolking deelgenomen kunnen worden.

Omstreeks 21.45 uur werd de vergadering gesloten. Het geheel had een rustig en ordelijk verloop.

Opmerkingen rapporteur:

Gezien de rede van Blokzijl, die vooral voorstander was van een voortgezette actie op een zo breed mogelijke basis en er dus door agressief optreden schade aan de "zaak" zou worden gedaan, omdat in dat geval diverse medestanders hun handen er af zouden trekken, werden er dezerszijds op Zaterdag 26 Januari 1952 bij het uitbetalen van steun aan het bureau Sociale Zaken te Drachten, geen wanordelijkheden verwacht. Toch werd echter uit voorzorg met wanordelijkheden rekening gehouden.

Op Zaterdag 26 Januari 1952 te omstreeks 11.30 uur werd een deputatie van de arbeiders op het gemeentehuis te Drachten ontvangen door de Burgemeester en Secretaris der gemeente Smallingerland. Er werd vanwege het gemeentebestuur gewezen op het feit, dat voor de verichte werkzaamheden onmogelijk van gemeentewege vergoeding kon worden gegeven.

Nierna ging een gedeelte van deze deputatie, voornamelijk bestaande uit de jongeren onder de arbeiders, onder aanvoering van genoemde Nicolaas Pultrum, naar het bureau van Sociale Zaken te Drachten alwaar zij werden ontvangen door de Directeur van Sociale Zaken. Ook deze deelde hen het reeds bekende mede. Hierop weigerden de deputatielieden aanvankelijk het bureau van Sociale Zaken te verlaten, doch op een aanzegging van de Inspecteur-Korpschef verlieten zij vrijwillig het gebouw en verklaarden dat zij volgende Zaterdag 2 Februari 1952 met 2000 man terug zouden komen en zich niet meer zouden laten afschepen.

Uitvoerige personalia van de in dit rapport genoemde figuren zal worden nagezonden.

NIET O.K.
ACD/113
DAT: 26-12
PAR: 78

6352-1
21.12-7

6.352-1
25.12

6.552-1
25-5-08

Vertrouwelijk

31 JAN 1952

ACD/129496

Ond. : Actie Woningbouw.

Haarlem

In het EVC-gebouw, Jansstraat 33, vond op 17.1.52 een besloten vergadering plaats met het doel om te komen tot de oprichting van een : Comité Werk en Woningen.

Aanwezig waren: Hendrikus Cornelis Hennevelt, 3.5.04 (bekend) en Jan Jelsema, 19.2.18 (bekend), resp. voorzitter en secretaris van de A.B.W.B. afdeling Haarlem; voorts: Gerardus Jacobus Willemse, 26.1.21, Cornelis van Bilderbeek, 20.12.90, Hijman Cohen Rodrigues, 9.3.12 (allen bekend) en nog een onbekende.

Orde
aanw. uit
aanw. 2.10
13030

Als voorzitter van deze vergadering trad op: H.C. Hennevelt. Deze begon met de mededeling, dat de avond was belegd om te komen tot een Actiecomité dat zich zal belasten met het organiseren van een actie om in Haarlem te komen tot het bouwen van meer woningen met als logisch gevolg meer werk voor werkloze bouwvakarbeiders. Het ligt in de bedoeling het comité op zeer brede basis te vormen; daarom werden behalve de bestuurders van de ABWB tevens uitgenodigd de overige op de vergadering aanwezig. Tevens was uitgenodigd: H. Aarts, kapper, Drususstraat 7, die aan deze uitnodiging echter geen gevolg had gegeven. Hennevelt gaf een uiteenzetting hoe het in Haarlem met de woningbouw gesteld is en merkte hierbij op, dat de Burgerzinslening niet geslaagd is, omdat de financiers niet bereid bleken hun geld tegen een rente van 4% uit te lenen omdat ze op een andere manier meer rente konden krijgen. Hierna vroeg hij aan degenen, die voor deze vergadering waren uitgenodigd, of zij bereid zijn in het comité zitting te nemen, waartoe allen bereid blijken te zijn. Hierna deed Hennevelt verslag van de voorbereidende werkzaamheden, die reeds door de EVC zijn uitgevoerd. Het lag in de bedoeling een fietstocht te organiseren door enige arbeidersbuurten op Zaterdag, 26.1.52.

Cohen vraagt hierover het woord en zegt van mening te zijn, dat de tijd van voorbereiding voor het welslagen van deze fietstocht veel te kort is, omdat in deze korte tijd geen succesvolle arbeid meer door het comité kan worden verricht. Voorts merkt hij op, dat de route volgens hem niet juist is. Het zou volgens hem meer effect sorteren door de beter gesitueerde buurten te rijden.

Hennevelt antwoordt hierop, dat, om politieke redenen een routewijziging juist zou zijn, doch omdat het comité op brede basis moet werken en de fietstocht vooraf moet gaan aan een handtekeningenactie, die juist in de arbeidersbuurten gehouden moet worden, lijkt hem de route wel juist gekozen. Omdat Cohen onbekend was met de handtekeningenactie, zoals hij zegt, beaamt hij de zienswijze van Hennevelt.

(Opmerking: bedoelde fietstocht was oorspronkelijk vastgesteld op 19 Januari, doch werd later vastgesteld op 26 Januari. Voor deze datum werd bij de politie vergunning aangevraagd en verleend. Aanvrager was Jelsema voornoemd, terwijl de aanvraag werd toegelicht door Theunis

XI (Stouten, 10.7.18 (bekend). Deze fietsdemonstratietoetocht werd inmiddels - (om dezerzijds onbekende redenen - afgelast. Vermoedelijk houdt dit verband met de landelijke Waarheidcolportage op 26.1.52 - extra nummer met nieuwe beginselverklaring van de CPN - voor welke colportage de partij verzocht alle andere partijwerkzaamheden op deze dag stop te zetten.

In een verdere discussie zegt Hennevelt, dat, als het comité daartegen geen bezwaar heeft, de gehele leiding zal blijven in handen van de ABWB omdat deze beschikt over de werkers en de leden van het comité al heel wat presteren als alleen maar hun naam in de actie goed naar voren komt.

Het ligt in de bedoeling om ongeveer 12000 pamfletten te verspreiden

in de buurten waarlangs de fietstocht gehouden zou worden. De financiering geschiedt door het hoofdbestuur.

Als voorlopig sluitstuk zal een openbare vergadering worden belegd in de zaal van de "Stad Haarlem". Er was eerst gedacht aan het Concertgebouw, doch de voorzitter meende dat men beter niet te hard van stapel kon lopen. Als datum werd vastgesteld: 1.2.52.

Daarna wordt overgegaan tot het verdelen van de functies in het comité. Hennevelt vraagt wie bereid is het secretariaat op zich te nemen. Cohen zegt dat hij dit wel zou willen doen, maar dat het hem om praktische redenen in verband met zijn faillissement niet mogelijk is. Hennevelt deelde deze mening en zei dat hij er meer voor voelde dat Cohen het voorzitterschap op zich zou nemen. Cohen stemt hierin toe en wordt als voorzitter gekozen. Hierna wordt aan Willemse gevraagd of hij secretaris wil worden, doch deze durft het niet aan. Als gevolg hiervan blijft deze vacature voorlopig vacant. Hennevelt vraagt aan Cohen te proberen om Aarts (voornoemd) te bewegen om als secretaris op te treden. Cohen zegt dit toe.

Besloten wordt op 25 Januari 1952 weer bijeen te komen, waarna Hennevelt de vergadering sluit.

.-.-.-.-.-.

Eveneens in het kader van de woningactie werd de daaropvolgende avond, 18.1.52, een besloten vergadering gehouden van de ABWB (EVC), in gebouw "Cultura".

Aanwezig pl.m. 15 personen.

Inleider: H.C. Hennevelt.

Deze vergadering was belegd, zei Hennevelt, in verband met het nijpende woningvraagstuk in Nederland, maar in het bijzonder in Haarlem en de toenemende werkloosheid onder de bouwvakarbeiders. Allereerst leverde hij critiek op het beleid van Minister In 't Veld in verband met de door deze Minister ingestelde bouwstop. Vervolgens haalde hij het woningprobleem in Amsterdam aan en leverde critiek op de wethouder van Sociale Zaken aldaar, die "de aardigheid heeft uitgehaald" om op 24 December 1951, juist in de middaguren, toen de demonstratieve bouwvakarbeidersdemonstratie plaatsvond, de werkloze bouwvakarbeiders op te roepen om hun kaarten te laten afstempelen. Het woningvraagstuk, zei spr., is bijna 7 jaar na de bevrijding nog steeds groter geworden en zal als aan onze eis voor de bouw van 50.000 woningen in 1952 niet wordt voldaan, zich steeds meer uitbreiden. Daarom zullen wij er steeds op moeten blijven hameren dat de regering hier zijn goedkeuring en medewerking aan zal verlenen. Om aan deze eis kracht bij te zetten hebben wij de medewerking nodig van de anders-georganiseerd en ongeorganiseerd. Deze medewerking is er reeds. De voorzitter van het NVV, Oosterhuis, is door de leden van het NVV gedwongen om zich in deze kwestie uit te spreken voor de bouw van 50.000 woningen en een gedwongen lening voor de bezittende klasse om de bouw van deze woningen te financieren. Gebrek aan arbeidskrachten is er niet, getuige de steeds toenemende werkloosheid onder de bouwvakarbeiders. In December 1951 waren alleen al bij het G.A.B. te Haarlem: 998 werkloze bouwvakarbeiders en dit aantal neemt nog steeds toe, zodat we gevoegelijk kunnen aannemen, dat dit aantal reeds ver de duizend gepasseerd is. Overgeheel Nederland is dit aantal al over de 14.000. Dit bewijst, kameraden, dat onze actie voor de bouw van 50.000 woningen in 1952 en een gedwongen lening voor de geldmagnaten gerechtvaardigd is, ja, dat aan deze eis alle kracht moet worden gegeven die maar enigszins mogelijk is. Het dagelijks hoofdbestuur heeft ons in deze reeds richtlijnen gegeven hoe wij handelen moeten. Om ons doel te bereiken zijn er in verschillende plaatsen reeds actie-

comité's

opgericht, die de volledige medewerking hebben van het hoofdbestuur. Zo zal er op 28 Januari in "Bellevue" te Amsterdam een openbare vergadering worden gehouden waar concrete voorstellen zullen worden gedaan die tot een volledig succes van deze actie zullen leiden. Op deze vergadering zullen de rechtvaardige eisen van het Nederlandse volk besproken worden en de bewijzen worden geleverd dat het mogelijk is woningen te bouwen voor iedereen. Wanneer wij rekenen dat de jaarlijkse uitgave voor de bewapening een bedrag vordert van 2100 millioen gulden, dan zouden er gemakkelijk 210.000 woningen gebouwd kunnen worden. De besteding van een zo groot kapitaal voor de bewapening betekent niet alleen een aanval op het woningprobleem, maar ook een aanval op het levenspeil en de koopkracht van de Nederlandse bevolking. In zijn Nieuwjaarsrede van 22 Januari 1952 voor de Haarlemse gemeenteraad, heeft de burgemeester verklaard, dat er in Haarlem 7000 woningzoekenden zijn en dat er voor de gemeente Haarlem per jaar 700 arbeiderswoningen moeten worden gebouwd om in de aanwas van de bevolking te voorzien. Wanneer nu in Haarlem per jaar 500 woningen worden gebouwd, betekent dit nog een achteruitgang van 200 woningen per jaar. Daarbij komt, vrienden, dat het aantal inwonenden hierin Haarlem de 4000 heeft overschreden. Vierduizend inwonenden betekent, dat er ook 4000 gezinnen zijn die inwoning verstrekken. Het grootste gedeelte van deze inwoning is sociaal en moreel niet verantwoord. Dat betekent dus dat er in Haarlem 8000 gezinnen zijn die geen behoorlijke woning hebben. Hierdoor ontstaan dikwijls spanningen waaraan de inwoner noch degene die de inwoning verstrekt, iets kan veranderen, want iedereen wil in zijn woning zijn eigen vrij huiselijk leven leiden. Wij tonen ook aan, aan de hand van gegevens, dat er hier in Haarlem op 1 Januari 1952 pl.m. 1500 zeer urgentegevallen en 178 crepeergevallen zijn. En toen diezelfde burgemeester in zijn Nieuwjaarsrede een beroep deed op de burgerzin van de Haarlemse bevolking om de burgerzinlening te doen slagen, toen erkende die burgemeester dat dit beroep tevergeefs zou zijn. Want waar moeten b.v. de 1000 werkloze bouwvakarbeiders ook maar één gulden vandaan halen om aan die z.g. burgerzinlening hun steun te verlenen en voor de werkende bevolking is het door de verlaaging van het levenspeil en de koopkracht onmogelijk om, al is het maar met twee gulden in de week, een obligatie van F.100.- te nemen. Het is daarom, kameraden, dat, toen verleden week de burgerzinlening sloot, na twee weken te zijn verlengd, er Dinsdag, 15 Januari in het "Haarlems Dagblad" een overzicht werd gegeven van het resultaat van deze lening. In dit overzicht wordt gezegd, dat het eindresultaat is de bouw van 223 woningen. Dit is het eindresultaat van een lening waarvan iedere denker de arbeider al bij de aanvang kon zeggen, deze lening is gedoemd te mislukken omdat deze lening afhing van de burgerzin, dus van de kleine middenstanders, de kleine zelfstandigen en de arbeiders. Deze lening was gedoemd te mislukken, de burgemeester heeft het zelf gezegd en het staat in "Het Vrije Volk", omdat de bezittende klasse de 4% rente die aan deze lening verbonden is, te laag acht om daarop in te tekenen. Daaruit blijkt alweer, dat ons standpunt voor een gedwongen lening voor de bezittende klasse, een juist standpunt is, want burgerzin vindt men niet onder deze groep van de bevolking. Volgens wethouder Happé had deze lening kunnen slagen als iedere inwoner van de gemeente Haarlem, maar dan ook iedere inwoner, een gelijk gedeelte aan deze lening had bijgedragen. Ik zal deze bewering van Happé eens even voorrekenen. Dat betekent dat in Haarlem, een stad van bijna 165.000 inwoners, iedere inwoner, van de kleinste tot de grootste, van de jongste tot de oudste en van de rijkste tot de armste een bedrag van 31 gulden bijeen had moeten brengen. Dus had iedere werkloze van het kleine steunbedrag waarvan hy moet leven en het kleinste kind van het armste gezin, dit bedrag bijeen had moeten brengen. Dat betekent dat ieder gezin, dat gemiddeld uit 4

personen bestaat, een bedrag bijeen had moeten brengen van F.124.-, zowel het kleinste arbeidersgezin als de grootste bezitter. Vrienden, hieruit blijkt hoe rot de kapitalistische maatschappij is. Verder zegt wethouder Happé dat de bouw van 500 woningen tegen F.10.000.- vaststaat, maar nu hebben we een tekort van F.2.200.000.-. Hiervoor zijn door verschillende particuliere instellingen wel toezeggingen gedaan volgens Happé, al is die toezegging nog niet zeker, maar we kunnen er rustig op rekenen. Laten we aannemen, kameraden, dat het waar is hetgeen wethouder Happé zegt, dan betekent dit dat we nog met een groot woningtekort zitten, want voor de aanwas van de Haarlemse bevolking is de bouw van 700 woningen per jaar noodzakelijk en dan willen we over de schuld nog niet eens rekenen. Ik zou hier de vraag willen stellen aan hen die inwonen en die inwoning verschaffen of zij in de naaste toekomst een oplossing voor hun woningprobleem verwachten als er niet andere maatregelen voor de woningbouw getroffen worden. Het is daarom, vrienden, dat ik geloof, dat wij en niet alleen wij EVCers, positieve daden moeten stellen omtot een betere woningpolitiek te komen. In verschillende plaatsen in Nederland heeft men reeds comité's samengesteld om dit doel te bereiken. Ook in Haarlem is zo'n comité. In deze comité's hebben niet alleen uitgesproken EVCers, NVV'ers of personen van welke vakorganisatie of politieke richting ook, zitting, nee, zij zijn samengesteld uit personen die alleen een betere woningbouwpolitiek voorstaan. Hier in Haarlem is een persoon de voorlopige voorzitter van dat comité die geen belangen heeft bij de EVC of welke vakorganisatie of politieke partij ook, doch deze persoon behartigt uitsluitend en alleen het doel van het comité. Wij hebben juist gemeend dat een dergelijk persoon daar op de juiste plaats is, omdat hij geen andere belangen voorstaat. Ook heeft er in dat comité nog een persoon zitting: een metaalarbeider werkzaam bij de "Holland Nautic" en lid van het NVV. Nu heeft dat comité, dat voorlopig nog uit drie man bestaat, zich gewend tot het dagelijks bestuur van onze organisatie met het verzoek of er ook een van ons in dat comité zitting wil nemen. Zij hebben dit gedaan om het comité op zo breed mogelijke basis samen te stellen. Wij hebben dit verzoek niet kunnen weigeren omdat wij als bouwvakarbeidersorganisatie een belangrijke kracht zijn om dit comité bij hun werkzaamheden te steunen. Wij hebben dan ook in het bestuur besloten om vanavond met dit voorstel te komen wie in dat comité zitting zal nemen. Wij zijn van mening dat dit niet iemand uit het bestuur moet zijn, maar een van de leden. Wij als EVCers weten, hoe groot de woningnood is en we zijn verplicht alle medewerking en steun te verlenen om aan deze nood een einde te maken. Dit comité is samengesteld met het doel om tot actie te komen en de bevolking tot actie te brengen en van de regering een gezonde woningbouwpolitiek af te dwingen en daarom zijn wij als EVCers verplicht om dit comité financieel en moreel, met alles wat in ons is te ondersteunen. Ook door ons hoofdbestuur is een dringend beroep gedaan op de kameraden om hun medewerking aan deze comité's te geven, want zegt het hoofdbestuur, de samenstelling van deze comité's is van de grootste betekenis in de strijd tegen de woningnood. Vrienden, dit zijn woorden van het hoofdbestuur die ik jullie op het hart zou willen drukken, want als dit comité niet zal slagen, zal het aantal woningzoekenden blijven stijgen en ook het aantal werkloze bouwvakarbeiders blijven toenemen. De eerste taak die het comité zich heeft gesteld is het uitreiken van een pamflet, een manifest, waarop staat aangegeven hoe het aantal woningzoekenden, maar ook het aantal dat inwoning verstrekt hier in Haarlem, kan worden verkleind. Het is dan ook van belang dat dit manifest in zo groot mogelijke getale zal worden verspreid. Daarnaast zal in "De Stad Haarlem" op 30 Januari een openbare vergadering worden belegd, waar niet alleen de zaak van de woningnood en de werkloosheid onder de bouwvakarbeiders aan de orde zal worden gesteld, maar, naar het bestuur in overleg met het comité had gemeend, daar een kleine attractie aan te moeten verbinden in de vorm van de welbekende "Jaco's" de twee harmonicavirtuozen, Wim Burger, de bekende sneltekenaar

en nog enkele andere bekende artiesten. Vrienden, deze openbare vergadering en het manifest zullen het voorbeeld moeten zijn van het eigenlijke doel dat het comité zich heeft gesteld. Een voorname taak is ook het verzamelen van handtekeningen onder de oproep aan de gemeente Haarlem en de regering voor de eis van het bouwen van 50.000 woningen in 1952 voor geheel Nederland en de bouw van 500 woningen voor de gemeente Haarlem en het uitschrijven van een gedwongen lening voor de bezittende klasse tot een bedrag van F.300.000.000.-. Voorts zijn wij in overleg met het comité tot het besluit gekomen om een fietstocht te organiseren. Vóór op deze fietsen zullen borden worden medegevoerd met de leuzen, zoals: "Voor een betere woningbouw politiek"; "Tegen werkloosheid"; "Voor het uitschrijven van een gedwongen lening" enz. Wij hebben juist vandaag van de Burgemeester van Haarlem de toezegging gekregen om deze fietstocht te houden. Komende week Maandag zullen wij in grote massa starten op het Pretoriaplein om half vier en rechts en links van de Rijksstraatweg onze tocht houden met als eindpunt de Frans Halsstraat. Kameraden, wanneer we al deze plannen met het comité hebben besproken, dan hebben we dit gedaan om te komen tot een eenheid in deze actie. Kameraden, we moeten voor ogen houden dat het voor ons een erezaak is om dit comité te doen slagen. We moeten niet alleen aanwezig zijn op de openbare vergadering van 30 Januari, maar wij moeten zorgen, dat de actie, de werkelijke actie, zal slagen. Wij moeten zorgen, met de leden van het comité, dat het doel meer woningen en minder werklozen in Haarlem, bereikt wordt. Vrienden, ik wil hier de inleiding mee besluiten en dan zullen we na een korte pauze overgaan tot het stellen van vragen en de discussie. Tot slot zou ik er nog eens extra de nadruk op willen leggen dat het een erezaak is om deze taken die gesteld zijn, niet alleen onder de bouwvakarbeiders, maar onder de gehele Haarlemse bevolking te brengen. Wij moeten door onze organisatie de eenheid tot standbrengen in deze strijd. Mannen, zijn jullie het er mee eens? (geroep: ja). Vrienden deze taak is niet alleen voor de EVC maar voor de hele Haarlemse bevolking en in het bijzonder voor de Haarlemse bouwvakarbeiders.

Discussie:

1e discussiant: kameraden, ik vraag mij af of het dagelijks bestuur van de gemeente bereid is om een gedwongen lening uit te schrijven

2e discussiant (Gijsbertus van Schie, 9.7.23 - bekend): kameraden, kameraad Hennevelt heeft in zijn inleiding gezegd, dat wij tot eenheid moeten komen. Ik geloof dat deze eenheid al steeds beter wordt gezien de verschillende acties die onder de bouwvakarbeiders hebben plaats gehad. Ik bedoel de verschillende stakingen waarin katholieken, NVVers, EVCers en ongeorganiseerd naast elkaar stonden om hun belangen te verdedigen. Ik weet wel dat de eenheid nooit groot genoeg is, want met de gehele eenheid der werkende bevolking moeten wij ook strijden tegen de oorlogsvoorbereidingen. Daarom moeten we aan de actie voor meer woningen en tegen de werkloosheid, tevens de actie voor de vrede verbinden. Deze strijd moet tevens zijn een strijd voor de vrede. Hiervoor moeten wij huis aan huis werken en de werkloze arbeiders hierbij inschakelen om zoveel mogelijk handtekeningen te verzamelen. Dit moet ook gedaan worden bij het gebouw van het NVV aan de Bakenessergracht. Daar kunnen we dan tevens de manifesten verspreiden en gelijktijdig discussies houden met de werklozen, want deze zijn in de eerste plaats bij deze actie betrokken. Tevens moet er een goed georganiseerd programma opgesteld worden voor de openbare vergadering op 30 Januari en de fietstocht, opdat onze actie volkomen slaagt. Tevens moeten wij de arbeiders bijbrengen dat deze actie voor hun op touw is gezet, hierdoor kunnen wij op een veel grotere medewerking en daardoor een groter succes rekenen.

3e discussiant: Vrienden, ik geloof dat onze voorzitter in zijn uiteenzetting meer dan duidelijk is geweest over de toestand hier in Haarlem, speciaal

voor de bouwvakarbeiders en speciaal voor de woningzoekenden. Zeer belangrijk is het tot standkomen van het door hem genoemde comité even belangrijk is het dat wij als leden van de EVC lid geworden zijn van deze grote organisatie met dit standpunt: geen vertrouwen te stellen in andere organisaties. Betreffende de te voeren actie hebben wij in de eerste plaats tot taak de verspreiding van de manifesten op de bouwwerken. Ik geloof niet dat er hier in Haarlem veel bouwwerken zijn, maar op de bouwwerken die er zijn moeten de manifesten worden verspreid. In de tweede plaats moeten we spreken met NVV-ers en andersdenkenden. Dat is natuurlijk zeer belangrijk, dat heeft de voorzitter trouwens zelf al gezegd. Vrienden, ik geloof dat wij, die lid geworden zijn van de grootste progressieve vakorganisatie, onze taak en onze plicht weten. Hetzelfde geldt t.a.v. de fietstocht, want hier hebben we de taak: die fietstocht moet slagen. We kunnen allemaal nog wel herinneren dat we voor 20 jaar geleden een fietstocht meemaakten voor de verkiezingen van de SDAP en toen werden we met modder gegooid, maar dat mag hen niet hinderen. We willen nou ook wel met modder gegooid worden, maar we hebben een taak voor de Haarlemse bevolking om datgene tot stand te brengen wat voor Haarlem nodig is. Ik dank U wel.

H.C. Hennevelt: Kameraden, ik geloof dat 1951 voor ons een succesvol jaar is geweest in de strijd tegen de verslechteringen, hetgeen niet wil zeggen dat we er nu al zijn. De strijd van de arbeiders en de bouwvakarbeiders speciaal is noodzakelijk voor verbetering van de woningbouw en tegen de werkloosheid. Deze strijd moet tot een succes komen, hetgeen kameraad van Schie zegt, door het formeren van een eenheid, dan kan natuurlijk een succesvolle actie niet achterwege blijven. Wat wij, kameraden, hebben aangedurfd in stakingen met eenheid van andersgeorganiseerden gebeurd. Waarom zullen we die anders georganiseerden ook niet vinden in deze actie. Het is toch ook hun belang. Ik voor mij geloof niet dat, wanneer wij onze taken goed aanpakken, deze actie zal mislukken. Wanneer wij op de bouwwerken met andersgeorganiseerden gaan discussieren, dat we dit dan alleen maar kunnen doen om de basis te leggen voor de belangen van alle arbeiders. Iedere discussie die gevoerd is over de belangen van de arbeidersklasse zijn over het geheel genomen nooit zonder succes geweest. Want wanneer we met deze kameraden gaan spreken over het behoud van ons bestaan, over de verbetering van ons bestaan of over de aanranding van ons levenspeil, dan komen we allemaal in hetzelfde schuitje te staan en het doet er niets toe of we EVCers, NVV'ers, ongeorganiseerden of wat ook zijn, want dan zijn de denkbeelden hetzelfde, dan hebben we allemaal dezelfde beschouwingen. Zo is het ook met dit comité waar een NVVer in het dagelijks bestuur zit en daar een belangrijke taak heeft. Waarom heeft deze persoon daar zitting in?: omdat hij de belangen van de woningbouw en de werkloosheid kent en daarvoor in de bres springt. Daarom moeten wij onze daadwerkelijke steun aan dit comité geven. Ik was laatst in gesprek met een grossier en deze zei tegen mij: „Mijnheer Hennevelt het spijt mij maar ik kan mij niet openlijk plaatsen achter het vraagstuk van werkloosheid en woningbouw, want dan krijg ik last met mijn klanten en lopen die allemaal naar mijn concurrenten. Ik ben het volkomen met U eens, maar ten gunste van het personeel en die van het gezin kan ik geen verdere verslechteringen meer dulden. Ik ben ervan overtuigd dat niet alleen mijn concurrenten, maar ook de reactie, het grootkapitaal, mij als communist zouden doodverven en dat ben ik niet, ik ben alleen maar middenstander, al kan ik mij best de noden van arbeiders indenken.“ Ik wilde hiermee aantonen, dat het werken onder dergelijk soort mensen weinig zin heeft. Daarom moet er hoofdzakelijk gewerkt worden onder de woningzoekenden en de werklozen en deze behoren voor het overgrote deel tot de arbeidende bevolking. Kameraden, ik kan het volkomen eens zijn met hetgeen kameraad van Schie zegt over een huis aan huis bezoek en ook aan de gebouwen van de organisaties en natuurlijk ook op de bouwwerken. Maar één ding is belangrijk en dat is niet alleen de werkloze bouwvakarbeiders, maar dat ook die van andere bedrijfstakken worden ingeschakeld. Kameraad van Schie zegt ook dat we aan deze actie

tevens de strijd voor de vrede moeten verbinden, maar iedere handtekening onder ons petitionnement is een handtekening tegen de oorlog, tegen de herbewapening en voor de vrede, want als het geld besteed wordt voor de woningbouw, dan kan het niet voor andere doeleinden gebruikt worden. Er moet nadrukkelijk en daar moet op gehamerd blijven worden, een gedwongen lening worden uitgeschreven. Er zijn in Nederland maar een paar gemeenten die een financieel zelfstandige politiek voeren en dus zelf een gedwongen lening uit kunnen schrijven. Een burgerzinslening heeft dan ook geen enkel nut, die kan nooit aan de verwachtingen voldoen om de eenvoudige reden dat de arbeiders en de kleine middenstanders niet één enkele gulden kunnen missen. De samenstelling van een commissie in de gemeente Haarlem is noodzakelijk om er bij de regering op aan te dringen, dat deze overgaat tot het verplichtend stellen van een gedwongen lening, anders blijft het met de woningbouw bergafwaarts gaan. Het petitionnement zal dus zo opgesteld moeten worden, dat de Raad der Gemeente zich uitspreekt voor een gedwongen lening en er bij de regering op aandringt om deze gedwongen lening tot werkelijkheid te brengen. Dan wat de manifesten betreft: deze zullen moeten worden verspreid op de bouwwerken en huis aan huis. Natuurlijk, kameraden, zullen we bij de huis aan huisverspreiding in die buurten moeten werken waar de meeste inwoning is en dat zijn de arbeiderswijken. Daar zal de verspreiding van de manifesten het nuttigste effect afwerpen. Wij hebben dan ook gemeend de manifesten specifiek in de arbeidersbuurten te doen verspreiden, omdat een verspreiding in het Haarlemmer Houtpark of Bloemendaal of Heemstede geen nuttig effect zal afwerpen, in de eerste plaats omdat die mensen het petitionnement niet zullen tekenen en in de 2e plaats een veel belangrijker feit, omdat de gemeente Haarlem er niet toe overgaat juist in die grote woningen inwonenden te plaatsen. Het is een veelvuldig verschynsel, kameraden, dat de inwoning juist plaats heeft in die gezinnen waar toch al gewoekerd moet worden met de ruimte, want als we 's-avonds of 's-morgens door de arbeiderswijken rijden, zie je boven en beneden overal licht branden en als de gordijnen openstaan zie je boven niet alleen een ledikant staan en een linnenkast, maar ook een buffet en andere artikelen die men alleen in een huiskamer vindt. We zullen dus juist in die buurten met de manifesten en de petitionnementslijsten moeten werken. En dan, kameraden, wij zijn lid geworden van onze organisatie omdat wij daar lid van willen zijn, maar dat betekent ook, dat we er niet alleen af zijn door contributie te betalen. Natuurlijk is dat ook wel nodig, maar we moeten ook daadwerkelijk tonen lid van onze organisatie te zijn door, zoveel als in ons vermogen ligt, aan onze organisatie te werken. We moeten niet alleen het werk aan de bestuurders overlaten en alleen maar naar de Jansstraat stappen om te vragen: wordt dit nog gedaan of wordt dat nog gedaan. Nee, kameraden, zo is het niet, we moeten voor onze organisatie in de bres springen. Ik weet wel, als we 's-avonds de deur uitgaan, kijkt moeder de vrouw ook wel eens lelijk, maar ik heb ook niet altijd evenveel zin. Ik wil 's-avonds ook wel eens rustig thuis blijven. Het is voor mij ook geen pretje en voor mijn medebestuurders ook niet om er avond op avond op uit te gaan en dan te zien dat een ander altijd maar rustig thuis zit. Ik zou het helemaal niet erg vinden en mijn medebestuurders ook niet, maar dan moet er door de leden ook eens medegewerkt worden. Daarom, kameraden, zou ik graag eens van de leden horen wie zich bereid verklaren om het werk van dit comité te ondersteunen. Komende week zullen we bij de leden thuis (huis aan huis) gaan vragen: ben jij van plan en bereid om een taak op je te nemen. Nee, waarom niet? Interessieren je de werkloze bouwvakarbeiders en die van andere organisaties niet? Interesseert je het niet dat er zo'n groot tekort aan woningen is? Ik geloof dat er dan weinigen onder de leden zullen zijn die niet hun medewerking willen verlenen. Nu de kwestie van het verzoek om een lid van ons voor het comité. Wie van de kameraden geeft zich daarvoor op? Jullie moeten niet denken dat het een kwestie is van baantjesjagerij, dat is het helemaal niet, er zal hard aangepakt moeten worden. Nou, wie van de

kameraden. Ik kan er zo drie aanwijzen die ik er geschikt voor acht. (uit de zaal: "Heytink is het niets voor jou?" Heytink gaat ermee accoord). Kijk de zaak zit zo, kameraden, er is in dit comité voorlopig een voorzitter gekozen. Deze persoon heeft het erg druk; die zit in verschillende verenigingen. Nu is mij gevraagd dat er iemand van ons, indien er voor die tijd geen ander gevonden is, het secretariaat op zich neemt daar deze persoon dat niet kan doen. Wel heeft hij zich bereid verklaard om als voorzitter te blijven fungeren. Aan de hand van de discussie die de leden van het comité gisterenavond gehouden hebben kan ik wel zeggen, dat alhoewel ze geen lid van onze organisatie zijn, het allemaal arbeiders zijn. Ik stel dan ook het voorzitterschap met het volste vertrouwen in zijn handen. Mocht die voorzitter intussen niet geslaagd zijn om een secretaris te vinden, dan zou Heytink het secretariaat op zich nemen. Dus Nol, als jij je dan in verbinding wilt stellen met de voorzitter. Dat is Cohen, Minnahassastraat 9. rd. Kameraden, nu heb ik nog een belangrijk punt en dat betreft de vacantiezegels. Voorheen ging de inwisseling hiervan tamelijk gemakkelijk, althans er waren geen grote moeilijkheden. Maar nu heeft de regering en de Uniebesturen met de nieuwe regeling van 1951 ons een pracht van een kool gestoofd. Door deze nieuwe regeling krijgen de leden van onze organisatie per vacantiezegel 10 cent minder uitgekeerd. Wij moesten alle zegels individueel verantwoorden, hetgeen een heleboel extra werk medebracht, doch kameraad Stouten en kameraad Pirovano hebben zich hier goed doorheen geslagen. Toch is het verre van democratisch om onze organisatie steeds weer achter te stellen, want het is zelfs zo dat zowel katholieken en Christelijken als modern georganiseerden regelmatig in de Jansstraat komen voor advies in de verschillende kwesties. En dan is het niet zo: jullie zijn geen lid van onze organisatie dus we helpen jullie niet. Nee, kameraden, we zijn allemaal arbeiders onder elkaar en we sturen deze mensen ook niet door. In Januari 1949 heeft Nederland het Handvest van San Francisco ondertekend, dit bevat ook de vrijheid van vakverenigingen. Nu dit nodig is zullen wij het de regering tonen want in dit Handvest is vastgelegd en door de Nederlandse regering bekrachtigd, dat het vrij is om lid te zijn van de EVC. Het is dus volkomen in strijd om de Rijksambtenaren het lidmaatschap van de EVC te verbieden en de EVC niet te erkennen. Als wij als bestuurders de belangen van onze organisatie niet behartigen en in strijd handelen met onze richtlijnen, dan hebben de leden het recht om ons hierop te wijzen en zo nodig uit de organisatie te verwijderen. Zo behoort het ook te gaan met die heren die zich niet houden aan dergelijke verdragen. Wanneer hierook de katholieke, Christelijken en de NVVers allen van overtuigd zijn, kunnen wij voor een massale protestactie bereiken de vrijheid van vakorganisatie. Kameraden, dit heb ik nog even onder jullie aandacht willen brengen. Het moet mogelijk zijn om het volle recht voor onze organisatie te verkrijgen, doch dat kan alleen, indien alle leden zich ten volle aan onze organisatie geven, want massaal is alles te bereiken.

Hierna wordt door de aanwezigen gedurende 10 minuten over de kwestie van de vacantiezegels. Deze van regeringswege genomen maatregel wordt fel becritiseerd. Eenparig wordt te kennen gegeven: "wij zijn lid van de EVC en wij blijven lid van de EVC ongeacht welke maatregelen men ook tegen ons poogt te ondernemen."

Hennevelt: "Ik wil jullie nog wel even bekendmaken, dat er voor onze leden gelegenheid bestaat om vacantiezegels in te leveren en wel Zaterdag van 5 tot half zes in de "Bavo" en volgende week Zaterdag in het gebouw van de CNV, Ged. Oude Gracht 104. Ik geloof niet dat er tegen jullie op of aanmerkingen zullen worden gemaakt, want het is met degene die de zegels inneemt precies eender als met een winkelier, hoe meer er komend te beter, want ze verdienen aan ons, ze worden ervoor betaald. Ze hebben

alleen maar zegels in te nemen en anders niet."

Hierna sluit Hennevelt de vergadering na nogmaals op het besprokene van deze avondte hebben gewezen.

9 28 Januari 1952.

Aan het Hoofd van de B.V.D.
Javastraat 68.
D e n H a a g.

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD,
(Slechts bij definitieve opberging in te vullen).

~~ONAFGEDAAN~~ 2014

CO 129646

25 2014

Afd./Sect.:

BV

Dat.:

2-1-52

Par.:

2

Interne aanwijzingen ACD.

4

ACD.

Dat.:

Par.:

opgesteld

Aantekeningen (Nummeren s.v.p.):

ACHTEREEVENVOLGENS AAN:

Kenn. B

H.ACD, namens deze

VERANTW. VOOR ADM. AFDOENING:

B

Dat.:

2/2-52

Afd. Sectie

Behandeling.

Afz./Par. Dat.

Kenn

2/2

200 2/2

B

H.B. BII BV

Hier hebben we het bewuste stuk van C.d.K. in
Fransland over de kwestie "In alleijerland".
Plu. H.B.V.D. had het verzochte commentaar vóór
14 Febr. (verjaardag te Leuvenorden) moeten
hebben.

SB 2.2.52

HB

BII

BV

dit is op 13/2 reeds
aan plu. H.B.V.D. gegeven

26/2

H.B.V.D.

in commentaar van BV

SB 12.2.52

S.B.

Cyria door plu. H.B.V.D. en kopie op Fransland met C. in
den K. u. Leuvenorden, Cyria op Duitse en P.G. Leuvenorden.
Commentaar v. BV had alleen zijn hebben, indien deze
schikking kon worden hebben op de laatste schriftelijke

plu. H.B.V.D. 12.2.52

V E R V O L G
D U P L I C A A T   BLAD op Schutblad Nr. _____

Afd.	Sectie	Behandeling	Afz./Per.	Dat.
B	~~III~~	III, IIII, IIII, IIII	III	20/12
	~~III~~		III	20/12
20/12	~~III~~	~~III~~ - 4 - X ² 1/2	~~III~~	22/2
		24. 2-5-52		24/12
	~~III~~	y. 4.3.52	III	1/3

Afschrift, bestemd voor Zijne Excellentie de Minister van Binnenlandse Zaken.
t.a.v. de Hoofd van de B.V.D.

COMMISSARIS DER KONINGIN
IN DE
PROVINCIE FRIESLAND

KABINET

No. 1243

6.17
05.41
FEB. 1952
ACD/129646
28 Januari 1952
6.439
195
2.
LEEUWARDEN
Telefoon 3544

via Haast
VERTROUWELIJK

Hierbij heb ik de eer Uwer Excellentie te doen toekomen een rapport van de burgemeester der gemeente Smallingerland, hetwelk is vervaardigd door de gemeentepolitie ter plaatse, terzake van een actie van een aantal jeugdige werklozen, dat buiten het Gewestelijk Arbeids Bureau, de provinciale leiding van de D.U.W. en het gemeentebestuur om, de verbetering van een weg in Houtgehage (gemeente Smallingerland) ter hand heeft genomen, waarvoor van gemeentewegs een vergoeding verlangd werd. Korthedshalve moge ik U verwijzen naar bijgevoegd rapport.

Deze zaak is door mij op 25 dezer besproken met de burgemeester van Smallingerland en de Provinciale Commissie voor de Werkgelegenheid in Friesland.

De gedeputeerde Staten overwegen eerstdaags de gemeentebesturen in het Oosten en Zuid-Oosten der provincie uit te nodigen meer spoed te betrachten met het voorbereiden en gereedmaken van plannen voor de uitvoering van openbare werken, waarbij werkloze arbeiders zouden kunnen worden tewerkgesteld.

Te Uwer informatie zij medegedeeld, dat ik een afschrift van dit schrijven, alsmede van het daarbijgevoegde politierapport heb doen toekomen aan Uwer Excellenties Aantgenoten van Sociale Zaken en van Binnenlandse Zaken, alsmede aan de Inspecteur voor de D.U.W. in de Inspectie Friesland.

De Commissaris der Koningin
in de provincie Friesland,
w.g. H.P. Linthorst Homan.

Voor eens luidend afschrift,
de Chef van het Kabinet,

Haast
P.S. De demonstratie van werklozen te Drachten op Zaterdag 26 dezer is, blijkens informatie van de burgemeester, ordelijk verlopen. De voorzitter van de E.V.C. (Hr Blokzijl) was die dag te Drachten aanwezig. De demonstranten hebben een hernieuwde betoging per 2 Februari a.s. te Drachten in uitzicht gesteld.

L.H.

AAN Zijne Excellentie de Minister van
Wederopbouw en Volkshuisvesting.
(t.a.v. de Directeur van de Rijksdienst
voor de uitvoering van Werken.)

VERTROUWELIJK

Verslag van een op Maandag 21 Januari 1952 begonnen actie van de C.P.N., E.V.C. en A.N.J.V. te Houtigehage.

Op Maandag 21 Januari 1952 werd door een 14-tal werkloze landarbeiders en grondwerkers, onder aanvoering van een comite, bestaande uit plaatselijke C.P.N. en E.V.C.functionarissen, begonnen met het verbeteren van de PARKSTERWEG in HOUTIGEHAGE, gemeente SMALLINGERLAND. Dit zal het eerste zijn van een aantal werken, dat door dit comite ter hand zal worden genomen. Het comite richtte een verzoek tot het gemeentebestuur van Smallingerland om een toeslag op de door de werklozen genoten steun te verlenen tot het loonpeil van het vrije bedrijf is bereikt.

Omtrent deze actie, die kan worden aangemerkt als een verkiezingsstunt van de C.P.N. en welke reeds in bijna alle dagbladen werd vermeld, kan het navolgende worden bericht:

Omstreeks 16 Januari jl. werd een, aan deze Parksterweg wonende veehouder Marten van der Bij (Pol. richting Anti-Rev. en lid gef. kerk) bezocht door:

Reinder Baron, geb. 8.4.1907, voorzitter afd. C.P.N. Houtigehage;

Nicolaas Pultrum, geb. 16.3.1927, districtbestuurder C.P.N.

Johannes van der Heide, geb. 15.6.1898, lid E.V.C. en verm. voorzitter van de plaatselijke afdeling BLZ.

Aan genoemde veehouder werd gevraagd hoe het stond met het door hem Bij het gemeentebestuur van Smallingerland ingediende verzoek om financiële bijstand bij het verbeteren van de Parksterweg, die particulier eigendom is van de aan deze weg gelegen boerderijen en andere bewoners. Van der Bij deelde genoemde personen mede, dat op zijn verzoek afwijzend was beschikt. (iets dat reeds algemeen daar ter plaatse bekend was.) Hierna werd aan Van der Bij gevraagd of hij er accoord mee ging, wanneer een ploeg jeugdige werklozen deze weg zouden opknappen en daarna een verzoek zouden richten tot het gemeentebestuur om een verhoogde uitkering voor het verrichte werk. Er werd geen contract of iets dergelijks opgemaakt en er werd geen toezegging van de zijde van Van der Bij gedaan tot financiële bijdrage in de kosten. Wel ging hij geheel accoord met de actie. Ook de andere bewoners aan de Parksterweg werden door genoemde personen bezocht, en ook deze stemden met het plan in. De namen van deze bewoners zijn: Klaas de Jong, gereformeerde veehouder; Geert van der Veen, venter, eveneens gereformeerd en een veehouder genaamd Vegeling, welke vermoedelijk P.v.d.A. is. Ook deze personen verklaarden zich accoord zonder toezegging van geldelijke steun.

Omstreeks 18 Januari jl. werden door genoemde drie personen enige bijeenkomsten met werkloze en DUW arbeiders belegd en uiteindelijk werd een comite gekozen waarin zitting hebben:

Reinder Baron-voorzitter; Nicolaas Pultrum-secretaris; Johannes

van der Heide; Teake Stienstra en T. de Jong.

Door genoemde comite werd contact opgenomen met het dagelijks bestuur van de plaatselijke vereniging Plaatselijk Belang, bestaande uit de personen Inse van der Heide en Tj. Herder. Deze ook al comm. georiënteerde personen zegden hun morele steun toe.

Op Zaterdagmorgen 19 Januari 1952 werd door het comitelid Nic. Pultrum in gezelschap van 2 jeugdige werkloze arbeiders een bezoek gebracht aan het bijkantoor van het Gewestelijk Arbeidsbureau te Drachten, alwaar werd verzocht om werk voor jeugdige werklozen, desnoods DUW werk. Dit was echter niet mogelijk, omdat personen beneden de 21 jaar niet in DUW werken kunnen worden tewerkgesteld. Ook ander passend werk kon niet worden aangeboden. Op diezelfde dag werden door deze personen nog een bezoek gebracht aan de dienst Soc Zaken te Drachten. Hier werd gevraagd om steun voor de jeugdige werklozen. Ook hier was het niet mogelijk om aan hun wensen gevolg te geven als de gezinsinkomsten niet beneden

een bepaald minimum komen. Zou dit wel het geval zijn geweest, dan had het gezinshoofd de aanvraag moeten doen en niet de jeugdige werkloze.

Dit alles was het voorspel van de op Maandag 21 Januari 1952 begomen verdere actie. Op die datum werd door een 14-tal werkloze arbeiders, en naar wordt vermoed, ook DUV arbeiders van het object Norg, aangevangen met het verbeteren van genoemde Parksterweg te Houtigehage. Door de veehouder Vegeling werd zelfs grond afgestaan tot verbreding van genoemde weg. Het werk geschiedt inderdaad op deskundige en doeltreffende wijze.

Op Dinsdag 22 Januari 1952 kwamen vele C.P.N. en EVC functionarissen een kijkje op het werk nemen. Dezerzijds zijn de namen van de navolgende bezoekers bekend:

X | X | A.W. de Vroome - M. Busbach (Willy Verwoest) - H.M. Wolff - Pieter Kuylman -
 X | Borst kamerlid C.P.N. - Uske Schans.

H.M. Wolff heeft diverse foto's gemaakt voor het dagblad "De Waarheid" o.m. een foto waarop de gereformeerde veehouder Marten van der Bij, koffie staat te schenken voor de communistische arbeiders. W. Busbach typte een verslag voor hetzelfde dagblad. Het kamerlid Borst is vanaf Dinsdag 22 Januari steeds in Houtigehage geweest. Hij bevindt zich, gekleed in een rode trui geregeld op het terrein der werkzaamheden. Hij staat het comité bij in deze actie. O.a. heeft Borst met de comitéleden geïnformeerd, naar de waterlossingsaffaire, waarover reeds eerder in "De Waarheid" werd geschreven. Borst heeft o.m. het door de belanghebbenden ingediende verzoek aan de Prov. Waterstaat gelezen en verklaarde, dat hij hierover als kamerlid nog advies zou uitbrengen ter bestenderaads plaats. Ook schijnt nog in geding te zijn gebracht een op 20 December 1951 op een vergadering van Plaatselijk Belang te Houtigehage gedane uitlating van het gemeenteraadslid Hoekstra (PvdA), waarbij deze verklaarde, dat het in de bedoeling lag van het gemeentebestuur van Smaltingerland om mettertijd de weg langs de Houtigehaagster Wijk te gebruiken voor een nieuw aan te leggen weg. De waterlossing zou dan ook wel worden verbeterd. Door het comité werd aan het gemeentebestuur van Smaltingerland omstreeks Maandag 21 Januari 1952 een schrijven gericht, waarin mededeling werd gedaan van de reeds aangevangen werkzaamheden aan de Parksterweg en waarin werd verzocht om uitkering van gemeentewege van verhoogde bedragen, tot het loenpeil van het vrije bedrijf. Aan dit verzoek kan door het gemeentebestuur niet worden voldaan, omdat het object een particuliere weg betreft en niet voorkomt op de lijst van uit te voeren werken. Ook was hiervoor geen goedkeuring verleend door de Dienst Sociale Voorzieningen. Voorts werden door het comité adhesiebetuigingen bij de bevolking ingezameld en manifesten werden verspreid (een exemplaar van dit manifest wordt hierbij gevoegd).

Op Vrijdag 25 Januari 1952 te 20.00 uur wordt door het comité een openbare vergadering belegd in cafe Pultrum te Houtigehage, waarin een en ander door het comité zal worden uiteengezet. Hierop zijn uitgenodigd: Burgemeester en Wethouders der gemeente Smaltingerland alsmede de voltallige gemeenteraad en vertegenwoordigers van alle vakbonden.

Voorts ligt het in de bedoeling om op Zaterdag 26 Januari 1952 gezamenlijk naar het gemeentehuis te Drachten te trekken om een geldelijke vergoeding te eisen voor de in afgelopen week verrichte werkzaamheden aan de Parksterweg. De mogelijkheid is niet denkbeeldig dat dit zal uitlopen op een grote politieke demonstratie van de zijde van de C.P.N. en E.V.C. (De plaatselijke afdelingen zijn relatief zeer groot).

Opmerkingen van rapporteur:

Het geheel is opgezet door communistische elementen die een handig gebruik hebben gemaakt van de inderdaad deplorabele toestanden ter

plaatse. De afwatering geschiedt in de Houtigehaagster Wijk, die vroeger bevaarbaar was, doch in de loop der tijden geheel verzand is. Bij geringe regenval ondervindt ongeveer 60 bunder land en de daarbij behorende wegen overlast van het water. De onderhavige Parksterweg ligt in dit gebied, doch is evenals de meeste andere wegen, particulier bezit. Men heeft reeds vroeger een adres gericht tot het gemeentebestuur om tot verbetering van de afwatering te komen, maar het gemeentebestuur staat op het standpunt dat - gezien de particuliere aard van het object - het niet op haar weg ligt om fin. steun te verlenen. Er werd geadviseerd om een Waterschap te stichten. Hierop werd door de belanghebbenden een adres gericht tot de Waterstaat der provincie Friesland, waarop nog geen antwoord is binnengekomen.

Door Marten van der Bij werd enige tijd geleden een verzoek gericht aan het gemeentebestuur van Smallingerland om financiële steun bij het verbeteren van de Parksterweg, aan welke weg zijn boerderij is gelegen. Ook hierop werd door het gemeentebestuur afwijzend besnikt. Van dit gedane verzoek en het afwijzende antwoord, was de naaste omgeving van Van der Bij volledig op de hoogte. Er heerste over deze afwijzing in de daarbij betrokken (niet-C.P.N. kringen) enige verbittering en hiervan hebben de C.P.N.ers Pultrum en Baron c.s. een handig gebruik gemaakt. Door het initiatief voor te stellen als een "algemene" actie, zijn de overwegend gereformeerde belanghebbenden hierin betrokken en gebruikt voor een verkiezingsstant van de C.P.N. Het kan wel worden vastgesteld, dat de boeren de draagwijdte van hun handelingen niet hebben overzien, toen zij hun toestemming gaven en hun tevredenheid betuigden met het plan van de comiteleden. Wel schijnt het later tot Van der Bij te zijn doorgedrongen dat hij voor het karretje was gespannen. Ook andere niet-C.P.N. inwoners hebben hun tevredenheid betuigd over het plan, zonder dit alles te kunnen overzien.

Het plan is vrij zeker in elkaar gezet door Nicolaas Pultrum en het C.P.N. gemeenteraadslid Jan de Vos, welke laatstgenoemde echter achter de schermen blijft.

Door het gemeentebestuur zal in ieder geval niet worden overgegaan tot uitbetaling van verhoogde uitkeringen in verband met de verichte werkzaamheden.

Over de op Vrijdagavond 25 Januari 1952 te houden vergadering en de voorgenomen actie op Zaterdag 26 Januari 1952 zal nog een uitvoerig rapport worden ingezonden.

De in dit rapport genoemde personen, zullen voorzover mogelijk nog bij een afzonderlijk rapport worden omschreven.

- Afschrift -

Aan de bevolking van Houtigehage en Omstreken.
- - - - -

De werkloosheid in ons land is tot een ontstellende hoogte gestegen. Reeds zijn een kleine 150.000 arbeiders als werklozen ingeschreven.

In de gemeente Smallingerland is het aantal werklozen de 1000 reeds gepasseerd en dit aantal wordt dagelijks met tientallen vermeerderd.

Vele arbeiders in Houtigehage zijn dus op een uitkering van Sociale Zaken aangewezen.

Wat betekent dit?

Dit betekent, dat er in de gezinnen der werklozen bittere armoede wordt geleden door de lage steunbedragen.

Dat wil zeggen, dat - als men in de Sociale Bijstand loopt - door de gezinsaftrek vaak een ondersteuning van slechts enkele guldens wordt gegeven.

Het ergst wordt onze jeugd door de werkloosheid getroffen. Zij lopen doelloos rond, krijgen geen werk en ook geen steun. Doordat zij zonder een cent op zak lopen, kunnen ze niet eens sigaretten kopen of met hun meisje uitgaan. Zij leven noodgedwongen op kosten van vader, die in vele gevallen zelf ook werkloos is.

En steeds groter wordend aantal oudere en jongere arbeiders willen werk maar krijgen het niet.

Is er dan geen werk in Houtigehage?

Natuurlijk is er werk. Werk voor honderden handen. Zijn niet vele wegen in onze woonplaats in zulke modderpoelen veranderd, dat de schoolgaande kinderen er vaak tot aan de knieën doormoeten? Wordt het niet hoog tijd, dat dit veranderd wordt?

Moeten niet op korte termijn een groot aantal woningen worden gebouwd om de ellendige woningnood te lenigen en om de krotten te laten verdwijnen?

Is het niet dringend nodig dat de waterafvoer en de landegalisatie op de landerijen der boeren wordt aangepakt omdat hun land verdrinkt.

Er kan niet langer worden gewacht!

En aantal werkloze inwoners van Houtigehage hebben zich in een comité verenigd. Dit comité wil de strijd aanvaarden voor:

Verhoging van de steunbedragen.

Uitkering aan de werkloze jeugd.

Werk voor allen.

Zij zijn zich ervan bewust dat grote delen der bevolking deze verlangens der werklozen met sympathie zullen onderschrijven.

Het werk is reeds aangepakt!

Men groep oudere en jongere werkloze arbeiders wetende dat de zaken moeten worden aangepakt, zijn Maandagmorgen 21 Januari begonnen met het verbeteren van de Parksterweg in Houtigehage. Zij gaan een einde maken aan de chaos en verlangen van het Gemeentebestuur aanvulling van hun steunuitkering tot het loon in het vrije bedrijf.

Wij roepen de gehele bevolking van Houtigehage en omstreken, in het bijzonder de werklozen in de D.C.W. op, de strijd van deze arbeiders met alle kracht te ondersteunen.

Beseft dat meer dan ooit, hun strijd Uw strijd is.

Secr.adres: Schoolstr. 43,
Houtigehage.

Voor het comité, R. Baron, Voorz.
Nico Pultrum, Secr.

Voor eensluidend afschrift, de Chef v.h. Kabinet
v.d. Commissaris der Koningin i.d. provincie Friesland,

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
(Slechts bij definitieve opberging invullen)

~~ONAFGEDAAN~~ 2014

CO. 130303 D of 2014
130850

grijp leek

[Handwritten mark]

Afd. Sect. *BV* Dat: *22/12-52* Par: *5*

Achtereenvolgens aan:

*Bev. th
B. th
D. th.*

to/over

Interne aanwijzingen ACD

Verantw voor
Adm:afdoening

H.ACD, namens deze
Dat: *12/2/52*

ACD, *4B* Dat: *2/6-52* Par: *40*

Afd. Sectie   B e h a n d e l i n g   Afz/Par   Dat.

Afd. Sectie	B e h a n d e l i n g	Afz/Par	Dat.
<i>Reco</i>	<i>M. 13/2</i>	<i>Acad B</i>	<i>14/2</i>
<i>3</i>	<i>15/2/45 BV - 4/12/52</i>	<i>SB</i>	<i>14.2.52</i>
	<i>g. 7.3.52</i>	<i>[Handwritten]</i>	<i>10/3</i>
<i>D</i>	<i>ACD E.O.</i>	<i>[Handwritten]</i>	<i>10/3</i>
	<i>DVE</i>	<i>[Handwritten]</i>	<i>10/3</i>
<i>19/3/68</i>	<i>B. IV</i>		
	<i>Notit de Rogers A1 ? Notie mit verdu per intern. DVE 14/3</i>		
<i>Com. DVE</i>	<i>Mit behand. ^{via} <i>in</i> li. 12. am Pillang worden gevraagd: <i>in</i> 12.2.52.</i>		
	<i>gez. geame tot bericht</i>	<i>[Handwritten]</i>	<i>DVE 2/14</i>

BT - 4 23/5

SPERGALE INSTRUCIES AAN AOD
(Altechts bij definitieve opebringing van de...)
G R A F G E D A A N

1/6/5
BT - 4
4/6-ri

Het al bericht ontvangen
van de identiteit van degenen die
aan de... omringde schied... worden

A. e. ID: ... met 1/2 van de... bevestigd.

BE 4/6-ri

Ald. Sectie: ...
Dat: ...
Achtereenvolgers aan.

Interne aarwistaten AOD

H. AOD, namens Gene

Verantw voor

Aan: afdeling

AOD, Dat: ...

Ald. Sectie: ...
Behandeling

1/6/5

Ald. Sectie: ...

Richtlijnen № 71.

Tilburg

I.D. № 82/52.

Betreft: Sprekers vergadering Werklozen Actie Comité.

Antwoord op: Schrijven № 130303, d.d. 6-3-52.

Vertrouwelijk.

NEW O.K.
ACD/48
DAT. 2/6-52
PAR: 28

6.55
15 MEI 1952
ACD/130303

In verband met Uw hierboven aangehaald schrijven, heeft de I.D. alhier de eer U het volgende te berichten:

Tot op heden is door ons niet vastgesteld kunnen worden welke Drenthenaar op de bewuste vergadering van het Werklozen Actie Comité als spreker is opgetreden.

Voorzover ons na onderzoek gebleken is, is er alhier maar een persoon die de naam weet van bedoelde Drenthenaar en wel de communist J. Horsten Sr, Hoefstraat 8, alhier, alwaar hij ook gedurende de nacht verbleven heeft.

In de Waarheid van 15-3-52 komt een foto voor van een zekere Albert Platje.

Wij kunnen positief verklaren, dat deze Platje niet de persoon is, die wij met Drenthenaar aanduiden.

Betreffende de spreker van de Wijngaarden kunnen wij thans positief verklaren, dat dit de door U in Uw schrijven genoemde W.F. van Wijngaarden uit 's-Hertogenbosch is.

Mocht de naam van bedoelde Drenthenaar ons alsnog op de een of andere wijze bekend worden, dan zullen wij dit terstond aan U berichten. Einde.

13 Mei 1952.

I.D.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

CO 130303

's-Gravenhage, 6 Maart 1952.

No. : B 130303.

Betr.: Sprekers vergadering
Werklozen Actie Comité.

VERTROUWELIJK

B V WK 3.

Naar aanleiding van Uw schrijven ID No. 19/52, d.d. 6-2-'52, waarin U o.m. melding maakte van het optreden van enige niet geheel geïdentificeerde sprekers op de openbare vergadering van het Werklozen Actie Comité te Uwent, moge ik U het volgende berichten:

Een tweetal E.V.C.-sprekers-agitatoren, dat veelvuldig onder D.U.W.-arbeiders in verschillende delen van het land is opgetreden, is:

Albert PLATJE, geboren te Emmen 16-7-'17, wonende te Emmer-Compascuum, Kanaal BZz.178, lid van het hoofdbestuur van de B.L.Z.-E.V.C. en plaatselijk afdelingsbestuurder van deze bond; en

Pieter KUILMAN, geboren te Odoorn 6-9-'17, wonende te Emmer-Erfscheidenveen, voorzitter van het hoofdbestuur van de B.L.Z.-E.V.C. en eveneens vooraanstaand plaatselijk afdelingsbestuurder van deze bond.

Beide personen zijn overtuigde leden van de C.P.N..

Met de door U genoemde D.U.W.-arbeider uit 's-Hertogenbosch, VAN DE WIJNGAARDEN, zal waarschijnlijk zijn bedoeld:

Waltherus Fredericus VAN WIJNGAARDEN, geboren te 's-Hertogenbosch 27-5-'07, wonende aldaar, Kemelsharenhoek 14, die reeds in meerdere gevallen als D.U.W.-agitator optrad.

Indien het U mogelijk is om met behulp van bovenstaande gegevens vast te stellen, welke personen op de door U vermelde vergadering als spreker zijn opgetreden, zal ik met het resultaat van dit onderzoek gaarne in kennis worden gesteld.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

J. G. Crabbendam

Aan de heer Hoofdcommissaris
van Gemeentepolitie
te
I L B U R G.

RAPPEL	6/6 '52
ANTWOORD	138858

Tilburg

Richtlijnen N° 71.

NET O.K.
ACD/4B
DAT: 21/6.52
IAA: 12

I.D. N° 19/52.

Onderwerp: Openbare vergadering Werklozen Actie Comité

Vertrouwelijk.

6.35	6.35	6.35
01-12-51		01-12-51
8 FEB 1952		
ACD/ 130203		

Op Donderdag 31 Januari 1952, te 20.00 uur, had in de zaal van Hennebiens, Zuid-Oosterstraat 83, alhier, een openbare vergadering plaats, uitgaande van het z.g.n. Werklozen Actie Comité. (Zie omtrent dit comité rapport N° 14/52.)

Aanwezig waren + 40 personen, waaronder vier vrouwen en een militair.

Onder de aanwezigen waren zes alhier bekend staande communisten en enige personen, waarvan wij vermoeden dat zij minstens met de CPN sympathiseren.

Achter de bestuurstafel had als voorzitter plaats genomen X een zekere M. Bogers, wonende Kloosterstraat 36, alhier, (Zie rapport N° 14/52.) terzijde gestaan door de bekende communisten X IX Stokkermans en Horsten Sr.

De voorzitter, M. Bogers, opende de vergadering met het uitbrengen van een z.g.n. verslag omtrent de werkzaamheden door het Comité verricht, bracht de doelstellingen hiervan naar voren en antwoordde op de z.g.n. aantijgingen in de plaatselijke pers ten opzichte van het Comité.

De plaatselijke dagbladen hadden, volgens de voorzitter, 24 kolommen nodig gehad om op critische en lasterlijke wijze het werk van het Comité te bestrijden.

Daardoor was volgens hem juist de mooiste propaganda voor het Comité gevoerd.

Het Comité staat buiten elke politieke partij en niet, zoals door de plaatselijke dagbladen wordt beweerd, onder leiding van de CPN of EVC en wanneer iemand op de vergadering over politiek zou spreken, dan zou hij hem bij zijn kraag pakken en uit de zaal gooien, zo beweerde hij.

Vervolgens sprak hij een waarderend woord over de middenstand, immers van een middenstander uit Eindhoven had het Comité F-100 ontvangen, terwijl een middenstander uit Tilburg 3000 vel-len papier en een stencilmachine had geschonken.

Een en ander was volgens de voorzitter wel aanleiding om bij die middenstanders te kopen, die ook het Comité steunden.

730017
1/2

Vervolgens deed de voorzitter mededeling van de binnenkomst van enige anonieme brieven, inhoudende geld voor steun aan het Comité.

Hierna maakte hij bekend dat door het Comité, in deze zaal, een ontspanningsavond werd georganiseerd, toegankelijk voor werkløzen, duwarbeiders en hun vrouwen.

Ook zouden, volgens de voorzitter, reeds 1000 personen hun handtekening geplaatst hebben op een lijst, welke vergezeld van wensen en grieven van de werkløzen en duwarbeiders, door een delegatie naar de Minister van Sociale Zaken zou worden gebracht.

90% van de duwarbeiders hadden op deze lijst hun handtekening geplaatst.

Vervolgens oefende hij hevige critiek uit op het feit dat twee duwarbeiders, van het object Lage-Mierde, geschorst waren wegens het kappen van dood hout voor het stoken van de kachel in het schaftlokaal.

Een voor deze twee duwarbeiders gehouden collecte had F-25 opgebracht.

Na gewezen te hebben op de noodzakelijkheid van eendracht onder de arbeiders en eendrachtig zich achter het Comité te plaatsen, waardoor succes voor de werkløzen en duwarbeiders is verzekerd, verleende de voorzitter het woord aan een duwarbeider uit de gemeente Emmen, provincie Drenthe. (Diens naam is tot nog toe niet bekend geworden.)

In een uitvoerig en vurig gehouden betoog beschreef deze duwarbeider de gevoerde acties in de duwobjecten te Drenthe en de aldaar behaalde successen.

Deze successen waren behaald door de eensgezindheid van de duwarbeiders uit Drenthe, die zich, ongeacht hun politieke of Godsdienstige overtuiging, allen achter het neutrale Comité hadden geplaatst.

Daarbij wisten zij zich gesteund, aldus deze spreker, door de gehele Nederlandse arbeiders.

Ook gij arbeiders uit Tilburg staat in uw gerechtvaardigde strijd niet alleen.

Ook gij kunt rekenen op de steun van de Nederlandse arbeiders.

Steunt ook u uw Comité, dat voor uw belangen op de bres staat, aldus deze spreker.

Deze spreker was een vurige agitator, iemand die uiterst geschikt bleek te zijn de aanwezige arbeiders mee te slepen en die herhaaldelijk zijn betoog moest onderbreken vanwege het luide applaus.

Hij propageerde o.a. de ongebreidelde staking voor elk ge-

schil of vermeend geschil.

Hij gaf het Comité, alsmede de aanwezigen, in overweging de alhier te voeren acties door te voeren tot de hoogste instanties. (Minister.)

Vervolgens zegde hij, namens de duwarbeiders uit Drenthe, ook financiële steun toe voor de te voeren acties alhier en tevens steun voor de twee gedupeerde duwarbeiders.

Nadat hij enkele pamfletten betreffende de door de duwarbeiders in Drenthe gevoerde acties had voorgelezen en de manier waarop bedoelde duwarbeiders hun strijd hadden gestreden had bekend gemaakt, spoorde hij de aanwezigen onder luid applaus aan, toch vooral de eendracht te bewaren en achter het Comité te staan

Hierna werd het woord verleend aan de duwarbeider van de Wijngaarden uit 's-Hertogenbosch. (Madere gegevens omtrent die spreker zijn alhier tot nog toe niet bekend geworden.)

Deze spreker bleek ook weer op dit terrein een uitermate geschikt persoon te zijn, die er slag van had zijn gehoor mee te slepen, gezien het veelvuldige applaus dat hij mocht ontvangen.

Volgens zijn betoog was hij voor de oorlog reeds in de werkverschaffing, terwijl hij thans, volgens hem, de twijfelachtige eer had in de duw te zitten.

Ook hij gaf een uitgebreid overzicht van zijn activiteit ten opzichte van de in diverse duwobjecten gevoerde acties.

Volgens zijn zeggen was hij werkzaam geweest in de duwobjecten, respectievelijk te Vessem, Gemert, Waspik en Kerkdriel.

In al deze objecten had hij de duwarbeiders weten te bewegen zich te verenigen om gezamenlijk acties te voeren voor verbeteringen in die objecten.

Telkens had hij, zo verklaarde deze spreker, in deze duwobjecten succes weten te behalen, dank zij de eendracht onder de betreffende duwarbeiders.

Betreffende het object te Waspik verklaarde hij, dat hij met zijn ploeg langzamer was gaan werken om zodoende met een andere ploeg, die minder kon verdienen dan zijn ploeg, een actie te kunnen gaan voeren voor een hoger loon.

Tot slot propageerde ook hij de eenheid onder de arbeiders ongeacht hun politieke of Godsdienstige overtuiging.

Daarna werd het woord gevoerd door de bekende communist

Horsten Sr. (55.06)

Hij gaf richtlijnen aan voor de te voeren acties, o.a. 10% loonsverhoging, vaststelling van een minimum loon van F-42.50 voor duwarbeiders, het organiseren van ontspanningen voor werklozen en duwarbeiders met steun van B.en W. en, indien onder de werklo-

Aankomst
p.d.

Waltherus
Fredericus
Wijngaarden

in Bso 27.5.09
van alhier

P.D 12708 ✓

Wie
4pm 138858/002014

zen vaklui daarvoor aanwezig zijn, het elkander helpen bij het verrichten van reparaties aan kleren en schoeisel en daarvoor stof en leer te vragen aan B.enW.

Vervolgens ging hij in op de diepere oorzaak van de werkloosheid en verkondigde, dat de werkloosheid en de ellende van dien niet los te denken was van de politiek.

Hier mocht, volgens Morsten, niet over de politiek worden gesproken, doch de politiek kwam naar hun toe in plaats van dat zij naar de politiek gingen.

In dit verband gaf hij de aanwezigen ernstig in overweging individueel eens ernstig na te denken over het feit wat de oorzaak was van de werkloosheid en de ellende die er heerste. (Hij bedoelde hiermede blijkbaar de bewapening, al noemde hij deze niet.)

Ook het betoog van deze spreker werd herhaaldelijk onderbroken door luid applaus.

Daarna werd het woord gevoerd door de bekende communist

X | Piet Smulders.

Deze begon met een scheldpartij op de plaatselijke dagbladen en gaf de aanwezigen in overweging hun abonnement op die bladen op te zeggen en daarvoor een andere krant te nemen. (Zelf is hij geabonneerd op de Waarheid.)

Vervolgens deed ook hij een beroep op de arbeiders om zich aaneen te sluiten want door eensgezindheid van de arbeiders kon veel worden bereikt.

Als voorbeeld van eensgezindheid noemde hij o.a. de alhier ongeveer 15 jaar geleden plaats gehad hebbende grote textielstaking. Ook deze spreker kreeg veel applaus.

En op deze vergadering gehouden collecte ter bestrijding van de gemaakte onkosten, in verband met zaalhuur, bracht, volgens de voorzitter, F-10.50 op.

De stemming tijdens de vergadering was enthousiast te noemen.

Omtrent de zaalhouder is bij de I.D. alhier op politiek gebied niets nadeligs bekend. Einde.

6 Februari 1952.

I.D.

OP KAART
ACD/413
DAI: 24/6/52
PAR: <i>AR</i>

Vertrouwelijk

*Die ook afm. 131611
129496*

Ond.: Actie Woningbouw.

In aansluiting op No. 14/12714/12600-11 - blz. 2 - volgt hieronder het verslag van de besloten vergadering van het "Comité Werk en Woningen" op 25.1.52 gehouden in het EVC-gebouw.

Aanwezig waren: het communistisch gemeenteraadslid Hendricus Cornelis Hennevelt, 3.5.04 (bekend); de EVC-vrijgestelde Theunis Stouten (bekend); Arnoldus Bonne Heytink, 12.4.07 (bekend); Jan van Baak, 15.4.10 (bekend); Hyman Cohen Rodrigues, 9.3.12 (bekend).

Het "Comité Werk en Woningen" bestaat nu uit de navolgende personen:

- H. Cohen Rodrigues (voornoemd) : voorzitter.
- A.B. Heytink " : secretaris.
- H.C. Hennevelt " : lid.
- J. v. Baak " : lid.
- Cornelis van Bilderbeek, 20.12.90 : lid. (bekend)
- Gerardus Jacobus Willemse, 26.1.21 : lid. (bekend)
- Cornelis Maria Rusman, 25.3.07 : lid. (bekend)

<i>6.352.1</i>	<i>6.352.1</i>	<i>0.352.1</i>
<i>01.12.7</i>	<i>05.12</i>	<i>05.5-08</i>
11 FEB 1952		
ACD/1303g3		

Het comité zal nog worden aangevuld met een (nog niet gevonden) huisvrouw.

Hennevelt opent de vergadering en deelt mede, dat hij het nu gewent vond dat de voorzitter en de secretaris van het comité geïnstalleerd worden om daarna de leiding van de vergadering op zich te nemen. De installatie geschiedt, Cohen neemt de leiding op zich en begint zijn taak met een kort woord waarin hij o.m. aan Stouten de vraag stelt, hoe ver hij staat met de voorbereidende werkzaamheden voor de openbare vergadering op 30 Januari 1952. Uit de hierna volgende discussie blijkt, dat er 12000 pamfletten zijn gedrukt om huis aan huis verspreid te worden, bovendien zijn er een aantal raambiljetten gedrukt, doch omdat in deze biljetten stond aangegeven dat de openbare vergadering uitging van de ABWB, moesten alle biljetten worden stukgeknipt en moest deze passage uit de biljetten worden verwijderd. Heytink zal zorgdragen dat bij de stempellokalen een aantal pamfletten verspreid worden.

Hierna wordt het programma voor de openbare vergadering opgesteld. Besloten wordt om gedurende de pauze op de komende vergadering de aanwezigen in de gelegenheid te stellen om zich als medewerker op te geven voor een van het comité uitgaande handtekeningactie.

De voorzitter stelt voor om door middel van het "Haarlems Dagblad" bekendheid aan het comité en haar doelstelling te geven en de komende vergadering door middel van een advertentie in "Haarlems Dagblad" aan te kondigen, zulks mede in verband met het brede front waarop het comité berust. Stouten zegt toe hiervoor te zullen zorgdragen.

Aan de orde komt vervolgens het zoeken naar een geschikte huisvrouw, die deel zal uitmaken van het comité. Tot nu toe zijn alle pogingen van Hennevelt en Stouten om deze vrouw te vinden, mislukt. Van Baak krijgt nu de opdracht om zich met de echtgenote van J. Spruit, van Wickevoort Crommelinstraat 14 in verbinding te stellen om deze te verzoeken in het comité zitting te nemen en om op de openbare vergadering enige woorden te spreken. Aandacht wordt hierna besteed aan het openingswoord dat de voorzitter zal spreken op de openbare vergadering. De aanwezigen zijn van oordeel dat dit maar aan de voorzitter moet worden overgelaten, doch dat Stouten en Hennevelt zich desnoods met de voorzitter in verbinding kunnen stellen om, als hij zijn korte rede klaar heeft, deze zo nodig te corrigeren. Hennevelt stelt de voorzitter een artikel ter hand uit "De Telegraaf" waarin de bouw van kazernes wordt beschreven.

Juist voor het sluiten van de vergadering kwam Jan Jelsema, 19.2.18 (bekend) - secretaris van de ABWB binnen. Hij nam op zich voor de

Haarlem
9.1.52
ca. 12.1.52
129496

Handboek
in

openbare vergadering 25 kaarten te verkopen.

De openbare vergadering vond op de vastgestelde datum (Woensdagavond 30.1.52) plaats in gebouw "De Stadt Haerlem".

Aanwezig: 43 personen, overwegend leden ABWB. Zaalcapaciteit: 250.

Achter de bestuurstafel waren gezeten: Rusman (voornoemd); van Bilderbeek (voornoemd); Mevr. Spruit (voornoemd); Cohen Rodriques (voornoemd) en de secretaris ABWB : Willem Frederik Hendrik van het Schip, 22.6.18.

Aan de kassa was gezeten: Jan Jelsema (voornoemd), geassisteerd door Andries van Schie, 20.3.31 (bekend).

Voorzitter Cohen Rodriques sprak in zijn openingswoord zijn grote teleurstelling uit over het geringe aantal aanwezigen. Echter, alle begin is moeilijk, zoo spr., en wij moeten het als een verheugend teken beschouwen dat na Amsterdam, Rotterdam, den Haag, ook Haarlem een actiecomité heeft opgericht.

Na het brede karakter van het comité geschetst te hebben, deelt spr. mede dat binnenkort met een petitionnement etc. gewerkt diende te worden om staatsvijand nr. 1, de woningnood, te bestrijden, waarvoor hij de medewerking van de aanwezigen inriep.

Hierna volgde het optreden van de accordeonist John Udinga die populaire radiomelodiën ten gehore bracht (Udinga trad op als plaatsvervanger voor Jan Oort die verhinderd was deze avond te komen).

Na dit optreden gaf de voorzitter het woord aan een bouwvakarbeider, die het bekende CPN.gemeenteraadslid Hennevelt bleek te zijn (ook in het verslag over deze vergadering in "De Waarheid" dd. 1.2.52 werd Hennevelt genoemd als "een haarlemse bouwvakarbeider" zonder naamsvermelding).

Hennevelt zette uiteen hoe noodzakelijk het was dat in Haarlem een Comité voor Werk en Woningen was opgericht. Hij verontschuldigde zich dat hij geen spreker van professie was doch met vreugde, zei het dan met enige schroom, gevolg had gegeven aan de uitnodiging van het comité om zitting te nemen. Spr. verwees naar een voor deze avond uitgegeven pamflet waarop een haarlemse crepeerwoning staat afgebeeld waarin een gezin van 6 personen moet leven. Op verzoek van de bewoner was zijn naam en adres niet vermeld. Men moet niet denken dat een dergelijk beeld overdreven is, zei Hennevelt, want in Haarlem staan nog erger krotten, ten hemel schreiende toestanden waaraan de overheid niets maar dan ook niets doet. U zult zeggen: en de burgerzinning dan? Ja, deze lening opengezet voor een ieder, behaalde nog niet eens een totaal van 250 woningen, terwijl de opzet 500 woningen was. Blijkens een publicatie in "Haarlems Dagblad" noemt de heer Happé deze lening zeer geslaagd. Dit noemen wij boerenbedrog, zei Hennevelt, temeer als de geachte heer Happé er aan toevoegt dat de inzet van 500 woningen opzettelijk hoger was gesteld dan er in werkelijkheid verwacht werd. Wat is de reden dat deze lening niet voltekend is? Zij is het prachtige bewijs, dat de bezitters helemaal geen burgerzin hebben. Gebleken is dat verhoudingsgewijs de kleine spaarders nog het meeste geld voor deze lening bijeengebracht hebben. Bezien we nu de resultaten van de woningbouw in Haarlem, dan wordt er momenteel in Haarlem Noord een aantal flats gebouwd waarvan de huur ± F.45.- tot F.48.- per maand moet opbrengen. Een huur die voor de arbeiders onbetaalbaar is, maakt borden zoals deze o.a. aan de Amsterdamsevaart staat met het opschrift: "Hier bouwt de gemeente Haarlem met geld van de burgerzin" tot een blamage, niet alleen voor hen die deze woningen mogen maken, maar voor geheel de arbeidersklasse. Waarom dit alles? Bouwmaterialen zijn er in overvloed, meer dan 1000 bouwvakarbeiders lopen in deze gemeente te stempelen, hun handen jeuken van werklust. Alleen het geld ontbreekt. Als we de statistieken van Haarlem nagaan dan zoeken meer dan 7000 mensen een woning waarvan ± 2000 urgente of crepeergevallen. Als we dan ook nagaan hoe het met het bouwtempo

Opmerking
o.k.
c.v. van de
comité
P.P.

is gesteld dan kunnen we vaststellen, dat Haarlem sedert het reeds bestaande tekort door de oorlogsomstandigheden, 2500 woningen is achteruitgeboerd. Het is de plicht van een ieder om aan deze politiek een einde te maken en de regering duidelijk voor ogen te stellen dat alleen een gedwongen geldlening bij de kapitaalbezitters de uitweg is, aldus besloot Hennevelt zijn betoog.

Vervolgens verleende de voorzitter het woord aan Mevr. Spruit die haar toespraakje opende met: Kameraden, ik heb zitting genomen in dit comité volkomen doordrongen van de grote woningnood. Reeds 5 jaar ben ik inwonend en als het doorgaat zoals de vorige spreker vertelde zal ik met mijn 12½ jarig huwelijk nog wel inwonend zijn. Kinderen heb ik niet, zodat ik helemaal niet in het stuk voorkom. De ellende van de woningnood maakt de mensen hunneurig; zij dulden niets meer van hun kinderen die vaak in één kamer met de ouders moeten leven en het ondermijnt de volksgezondheid. Veel wil ik er niet van zeggen, het is U allen genoeg bekend. Als ik tenminste de gezichten van jullie EVCers bekijk dan zijn wij het allen met de spr. volkomen eens, dat aan deze woningbouwpolitiek paal en perk gesteld moet worden. De Engelsen noemen hun woning een kasteel. Wat is ons kasteel? Een paar bovenkamertjes waar je allerlei klippen moet omzeilen om niet in conflict te komen met je medebewoners. Ook ik voel mij verplicht U allen op te wekken de actie van ons comité met de daad te ondersteunen.

De voorzitter nam hierop het woord om iets recht te zetten. Het vrouwelijk comitélid, zei hij, had gesproken van "jullie EVCers". Hij begreep dat deze vakbond haar het meest aan het hart lag, doch hij gevoelde zich verplicht er op te wijzen, dat er ook anders- en ongeorganiseerden aanwezig waren.

De sneltekenaar Wim Burger tekende vervolgens een 12tal satyrische prenten waarbij hij zijn gebruikelijke politieke babbeltje hield.

Na de pauze werd nog het woord gevoerd door de ABWB-bestuurder van het Schip die dezelfde argumenten aanvoerde als Hennevelt. Fel hekelde hij de rol die de Uniebonden hadden gespeeld bij de bouwvakstaking Boele en van Eesteren te Velsen, de bouwvakstaking te Amsterdam en de staking van de D.U.W.-arbeiders in Drente.

Na een tweede optreden van Udinga, hield voorzitter Cohen een slottoespraakje. Hij verzocht de aanwezigen of zij accoord konden gaan met het zenden van een motie aan de minister van Wederopbouw waarin tot uitdrukking werd gebracht: daadwerkelijke pogingen tot opheffing van de werkloosheid en een gedwongen lening voor de financiering van de woningbouw. Hierop volgde geen reactie van de zijde der aanwezigen.

De vergadering ging hierop te 22.30 uur uiteen.

Tenslotte zei nog vermeld, dat:

voorzitter Cohen Rodriques begin Januari 1952 toetrad als lid EVC. Zo goed als zeker is hij ook lid van de CPN.

secretaris Heytink na 1945 lid CPN werd, actief EVCer is en o.m. op de voorgrond trad bij de bouwvakstaking bij Boele & van Eesteren (Velsen).

J. van Baak stond reeds vóór 1940 als communist bekend. Is lid CPN en actief EVCer.

van Mevrouw Spruit (nog) geen nadere gegevens aanwezig zijn. *o/m. 13/11*

C. van Bilderbeek lid CPN en EVC is, *in verband met de woningbouw.*

C.M. Rusman reeds vóór 1939 bekend stond als communist. Is actief CPNer/ EVCer.

G.J. Willemse abonneé op "De Waarheid" is (geen verdere gegevens).

Aan het Hoofd van de B.V.D.

Waarstraat 68. DEN HAAG.

5 Februari 1952.

*G. K. v.
L. van der...
C.B. ...
P. D.*

Nr. 548-'52.

Onderwerp: Vergadering werklozen.

DIENSTGEHEIM.

6.111
6.5-08 6.433
6.111
01.12.27
6.35
01.12.27
11 FEB 1952
A.C. 130625 Schelle is
van tijd na

Verslag van een openbare vergadering, uitgaande van het "Initiatiefcomité van werklozen", gehouden op Vrijdag 8 Februari 1952 in een der zalen van Bellevue te Amsterdam.

Deze vergadering was voor een ieder toegankelijk op vertoon van een toegangsbewijs, hetwelk tegen een bedrag van f.0,10 bij de ingang verkrijgbaar was.

De aankondiging van deze vergadering had plaats gevonden in "De Waarheid" en in een der E.V.C. organen.

Aan de ingang der zaal werd aan de bezoekers een exemplaar uitgereikt van het E.V.C. orgaan "Wij Bouwen" (A.B.W.B.). Overigens vond geen colportage plaats. Versieringen e.d. waren in de zaal niet aangebracht.

De capaciteit van de zaal bedroeg ongeveer 550 personen. Aanwezig waren 250 a 300 personen, meest van rijpere leeftijd, waaronder 2 vrouwen.

Personen in uniform werden niet waargenomen.

Opgemerkt werd dat tijdens de later gehouden pauze ongeveer 75 personen de zaal verlieten en niet terugkeerden.

Te ongeveer 14,20 uur werd de bijeenkomst geopend door een onbekend gebleven jeugdig persoon. Hij heette de aanwezigen namens het initiatiefcomité welkom en zette het programma en het doel van deze vergadering in enkele woorden uiteen.

Daarna werden door: Johannes Franciscus OORT, geboren te Amsterdam, 13-1-1915 (bekend) enkele nummers op de accordeon ten gehore gebracht.

Vervolgens werd het woord gevoerd door een persoon, aangekondigd als Korper, waarschijnlijk: Simon KORPER, geboren te Amsterdam, 25-9-1907 en bekend.

Spreker begon met te wijzen op de toenemende werkloosheid welke volgens de laatste officiële publicaties 175 000 bedroeg en welk getal momenteel reeds veel hoger is. Alleen in de bouwvakken waren al 41000 werklozen. Bij vele grote bedrijven wordt met ontslag bedreigd. Er moet een eind komen aan de waanzin dat er in Amsterdam zoveel bouwvakarbeiders werkloos lopen terwijl er zoveel woningen tekort zijn. De Minister verklaart wel dat dit een tijdelijk verschijnsel is om blijvende werkloosheid tegen te gaan maar de vraag is of het verschil maakt voor de arbeider op welke wijze hij werkloos is.

Wij eisen, zegt spreker, een verbetering van de bestaande werklozenregeling. En voor alles normaal werk tegen normaal loon.

In 1948 reeds is een Werkloosheidwet aangenomen maar de uitvoering laat nog steeds op zich wachten. En wij eisen een spoedige uitvoering van deze wet welke door de Volksvertegenwoordiging is aangenomen. De ambtelijke molens malen hier weer eens erg langzaam terwijl het zoveel vlugger kan, gezien destijds de Kerstgratificatie. Het zijn allemaal mooie woorden welke we hoorden maar de daden kwamen niet.

Maar we moeten niet berustend gaan neerzitten. Het is spijtig te merken dat Amsterdam zich in deze zo laks gedraagt, getuige het gebeurde in het Friese plaatsje Houtingehage, waar de werkloze arbeiders zelf het werk grepen en de Gemeenteraad aldus noodzakten aandacht te schenken aan hun geval. En ook in Amsterdam is leven te bespeuren getuige het geval in de Bloemstraat waar de arbeiders zelf een huis weer klaar maakten. Publieke Werken probeert nu wel roet in het eten te gooien door met andere plannen te komen maar het initiatief is ons. Amsterdam mag in het geheel niet achter blijven en daarom hebben wij besloten tot het oprichten van deze werklozenbeweging om onze belangen te dienen, onze zaken te behartigen en om ons van advies te dienen.

DIENSTGEHEIM.

Men doet voorkomen dat er geen geld is voor productieve arbeid enz. maar de ondernemers hebben in 1951 enorme winsten gemaakt. En de krankzinnige bewapening verslindt meer dan 2 miljard gulden. Er is dus geld genoeg en arbeidskrachten zijn er ook. Woningen moeten gebouwd worden en de kasten weer gevuld worden met textiel, enz.

Iedere werkloze, tot welke politieke richting hij behoort, dient zich bij ons aan te sluiten. Het initiatiefcomité bestaat uit aanhangers van N.V.V., K.A.B., C.N.V. en E.V.C., dus uit alle groeperingen en van iedere richting zijn de leden welkom.

De aansluiting bij het comité moet massaal worden en daarom nodig ik allen uit, zegt spreker, om het invalformulier hetwelk U uitgereikt is in te vullen en daarmee zich op te geven als medewerker.

Hierna werd gelegenheid gegeven om vragen te stellen waarvan door verschillende personen gebruik gemaakt werd. Enkelens beschreven de nood der werklozen, sommige jongeren drongen aan op werk in plaats van betere regeling van ondersteuning, terwijl enkele ouderen maar wilden "knokken". Ook de kapitalistische uitbuiting en de onnodige bewapening werd onder de aandacht gebracht.

Hierna werd een korte pauze gehouden, waarin, naar later werd medegedeeld, ongeveer 100 ingevulde formulieren werden opgehaald.

Na de pauze werd door Willem BURGER, geboren te Amsterdam, 6-10-1913 en bekend, een programmanummer sneltekenen verzorgd, waarin verschillende personen uit de nationale en internationale politiek een weinig werden bespot.

Na nog enkele muzikale nummers, ten gehore gebracht door een accordeonist, werd weer het woord gegeven aan KORPER, tot het houden van zijn slotbeschouwing.

Hij verklaarde nogmaals dat de op te richten beweging moet bestaan uit alle richtingen en zowel georganiseerden als ongeorganiseerden. Politiek moet buiten de beweging gehouden worden. Hij bestreed enkele vragenstellers die de vakbonden reactionnair noemden en hij wilde wel enkele van de vakbondsleiders reactionnair noemen. Ook het punt bewapening en Duitse herbewapening achtte hij beter buiten de discussie te houden.

Hij deelde verder mede dat het de bedoeling is geregeld bij elkaar te komen tot het houden van contact. Ook zal een gestencild blaadje worden uitgegeven, waarvoor van al de deelnemers een bedrag van enkele centen zal worden gevraagd. Diegenen die zich opgegeven hebben zullen opgeroepen worden om samen te werken en tot zolang zal het voorlopig comité de zaken behartigen.

Ook ligt het in de bedoeling om de eisen der werklozen bij de Overheid bekend te maken. Hiertoe zal zich op Maandag 11 Februari 1952 te omstreeks 9 uur een delegatie aan het Stadhuis vervoegen om de Burgemeester met de eisen in kennis te stellen t.w.

Verlenging tijdsduur overbruggingsuitkering,
Verhoging sociale bijstandsuitkering,
Onmiddellijke uitkering der door de Regering toegezegde 11 % toeslag,
Productief werk,

Overleg met de in te stellen adviescommissie en
Beschikbaarstelling van lokaliteiten voor vergaderingen en voor voor-
noemde adviescommissie.

Hierna sloot spreker de vergadering. De voorzitter sloot vervolgens naar het toneel en verklaarde dat hij door deze vergadering gesterkt was en sloot wederom de vergadering, onder aanbeveling van de collecte bij de uitgang, tot dekking der kosten. Te ongeveer 17 uur gingen de aanwezigen rustig uiteen.

De gehele vergadering had een rustig verloop en was zelfs wat saai. Een honderdtal personen toonde zich bereid om de delegatie naar het Stadhuis te vergezellen.

1 exp. aan: B.M.Asd. *So. 13 P*
1 exp. aan: H.C.Asd.

einde.
G-Y-5.

R. B. B. B. B.

Onderw: Vergadering Werklozencomite te Finsterwolde op 11 Februari 1952

Datum van ontvangst bericht: 14-2-52

Betrouwbaarheid berichtgever: Eigen waarneming

Waardering bericht: Bron betrouwbaar; bericht niet gecontroleerd

Tevens bericht gezonden aan: Het bureau "Inlichtingen" te Leeuwarden

Medewerkende instanties: -----

Ondernomen actie: -----

OP KAART
ACD/123
DAT: 2/11
PAR: 123

6.151 6.151
 18 FEB 1952
 6.5-08 09.12.7
 Schellard
 6

D. le
e-b. aanch
P.D.

- Op Maandag, 11 Februari 1952 werd door het Z.G.N. "Werklozencomité in de gemeente Finsterwolde, bestaande uit de navolgende personen:
  - Siemon Frikken, geb: te Finsterwolde, 1-5-16, landarbeider, won: te Finsterwolde, B.115j;
  - Trienko Klein, geb: te Winschoten, 21-4-17, landarbeider, wonende te Finsterwolde, C.37a;
  - Evert v/d Laan, geb: te Finsterwolde, 9-9-14, landarbeider, wonende te Finsterwolde, H.J.Siemonstraat, 15; en
  - Harm Bulten, geb: te Finsterwolde, 14-4-16, landarbeider, wonende te Finsterwolde, Reiderwolderpolder, A.72,

een vergadering belegd, waarbij alle verenigingen in deze gemeente bij een rondschrijven waren uitgenodigd, tegenwoordig te willen zijn. Omstreeks 20.00 uur werd de vergadering door Siemon Frikken, geopend. Hij sprak er zijn teleurstelling over uit dat zo weinig verenigingen gehoor hadden gegeven aan de uitnodiging om aanwezig te zijn. Hij meende dat deze vergadering toch zeer belangrijk was voor de gehele bevolking van Finsterwolde. Op deze vergadering waren aanwezig de volgende verenigingen uit de gemeente Finsterwolde:

- De Supportersvereniging: "Hup B.N.C".
- De Algem.Nerderl.Landarb. Bond, afd. Finsterwolde,
- De E.V.C., afd. Finsterwolde,
- De mondaccordeonclub "T.O.G" te Finsterwolde, en
- De Winkeliers Vereniging: "Handel en Nijverheid", te Finsterwolde.

In totaal waren aanwezig 15 personen, waaronder het comité bestaande uit 4 personen.

M.P.D.
1874

Door Frinken werd het werklozenvraagstuk in deze gemeente naar voren gebracht en hij besprak de in deze gemeente aanwezige werkobjecten, in het bijzonder het nieuwe sportterrein. Dit laatste moet en zal zo spoedig mogelijk worden aangepakt. Verder werden door hem werkobjecten genoemd die eveneens moeten en zullen worden aangepakt. Nadat Frikken het sportterrein had genoemd, werden door Engelko Abbas (volgende bekend) enige mededelingen gedaan, betreffende het sportterrein. Hierbij deelde hij mede dat de voorbereidende maatregelen thans in een zover gevorderd stadia verkeerden, dat het, volgens hem, onverantwoordelijk was thans met overhaasting te werk te gaan. Dat kon thans meer schade aanrichten dan dat hiervan enig voordeel uitkwam. Abbas, die zitting heeft in de Commissie voor lichamelijke opvoeding in de gemeente Finsterwolde en welke commissie steeds een adviseerende stem in de voorbereidingen van het nieuwe sportterrein heeft, terwijl Abbas tevens bestuurslid is van de voetbalvereniging "B.N.C", was als waarnemer op deze vergadering tegenwoordig. Na de uiteenzetting door Abbas gegeven, waarbij hij adviseerde om aldaar niet aan het werk te gaan, voor dat alles kant en klaar was, nam Frikken weer het woord en zeide "Door de uiteenzetting, door Abbas gegeven, zijn thans punten naar voren gekomen, die tot op heden niet bekend waren. Hij was echter wel van mening dat men dan toch zeker op 18 Februari 1952 met dit terrein moest en zou beginnen? In antwoord hierop verkreeg Kuiper, vertegenwoordiger van de A.N.L.B. het woord. Deze zei: "Indien men op deze vergadering enig resultaat wil bereiken, dan moet de voorzitter een andere toon aanslaan en niet geregeld spreken van: "Dat moet en dat zal" Hij moet begrijpen dat, indien door de Burgemeester wordt getracht werkobjecten voor de werkloze arbeiders te verkrijgen, deze dan niet op staande voet kunnen worden uitgevoerd. Hierover moeten meer instan-

Hendrik SEHOOR,

Geb. te Finsterwolde 9-2-12,
landarbeider
Finsterwolde No. 1-15

ties beslissen en in die gevallen is de Burgemeester alleen geen baas. Hij, Kuiper, kon wel mededelen dat er hard wordt gewerkt aan het werklozenvraagstuk in deze gemeente.

Nadat nog enige tijd over en weer was gesproken, werd tenslotte door Frikken en de vertegenwoordiger van de E.V.C. Hendrik Schuur, wonende te Finsterwolde, D.263, (voldoende bekend) voorgesteld om uit deze vergadering een motie te zenden aan de regeringsinstanties om met klem aan te dringen, in deze gemeente werkobjecten te doen uitvoeren. Hiermede was Kuiper, voornoemd, het weer niet eens. Dit haalde, aldus Kuiper, toch niets uit. Wel wilde Kuiper zijn steun verlenen om een verzoek te richten aan de Burgemeester der gemeente Finsterwolde, dat deze er met klem bij de regeringsinstanties op aan zou dringen dat, indien er in deze gemeente werkobjecten mochten worden uitgevoerd, deze dan zo spoedig mogelijk te doen aanvangen. Dit verzoek werd aangenomen en door de vertegenwoordigers van eerdergenoemde vereniging ondertekend, met uitzondering van "T.O.G".

De vergaderingen werd hierna door Frikken ontbonden. Ik moge hierbij nog aantekenen dat alle personen van het z.g.n. "werklozencomité, ongeorganiseerd zijn. Wél zijn deze personen communist of communistisch georiënteerd.

EINDE!

9

D. G.
D. G. amb. Ode
D. G. amb. in P. D.

INDING No. 50

. 4061.

nderwerp: feestelijke vergadering
werklozen.

Bijlagen: 4.

Enschede

DIENSTGEHEIM

<i>6.151</i>
<i>01.122.7</i>
18 FEB 1952
ACD/131144

Schutblad is vernietigd

Ik heb de eer U hierbij te doen toekomen een verslag van de alhier op Donderdag, 14 Februari 1952, gehouden feestelijke vergadering, belegd door het Enschedese Werklozencomité.

16 Februari 1952.

[Handwritten signature]

Verslag van de op Donderdag, 14-2-1952 te Enschede gehouden feestelijke vergadering, belegd door het Enschedese Werklozen-Comité.

X | Spreker : Gerrit van der POST, (geb. 6-3-98).

Aanwezig : 70 personen, w-o. 20 vrouwen.
zaalcap. : 300 .

Medewerkenden : De ontspanningsvereniging "Dynamo";
de "Vrolijke Trekkers" van het A.N.J.V.
Enschede; de tapdanser Tiemo MONK-
HORST, (geb. 28-9-31).

Te 20.30 uur werd de bijeenkomst geopend door Van der Post, die in een uitvoerig betoog uiteenzette door welke oorzaken Nederland zijns inziens momenteel zo veel werklozen had. Hij leverde daarbij de nodige critiek op de huidige regering, welke volgens spr. geheel onder Amerikaanse invloed stond. Tegen die ondergeschiktheid kwamen ook in de beide Kamers steeds meer stemmen op en wel van afgevaardigden, die men niet behoefde te verdenken van communistische sympathieën.

Volgens spr. was het werklozenvraagstuk ontstaan door de bewapening. Het was echter verheugend, te kunnen constateren, dat de arbeiders in den lande er geen genoegen meer mee namen zich zonder meer van het productieproces te laten uitschakelen. Hij noemde daarbij de plaatsen Houtigehage, Amsterdam en Zaandam, in welke plaatsen de arbeiders zelf de hand aan de ploeg sloegen en zelf werkmogelijkheden opzochten. Hieruit bleek, dat de arbeider van heden zich niet zonder meer laat uitschakelen.

Na de oprichting van het Enschedese Werklozen-Comité had dit Comité een afvaardiging gezonden naar de burgemeester. Daarbij was getracht, om voor de Enschedese werklozen met Kerstmis 1951 een toeslag van 25 gulden op hun steun te verkrijgen, hetgeen volgens spr. ook in Amsterdam was gebeurd. Dit verzoek was destijds niet ingewilligd, hetgeen echter niet wilde zeggen, dat het Comité zich hierbij neerlegde.

Hij haalde een rede aan van de N.V.V.-voorzitter Oosterhuis, die twee jaar geleden in Almelo gezegd had, dat het N.V.V. het geweer aan de voet had, m.a.w. dat het geen verdere verslechtingen voor het werkende volk zou dulden. Het was nu wel duidelijk, dat er tussen woorden en daden een groot verschil bestaat, want nadien waren de levensomstandigheden voor de arbeiders belangrijk slechter geworden, doch het N.V.V. "hield rustig het geweer aan de voet".

In het "Vrije Volk" van 13 Februari 1952 was wederom een stuk opgenomen van Oosterhuis en spr. hoopte, dat het N.V.V. thans inderdaad een krachtiger houding aan zou nemen ten behoeve van de arbeiders in het algemeen.

Als bouwvakarbeider/schilder leverde spreker veel critiek op de werkloosheid, welke dit jaar heerst in het bouwbedrijf. Het woningprobleem, dat niet los kon worden gezien van de volksgezondheid, groeide met de dag. De belofde 50.000 woningen per jaar zouden er volgens spreker niet komen, onder het mom, dat daarvoor geen geld beschikbaar zou zijn. Spr. beweerde, dat door de verschillende ondernemers in Nederland in de periode 1945- 1952 een winst was gemaakt van F. 1.200.000.000. en dat van deze winst z.i. toch wel kon worden gebouwd. Ook de middenstand dreigde de dupe te worden van dit regeringsbeleid en het was daarom nodig, om bij de te voeren actie's deze bevolkingsgroep zo veel mogelijk in te schakelen.

Het Comité te Enschede had in en om Enschede uitgezien naar werkobjecten. Spr. deelde mede, dat de Hoge Veldweg te Glanerbrug in een buitengewoon slechte toestand verkeerde. Naast deze weg was na de oorlog wel puin gestort, maar van een daadwerkelijke poging om deze weg te verbeteren was geen sprake geweest. Omwonenden hadden reeds verklaard, dat zij het initiatief van het Werklozen-Comité om deze weg te verbeteren zouden steunen.

Voorts noemde hij als bouwobjecten de huizen aan de Pannekoekenweg no 2, 4, 6 en 8, welke in een bijzondere slechte toestand zouden verkeren en een aanfluiting waren voor het begrip "Volksgezondheid". Voor zulke krotten was er maar een oplossing, nl. afbreken en opnieuw optrekken tot menswaardige woningen.

Aan het einde van zijn betoog stelde de spreker de aanwezigen een drietal motie's voor, t.w. :
1. Een verzoek aan B. en W. en de Raad te Enschede om het minimum bedrag aan steun te stellen op F.40.- per week en een toeslag van F. 25.-. zoals die reeds in Amsterdam was verleend ;
2. Een verzoek aan B. en W. en de Raad te Enschede om door de werklozen te Enschede openbare werken te doen verrichten, waardoor arbeiders niet tientallen kilometers buiten hun woonplaats zouden behoeven te worden tewerkgesteld in de D.U.W. enz. ;
3. Eén aan de N.V.V.-voorzitter Oosterhuis inhoudende, dat de Enschedese werklozen met instemming zijn artikel in het Vrije Volk van 13-2-52 hadden gelezen en dat door hen werd gehoopt, dat door het N.V.V. bij het huidige werklozenvraagstuk een krachtiger houding zou worden aangenomen.

Deze motie's werden door de aanwezigen met een zeer zwak "Ja" geroep van enkelen goedgekeurd.

Hierna gaf de voorzitter gelegenheid tot het stellen van vragen, waarvan geen der aanwezigen gebruik maakte. Daarna volgde het optreden van ~~het~~ de in de aankondiging genoemde medewerkers, welk optreden vooral na de pauze - gezien en gehoord het overdreven aandoende applaus - soms wel in de smaak viel. te 22.30 uur werd de avond besloten.

A F S C H R I F T

13 1144

U I T N O D I G I N G

VOOR DE FEESTELIJKE VERGADERING

-0-0-0-0-0--0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

Van het Enschede's Werklozencomité
in zaal Bos, Kuipersdijk.

OP DONDERDAG 14 Februari 1952

Aanvang: A C H T U U R

=====

MEDEWERKING:

ONTSPANNINGSVER. "Dynamo"

met m u z i e k
z a n g
h u m o r

SPREKER:

De voorzitter van het
Enschede's Werklozencomité
over:

"De STRIJD VOOR WERK "
+++++

→ T O E G A N G G R A T I S

Voor werklozen, DUW-arbeiders en
hun vrouwen of verloofden.

Het Enschede's
Werklozencomité.
Ampèrestraat 17.

-0-0-0-

A F S C H R I F T

Aan het Werklozencomité
te Houtigehage.

151144
Enschede, 7 Februari 1952.

W.V.,

Namens het Enschedese Werklozencomité, omvattende leden van alle vakorganisaties en ongeorganiseerden, begroeten wij jullie strijd als een voorbeeld voor alle werklozen in Nederland, hoe deze strijd voor werk gevoerd moet worden.

Ons comité is op grondslag van deze zelfde strijd voor werk samengesteld en treft thans voorbereidingen voor een openbare vergadering op 14 Februari voor de werklozen, waarin op onze problemen onder meer dat van verhoging van de steurnormen aan de orde zullen worden gesteld. Daarop zal ongetwijfeld besloten worden tot het herstel van een weg, die thans meer op een modderpoellijkt, zulks in overleg met de bevolking ter plaatse.

Een exemplaar van de eerste krant die wij hebben uitgegeven sturen wij jullie hierbij, waarin jullie onder andere kunnen lezen hoe jullie daad de bewondering van ons comité en ongetwijfeld van alle werklozen hebben gewekt.

Met het vertrouwen uit te spreken dat jullie strijd, die ook de onze is, succes zal hebben tekenen wij

Namens het Werklozen Comité Enschede

+ | w.g. J. ^{om} SIEBRING

geb. 10-1-14 te Lomax
secr. Ampèrestraat 17
Enschede.

A F S C H R I F T .

Aan de Redactie van
Twentsche Courant
Enschede.

151148
Enschede, 7 Februari 1952

Mijne Heren,

Bijgaand doet het Enschedese Werklozencomité, bestaande uit leden van het C.N.V., de K.A.B., het N.V.V., de E.V.C. en ongeorganiseerden, U een begroetingsschrijven toekomen, dat wij heden verzonden aan het Werklozencomité te Houtigehage. Wij verzoeken U dit te willen publiceren in Uw blad.

Een nadere toelichting kunt U zo nodig aantreffen in het artikel "Wat gebeurt er in Houtigehage" in het eveneens ingesloten eerste nummer van het orgaan der Enschedese werklozen "Werk voor allen".

Wij verzoeken U ook aan het overige deel van dit orgaan, dat de belangen van de honderden Enschedese werklozen wil behartigen, Uw aandacht te wijden in Uw blad.

U dankzeggend voor publicatie, tekenen wij

Het Enschedese Werklozencomité

w.g. J.SIEBRING

secr. Appèrestraat 17
Enschede.

No.14/12750/12600-11/12830.

Actie Woningbouw. 130393 -

~~12750~~
125496
Vertrouwelijk

6.352.1 6.35
01.122.7 05.5-08
22 FEB 1952 d
ACD/131611

laarlem

*Bele
Aand. Opleg
2.11.52*

B Schutte is nu niet d. Ad
In aansluiting op het U dd. 5.2.52 toegezonden rapport (onder bovengenoemde Nos.), wordt medegedeeld, dat de daarin genoemde Mevrouw Spruit (lid van het "Comité Werk en Woningen") identiek is met: Alida Anna Spruit-Zeilmaker, Schoten, 23.7.21. Zij is communistisch georiënteerd en haar echtgenoot: Jan Spruit, Heiloo, 26.3.09, houtbewerker, is lid van de EVC.

A 18 Februari 1952.

OP KAART
ACD/413
DAI: 2/6-12
PAR: 78

Aan het Hoofd van de B.V.D.
Javastraat 68.
Den Haag.

DD 2014

DIENSTGEHEIM.

6.354.1
15.46
25 FEB. 1952
ACD/131803

Verbinding: 32.

No. BV/G 605-152

Datum: 19.2.1952.

Onderwerp: Openbare filmvoorstelling uitgaande van de E.V.C. (Bond
Landbouw en Zuivel) gehouden te Arnhem, op 15.2.1952.

Datum van ontvangstbericht: geen
Betrouwbaarheid berichtgever: zeer betrouwbaar
Waardering bericht: idem
Tevens bericht gezonden aan: P.G. en Burgemeester Arnhem.
Medewerkende instanties: geen
Ondernomen actie: geen.

UITTREKSEL
Uit: DD 1226
Voor: DD 2014
o.a.v.: BV
Dat.: 16/4-52
Per.: 482

DIENSTGEHEIM.

Verslag van een openbare filmvoorstelling, uitgaande van de E.V.C. (Bond Landbouw en Zuivel), gehouden te Arnhem, op 15 Febr. 1952.

Aanwezig: plm. 140 personen.
Zaalcap.: plm. 200 zitplaatsen.

Spreker: Freek Meijs, vermoedelijk wonende te Groningen.

De vergadering stond onder leiding van H.W. v.d. Pol, geboren 2.10.1921, wonende te Arnhem.

Na een zeer kort openingswoord door Van de Pol, werden twee tekenfilms van Tsjechische oorsprong gedraaid. De laatste had een komisch-politieke strekking. Het gegeven was uit de bezettingstijd. Een geuniformeerde Duitse politieman werd in een speelgoedfabriek bij de neus genomen door het plotseling levend geworden speelgoed.

In de pauze hield F. Meijs een rede en haakte hij in op laatstbedoelde speelfilm door te zeggen dat het er weer op begint te lijken dat we weer last van de Duitse Weermacht zullen krijgen als de fascistische machtshebbers in West-Europa hun zin krijgen.

In deze rede, waarin hij zich liet kennen als een welbesprokene spreker, zette hij de zienswijze van de C.P.N. op het gebeuren in Nederland en West-Europa uiteen. Veel nieuws bracht hij hierbij niet naar voren. Zoals gewoonlijk moest de Ned. Regering het ontgelden, terwijl ook van Amerika niets dan oorlog en ellende te wachten was.

Het werklozenvraagstuk werd breed uitgemeten. Volgens spr. heeft Ned. momenteel 230 à 240.000 werklozen, waarbij hij de in dienst zijnde militairen en de vertrokken emigranten inbegreep.

De woningbouw werd ook onder de loupe genomen. Hier specialiseerde spr. zich voornamelijk op Arnhem. Hij had zich blijkbaar laten voorlichten door de E.V.C.-bestuurders uit Arnhem omtrent de actie van het zgn. Woningbouwcomité. Hij noemde de toestanden hier erbarmelijk en het Vrije Volk een arbeiders-vijandige krant, gezien het artikel van 1 Febr. 1952, waarin de actie van het Woningbouwcomité een communistische actie werd genoemd. Spreker bestreed dit door te zeggen dat het comité bestond uit een K.A.E.-er, twee E.V.C.-ers en twee N.V.V.-ers. (Het comité zelf zegt in haar propaganda dat het comité bestaat uit een C.N.V.-er, twee E.V.C.-ers en twee N.V.V.-ers, I.D.Arnhem). En er zou volgens spr. geen enkele communist bij zijn en het comité zou spontaan uit de bevolking zijn opgekomen.

Na nog hevig te keer te zijn gegaan tegen de maatregelen van de Burgemeester van Amsterdam in verband met de herdenking van de Febr.staking op 26 Februari 1952, besloot spr. deze rede.

Hierna volgde de hoofdfilm, een Hongaarse sprekende film met Hollandse tekst. De film werd op het doek aangekondigd onder de titel "Een voetbreet grond".

Het gegeven was een arm boerengezin, dat in de schuld stond bij een groot-grondbezitter. Daar er geen geld was om te betalen werd een knappe dochter, tegen haar zin aan een zoon van de schuldeiser uitgehuwelijkt. Op de bruiloft echter werd de bruid door haar werkelijke minnaar, eveneens een arme arbeider, geschaakt. Vertoond werd de pracht en praal van de bruiloft, die door de rijke papa werd betaald en in tegenstelling daarvan het armoedige huisje,

m.o. b
2014

Breda

6.151
01.1227 6.439 6.151
17.5-~~17.5~~
08

25 FEB. 1952

ACD/181833

R A P P O R T.
=====

Rechtblad is ruimtijd

Op 21 Februari 1952 werd te 8 uur namiddag in het gebouw "Ons Huis" in de Waterstraat een vergadering gehouden, welke vergadering was belegd door een Tilburgs comité van werklozen en Duw-arbeiders. Door verspreiding van pamfletten (een afschrift van een dergelijk pamflet gaat hierbij) was de aandacht op deze vergadering gevestigd.

Aanwezig waren ongeveer 40 personen, terwijl de zaal een capaciteit heeft voor ongeveer 100 personen.

De bijeenkomst, die zonder inleiding werd geopend, werd geleid door een persoon, vermoedelijk genaamd BOGERS, afkomstig uit Tilburg, die de noodzakelijkheid betoogde van het oprichten van een actiecomité van werklozen en Duw-arbeiders, daar gebleken was, dat de gesalarieerde vakbondbestuurders zo goed als geen interesse voor de werklozen hadden. Volgens spreker moest de actie van het comité er op gericht zijn om betere sociale maatregelen voor de werklozen en Duw-arbeiders te verkrijgen. Hij deed daartoe een beroep op alle georganiseerde werklozen om deze actie te steunen en beklemtoonde, dat dit comité geen politieke grondslag had. Zowel K.A.B-ers als N.V.V-ers en E.V.C-ers (communistic georianteerde eenheidsvakcentrale) waren welkom.

Na deze uiteenzetting deed hij een beroep op de aanwezigen om een voorlopig bestuur te vormen, teneinde hun werkzaamheden in Breda te kunnen aanvangen.

Hierop traden 3 personen, teweten:

- 1. Iman DANE, geboren te Dordrecht, 23 Mei 1896, wonende te Breda, Hudsonstraat 32a, bouwvakarbeider (DANE was in 1946 en 1949 candidaat gesteld voor de C.P.N. als lid van de gemeenteraad);
- 2. Josephus Maria Petrus VOSSENAAR, geboren te Breda, 4 Februari 1928 wonende te Breda, Karrestraat 28a (Vossenaar is Duw-arbeider);
- 3. Franciscus FREREJEAN, geboren te Breda, 26 Juni 1921, wonende te Breda, Bosstraat no.17a,

naar voren en verklaarden zich bereid als voorlopig bestuur de actie te willen leiden.

Staande de vergadering werd, nadat deze mensen achter de zg. bestuurstafel hadden plaats genomen, een motie aanvaard, waarin werd

overeengekomen, dat aan het bestuur van de gemeente Breda een schrijven zou worden gezonden:

- a. tot het verkrijgen van een kleding-gratificatie van F.10.- voor de man en de vrouw;
  - b. F.5.- voor elk kind,
- terwijl naderhand getracht zou worden toeslagen te verkrijgen o.a. op margarine, kosteloze visactes, ontspanningslocaliteiten etc.

De aanwezigen werden aangespoord de raadsvergadering, waarin dit verzoek zou worden behandeld, in zo groot mogelijke getale te bezoeken en nota te nemen van die mensen, die zich tegen aanneming van deze voorstellen zouden verklaren, zulks teneinde bij de komende verkiezingen te weten, wie daadwerkelijk voor de rechten van de werklozen zouden opkomen.

Tijdens de vergadering werden diverse aanwezigen in het bezit gesteld van een brochure, getiteld "S.O.S.", teneinde deze brochure onder hun mede-werklozen of arbeiders te verspreiden.

De redactie van dit blad zetelt te Tilburg, waar een soortgelijk comité is opgericht en bereids in functie is.

Besloten werd nog in de loop van de volgende week een vergadering te beleggen en hiervoor actie te voeren, teneinde tot consolidatie van het actie-comité te geraken.

In verband met het feit, dat zich onder de aanwezigen diverse personen bevonden, waarvan bekend is, dat zij de communistische beginselen zijn toegedaan en de tot voorzitter gekozen DANE deze beginselen ook nastreeft, mag verondersteld worden, dat de mededeling, dat niet aan politiek zou worden gedaan, bezijden de waarheid is.

Waar echter de C.P.N-ers in deze vergadering kennelijk niet op de voorgrond wilden treden, moet deze actie beschouwd worden als een penetratie van de C.P.N. onder de anders georganiseerde arbeiders.

Tijdens de vergadering deden zich geen moeilijkheden voor.

BREDA, 22 Februari 1952.

OPROEP AAN DE BREDASEWERKELOZE EN D.U.W. ARBEIDERS !

De steeds toenemende zorgen in de gezinnen van werkelozen en D.U.W. arbeiders hebben er enige tijd geleden te Tilburg toe geleid dat de belangen van de D.U.W. arbeiders en werkelozen. Dit initiatief van de Tilburgse werkelozen heeft grote weerklank gevonden !

Onder de doelstellingen van het Tilburgse committee vallen o.a. een duurtetoeslag op de D.U.W. lonen en op de uitkeringen van de Overbruggings- en sociale Bijstand-regeling.

Reeds is men er in geslaagd deze punten in de gemeenteraad aanhangig te maken !!

Dat het streven van het Tilburgse committee inderdaad grote weerklank bij de bevolking heeft ondervonden, moge blijken uit het feit, dat men, mede dank zij de steun van de middenstand, een vaand voor de gezinnen van Werkelozen en D.U.W. arbeiders heeft kunnen organiseren waaraan o.a. een gratis verloting verbonden was !

Ongetwijfeld kan ook te Breda een dergelijk comité voor de Bredase werkelozen en D.U.W. arbeiders van groot nut zijn. Vandaar dat het Tilburgs committee het initiatief heeft genomen om ook te Breda tot de oprichting van een dergelijk committee te geraken.

In dit verband wordt U uitgenodigd op de vergadering welke hiertoe op Donderdag, 21 Februari a.s. in "Ons Huis", Waterstraat alhier zal worden gehouden. AAANVANG ACHT (8) UUR, en waarop enige leden van het Tilburgs committee van hun ervaringen over de reeds behaalde resultaten zullen vertellen.

BESEFT HET BELANG VAN DEZE AVOND VOOR U EN UW GEZIN !!
BRENG UW VROUW MEDE !!

KOMT ALLEN

KOMT ALLEN !!

TOEGANG GRATIS

Tilburgs committee van
werkelozen en D.U.W. arbeiders.

Vastgesteld wordt dat de ingezette actie van het Comité ter bevordering van de woningbouw te Arnhem een succes is geweest. (Zie BV/G 429-52dd. 5-2-1952). Dit heeft de sympathie van de bevolking, aldus Van den Berg en wij moeten de actie uitbreiden. Het oog is gevallen op enige onbewoonbare panden in Arnhem en het plan is om deze door werkloze bouwvakarbeiders weer bewoonbaar te maken. Begonnen moet worden om handtekeningen van de buurtbewoners te krijgen en zo mogelijk ook van de huisarts van de bewoners of van een wijkverpleegster of van enig ander vooraanstaand iemand. Dit petitionnement moet het Gemeentebestuur worden aangeboden met het aanbod dat de werklozen het werk zullen uitvoeren, doch dat het Gemeentebestuur voor geld en bouw materiaal moet zorgen. Het geval Raats in de Nieuwstraat, is een succes geworden, dus laten we hierna doorgaan.

Ook is de slechte toestand van de Huissense straat te Arnhem een goede kans om actie te voeren. Het Gemeentebestuur heeft reeds besloten deze weg te verbeteren, doch Gedeputeerde Staten hebben het plan nog niet goedgekeurd. We gaan dus om te beginnen handtekeningen van de omwonenden in te zamelen en als de gemeente dan niet aan de weg begint, dan doen we net als in Houtigehage, aldus besluit Van den Berg zijn uiteenzetting over deze actie.

Enkeligen stellen voor, niet te veel hooi op de vork te nemen en te beginnen met één woning. De meesten zijn er echter voor, enige gevallen gelijktijdig aan te pakken, doch dan buurtcomité's op te richten van de omwonenden. Aldus wordt besloten.

Van den Berg geeft een der aanwezigen de opdracht, zich in verbinding te stellen met Rodermond, (Etienne, geboren 23-3-1897, wonende Singelstraat 72) te Arnhem, die stucadoor en metselaar van beroep is. Van den Berg zegt: "Deze man is "Waarheidsabonné", sympathiserend met onze organisatie (E.V.C.) en met de vooruitstrevende partij (C.P.N.). Deze man moet aangetrokken worden om als vakman het Comité voor te lichten omtrent de aard der werkzaamheden aan de onbewoonbare woningen.

Kleinman wijst er op, dat deze actie alleen kan slagen als alles voor 100% georganiseerd is. Hij vraagt dan naar het verloop van het geval Raats - Nieuwstraat, want hij en verschillende andere aanwezigen, blijken niet op de hoogte te zijn.

Van den Berg zegt dat dit een succes geworden is. "Het Vrije Volk" beweerde wel dat Raats een woning had gekregen, los van de actie van het Comité, doch de bewijzen zijn er, dat dit niet het geval is. Raats heeft een schrijven van huisvesting dat hij een andere woning krijgt en dat is gedagtekend en door hem ontvangen, toen de vorige dag de pamfletten in de buurt waren verspreid. Stam zal Raats bezoeken om hem te bewegen het desbetreffende schrijven af te staan om er een fotocopy van te maken. Dan kunnen we in een pamflet de mensen aantonen dat het een gevolg is van de actie van het comité. (Raats heeft de brief niet afgegeven, doch wel een verklaring en een dankbetuiging aan het Comité. I.D. Ah.).

M.C.D.
2014

2.9.1952
2.9.1952

UITTREKSEL

Uit : CD 883

Naam: E.V.C. BESLOTEN VERGADERINGEN (na 8 Dec.47)

Voor : DD 2014

Naam: E.V.C.-ACTIES INZAKE WERKLOOSHEID

Ag.nr: 131838

Afz. : I.D. ARNHEM

datum: Feb.52

Aard van het stuk: Verslag van een vergadering v.d.Pl.Centrale der E.V.C.
te Arnhem gehouden op 7 Febr.1952

Uitgetr. door: T.G.

Op aanwijzing van: B V

Datum: 2.8.52

Waarde **Makkers,**

Gezien de **verslechtingen**, die **steeds** op de voorgrond treden en vooral in de D.U.W. is het noodzakelijk, ongeacht onze politieke of religieuze inzichten samen hiertegen de strijd aan te binden.

Verschillende werklozen en DUW-arbeiders hebben daarom besloten hierover een vergadering te beleggen om de volgende punten te bespreken.

Rouleersysteem van drie maanden, wat uiteindelijk geen oplossing van de toestand meebrengt, maar veeleer **verslechting**.

Ook dagelijks komen wij allen problemen tegen, die wel gezamenlijk kunnen worden opgelost.

Op de volgende punten vestigen wij **speciaal Uw aandacht**:
Productief werk, doorbetaling van vacantiebonnen bij vorst of hoog water en wanneer men in de O.B. of S.B. is opgenomen.

Gezien de **enorme prijsstijgingen** die **steeds** weer aan de minst draagkrachtigen worden opgelegd acht het voorlopig Comité het noodzakelijk om vooral de aandacht te besteden aan de verhoging der **steurnormen**.

**DE VERGADERING VINDT PLAATS IN DE ZAAL P. VERMEULEN,
BLOEMERSTRAAT 23, AANVANG HALF ACHT, OP DINSDAG 16 FEBR.**
Geef deze mededeling door aan andere werklozen en DUW-arbeiders.
Het voorlopig Comité.

ID 3664.

Onderwerp: Verslag vergadering
werklozencomité.

Verbinding No. 36.

Wijmeq

GEHEIM.

6.51 6.35 6.439
 W.V. - D.B. 01.12.2
 28 FEB 1952
 ACDI 131042

Aan de Heer
Hoofd van de B.V.D.
s-Gravenhage.

OP KAART
ACDI 4/8
DAT: 29/1/52
PAR: 2

Op Dinsdag, 19 Februari 1952 werd in de achterzaal van het café "De Kroon", caféhouder Petrus Johannes Vermeulen, geboren te Nijmegen, 13 December 1911, wonende en woonende aan de Bloemerstraat 21-23 te Nijmegen, van wie in politiek opzicht alhier geen nadeligs bekend is, een openbare vergadering belegd door een "voorlopig comité" van werklozen en D.U.W.-arbeiders te Nijmegen.

Voor het houden van deze vergadering werd op Vrijdag, 15 Februari 1952 door Cornelis Johannes Ressler, geboren te Weltevreden, 18 September 1913, bouwvakarbeider, wonende te Nijmegen, Koninginnelaan 227, vergunning aangevraagd.

Het voornemen tot het houden van deze vergadering werd door verspreiding en door aanplakken van bijgevoegde circulaire op de buitendeuren van het Gewestelijk Arbeidsbureau aan de Ridderstraat alhier, openbaar bekend gemaakt.

Middels verspreiding van bijgevoegde circulaire van de Kath. Bouwvakarbeidersbond "St. Joseph", afd. Nijmegen en berichten in "De Gelderlander" en "Het Vrije Volk", werd door de Raad van Overleg der drie samenwerkende vakorganisaties, de K.A.B., het N.V.V. en de C.N.V. aan de leden van de vakorganisaties het bezoek aan deze vergadering ontraden

De zaalcapaciteit was 100, aanwezig waren 51 personen, onder wie meerdere alhier bekende communisten. Ongeveer 75 % der aanwezigen waren in de leeftijd van 20 tot 30 jaar. Personen in militaire kleding en vrouwen waren niet aanwezig. De stemming was kalm, doch gefïnteresseerd.

De vergadering, die tegen 19,30 uur was aangekondigd, werd te 20.00 uur door Ressler als voorlopig voorzitter geopend. Hij begon met te zeggen, dat het de bedoeling was, dat uit het midden van de werklozen en D.U.W.-arbeiders een comité zou worden gevormd om, ongeacht de politieke en religieuze instelling van dezen, een actie ter verbetering van hun economische toestand te gaan voeren. De actie zou er op gericht moeten zijn om

1.- het sinds kort ingevoerde rouleersysteem van 3 maanden

Dit stuk mag niet we
 toestemming van he.
 a.d.
 X.

aanvulling dan met
 deleijk afdat hoofd.

Blad 2.

- bij de D.U.W. ongedaan te maken;
- 2.- bij de bevoegde instanties er op aan te dringen, dat er meer werkobjecten door de D.U.W. zouden worden begonnen ter bestrijding van de werkeloosheid;
  - 3.- te bereiken, dat de vacantiebonnen bij vorst en hoogwater en wanneer men in de Overbrugging of Sociale Bijstand is opgenomen, zullen worden doorbetaald.

Voorts zou dit comité aan de werklozen en D.U.W.-arbeiders desgevraagd alle mogelijke steun verlenen bij eventueel gerezen moeilijkheden met het Gewestelijk Arbeidsbureau, op het werk of hoe dan ook. Op elk object behoorde, volgens spreker, een kern van 2 of 3 man gevormd te worden, die klachten en dergelijke dan zouden moeten doorgeven aan het comité. Spreker ontkende met klem, dat deze actie zou uitgaan van een links georiënteerde beweging, volgens hem zou deze actie geheel neutraal zijn. Van een ieder met deze actie sympathiserende vroeg hij een kleine financiële bijdrage ter bestrijding van de onvermijdelijke onkosten, die gemaakt zouden moeten worden. "En", zo zeide Ressler met verheffing van stem, "als wij geen geld bij elkaar kunnen krijgen, dan weet ik zeker, dat wij het van de E.V.C. zullen krijgen, zodat wij in staat zullen zijn delegaties van ons comité te kunnen sturen naar soortgelijke comité's in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht". Hij zeide toen, dat hij er wel eerlijk vooruit durfde komen, dat hij lid van de E.V.C. is.

Vervolgens stelde hij voor, dat personen uit de vergadering zich zouden opgeven om zitting te nemen in bedoeld comité en deed het als wenselijk voorkomen, dat uit elke bestaande vakorganisatie twee leden en twee ongeorganiseerden in het comité zouden komen, zulks vooral om aan te tonen, dat deze actie geen communistische rel zou zijn. Hij trok fel van leer tegen de bekendmakingen in "De Gelderland" en "Het Vrije Volk" en tegen de circulaire van de Kath. Bouwvakarbeidersbond "St. Jozef", afd. Nijmegen.

Hierna gaven zich als leden van het comité op:

Hendriks,	naar zijn zeggen afkomstig uit de K.A.B.
Treffers,	" " " " " " K.A.B.
Rozie,	" " " " " " het N.V.V.
Notrot,	" " " " " " N.V.V.
Ressler,	" " " " " " de E.V.C.
W.Th. Spansier	" " " " " " E.V.C.
H. Segers,	" " " " als ongeorganiseerde.

*antw in
pp 11608*

Er meldde zich niemand als afkomstig uit het C.N.V. aan. Vervolgens gaf Ressler gelegenheid om het woord te voeren aan Hendrikus Loermans, geboren te Beuningen, 7 Maart 1901 los arbeider, wonende te Nijmegen, Rijnstraat 27, van wie alhier bekend is, dat hij lid is van de C.P.N. en E.V.C. en geabonneerd is op "De Waarheid" en "Werkend Nederland". Loermans sprak ongeveer 20 minuten. Hij kenschetste in zijn betoog, dat doorspekt was met bedekte communistische propaganda, de minderwaardige omstandigheden, waaronder de D.U.W. - arbeiders vaak moeten werken en de slechte schafketen, waarin men naar hij beweerde, met de parapluie op nog niet droog zat, en legde er de nadruk op, dat de lonen en steunnormen voor een enigszins menswaardig bestaan veel te laag waren. Hij merkte op, dat diverse vakorganisaties, ondanks herhaaldelijk aandringen, niets ter verbetering van hun toestand hadden gedaan.

Hierop kreeg Pieter Dijkman, geboren te Nijmegen, 4 Maart 1899, wonende te Nijmegen, Leliestraat 12, van wie alhier bekend is, dat hij lid is van de C.P.N. en E.V.C., waarin hij bestuursfuncties bekleedt, en dat hij geabonneerd is op "De Waarheid", "Werkend Nederland" en "De Voorlichter", het woord. Hij liet in het kort uitkomen, dat hij lid was geweest van de K.A.B. en dat hij door middel van deze bond omstreeks Juli 1951 verbetering van de omstandigheden van de D.U.W. - arbeiders van het object te Heumen had trachten te bereiken en dat hem door de bond medewerking was toegezegd, doch dat hij nu, ruim een half jaar later, nog niets hadgehoord. Daarom was hij een voorstander van een actie-comité, zoals men dat zo juist had opgericht, want aan de vakorganisaties had men toch niets en hij had dan ook voor de K.A.B. bedankt en stak de gulden contributie liever zelf in de zak.

Een zich noemende Spronk, verdere gegevens alhier nog niet bekend, kwam toen aan het woord en deze sprak er zijn verwondering over uit, dat er mensen in de zaal zaten, die moed en de brutaliteit bezaten, deze vergadering te bezoeken en vlak vooraan te gaan zitten, terwijl zij 148 uur, even later zij hij 180 uur $\frac{1}{2}$ werkten en daardoor aan 3 maanden arbeiders geen kans gaven om aan het werk te komen. Toen er in de zaal werd geroepen: "Namen noemen", wees hij een zich Van de Kolck noemende aanwezige arbeider aan en

Aankomende
L. G. in P. D.
van bevestiging

$\angle$ per week

schold hem uit voor kapitalist en parasiet. Uit de zaal werd tegen deze gang van zaken geprotesteerd en gaf men Van de Kolck, verdere gegevens alhier nog niet bekend, het woord. Hij zeide beledigd te zijn en zich te willen rehabiliteren. (Enkele aanwezigen verlieten intussen de zaal). Hij zeide voor zijn vrouw en 4 kinderen te moeten opkomen en niet anders te kunnen dan over te werken, wanneer zijn baas dit van hem verlangde. Ten slotte kreeg Christiaan Herbers, geboren te Orsoij (Dld), 12 November 1906, wonende te Nijmegen, Dominicanenstraat 123, het woord en hij hield een eveneens met communistische propaganda doorspekte rede van 5 kwartier. (Herbers is lid CPN schrijver in "De Waarheid" en van de D.U.W.-leiding uit verdenkt men hem er van, dat hij van de C.P.N. speciale opdracht heeft, om onder de D.U.W. - arbeiders te ageren. Herbers begon met te zeggen, dat hij er onmogelijk de politiek buiten kon houden, want dat hij daar dagelijks in zat. Hij zou de kameraden trachten duidelijk te maken, wat de oorzaak van hun werkeloosheid en slechte toestand was. In 't kort kwam zijn betoog hierop neer, dat een zekere groep personen, de kapitalisten, onze 10 miljoen Nederlanders hadden verdeeld in 2 groepen, n.l. in 8 miljoen, die mochten arbeiden en 2 miljoen, voor wie geen werk was en die voorbestemd waren om t.z.t. "weggeautomatiseerd" te worden. Doordat die 2 miljoen werden uitgeschakeld, moesten de 8 miljoen anderen voor hetzelfde loon harder werken. Zij produceerden samen een grote hoop alle mogelijke goederen, waarvan de 2 miljoen niets en de 8 miljoen arbeiders slechts een klein beetje konden kopen, zodat het overgrote deel, zeer ten genoegen van de Regering over bleef en over de streep verkocht kon worden. De Minister ontving daarvoor dan dollars en "Sterlings" en in plaats dat deze dollars en sterlings door de Minister werden aangewend om er iets aangenaams voor de arbeiders voor te bewerkstelligen, kocht de Westerse democratie daarvoor kanonnen, zei hij met verheffing van stem.

Nadat Herbers nog een tijd lang in die geest had doorgesproken en ten slotte zijn rede had beëindigd, deelde W.Th. Spansier mede, dat hij door drukke werkzaamheden (en hij werkeloos) mede, geen tijd had om actief te zijn voor het comité en verzocht zijn plaats daarin voor een ander te mogen afstaan.

✓ X

Handwritten notes:
D. D.
Herbers (11225) V

Handwritten notes:
Aant. b. ile
P. 15
c. a. 4

O.l.e
C.G. aamt O.l.e
e.g. aamt. in

Spansier is lid A.N.J.V., bestuurslid C.P.N., afd. Nijmegen en hij is geabonneerd op "Werkend Nederland" en "Wij Bouwen".

In zijn plaats werden in het comité opgenomen meergenoemde Spronk, naar zijn zeggen afkomstig uit de K.A.B. en voormelde Herbers namens de E.V.C.

Nadat Ressler had medegedeeld, dat getracht zou worden over 2 à 3 weken wederom een vergadering te beleggen, waarbij "het bestuur van B. en W.", de raadsfracties van de verschillende politieke richtingen en meergenoemde vakorganisaties tot bijwoning van die vergadering zouden worden uitgenodigd, werd de vergadering te 22.25 uur beëindigd.

O.l.e
C.G. aamt. O.l.e
e.g. in P.D.

Opgemerkt wordt nog, dat van voornoemde Ressler alhier bekend is, dat hij geabonneerd is op "De Waarheid" en dat hij lid is van de E.V.C.

Tot op heden is nog niet kunnen blijken, dat voormelde Hendriks, Treffers en Spronk werkelijk uit de K.A.B. afkomstig zijn. Een nader antecedenten-onderzoek zal naar hen worden ingesteld, evenals van Rozie en Segers, wier namen alhier verder onbekend zijn. Ten aanzien van Notrot kan worden vermeld, dat hij is Jan Notrot, geboren te Kampen, 24 April 1918, glasblazer, wonende te Nijmegen, Marsstraat 29, die dd. 29-9-1951 op een kadervergadering van de C.P.N. werd aangewezen als organisatie-secretaris van de onderafdeling West in het District Centraal Gelderland der C.P.N. Het resultaat van de antecedenten-onderzoeken zal bij aanvullende berichten worden vermeld. Einde.

22-2-1952.

+

Kath. Bouwvakarbeidersbond "St. Joseph", afd. Nijmegen.

Aan onze werkloze leden,

Waarde Vrienden,

Door een zeker "voorlopig" comité zijn circulaires uitgereikt over een te houden vergadering voor werklozen en DUW arbeiders.

Als actiepunten richt dit comité zich o.a. tegen het rouleersysteem in de DUW, verstrekking van vacatiebonnen bij vorst- en hoogwaterverlet, en verbetering van de uitkeringsnormen bij de overbruggingsuitkering. Met de in werkingtreding van de wachtgeld- en werkloosheidsverzekering op 1 Juli a.s. in zicht, komt dit comité wel braaf laat tot ontdekking, dat er iets aan mankeert.

Wij waarschuwen onze leden, dat, ofschoon dit comité zich aandient als "neutraal" (waar hebben we dit liedje toch meer horen zingen ?) het zeker is, dat hierin E.V.C. ers zitting hebben. Ofschoon we van z.g. neutraliteit al niet gediend zijn, weten we uit ondervinding, wat daarvan terecht komt, als de E.V.C. aan de touwtjes trekt.

Wij raden onze leden dan ook met klem af, deze vergadering te bezoeken, ook niet uit zogenaamde nieuwsgierigheid. Vertrouw op Uw eigen organisatie, die al meer dan 35 jaar bewijst, voor Uw belangen op de bres te staan. Kom Vrijdagavond a.s. naar onze ledenvergadering, om 8 uurr in het St. Aloyisiusgebouw in de Groenestraat.

Namens het Bestuur,
Vriendelijke groeten,
H. Jacobs.
Voorzitter.

Apeldoorn

Verbinding: 31.

No. 1944.

26 Februari 1952.

Onderwerp: Handtekening-inzamelingactie.

VERTROUWELIJK.

Ik heb de eer U het volgende te berichten.

Op 12 Februari 1952, te omstreeks 20.30 uur, werd in de omgeving van de Valeriuslaan en Mendelssohnlaan alhier, door een viertal onbekend gebleven personen, een handtekening-inzamelingactie gehouden. Naar hun zeggen was het doel van deze actie, kracht bij te zetten aan een, aan de raad van deze gemeente te zenden request, om in het belang van het onderwijs, te komen tot een snelle voltooiing van een in deze gemeente in aanbouw zijnde school. De bouw van deze school werd onlangs op bevel van de Rijksoverheid gestaakt.

Er werd gebruik gemaakt van lijsten, waarvan sommige zonder en sommige met opschrift waren. Dit (getypte) opschrift luidde: ouders van kinderen verzoeken handtekeningen te zetten voor snelle afbouw school.

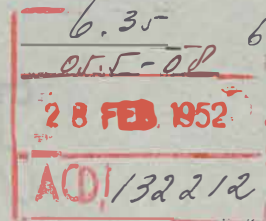
Achteraf is gebleken, dat deze actie op touw was gezet door de Einheids Vak Centrale en dat het doel van de actie was, een request voor het verschaffen van werkgelegenheid voor bouwvakarbeiders aan de gemeenteraad te zenden,

Als leden van het organisatiecomité werden genoemd DE WIT en DEKKER.

Zeer vermoedelijk betreft het hier de, ook bij Uw dienst bekende JAN DE WIT, geboren te Amsterdam, 21 Februari 1915, wonende Sweelincklaan 15 alhier en ANDRIES DEKKER, geboren te Edam, 2 Februari 1915, wonende Snipweg 16 alhier, beiden lid van de E.V.C.

Er werd door geen van de, met lijsten lopende personen om geld of goederen in natura gevraagd.
"einde".

Aan de Binnenlandse Veiligheidsdienst.
te
's GRAVENHAGE.

Sch. H. van der Vliet

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
 (Slechts bij definitieve opberging invullen)
 ONAFGEDAAN

2014

CO 132634 OB 2014

optreden bl
 ruitstul

● ACD/Seet. BT Dat. 24/3-'52 par. {

Achtereenvolgens aan:

Kens
 B

4

ACD/Seet lokiz

Interne aanwijzingen ACD Iff

Verantw voor
 Acd afdoening

} B

H. ACD, namens deze

Dat: 6/4/52

ACD/ub Dat. 21/4/52 Par. R (K)

Afd	Sectie	BEHANDELING	Afz/Par	Dat.
Kens			Seet B	2
B		B III BT	SB	10.3.52
B III		X Afd/Seet lokiz g. 12.3.52	h	13/3
12/3/66		~~toe beh.~~ 4		
B V		Luf 4		

I.D.Hoogeveen.

Nr. G

Betreft: Activiteit C.P.N.

VERTROUWELIJK

OP KAART
ACD/ 4/6
DAI 21-4-52 AAN
PAR: <i>Q</i>

de Heer Commissaris van Politie

te

ASSEN.

Hoogeveen, 4 Maart 1952.

optreden o.k.
Tijdens een op 3 dezer in zaal Troost te Noordscheschut, gemeente Hoogeveen gehouden vergadering, die was belegd door de afdeling Hoogeveen van de C.P.N. en werd gepresideerd door Pieter Boertien, geboren op 26 Augustus 1922 te Hoogeveen, wonende alhier K.de Raadstraat 3, werd medegedeeld dat op Donderdag 6 Maart e.k. te Assen een vergadering zal worden belegd onder het motto "Kolen voor de D.U.W.-arbeiders". De plaats waar en het tijdstip waarop de vergadering zal worden gehouden werden niet bekend gemaakt.

Ook uit deze gemeente zal een dergelijk "Actie-comité" naar Assen gaan om deze vergadering bij te wonen.

Tijdens de alhier gehouden vergadering werd gecollecteerd om de aan de reis naar Assen verbonden kosten te kunnen bestrijden.

Indien op of tijdens deze vergadering feiten of omstandigheden bekend zouden worden, die van enig belang zouden kunnen zijn voor de I.D. alhier zal ik deze t.z.t. gaarne van U vermenen.

I.D.Hoogeveen.

Afschrift aan de Binnenlandse Veiligheidsdienst
te

's-GRAVENHAGE.

6.151   *6.151*
05.12   *01.122.3*
6.151

I.D. Drenthe

Drenthe, 4 Maart 1952.

DIRENSTGEMEEN.

No: 55.

2.412	6.151	635
01.153.4	01.282	01.508
7-5 MART 1952		
100132749		

Onderwerp: Maandverslag Februari 1952.

UITREKSEL
 Uit: OD 341
 Voor: OD 2014
 o.a.v.: B III
 Dat.: 6-6-52
 Par.: P.

Ik heb de eer U te berichten, dat zich in het mij o.h. rayon op politiek gebied in de afgelopen maand geen vermeldenswaardige feiten hebben voorgedaan. Stakingen of ordeverstoringen met politieke achtergrond kwamen niet voor.

Op 13 Februari 1952 heeft het lid van de Provinciale Staten KREMER, wonende te LIJLEN, in het café TIEBENS te TIEBDEVEN, gemeente BEIJLEN, een bespreking gehad met 4 leden van de E.V.C. Het onderwerp van het gesprek was: "aanleg waterleiding en een sportveld te TIEBDEVEN." Deze bijeenkomst ging uit van enige leden van de C.P.N. De Heer KREMER was slecht te spreken, dat men hem voor een bespreking met 4 personen over had laten komen.

Blijkens een aankondiging in het blad "De Waarheid" zou de communist KREMER spreken over de vraag: "Wanneer komen er waterleiding, electrisch licht en goede wegen". Er zou gelegenheid zijn tot het stellen van vragen. Door de geringe belangstelling is de bijeenkomst uitgelopen op een bespreking tussen bedoelde 4 E.V.Cers en KREMER voornoemd.

Op 6 Februari 1952 is er in het café JOEKERS te KOEKANGE een contact-avond gehouden, uitgaande van de Stichting Zelfstandige Handel en Industrie, alwaar heeft gesproken de Heer B.H.J. DOPPER, wonende te ZWOLLE. In een persoonlijk onderhoud heeft daarna Jan BRÖCKMAN aan DOPPER aangeboden om op kosten van de C.P.N. een kijkje te gaan nemen in Rusland. Dezelfde BRÖCKMAN voerde enige weken geleden een gesprek met een C.P.N. bureau te GROENINGEN, vermoedelijk van "De Waarheid", waar een zekere KUILMAN zetelt. Dit gesprek ging over het houden van een vergadering, want van dat bureau werd gezegd, dat die vergadering geen doorgang kon vinden. BRÖCKMAN gaf toen opdracht om die vergadering te laten doorgaan. Hierdoor is de indruk gevestigd, dat BRÖCKMAN een vooraanstaande functie bekleedt bij de C.P.N.

Hij ontvangt regelmatig "De Waarheid" en woont in bij zijn ouders, die een klein boerderijtje hebben. Voorzover kan worden nagegaan, verricht hij geen werkzaamheden.

Zijn personalia zijn Jan BRÖCKMAN, geb. 20-5-1926 te RUINEN, ongehuwd, van beroep landarbeider, wonende te KOEKANGE B 282, gemeente De WIJK.

In Uw administratie zal zijn naam voorkomen.

Einde.

*in p.d.
van Kremer*

*in 10
2014*

*O.K.
Merkwaardig: hem
wordt aangeboden
op kosten van
hem.*

X

No: 112.- DIENSTGEHEIM.-

Alf J. de
15-3-52

4 Maart 1952.-

Onderwerp: "Vergadering van Werklozen en
D.U.W.-arbeiders te BREDA!"-

Bijlagen : één.-

A A N : H.B.-

V A N : W.-

6.35 6.35 6.35
0.122.7 05.16 05.5-08
- 6 MRT 1952. 6.4.57
ACD/132745

*Rechtsblad is
verrukt door*

Hierbijgaand heb ik de eer U te doen toekomen, een verslag uit "De Bredasche Courant" van 3 dezer, betreffende een op Zaterdag, 1 Maart j.l. te Breda plaats gehad hebbende vergadering van werklozen en D.U.W.-arbeiders, welke was georganiseerd door enkele leden van de E.V.C. te Breda in samenwerking met enige uit Tilburg.

Met betrekking tot deze aangelegenheid had ik heden een onderhoud met de I.D. te Breda, die ter vergadering aanwezig is geweest en daaromtrent een volledig verslag aan U zal inzenden.-

Werklozen en D.U.W.-arbeiders zijn ontevreden

Zaterdagavond werd in het Maastrichts Bierhuis aan de Haagdijk een openbare vergadering gehouden, welke was uitgeschreven door een werklozen- en DUW-arbeiderscomité, dat enige weken geleden in onze stad, in navolging van Tilburg en andere steden, was opgericht.

X De vergadering, welke onder leiding stond van de heer Dane, was slechts zeer matig bezocht. In zijn openingswoord zette de heer Dane uiteen, dat, door de steeds stijgende prijzen, de werklozen en DUW-arbeiders in een moeilijke positie zijn geraakt en dat het comité alles in het werk wil stellen om door contact met het gemeentebestuur van Breda en de vakbonden daarin verbetering te brengen. Hij betoogde, dat het comité is samengesteld uit mensen, die aangesloten zijn bij de verschillende vakorganisaties en dit comité niet uitgaat van een bepaalde politieke of confessionele groepering. Spr. betreurde het, dat de besturen van de drie grote vakorganisaties voor deze bijeenkomst geen belangstelling getoond hadden. Er was wel een vertegenwoordiger van de EVC aanwezig, de heer Raamsdonk, die in een korte toespraak uiteenzette, dat hij niet gekomen was om propaganda te maken voor zijn organisatie, maar om te wijzen op de ontevredenheid, welke er bij de werklozen en de DUW-arbeiders heerst. Door eensgezind optreden kan naar verbetering gestreefd worden. Spr. betoogde, dat het aantal werklozen met de dag stijgt; er zijn nu reeds 175.000 geregistreerden. Een loon van f 32 per week voor de DUW-arbeiders noemde de heer Raamsdonk te laag.

X Aangezien er zich geen vertegenwoordigers van andere vakorganisaties meldden om het woord te voeren sloot de heer Dane de bijeenkomst met de opmerking, dat binnenkort weer een vergadering gehouden zal worden en dat men dan mededeling zal doen van het antwoord van het gemeentebestuur op een door het comité gezonden adres om een toelage als compensatie voor de Kersttoelage, welke men in enkele andere steden wel, doch hier nog niet, ontvangen heeft.

r Breda

"Algemeen Brabantsch Dagblad"

" DE BREDASCHE COURANT "

van Maandag, 3 Maart 1952.-

Breda

635
N.22
635
01.12.51
635
01.5.52
6439

OP KAART
ACD/4B
DAT: 14-12
PAR: [handwritten]

Bericht in verband met het optreden van het Actie-comité voor werklozen en D.U.W.-arbeiders te Breda.

- 6 MERT 1952

ACD/138751

In verband met het U onlangs toegezonden rapport betreffende de oprichting van de afd. Breda van het Actie-comité voor werklozen en D.U.W.-arbeiders, kan thans worden bericht, dat op 1 Maart vanwege dit comité wederom een bijeenkomst is belegd. De opkomst was ver beneden de raming. Aanwezig waren 35 personen, terwijl geschat was op een aanwezigheid van 200 man. O.a. waren uitgenodigd de bestuursleden van de werkliedenbonden. Slechts was verschenen de hoofdbestuurder van de Eenheids Vak-Centrale (P.W. van RAAMSDONK, geboren te Veere, 29 October 1894, wonende te Amsterdam).

Zeer spoedig nam Van RAAMSDONK de leiding over en hield een causerie omtrent de bestaande werkloosheid. Naar sprekers mening was de politiek der regering er op gericht geweest om de rijken te verrijken en de armen te verarmen. Indien men een andere koers had gevolgd, had Nederland thans geen werklozen gekend.

De houding der vakbonden werd naar aanleiding hiervan dan ook sterk becritiseerd. Naar zijn mening was door de tot standkoming van die actie-comité's de opmars in de strijd tegende werkloosheid begonnen.

X | Vanwege de voorzitter van het comité Breda (Dane), genoemd in eerder aangehaald rapport, werd medegedeeld, dat het in de vorige vergadering in het uitzicht gestelde schrijven aan het gemeentebestuur en fractieleiders inzake kledinggratificatie verzonden was.

V | Het actie-comité werd staande de vergadering nog uitgebreid met Franciscus Adrianus DELIËN, geboren te Tilburg, 7 Januari 1906, darmbewerker, wonende te Breda, Kolfbaanstraat 28a.

X | Aanwezig was nog het bekende C.P.N.-lid A.E.J. STOKKERMANS, wonende te Tilburg, Molenstraat 54½, die, zoals thans gebleken is, de eerste vergadering leidde. Deze wekte aan het einde van de vergadering de aanwezigen nog op tot verspreiding van het S.O.S.-orgaan.

X | Gezien het feit, dat de vergadering in feite werd geleid door een E.V.C.-hoofdbestuurder en de aanwezigheid van o.a. A.E.J. STOKKERMANS, word ik in mijn mening, dat de communistische partij door middel van deze actie-comité's - die zgn. neu-

1.
X
V
K
X
X

traal zijn - in de loyale vakbonden tracht te penetreren, ge-
sterkt.

Overigens had deze bijeenkomst een ordelijk verloop.

BREDA, 3 Maart 1952.

ID Assen.

No. 42-52 G

Onderwerp: Vergaderingen.

6.35 6.30 6439
 01.12.7 05.5.10
 10 MRT 1952 6.35
 01.12.3
 ACD/132933 6.35
 05.12.12
Bevat in persoonlijk
Ho

VERTROUWELIJK.

In verband met een bericht van de ID Hoogeveen d.d. 4.3.52, dat op een door de CPN belegde en in de gemeente Hoogeveen gehouden vergadering verkondigd zou zijn dat er op 6 Maart 1952 te Assen een vergadering wordt belegd onder het motto "Kolen voor de D.U.W.-arbeiders", een onderzoek ingesteld.

Uit dit onderzoek bleek dat op 6 Maart 1952 te omstreeks 11.30 uur aan een cafehouder te Assen werd verzocht te mogen vergaderen. Enige tijd nadien verschenen zes onbekende personen. Deze hebben vergaderd tot omstreeks 16 uur. Bij het afrekenen moest de cafehouder een nota schrijven ten name van "Het werklozencomité Veendam". Bedoelde personen zijn door mij gevolgd. Toen zij op het busstation aankwamen stapten er drie personen in een Gado-bus, vermoedelijk richting Winschoten terwijl 2 personen instapten in een bus van de NTM, richting Heerenveen. Volgens later ontvangen inlichtingen zijn deze personen in Oostwold overgestapt en hebben daar een actetas die zij bij zich hadden, vergeten. In deze tas - die enige tijd nadien door beide personen is afgehaald -

X. | zaten papieren ten name van Tj de Vries te Jubbege en meerdere pamfletten over het onderwerp: Het ontginnen van woeste gronden. In deze pamfletten werden mededelingen gedaan over de actie van de arbeiders in een plaatsje in Friesland. De naam van dit plaatsje was aan de berichtgever niet meer bekend. De zesde persoon verdween tussen de bussen. Genoemde De Vries zou vermoedelijk voorzitter of secretaris zijn van de EVC te Jubbege.

Waarover door bedoelde personen te Assen is gesproken, is niet bekend.

Dezerzijds zal de ID Hoogeveen, de ID Veendam en de ID Heerenveen met bovenstaande in kennis worden gesteld.

EINDE.- 8 Maart 1952.

Datum van ontvangstbericht: 5.3.52.
 Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar.
 Waardering bericht: vermoedelijk juist.
 Ondernomen actie: Volgactie.
 Medewerkende instantie: doorgegeven aan de ID's Hoogeveen, Veendam en Heerenveen.

OP KAART
ACD IV B
DAT: 24/5-52
PAR: 492

RAPPORT VAN KB

Voor HB

No. 4326

Betr.: WERKLOZEN ACTIECOMITÉ TE TILBURG

Typ.: B.

6.151
05.5.00
6.35
05.5.00

6.151 6.35
01.12.27 01.12.27
10 MRT 1952
ACD/132963

6439

*Rechtblad in rechte bij de
KS*

*W. H. de
m. P. b
c.d. aant
c. b*

Op de vergadering van 31-1-1952 in café Hennebiens te Tilburg sprak o.a. VAN WIJNGAARDEN uit 's-Hertogenbosch. Deze man woont werkelijk aldaar en is lid van het afdelingsbestuur der E.V.C. en tevens C.P.N.er.

In de relletjes rondom de DUW-objecten in de omgeving van Den Bosch heeft hij een leidende rol gespeeld. O.a. de relletjes rondom het Raadhuis.

De tweede spreker kwam uit Emmen, doch kon tot nu toe niet worden geïdentificeerd.

Alle stencilwerk van bovengenoemd Comité is gemaakt op de stencil-machine van de C.P.N., ten huize van VERREIJT, 8-1-10. Dennenstraat 17, terwijl het papier afkomstig is van de voorraad der E.V.C.-afdeling Tilburg.

KB, 7 Maart 1952.

GEEN ACTIE zonder overleg met K.B.

CO 132264 8D 2014

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
(Slechts bij definitieve opberging invullen)
~~ONAFGEDEK~~ 2014

[Handwritten signature]

dupl. in 10.1440 ✓

WtH 2 18 10 195 ja
1 stuk ✓

Afz./Sect. *BV* Dat. 27/3-'52 Per. *[initials]*

Achtervolgens aan: *Kere*

[Large handwritten flourish]

*dupl. B schutblad
vanden de tekens
verwijzen 4 aug 59*

[Handwritten signature] 18.12

ACD
Werkgr. Vern

Verantw voor
Aan afdoening

B

H.A.C.D., *[illegible]* Gene

Dat: 12/3-'52 *[initials]*

Interne aanwijzingen ACD IV

ACD/ 4B Dat. 12/5-'52 Per. *[initials]* R

Afd. Sectie B E H A N D E L I N G Afz./Par. Dat.

Kere

12/3 '52
Dubicaat van stuk no. 132264 gezonden aan *d.B.*

Acco B 14/3

B

B III BV
17.3.52 j 17.3.52 g 17.3.52

[Handwritten signature] 19.3.52
19/3

~~19/3/52
BV - 4 - 1~~

OP KAART
ACD/IV B
DAT: 12/5-52
PAR: 448

RAPPORT VAN KB

Voor HB en B III

No. 4325

Betr.: ACTIVITEIT DER C.P.N. TE TILBURG

Typ.: B.

6.151 6.151 0612 05.494
6.151 0612 6.151 6.151
05.494
6.151
6.151 01.122.7
10 MRT 1952
ACD/132964

Van betrouwbare zijde werd het volgende vernomen.

Herhaalde malen werd reeds gewezen op de activiteit der Werklozen Actie Comité's. Deze rijzen als paddestoelen uit de grond. Nu weer in Veendam. 's-Hertogenbosch zal dezer dagen wel volgen.

XIX

Vrijdag 8-2-1952 waren STOKKERMANS en HORSTEN Sr. uit Tilburg daar uitgenodigd om bijstand te verlenen bij de eventuele geboorte van een Werklozen Actie Comité.

In deze Comité's laat men zoveel mogelijk niet communisten op de voorgrond treden. De contanten zijn meestal in handen van E.V.C.ers, dus communisten. Dit om de herkomst der gelden te camoufleren, welke nodig zijn voor de propaganda.

De C.P.N. staat op het dode punt. Zij groeit niet voldoende om haar oogmerken te kunnen bereiken. De argeloos uitziende Actie Comité's zijn de vangnetten voor alle richtingen, welke uitdrukking willen geven aan hun ontevredenheid.

Deze ontevredenheid wordt verder wel "gecultiveerd" door de C.P.N., welke onzichtbaar de leiding in handen houdt.

Ontevredenheid en onrust worden aangewakkerd en gebruikt om de economie te ontwrichten. Geloof niet, dat de propaganda van deze comité's stilstaat bij de werklozen en DUW-arbeiders.

Ook de werkenden worden geïnfecteerd, welke infectie funest zal gaan inwerken op hun arbeidsprestaties. Extra aandacht is wel gewenst.

De laatste tijd wordt een druk gebruik gemaakt van de film. Op 6, 7 en 8 Februari 1952 werd te Tilburg vertoond "Het leven in de Citadel"; op 9 Februari "In naam van het leven" en op 11, 12 en 13 Februari zou worden vertoond "Bevrijd Tsjecho-Slowakije".

Op deze avonden wordt door HORSTEN Jr. reclame gemaakt voor de Waarheid, toetreding tot de C.P.N. en aan het einde van de avond een opwekking om een bijdrage voor de verkiezingscampagne.

Op het ogenblik wordt op het inzamelen van gelden de grootste nadruk gelegd. De verkiezingstaak te Tilburg was Zaterdag 9-2-1952 reeds voor 46% vervuld (vorig jaar 9%). District Brabant staat op de eerste plaats wat de financiën betreft.

X De films zijn specifieke Sovjet reclamefilms. Verdeling van groot grondbezit enz. De operateur is: Piet VAN DER WESTEN te Breda, ongeveer 22 jaar oud. Zijn vader, evenals hijzelf, is particulier kleermaker.

in P.
10745

Het projectie-apparaat is geschikt voor 16 mm film met geluidsprojectie. Het is van (Hongaars) makelij en gemerkt No. 49002, Type B.M. 2003. Aangenomen wordt, dat de films, en misschien ook de apparaten, ons land binnenkomen via de diplomatiek dienst. Het toestel is niet direct nieuw, doch wel goed onderhouden

KB, 7 Maart 1952.

GEEN ACTIE zonder overleg met K.B.

CO 132965 OD 2014

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
(Slechts bij definitieve opberging invullen)
ONAFGEDEAN 2014

oh

ACD Sect. BV Dat. ²¹13-02 Par. }

Achtervolgens aan: Kenn
B

acc/cont 21/4/12 jr.

Interne aanwijzingen ACD

Verantw voor } H.AOD, namens deze
Adm afdoening } B Dat: 11/3/12 B

ACD/4B Dat. 9/1/12 Par. 1 (K)

Ad	Sectie	BEHANDELING	Afn/Par	Dat.
<u>Kenn</u>		<u>by 12/13</u>	<u>Acsh</u>	<u>11/3</u>
<u>B</u>	<u>13/67</u>	<u>BV (d.a.) BIII</u>	<u>JB</u>	<u>13.3.12</u>
	<u>BV</u>	<u>- 9/1/12 - 12</u>		
	<u>BIII</u>	<u>permi f. 2.4.12.</u>	<u>B</u>	

RAPPORT VAN KB

Voor HB

No. 4324

Betr.: WERKLOZEN COMITÉ TE AMSTERDAM

Typ.: B.

OP KAART
ACD/yc
DAT: 9/5/52
PAR: 8

6.151	6.35	6.151	06.12
01.1227	01.1227	06.12	6.151
10 MRT 1952		6.151	05.494
ACD/132965		05.494	6.151

Uit betrouwbare bron werd het volgende vernomen.

ok ✓
X/1

Simon KOPES is voorzitter van het Werklozen Comité te Amsterdam. Dit comité beoogt het bijentrekken van alle werklozen en doet het voorkomen, dat zij buiten elke organisatie op politieke partij staat.

Men kan dit comité vergelijken met de Nederlandse Vredesraad, daar ook hier de C.P.N. en E.V.C. de touwtjes in handen hebben.

Er wordt gewerkt met steunlijsten onder motief voor het laten drukken van manifesten en binnenkort het verschijnen van een Werklozen-krant mogelijk te maken.

KB, 7 Maart 1952.

VRIJ VOOR ACTIE

A'dam
Nr. 548a-4-'52

Onderwerp: Filmvoorstelling werklozen.

DIENSTGEHEIM.

6.151 6.151 6.151
~~6.151 6.151 6.151~~
10 1952

ACD/133094

*Schelle is
van tijd*
7 Maart 1952

Verslag van de bijeenkomst van de Amsterdamse Werklozen Beweging, gehouden op Donderdag 6 Maart 1952 in het Nova-theater, Prinsengracht 245 te Amsterdam.

In het dagblad "De Waarheid" van 28 Februari 1952 werd de aandacht op deze bijeenkomst gevestigd en stonden de adressen vermeld, waar toegangskaarten à 20 ct. voor alle Amsterdamse werklozen verkrijgbaar waren. Een soortgelijke bijeenkomst vond in genoemd theater op Woensdag 5 Maart 1952 plaats.

Aan de ingang van het theater en tijdens de pauze werd gecolporteerd met het 2e nummer van het gestencild orgaan "Werk voor allen", voor de prijs van 3 ct. De bijeenkomst werd bezocht door circa 250 personen, waaronder ongeveer 25 vrouwen. De aanwezigen waren over het algemeen van rijpere leeftijd. Personen in uniform werden niet waargenomen. Onder de aanwezigen werden opgemerkt de onbekend gebleven inleider en de spreker Korper van de oprichtingsvergadering gehouden op Vrijdag 8 Februari 1952 in een der zalen van Bellevue te Amsterdam; zij voerden thans niet het woord. Spandoeken of andere propagandaobjecten waren niet aangebracht. Genoemde Korper is waarschijnlijk: Simon KORPER, geboren te Amsterdam, 25 September 1907 en bekend.

Te 14.10 uur werd de bijeenkomst geopend met een korte documentaire film genaamd "Dieren spelen". Daarna werd het woord gevoerd door een onbekend gebleven inleider, een man van naar schatting 30 jaar oud. Hij vroeg de aandacht van de aanwezigen voor de spreker van die middag, genaamd Wessels en de werklozenkrant, waarvan no.1, bestaande uit een oplage van 1500 exemplaren geheel was uitverkocht en no.2 in een oplage van 3000 exemplaren was verschenen. Vervolgens sprak genoemde WESSELS, een kaalhoofdig man, van ongeveer 45 à 50 jaar oud, doch wiens identiteit overigens onbekend is gebleven. Wessels spreekt er zijn schande over uit dat de werkloosheid door de regering kenlijk wordt gestimuleerd. In de afgelopen weken is het aantal werklozen weer aanmerkelijk toegenomen. Waarom blijft de regering zo passief bij de bestrijding van de werkloosheid? Het is duidelijk dat, bij de uitvoering van de Werkloosheidswet, de werklozen van voor 1 Juli 1952 onder veel slechtere bepalingen vallen dan degenen, die op of na genoemde datum werkloos worden. Wij eisen dat ook de werklozen van thans onder de gunstiger bepalingen zullen vallen. Gelijke mannen, gelijke kappen. Voor alles eisen we echt werk. De werklozen gaan er toe over hun eisen kracht bij te zetten. Nu gebeurt dit nog plaatselijk, maar binnenkort zullen de plaatselijke bewegingen worden samen gesmolten tot één landelijke beweging. In Amsterdam zijn een aantal objecten, die direct aangepakt kunnen worden. Wij denken aan de verbeteringen aan de Wibautstraat en Belamystraat en aan de aanleg van speeltuinen, vooral in Amsterdam Noord. Wij wekken alle aanwezigen op de massale openbare vergadering te bezoeken in gebouw "De Valk", Valkenburgerstraat, alhier, op Maandag 10 Maart a.s. te 14 uur. Neemt vrienden en kennissen mee. Morgen gaan wij een actie ontketenen in de Wibautstraat en omgeving. Werklozen doet mee! Wij verwachten u morgen (Vrijdag 7 Maart 1952),

DIENSTGEHEIM

te 14.30 uur, op het kruispunt Wibautstraat - le Oosterparkstraat, alhier en gaan vandaar strooibiljetten verspreiden en lijsten ter tekening voorleggen aan de bewoners van de Wibautstraat en omgeving. Met deze lijsten, voorzien van handtekeningen, zullen wij ons opnieuw wenden tot het gemeentebestuur en tot de Wethouder van Publieke Werken.

De toespraak van Wessels duurde ongeveer 5 minuten. Daarna volgde de pauze.

Na de pauze werd de bekende Franse verzetsfilm "La bataille du rail" vertoond.

De bijeenkomst had een rustig en ordelijk verloop en eindigde te 16.10 uur

1 exp. aan B.M. Asd.

einde.

1 exp. aan H.C. Asd.

Y-5.

Jo. 137

Smallingerland

OP KA.
ACD/418
DAI: 7/9-12
PAR: 8

VERSLAG OMTRENT DE OP MAANDAG 21 JANUARI 1952 TE HOUTIGEHAGE
BEGONNEN ACTIE VAN JEUGDIGE WERKLOZEN, WELKE EINDIGDE OP
DONDERDAG 28 FEBRUARI 1952.

6.151
05-5-08 01.122.7
6.439
11 MRT 1952

B co 124275

Bevat de inhoud d. ACD/133075f

In aansluiting op het reeds ingezonden bericht betreffende het begin van bovengenoemde actie kan hieromtrent nog het navolgende worden bericht:

*In Dr. D
Pultrum
14642*

Op Zaterdag 26 Januari 1952 te omstreeks 12.00 uur werd door Nicolaas Pultrum en een ander, onbekend gebleven persoon, een bezoek gebracht bij de Burgemeester en Secretaris van Smallingerland, aan het Gemeentehuis te Drachten. Dit onderhoud duurde plm. een half uur en ging over het uitbetalen van de werkers aan de Parksterweg. De uitbetaling kon niet worden toegezegd.

Hierna werd op diezelfde dag nog door dezelfde personen een bezoek gebracht aan het bureau van de Directeur Soc. Zaken te Drachten. Ook dit onderhoud werd toegestaan en had dezelfde inhoud. Voor de gebouwen stonden, ter ondersteuning van de actie een 12 tal jeugdige arbeiders. Na het onderhoud met de Dir. Soc. Zaken wilden Nic. Pultrum en de andere persoon, aanvankelijk het gebouw niet verlaten alvorens hun eisen waren ingewilligd. Pultrum zei: "Ik heb opdracht om niet eerder dit gebouw te verlaten alvorens onze eisen zijn ingewilligd". Na een aanzegging van de Inspecteur-Korpschef echter verlieten beide het gebouw vrijwillig en reden met de wachtenden per rijwiel naar houtigehage.

In de week van 27 Januari-2 Februari 1952 werd er door de vorst en sneeuwval niet aan de weg gewerkt.

Op de openbare vergadering der C.P.N. te Houtigehage op 25 Januari 1952 waarvan reeds een verslag werd ingezonden, werd door een Amsterdamse arbeider symbolisch enige tabaksartikelen aangeboden als blijk van sympathie voor de actie Houtigehage.

Op 30 Januari 1952 werd een schrijven gericht aan de Raad van de gemeente Smallingerland namens het comité ondertekend door Reinder Baron en Nicolaas Pultrum. Hierin werd verzocht om aan de arbeiders van het object loon uit te betalen en de gehuwde arbeiders een toeslag op de steun te verlenen. Een afschrift van dit schrijven gaat hierbij.

*In Dr. D
Schulder*

Op Donderdag 31 Januari 1952 kwam het C.P.N. gemeenteraadslid Jan de Vos in gezelschap van Nicolaas Pultrum om een onderhoud bij de Burgemeester van Smallingerland. Dit onderhoud ging over de persoonlijke behoeftige omstandigheden van J. de Vos. Deze was namelijk als werkloze geplaatst in een DUW object te Norg, doch na korte tijd hieruit ontslagen wegens verregaande luiheid en comm. activiteiten. (Bericht hiervan werd indertijd ingezonden). De inkomsten van genoemd gemeenteraadslid beoog plm. F34.- en F.10.- van zijn zoon. Hij verklaarde dat hij onder de schuld zat en dat hij niet kon rondkomen. Door bureu is inderdaad wel eens geconstateerd dat de familie De Vos soms brood zonder boter en belegging at.

Hij verzocht de Burgemeester om hem in een normale steunregeling op te nemen. Betrokkene was namelijk nog steeds opgenomen in de regeling voor gestraften. Toen de Burgemeester hier niet op in ging, begon De Vos te eisen en wilde de Burgemeesterskamer niet verlaten, eer zijn eisen waren ingewilligd. Hierna werd hij door de politie op hardhandige wijze en onder verzet, verwijders. Tegen hem werd procesverbaal opgemaakt hetwelk reeds werd ingezonden. Ook het optreden van dit C.P.N. raadslid moet worden gezien in het kader van de actie Houtigehage. Ook door dit voorval werd volgens de Comm. aangetoond dat de nood der werklozen hoog was. Wanneer de eisen van De Vos waren ingewilligd, had men ook meerdere eisen voor de werklozen te Houtigehage kunnen verwachten en waren de acties voor loon voor de werkenden aan de Parksterweg feller en krachtiger geworden.

In de week van 27 Januari-2 Februari 1952 werd er in Drachten en Houtigehage met een grotere oplage van "De Waarheid" gecolporteerd. Door vele

inwoners dezer gemeente werd de courant gekocht om de verslagen in grote opmaak, die er over de actie in stonden. Er werden getallen van plm. 140 a 150 exemplaren boven de gewone oplage genoemd. Hieromtrent zal dezerzijds nog worden getracht, een beeld te krijgen, waarover t.z.t. nog nog zal worden bericht.

Op Zaterdag 2 Februari 1952 kwamen wederom een 45 tal arbeiders uit Houtgehage bij het gemeentehuis te Drachten. Een 5 tal werd voor een onderhoud toegelaten bij de Burgemeester en Secr. der gemeente Smallingerland. Dit onderhoud, hetwelk plm. 1 uur duurde, ging wederom om de verkrijging van loon voor het werk aan de Parksterweg, hetgeen niet kon worden toegezegd. Zonder ordeverstoringen of incidenten zijn de arbeiders weer vertrokken. Vermoedelijk lag het krachtdadige optreden van de politie tegen het gemeenteraadslid J. de Vos hen nog versch in het geheugen.

Inmiddels was men in deze week ook begonnen met een actie te Opeinde in de gemeente Smallingerland. Hier werd door een reeds bekende C.P.N en EV'er, genaamd Hendrik de Vries (geb. 9.3.1898) welke ook zitting had in een stakingsleiding van een DUW object te Drachten in 1951, de handtekeninge verzameld van de bewoners aan de Middelburen te Opeinde. Deze actie was er ook op gericht om deze weg door jeugdige werklozen te laten verbeteren. Ook dit object lag gunstig omdat de toestand dezer weg inderdaad erg slecht is. Van alle bewoners werden de handtekeningen verkregen onder een schrijven gericht aan de Gemeenteraad Smallingerland.

Voorts werd Justus Frederik Dermijn, geb. 5.2.1922, rechtskundig-adviseur van de E.V.C.-B.L.Z. te Groningen veel te Drachten gesignaleerd. Hij heeft vermoedelijk het actie-commité te Houtgehage met zijn adviezen bijgestaan en anderen geïnstrueerd betreffende het voeren van meerdere actie. Dezerzijds wordt vermoed dat ook genoemde Hendrik de Vries uit Opeinde, zijn instructies van Dermijn heeft ontvangen. Immers zij kenden elkaar reeds van de staking bij het DUW object te Drachten. Ook toen heeft Dermijn het toenmalige stakingscomité waarin ook De Vries zitting zat, geïnstrueerd.

Op 6 Februari 1952 te 14.00 uur werd er te Drachten een zitting gehouden van de Gemeenteraad Smallingerland. Op de publieke tribune waren een 20 tal werklozen uit Houtgehage aanwezig. ("De Waarheid" schreef in haar verslag, dat meerdere boeren uit de omgeving eveneens op de tribune aanwezig waren, doch er werd dezerzijds geen enkele boer opgemerkt ter zitting.) Door het C.P.N. raadslid Jan de Vos, werd een motie ingediend, voor volledige betaling van de arbeid aan de Parke terweg te Houtgehage. Deze motie werd door de Raad verworpen met slechts de 2 stemmen van de communisten voor.

Door de P vd A. fractie werd hierna een motie ingediend, waarbij er bij B. en W. van Smallingerland wordt aangedrongen om de daarvoor in aanmerking komende werken in de gemeente zo spoedig mogelijk uit te voeren in vrij bedrijf en ook bij de daarvoor in aanmerking komende instanties hierop aan te dringen. Deze motie werd met algemene stemmen aangenomen. Hierna verlieten de bezoekers op de publieke tribune de Raadszaal. Op de Publ. trib. was eveneens een verslaggever van "De Waarheid" aanwezig. Deze was des morgens reeds gesignaleerd bij het gemeenteraadslid Jan de Vos, met wie hij voor de Raadszitting reeds een onderhoud heeft gehad.

Op Donderdag 6 Februari 1952 werd in de Zuiderbuurt te Drachten, door 2 onbekend gebleven vrouwen uit Houtgehage gecollecteerd voor de arbeiders aan het object Parksterweg. Door ingrijpen van de politie werd deze collecte verhinderd. Deze vrouwen waren reeds eerder aan het Gemeentehuis geweest alwaar zij de Burgemeester wensten te spreken. Deze was echter niet aanwezig. Vermoedelijk hebben zij voor de collecte vergunning willen vragen.

Eveneens werd op Donderdag 7 Februari 1952 des avonds een vergadering gehouden te Houtgehage in cafe Pultrum, waar Jan Haken o.a. heeft gesproken. Een verslag van deze vergadering werd reeds ingezonden.

Op Zaterdag 9 Februari 1952 vervoegde zich wederom een delegatie der actie Houtgehage aan het gemeentehuis en werden wederom ontvangen door

de Burgemeester van Smallingerland. Ook deze bespreking die p.m. een half uur duurde, handelde over het uitbetalen van lonen aan de werkers. Ook nu kon de Burgemeester geen toezeggingen doen. Ook nu waren enkele mannen ter morele ondersteuning van de delegatie meegekomen, welke buiten het Gemeentehuis bleven wachten.-

Op Woensdag 13 Februari 1952 verscheen wederom een delegatie van vrouwen uit Houtigehage aan het Gemeentehuis. Ook nu werd weer gehoor verleend door de Burgemeester. Bij de delegatie bevond zich ook Fetje de Vos-Hielkema, geb. 15.5.1912, de echtgenote van het gemeente raadslid Jan de Vos.

Hierna bleven de werkzaamheden aan de Parksterweg geregeld door gaan, doch van actie was niet veel te bemerken. Volgens "De Waarheid" werden er inzamelingen gehouden bij de bevolking, doch door de politie werd hiervan niets bemerkt. De inzamelingen, die zonder vergunning van de Burgemeester verboden zijn, werden in het geniep gedaan, zonder dat een buitenstaander hier iets van kon bemerken. Dat er inderdaad, vooral bij de middenstand, druk werd gecollecteerd blijkt wel uit het feit, dat er zelfs een middenstander bij het gemeente bestuur over klaagde. Deze schreef o.a. "U zult zeggen, je hoeft niets te geven, maar dan ligt men er als zakenman uit". Er werd dus pres-sie op andersdenkenden uitgeoefend.

Voorts werd eveneens door "De Waarheid" vermeld, dat een dokter, die met zijn auto in de zachte berm was geraakt, aan de werkers van de Parksterweg, F.3.50 schonk voor sigaretten. Dit is hoogst-waarschijnlijk de arts J. Siebenga van Opeinde geweest. Deze arts ondertekende indertijd ook wel lijsten voor de Vredesactie der C.P.N. Siebenga, wordt dezerzijds er van verdacht, dat hij communis-tisch georiënteerd is. Hij is echter handig en zijn politieke gezindheid laat zich zeer moeilijk raden. De aandacht blijft op deze per-soon gevestigd.

Inmiddels werden er door de Communistische pers reeds meerdere acties vermeld, o.a. te Jubbega en Beerta.

Door de "Waarheid" werd vermeld, dat ook te Drachten een actie-comité was opgericht. Het oh ject te Drachten zou de Noorderdwars-vaart zijn. Dit is een onverharde voor het merendeel particuliere weg, waaraan veel C.P.N. leden wonen. Het object zou dus erg gunstig zijn voor een dergelijke actie. Er is echter nog geen activiteit in deze richting gebleken. Ook de eventuele leden van het comité zijn dezerzijds niet bekend.

Het dagblad "De Waarheid", die aanvankelijk aan het begin der actie te Houtigehage hoofdartikels hierover schreef, liet omstreeks half Februari 1952 niet veel meer van zich horen. Zo nu en dan een korte aanhaling in een of ander artikel, doch de acties te Jubbega en Beer-ta waren nu weer belangrijker en Houtigehage geraakte in genoemd blad wat op de achtergrond. Ook bij de bevolking was de belangstel-ling tanende. Het actie-comité werd minder actief en de stroom van delegaties naar de Burgemeester bleven uit.

Door Heinze Pultrum, voorzitter van het A.N.J.V. te Houtigehage en broer van de meergenoemde Nicolaas Pultrum, werd een uitvoerig ar-tikel over de actie geschreven in het blad "JEUGD".

Op 23 Februari 1952 werd door het comité (ondertekening R. Baron) een schrijven gericht aan B. en W. van Smallingerland, waarin dit college werd uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de opening van de verbeterde Parksterweg op 28 Februari 1952, te 14.00 uur. Volgens dit schrijven waren eveneens uitgenodigd de plaatselijke en landelijke vakorganisaties en plaatselijke sport en belangen organisaties. Een afschrift van dit schrijven zal worden bijgevoegd.

b. k.
c. k. nummer 64
v. p. nummer
D. D.
1642

Opdraden
b. k.
v. p.
1642

Opdraden
b. k. 46
P. D.
14853

Op 28 Februari 1952 te omstreeks 14.00 uur werd de verbeterde Parksterweg te Houtigehage geopend. Voor de opening hield Reinder Baron nog een toespraak tot de plm. 50 a 60 aanwezigen.

Hij verklaarde, dat het hem een groot genoegen was om deze weg te openen. Het is nog niet eerder gebeurd, aldus spreker, dat een weg werd geopend door dezelfde arbeiders, die deze weg ook hadden gemaakt. Meestal komen hier andere personen aan te pas. Hij dankte de bewoners aan onderhavige weg en ook de anderen, die hadden getoond, mee te leven in hetgeen hier wordt gepresteerd.

Het lint, dat de weg versperde, werd vervolgend doorgeknipt door een vijfjarig meisje genaamd Antje van der Heide, dochter van Geert van der Heide. Dit meisje werd hierbij geholpen door haar moeder, genaamd Wijtske Stienstra. (Het gezin Van der Heide is woonachtig aan de Parksterweg no. 3.)

Geluidsinstallaties zorgden voor muziek en twee rood-wit-blaauwe vlaggen wapperden aan opgestelde masten.

Hierna maakten alle aanwezigen een wandeling langs de verbeterde weg. Toen de wandeling voltooid was bood mevr. Rie Lips-Odinot, voorzitter van de Ned. Vrouwen Beweging een bedrag van F. 50.- aan voor versnaperingen voor de kinderen en wat rokerij voor de werkers aan de weg. Mevr. Korpershoek uit Utrecht bracht namens de N.V.B. haar gelukwensen over.

Nadien vond er die middag nog een bijeenkomst plaats in cafe Putrum, alwaar de actie nog eens in intieme kring werd besproken. Hier liet men zich uit, dat er krachtig actie zou worden gevoerd, om de betaling voor het geleverde werk van de gemeente Smallingerland te verkrijgen. De kosten van de verbetering werd door het comité beraamd op F. 2000.-. Dit zou dan arbeidsloon zijn voor de werkers berekend naar de lonen in het vrije bedrijf. Hier waren de uitgekeerde steunbedragen reeds afgetrokken. Ook de verdere plannen van het comité werden hier uiteengezet. Allereerst zou worden begonnen met de verbetering van de Duinoordsweg te Houtigehage en verder werden objecten genoemd als de Spitsbergenweg en het aanleggen van een voetbalterrein. Ook de inrichting van een zwembad werd in overweging genomen.

Des avonds te 20.00 uur vond een feestelijke bijeenkomst plaats in café Putrum. Hier werd aan de aanwezigen (plm. 160 personen) een uitsenetting gegeven van de vorengenoemde plannen van het comité. Deze plannen werden met instemming door de aanwezigen begroet. Reinder Baron memoreerde nog even het verloop van de actie en verklaarde vervolgens dat door de actie Houtigehage, met de verbetering van de Houtigehagester Wijk was begonnen door de Heide Mij. Dit was het eerste tastbare bewijs geweest van het succes der actie. Nederland werd door ons, werkers wakker geschud. In de 2e kamer was bij de behandeling van het werkloosheidsvraagstuk ook Houtigehage ter sprake gekomen. Ook de Raad van Vakcentralen had deze actie in een vergadering besproken. Dit was wel een teken, dat de ze actie weerklank had gevonden. Spreker vond het verheugend dat men ook op andere plaatsen was begonnen met een dergelijke actie, doch hij verklaarde, dat Houtigehage nu niet bij de pakken ging neerzitten. Wij beginnen hier nu pas. Ook moeten wij alles op alles zetten om de arbeiders die aan de verbetering van de weg hebben gewerkt, ook het loon te bezorgen. In grote getale moeten wij naar de Burgemeester trekken. Wil men ons op onze sandrang geen uitkering geven, dan beschikken wij over andere middelen. Wij zullen niet rusten, voor het werkloosheidsprobleem-vooral voor de jeugdige werklozen is opgelost.

Heinze van der Heide, voorzitter van Plaatselijk Belang, bracht zijn dank over voor het verrichtte werk. Jullie actie had succes, want er zijn nu werken in uitvoering, waarop wij reeds jaren hebben gewacht. Er is hier in de omgeving immers werk genoeg en werkloosheid behoeft er dus niet te zijn. Hij hoopte, dat de arbeiders ook het loon zullen ontvangen voor dit werk. Hij betoogde dat niet zozeer naar politieke oogmerken, maar naar eenheid en samenwerking moet worden gestreefd.

V.P.D.
Baron
15055

Antje
Oke
P.D.

In P.D.
Baron

Dele
et. ant. de
cf. aan in
P.D.

*Opmerk
D.A.
C.A. van der
e.h. van der
P.M.T.*

✓ Jan de Vos, C.P.N. gemeenteraadslid Smallingerland, ried de aanwezigen aan, om straks bij de behandeling van de begroting in grote getale naar de raadszitting te komen. Jullie aanwezigheid bepaald de houding van de raadsleden, aldus Vos. Namens de C.P.N. fractie zegde hij alle steun toe.

✓ Marten de Vries lid van het werkc Comité te JUBBEGA bracht de groeten over van de "kameraden" betrokken bij de soortgelijke actie te Jubbega.

✓ Rie Lips-Odinot, sprak namens de Ned. Vrouwen Beweging een kort woord tot de vrouwen der arbeiders. Zij vroeg de vrouwen een steun te zijn voor de mannen, die een goede strijd voeren.

✓ Berend Blokzijl sprak over de alarmklok die door de werklozen te Houtigehage voor het gehele land was geluid. Meerdere overwinningen liggen op jullie te wachten. Smeed een eenheid en los door die eenheid alle problemen op.

✓ An Hendriks, hoofdbestuurster van het A.N.J.V. bood een pakket aan waarin enige tabaksartikelen zaten, bestemd voor de werkers aan de weg.

Door A.N.J.V. leden van de afdeling Houtigehage werden nog enige toneelstukjes opgevoerd, waarna de bijeenkomst door een bal werd gesloten te omstreeks 1.00 uur.

Een en ander had een rustig en ordelijk verloop.

Genoemde bijeenkomst sloot de actie Houtigehage -Parksterweg af. De actie werd door het grootste deel der bevolking dezer gemeente met onverschilligheid genegeerd, omdat het een communistische stunt was. Financieel werd er alleen gesteund, als men zich in een dwangpositie bevond, zoals de middenstand ter plaatse. Op de heimelijke geldinzamelingen werd door de politie wel toezicht uitgeoefend, doch waren niet te verhinderen. Tijdens de actie werd er in deze gemeente intensief gecolporteed met "De Waarheid". De oplaag was door de reportages en fotos betreffende de actie groter dan normaal, doch is nu weer tot het gewone peil teruggelopen. Het leden tal van de afdelingen C.P.N.- N.V.B. en A.N.J.V. heeft geen invloed ondervonden van de gevoerde actie. De ledentallen bleven gelijk.

Hoewel op de bijeenkomsten werd gesproken van een onvermoeide strijd om het loon voor de arbeiders der verwerven, bleven de delegaties naar het gemeentebestuur na 13 Februari 1952 uit. Er werden geen pogingen meer aangewend bij het gemeentebestuur om door actie, dit loon te verkrijgen.

Bij dit verslag zullen worden gevoegd, de navolgende bijlagen:

- A. een lijst met de personalia van de in dit en vorige verslagen genoemde personen;
- B. een afschrift van een pamflet, waarin de actie door het comité aan de bevolking wordt bekendgemaakt;
- C. een afschrift van een brief gezonden aan de Gemeenteraad Smallingerland.
- D. een afschrift van de uitnodiging tot het bijwonen van de feestelijke bijeenkomst ter gelegenheid van de opening der weg, gericht aan B. en W. Smallingerland.
- E. een afschrift van de brief gericht aan B. en W. van een middenstander betreffende het intensief collecteren door de C.P.N.-

Personalia Actie Houtigehage.

Medewerkers:

- Wilde*
byzondere
rapporten
Selwende
in de
man-
noorde
ruime
vermelde
De l.
o. a. kenb. de
o. a. kenb.
in P. D. H.
S.
- Johannes van der Heide, geb. 15.6.1888, wonende Fabriekslaan 16 te Houtigehage. (Voorz. E.V.C.B.L.Z. afd. H.H.)
- Teake Stienstra, geb. 16 Juli 1911, wonende Duinoordsweg no. 5 te Houtigehage. (Comm.georiendeerd.)
- Pieter de Jong, geb. 13 Mei 1916 wonende te Houtigehage no. 24, (bestuurslid fad. C.P.N.H.H.)
- Tjerk Herder, geb. 9 October 1899 wonende Zwartewijk west 2a te Drachtstercomp. (Was reeds in 1939 cand. C.P.gem. Raad Small. no. 6.)
- Jan de Vos, geb. 7 November 1906, wonende Houtlaan no. 48 te Drachten (gem raadslid C.P.N. Small.)
- Hendrik de Vries, geb. 9 Maart 1898, wonende Opeinde Middelburen 34 (lid E.V.C. en C.P.N.)
- Fetje de Vos -Hielkema, geb. 15 Mei 1912 wonende te Drachten, Houtlaan no. 48 (Lid. C.P.N. en N.V.B.) echtgenote van Jan de Vos.
- Johannes Siebenga, geboren 9 Mei 1898 te Marum, wonende Commissieweg no. 120 te Opeinde (Arts en ondertekeenaar van de Vredeslijsten der C.P.N.)

De aan de I.D. bekende werkers aan de Parksterweg te Houtigehage:

- Reinder Baron geb. 8.4.1907, wonende Vianen no. 7 te Houtigehage. (voorz. C.P.N. H.H.)
- Heinze Pultrum geb. 1.11.1931, wonende Schoolwijk 43 te Houtigehage (voorz. A.N.J.V. H.H.)
- Nicolaas Pultrum, geb. 16.3.1927, wonende Schoolwijk 43 te Houtigehage (Distr. best. C.P.N. Friesland.)
- Tjerk Stienstra, geb. 5.1.1921, wonende Brouwersgracht 18 te Rotterdam. (lid E.V.C. en comm.georiendeerd)
- Folkert Bruining, geb. 5.3.1923, wonende Duinoordsweg 3 te Houtigehage. (E.V.C. lid en comm.georeindeerd.)
- Jan Boomsma, geb. 27.8.1927, wonende Fabriekslaan 10 te Houtigehage (lid E.V.C.)
- Koene van der Heide, geb. 24.3.1909, wonende Ds. Visscherweg woonwaggen. (Lid E.V.C. comm.georiendeerd)
- Albert Baron, geb. 6.9.1932, wonende Vianen no. 7 Houtigehage. zoon van Reinder Baron en lid A.N.J.V.
- Jan Baron, geb. 16.2.1929, wonende Laegend A. 107 te Boornbergum. zoon van Reinder Baron. (Comm.georiendeerd)
- Geert van der Heide, geb. ~~18.3.19~~ 20.3.1921, wonende Parksterweg 3 te Houtigehage. (lid E.V.C. comm.geor.)
- Wijtske Stienstra, geb. 13.9.1923, echtgenote van Geert vd Heide
- Antje van der Heide geb. 3.5.1947 dochter van Geert van der Heide.

Afschrift pamflet.

AAN DE BEVOLKING VAN HOUTIGEHAGE
EN OMSTREKEN.

De werkloosheid in ons land is tot een ontstellende hoogte gestegen. Reeds zijn een kleine 150 000 arbeiders als werklozen ingeschreven. In de gemeente Smallingerland is het aantal werklozen de 1000 reeds gepasseerd en dit aantal wordt dagelijks met tientallen vermeerderd. Vele arbeiders in Houtigehage zijn dus op een uitkering van Sociale Zaken aangewezen.

WAT BETEKENT DIT ?

Dit betekent dat er in de gezinnen der werklozen bittere armoede wordt geleden door de lage steunbedragen.

Dat wil zeggen—als men in de Sociale Bijstand loopt, door de gezinsafre-
vaak een ondersteuning van slechts enkele guldens wordt gegeven.

Het ergst wordt onze jeugd door de werkloosheid getroffen. Zij lopen doelloos rond, krijgen geen werk en ook geen steun. Doordat zij zonder een cent op zak lopen, kunnen ze niet eens sigaretten kopen of met hun meisje uitgaan. Zij leven noodgedwongen op kosten van vader die in vele gevallen zelf ook werkloos is.

EEN STEEDS GROTER WORDEND AANTAL OUDERE EN JONGERE ARBEIDERS WILLEN WERK MAAR KRIJGEN HET NIET.

IS ER DAN GEEN WERK IN HOUTIGEHAGE ?

NATUURLIJK IS ER WERK. WERK VOOR HONDERDEN HANDEN.

Zijn niet vele wegen in onze woonplaats in zulke modderpoelen veranderd, dat de schoolgaande kinderen er vaak tot aan hun knie en door moeten? Wordt het niet hoog tijd dat dit veranderd wordt?

Moeten niet op korte termijn een groot aantal woningen worden gebouwd om de ellendige woningnood te lenigen en om de krotten te laten verdwijnen? Is het niet dringend nodig dat de waterafvoer en de landgegalisatie op de landerijen der boeren wordt aangepakt omdat hun land verdrinkt.

ER KAN NIET LANGER WORDEN GEWACHT .

Een aantal werklozen inwoners van Houtigehage hebben zich in een comité verenigd. Dit comité wil de strijd aanvaarden voor:

VERHOOGING VAN DE STEUNBEDRAGEN.

UITKERING AAN DE WERKLOZE JEUGD.

WERK VOOR ALLEN.

Zij zijn zich ervan bewust dat grote delen der bevolking deze verlangens der werklozen met symphatie zullen onderschrijven.

HET WERK IS REEDS AANGEPAKT.

Een groep oudere en jongere werkloze arbeiders wetende dat de zaken moeten worden aangepakt, zijn Maandagmorgen 21 Januari begonnen met het verbeteren van de Parksterweg in Houtigehage. Zij gaan een einde maken aan de chaos en verlangen van het Gemeentebestuur aanvulling van hun steunuitkering tot het loon in het vrije bedrijf.

Wij roepen de gehele bevolking van Houtigehage en omstreken in het bijzonder de werklozen in de DUW op, de strijd van deze arbeiders met alle kracht te ondersteunen.

BESEFT DAT MEER DAN OOIT, HUN STRIJD UW STRIJD IS.

Secr. adres:

Schoolwijk no. 43
HOUTIGEHAGE.

Voor het comité

R. Baron, Voorz.
Nico Pultrum Secr.

*In D. D. 3
Remon Baron
Nico Pultrum*

AFSCHRIFT.

AAN DE RAAD

der GEMEENTE

SMALLINGERLAND.

Edelachtbare Heren,

In onze gemeente is het aantal werklozen tot een ontstellende hoogte gestegen.

Door de lage steunnormen wordt in vele gezinnen bittere nood geleden.

Voor al de werkloze jeugd, die in de meeste gevallen geheel geen of een zeer kleine uitkering krijgt, wordt zwaar getroffen. Zij mist nagenoeg alle mogelijkheden om van haar jeugd te genieten, zoals sport, spel, studie en andere vormen van ontspanning en ontwikkeling, terwijl zij tot een grauw uitsichtloos bestaan wordt veroordeeld doordat haar alle mogelijkheden om zich een gezin te stichten te eenmale ontbreken.

In scherpe tegenstelling tot deze werkloosheid en haar rampzalige gevolgen staat het feit, - dat vele - zeer noodzakelijke - werken in onze Gemeente, zoals het verbeteren van slechte wegen, de aanleg van waterleiding en sportvelden het herontginnen van landerijen, woningbouw en dergelijken op uitkering wachten.

Ken 16-jal oudere en jongere arbeiders, die werkloos zijn, en woonachtig te Houtigehage - niet bereid nog langer in deze toestand te berusten - zijn op 21 Januari l.l. eigener beweging begonnen met de verandering van de voormalige modderpoel, genaamd "Parkaterweg" in een allessine begaanbare weg.

Het inmiddels door en uit de werklozen te Houtigehage gevormd comité verzoekt U hiermede dringend te beslissen;

1. Aan deze arbeiders voor hun werk, voor zover zij niet in aanmerking komen voor uitkeringen krachtens de o.b. of s.b. regeling, alle gewerkte uren volgens de lonen in het vrije bedrijf uit te betalen.
2. Aan deze arbeiders voor hun werk, voor zover zij wel in aanmerking komen voor uitkeringen krachtens de o.b. of s.b.-regeling, een dusdanige toeslag op deze uitkeringen te geven, dat het voor hen geldende loon in het vrije bedrijf wordt bereikt.

Vertrouwende, dat Uw Raad aan dit verzoek gehoor zal geven, tekenen namens het Comité van werklozen

w.g. R. Baron, Voorzitter.
w.g. N. Pultrum, Secretaris.

Houtigehage, 30 Januari 1952.
Schoolwijk 43.

In P.D.'s

Baron

Pultrum

Houtigehage, 23 Februari 1952
Schoolwijk 43.

Aan de E.A.

E.A.Heer,

Hierdoor deelt het Comité van Werklozen te Houtigehage U mede, dat de weg, met welke verbetering de oudere en jongere werklozen alhier op eigen initiatief enige weken zijn begonnen, op Donderdag 28 Februari a.s. gereed zal komen.

Het comité neemt zich voor de opening op officiële en feestelijke wijze te doen geschieden en wel om 2 uur n.m.

Het comité noodigt U hierbij uit tot het bijwonen van deze opening en tevens tot een feestelijke openbare vergadering op de avond van diezelfde dag, 8 uur in de zaal Pultrum te Houtigehage.

Op deze vergadering zal het comité een nadere uiteenzetting geven over haar actie en de behaalde resultaten.

Hiervoor zijn o.a. uitgenodigd B. en W. van Smalingerland, de plaatselijke en landelijke vakorganisaties en verdere plaatselijke sport- en belangenorganisaties.

Voor het Comité

w.g.R. Baron.

In i.p.d.
Remon
Baron.

Houtigehage 27-2-52

Aan Burgemeester en Wethouders.

M.H.

De actie die hier de laatste weken gaande is op Houtigehage wat betreft onder de arbeiders, welke werkloos waren en werk zochten. Wat ik hiervan goed kan keuren is dit, maar ook niets meer, dat ze werk zochten en aanpakten.

Maar de vraag waar ik mee kom is dit, dat als de arbeiders actie willen voeren, wat mij persoonlijk best is, maar als zij dan de bevoegdheid hebben om in zulke weken maar met lijsten te lopen, b.v. dat wanneer er een paar afgevaardigden naar Den Haag moeten van het actie-comite, om dande reiskosten op die manier maar even vergoed te krijgen en wel meer van die getypte lijsten zonder een goedkeuringsbewijs er bij of boven aan de lijsten.

Nu zal Uw antwoord misschien luiden: Ja, U bent niet verplicht hierop in te tekenen, dus onthoud U hiervan, wanneer het U niet interesseert of niet in de portemonnaie past.

Maar nu is dat weer het feit, dat wij Middenstanders steeds de gedupeerden in dit geval zijn, want zij kienen het wel zo uit, dat juist onze klanten in dit geval ons bezoeken en men er toe gedwongen wordt, en als nu dat eens per jaar gebeurde, maar het gebeurde nu pas in die hele actie week 2 maal, dus dat begrijpt U wel, dat het voor onzs wel moeilijk is en men altijd tussen twee vuren in zit en maar steeds weer voldoet aan de vraag om moeilijkheden met hun klanten te voorkomen.

Ik zou gaarne willen, dat dit eens goed door het gemeentebestuur besproken werd en dat de Middenstander hier iets van vrij gemaakt kon worden.

In Afwachting,

W.G. J.Hansma.

Dienstgeheim.

No. 42.

OP KAART
ACD/
DAI:
PAR:

Verslag communistische activiteit bij het Gewestelijk Arbeidsbureau te Gouda

Gouda

6.35	6.35	6.439
25.5-08	05.26	

10 MRT 1952
ACD/133099

R a p p o r t .

St. M. is in de

*Amsterdam
2-2. ams. Orle
v-a ams. in P. b*

*X
X*

Gedurende de laatste weken wordt van de zijde van de C.P.N. en de E.V.C. op Maandag en Donderdag in en in de onmiddellijke nabijheid van het bijkantoor van het Gewestelijk Arbeidsbureau aan de Turfmarkt te Gouda, tegenover de werkeloze arbeiders een vurige propaganda gevoerd. Lambertus Leeuwis, geboren te Nieuwerkerk a/d IJssel, wonende te Gouda, Snoystraat no. 64 tracht regelmatig de arbeiders met zijn communistisch gif te benaderen en ontevredenheid te zaaien. Op Maandag 25 Februari 1952, bevond genoemde Leeuwis zich in gezelschap van Frederik Willem Bruyniks, geboren te Gouda, 4 December 1927, wonende te Gouda, Pretoriaplein no. 35 en Gerardus Cornelis Tillemans, geboren te Stolwijk, 21 Januari 1922, wonende te Gouda, Vlamingstraat no. 52, zich weer in de nabijheid van genoemd bureau. Nadat genoemde personen aan de arbeiders pamfletten hadden uitgereikt, waarvan een exemplaar aan dit rapport is gehecht, begon Leeuwis een toespraak tot de arbeiders te houden. Een groep van ongeveer 50 arbeiders luisterde naar hem. In verband met de handhaving van de openbare orde, mede gelet op de vrijheid en de veiligheid van het verkeer, werd de arbeiders medegedeeld, dat zij door moesten lopen. Hieraan werd onmiddellijk gevolg gegeven. Alleen de drie bovengenoemde personen bleven staan. Leeuwis wilde weten, waarom hij daar niet spreken mocht. Hem werd medegedeeld, dat hij zich hiervoor maar aan het bureau van politie moest vervoegen. Hierop is hij met Bruyniks en Tillemans aan het bureau gekomen. Hier is hem medegedeeld dat dergelijke samenscholingen niet zouden worden toegestaan. Leeuwis probeerde aan te tonen, dat zij niet anders konden, daar zij in Gouda geen zaal konden krijgen om de arbeiders te benaderen.

Onregelmatigheden hebben zich niet voorgedaan.

Opgemerkt wordt nog dat het bij dit rapport gevoegde pamflet opgemaakt is door Leeuwis, terwijl het is gestencild bij Tillemans, die in het bezit van een stencilmachine is.

Gouda, 1 Maart 1952.

[Mirrored bleed-through text from the reverse side of the page, including names like 'Tillemans' and 'Leeuwis']

[Faint handwritten notes on the right side of the page]

[Red stamp: '10 MAR 1952' and handwritten initials 'V.O.R.']

Er is werk voor normaal loon, maar alleen door actie

Werkloze arbeiders van Gouda.

Wij willen het volgende onder jullie aandacht brengen.

Er zijn sinds enkelen maanden honderden werlozen bij gekomen, en waarom omdat er geen werk is? Wij zijn van meening van niet, en wel om het feit dat er honderden woningzoekende zijn terwijl er in het Weide,, bloemkwartier nog 62 te bouwen woningen waar van de fundering al reeds gelegen is stil zijn gelegen, dan zijn er nog zooveel krotten, waar allang anderen woningen voor gezet hadden moeten worden. En dan de riolering werken en het plan voor het bolwerk met bruggen.

Door deze werken uit te laten voeren kunnen honderden mensen aan het werk gezet worden, door het bouwen van woningen moeten deze ook ge,, schilderd gestoffeerd en gemeubuleerd worden dus ook in deze tak van industrie weer voldoende werk. Maar de Regering geeft het geld uit aan bewapening om de miljoenen winsten van de grote ondernemers tot milliarden winsten te laten groeien, hierdoor word de vredes industrie volkom en lam gelegd en het leger van werlozen al groter. De bedoeling van deze werkloosheid kweken is tevens een loondrukking. Zij zijn al reeds bezig om de normalen werken uit te laten voeren in duwverband. Daarom sluiten wij ons aan bij de woorden van den Heer Nederhorst die in de jl gehouden gemeenteraadsvergadering, er bij Ben W op aan drong, dat de reeds genoemde werken zo snel mogelijk worden uit gevoerd in normaal verband tegen normaal loon. Het raadslid der C.P.N. Jamoel sloot zich daar volkomen bij aan en eisten tevens dat de gelden voor deze werken bij de grote ondernemers en bankiers gehaald moesten worden door een gedwongen lening. Maar om deze eisen uit gevoerd te krijgen moet er strijd gevoerd worden, hoe wij deze strijd moeten voeren kunnen wij zien in de gemeente Houtigehagen, waar ook velen werklozen waren terwijl er net zoo als hier voldoende werk is. Zij zijn begonnen met slechte wegen en huizen op te knappen, waardoor zij de simpatie van de bevolking boeren en middenstanders hebben gewonnen, die nu met hen gezamenlijk strijd voeren dat zij bij hun steun zooveel krijgen dat zij aan een normaal loon komen. Tevens hebben zij aan getoond dat er geen werkloosheid behoeft te zijn.

Makkers wij moeten hun actie en de woorden van den heer Nederhorst en Jamoel ondersteunen door gelijk als in Houtigehage aan te tonen dat het anders kan. Wij kunnen uit ons midden een Comité kiezen die met ons een plan bespreken en dit en dit uit te voeren en van diverse bonden eisen dat zij er achter staan

Hiermede zullen wij de aanvallen op onze lonen afslaan en tevens een aanval doen op de grote winsten van bankiers en miljoenen ondernemers. Kan als wij het tot duw laten komen zullen de winsten van de groten nog groter worden maar onze armoede nog veel groter

Daarom makkers eist werk tegen normaal loon

Aan werkloze door werklozen

Gesteund door de E.V.C.

Vergelijking tussen het verslag in "De Waarheid" en de weergave in de Handelingen der Tweede Kamer van het debat over de werkloosheid op 21 en 22 Februari 1952.

Ad I. a) De boven de artikelen gestelde koppen.

1. "De Waarheid" van 22 Februari 1952: "Crisis? - Er is geen crisis".

Dit is een foutieve weergave van de woorden van het kamerlid NEDERHORST; hierop wordt onder Ib breder teruggekomen.

2. "De Waarheid" van 23 Februari 1952: "Dramatische ont- knoping van het spel met werklozen". Het gebruik van het woord "spel" in deze kop duidt er op, dat gezin- speeld wordt op een onwaardige en onwaarachtige be- handeling van het werkloosheidsprobleem door regering en parlement.

3. Zelfde blad: "Bedrog ontmaskerd om 66.000 werklozen vóór 1 Mei aan werk te helpen". De heer Nederhorst heeft gesproken over de noodzaak om van 166.000 hui- dige werklozen er voor Mei a.s. 66.000 aan werk te helpen om daarna voort te gaan met de verdere vermin- dering van het werklozentel. Gerben WAGENAAR inter- rumpeerde minister Van den Brink en herinnerde deze aan de opmerking van de heer Nederhorst. De minister gaf daarop enige oorzaken aan, welke een sterke ver- mindering van de werkloosheid zouden bewerkstelligen, nl. afneming seizoenwerkloosheid, toeneming bouwbe- drijvigheid en uitvoering nieuwe militaire orders. Na deze uiteenzetting van de minister is het daarom misplaatst om van "bedrog" in de oplossing van deze zaak te spreken.

4. Zelfde blad: "Nog dit jaar nieuwe huurverhoging, kondigt In 't Veld aan". Deze kop is onvolledig en door de misleiding welke er uit voortvloeit, heeft ze een demagogisch karakter. Minister In 't Veld zeide namelijk wel te verwachten, dat nog in de loop van dit jaar een huurverhoging zal plaats vinden. Hij voegde er echter het volgende aan toe: "Die huurverhoging zal dan gecompenseerd moeten worden door loonsverhoging of er zal een andere compensatie moeten plaats vinden. Dat wordt er geregeld bij gezegd en het is niet anders dan misleiding, wanneer men deze toevoeging negeert". Ondanks deze laatste woorden van de minister, geeft "De Waarheid" alleen de aankondiging van de huurver- hoging, zonder de met klem uitgesproken toevoeging van compensaties te vermelden.

5. Zelfde blad: "Nullen en Nullen . . .". Deze kop staat in verband met een voor de regering be- ledigende passage uit de rede van Gerben WAGENAAR, welke in "De Waarheid" uitvoerig is vermeld, maar in

de handelingen van de kamer is weggelaten. Wel staat in de handelingen, dat dit gedeelte door de voorzitter ontoelaatbaar werd geoordeeld en daarom was teruggenomen. Wagenaar nam dus deze woorden terug, doch niettemin neemt "De Waarheid" deze beledigende passage in haar geheel in haar verslag op.

b. Algemene beschouwingen van "De Waarheid".

Hierbij valt in het oog, dat de betrokken journalist van "De Waarheid" op verschillende plaatsen eerst een onjuiste weergave stelt van de in de kamer gesproken woorden en daaraan vervolgens een eveneens aanvechtbaar commentaar verbindt. Het tendentieuze karakter van deze commentaren moge blijken uit de volgende voorbeelden:

1. "De Waarheid" van 22-2-'52 zegt, dat de regering geen plannen heeft en geen maatregelen neemt om de werkloosheid te bestrijden. En dan volgt vet gedrukt: "Het onvermogen én de onwil van de regering om de "Nederlandse werkers een veilig bestaan te verzekeren, was één ervaring, die de delegaties van "werklozen uit Houtigehage en Jubbega, die urenlang in al grimmiger verontwaardiging het spel, "dat ten koste van hen en tienduizenden anderen "werd gespeeld, zagen en hoorden, mee naar huis "kunnen nemen".

Het verdient de aandacht, dat "De Waarheid" hier spreekt over "onvermogen" en "onwil" van de regering inzake het oplossen van het werkloosheidsprobleem, nadat hierover door twee ministers uitvoerig werd gesproken, waarbij door beiden verschillende maatregelen ter verbetering van de situatie werden aangegeven.

2. Op pagina drie van hetzelfde blad wordt het kamerlid Nederhorst aldus geciteerd: "We zeggen: we staan niet aan de vooravond van een internationale crisis". "De Waarheid" geeft hierop direct als commentaar: "Hij ontkende dus dat er in Nederland crisis is". Nu heeft genoemd kamerlid inderdaad niet gezegd, dat er hier te lande een crisis zou zijn, doch hij heeft zich tevoren over het verloop van de werkloosheid o.m. zo uitgelaten, dat hij hierdoor gealarmeerd was en een doffe moedeloosheid onder de door werkloosheid getroffen en had geconstateerd. Hiertegenover stelde hij de omstandigheid, dat t.a.v. het werkloosheidsgevaar momenteel zeker niet gesproken kan worden van een internationale crisis; deze opmerking lichtte hij vervolgens toe met een tekening van de toestand in andere landen. Waar nu de spreker wel vaststelde, dat van een internationale crisis niet gesproken kan worden, doch het woord crisis bij zijn verhandeling over de binnenlandse toestand niet gebruikte, is het onjuist te noemen, dat "De Waarheid" de woorden van de heer Nederhorst zonder meer van haar bovengemeld commentaar voorziet. In "De Waarheid" van 23-2-'52, pagina 5, wordt te deser zake nog opgemerkt, dat ook minister Van den Brink "weigerde te bevestigen, dat er geen crisis zou zijn, zoals Nederhorst beweerd had". Hier blijft de schrijver dus voortborduren op zijn onjuiste beschuldiging aan het adres van de heer Nederhorst.

3. Op dezelfde pagina wordt gezegd, dat "de heer Nederhorst ook verklaarde, dat de binnenlandse markt versterkt moest worden, maar de kosten mochten niet verhoogd worden".

Hierop volgt als commentaar: "of gewoon gezegd, loonsverhoging wees hij af".

De heer Nederhorst had echter bij zijn opmerking, dat het kostenpeil niet zou mogen stijgen bij versterking van de binnenlandse markt de volgende twee mogelijkheden genoemd:

1. verlaging van bepaalde directe belastingen, en
2. vergroting van de uitkeringen inzake de noodwetouden van dagen.

In dit debat over de mogelijkheden van vermindering van de werkloosheid, waarbij de kwestie van het loonpeil niet rechtstreeks ter sprake kwam, wees de spreker dus op twee z.i. daartoe dienende maatregelen, waarvan één bovendien een inkomstenverhoging voor een bepaalde categorie personen inhield.

Het is daarom niet terzake dienende en onjuist om aan de hand van het betoog van de heer Nederhorst te wijzen op het feit, dat deze spreker een loonsverhoging afwijst.

4. Eveneens op pagina 3 constateert "De Waarheid", dat ook minister Van den Brink "beweerde" dat de werkloosheid niet veroorzaakt is door de teruggang van de internationale conjunctuur en vervolgt dan direct met een gedeelte van een uit diens rede aangehaalde zin, namelijk, dat hij dientengevolge "een fundamentele wijziging van de regeringspolitiek" overbodig achtte.

Bovendien voegt "De Waarheid" hieraan het commentaar toe: "Met andere woorden, de regering wijst een grootscheepse bestrijding van de werkloosheid af".

De minister heeft de aangehaalde woorden echter gesproken niet in samenhang met zijn ontkenning van de aanwezigheid van een teruggang van de internationale conjunctuur, doch toe, hij het verband besprak tussen de werkloosheid en de betalingsbalans. De aanhaling is dus op een verkeerde plaats in het Waarheidsverslag ingevoegd.

Daarenboven voegde de minister aan de bovengeciteerde woorden toe van mening te zijn, dat hoewel de hoofdlijnen van de politiek, zoals de regering die bij haar optreden heeft bekend gemaakt, ook in de voor ons liggende periode moeten worden gevolgd, toch op enkele belangrijke punten wijzigingen moeten worden aangebracht, die hij straks zou concretiseren. In het slot van zijn betoog somde de minister de maatregelen op welke de regering heeft genomen om de werkloosheid te bestrijden.

Het bovengenoemd commentaar van "De Waarheid", dat nl. de regering een grootscheepse bestrijding van de werkloosheid afwees, is dan ook als commentaar op het daarvoor gestelde misplaatst, terwijl het bovendien gezien het verdere betoog van de ministers als een onwaarheid kan worden aangemerkt.

5. Van het vetgedrukte commentaar, vermeld op pagina 1 van "De Waarheid" van 23-2-'52, zijn tendentiously te noemen de volgende naar communistische wijze in gezwollen taal gestelde uitspraken:

"Tien niet-communistische kamerleden hebben zich vanmiddag in duizend bochten gewrongen om te proberen de verantwoordelijkheid voor de catastrofale ontwikkeling van de werkloosheid van zich af te schuiven".

"Het spel, dat zij met hun interpellatie gedacht hadden vrij te kunnen opvoeren om de werklozen en de kiezers te bedriegen, werd hun uit de handen geslagen".

"De P.v.d.A.-fractie had, behalve Nederhorst, ook Burger en v.d. Born (N.V.V.) in de vuurlinie gestuurd, maar zo onverbiddelijk was de aanklacht van de communisten, dat toen Henk Gortzak als vierde spreker de kathedraal besteeg, ook het laatste lid van de P.v.d.A.-fractie de zaal uitvluchtte. Maar Gortzaks woorden ranselden hun nog na: "Ah, de heren hebben zich achter het groene gordijn teruggetrokken".

Van enigszins opruiende aard is zelfs de volgende zin:

"Het schuldig werd over de regering en haar partijen uitgesproken en het was Gerben Wagenaar, die het vonnis samenvatte met de woorden: "Aan de werkloosheid komt een einde als het volk deze regering tot werkloosheid doet".

De geciteerde woorden van Wagenaar zijn hierin niet geheel juist weergegeven. Volgens de handelingen van de kamer heeft deze spreker in zijn rede gezegd:

"Steeds sterker groeit het besef, dat aan de werkloosheid alleen een einde kan worden gemaakt, als deze regering tot werkloosheid wordt gedoemd".

Hieruit kan worden afgeleid, dat de spreker het noodzakelijk acht, het huidige kabinet langs normale wegen tot aftreden te brengen, doch uit het citaat van "De Waarheid" wordt aan zijn uitspraak een enigermate opruiend karakter gegeven door de woorden, dat het volk geroepen is deze regering tot aftreden te dwingen.

6. Op pagina 1 van "De Waarheid" van 23-2-'52 wordt gesteld, dat aan het eind van de debatten n.a.v. deze interpellaties "de regering moest erkennen geen flauw benul te hebben hoe zij de werkloosheid te lijf moet gaan".

Deze woorden duiden op een kwaadwillige miskennis en negering van de door de drie ministers tijdens de besprekingen genoemde, reeds genomen of nog te nemen maatregelen der regering om de werkloosheid krachtig te bestrijden.

Ad II. Het gebruik van woorden met een ongunstige betekenis of het aan woorden opzettelijk een zodanige betekenis geven.

- a. Op verschillende plaatsen heeft de redactie van "De Waarheid" zich moeite gegeven de gehele gang van zaken tijdens deze debatten en ook de beide interpellaties zelve, belachelijk te maken.

Hierin heeft zij mogelijk enigermate gesteund op enkele gezegden van de eerste spreker, de heer STAPELKAMP, t.w.:

"De door mij gevraagde interpellatie bedoelt de "regering gelegenheid te geven, die onrust" - (over de toenemende werkloosheid) - "weg te nemen.

"Mij dunkt, dit kan haar niet anders dan welkom "zijn", en

"Deze interpellatie wil de regering de gelegenheid "geven ook daarop" - (namelijk de vraag wat doet nu de Nederlandse regering) - "heel duidelijk en "concreet te antwoorden".

"De Waarheid" spreekt er nu van, dat de interpellaties de "toeleg" hadden om de regering de gelegenheid te geven de bevolking gerust te stellen. Het woord toeleg houdt over het algemeen een kwaad bedoelde opzet in. Zij zegt voorts, dat "de rollen zichtbaar verdeeld waren", doch "dat de regie ten volle faalde" van deze "in scène gezette interpellatie".

(De laatst aangehaalde woorden komen voor op bladzijde 1 van de editie van 23-2-'52, de andere in het verslag op pagina 1 van "De Waarheid" van 22-2-'52).

- b. Bij de behandeling van de rede van minister In 't Veld, op blad 3 van de krant van 22-2-'52, zegt "De Waarheid":
"Dan begint het beroemde cijfergegochel om aan "te tonen, hoe hij zijn best heeft gedaan om als-
"maar woningen te bouwen". En even verder:
"Dan volgen de miljoenen cijfers over de "reusach-
"tige" woningbouw".

Het tusschen aanhalingstekens plaatsen van het woord reusachtig is reeds laatdunkend, doch tevens zij hierbij opgemerkt, dat de minister dit woord zelf niet gebruikte in zijn betoog.

- c. Bij de bespreking van de rede van minister Joekes wordt op bladzijde 3 van "De Waarheid" van 22-2-'52 gesteld:
"Regering heeft "begrip" voor de ellende .....
"Werkloosheid is onvermijdelijk ..... (Volgden "vele "argumenten" ten bewijze en zelfs triomfantelijk een grote kaart van Nederland, waarover "kamerleden zich ijverig bogen)".

- d. Op blad 1 van "De Waarheid" van 23-2-'52 wordt gezegd, dat minister Van den Brink door het vasthoudend optreden van Gerben Wagenaar gedwongen werd deze te antwoorden op zijn vraag hoe de regering de vermindering van werkloosheid dacht te bewerkstelligen.

"Zijn antwoord hield in, dat hij "verwachtte" dat "de bouwnijverheid zou toenemen en dat hij "ver-
"wachtte", dat het aantal werklozen zou dalen".

Dienaangaande heeft de minister volgens de handelingen gezegd:

"Alleen al door afneming van de seizoenwerkloosheid zal de totale werkloosheid belangrijk verminderen, terwijl mijn ambtgenoot van Wederopbouw " en Volkshuisvesting uitvoerig heeft betoogd, "welke toeneming in de bouwbedrijvigheid in de "komende maanden mag worden verwacht. Een toeneming "die niet alleen daar, maar van meet af aan ook

"daarbuiten een belangrijke invloed zal uitoefenen op
"de werkgelegenheid. Ook de militaire orders zullen
"verdeeld over het jaar, belangrijk in omvang toenemen.
"De berekeningen, welke te dien aanzien zijn gemaakt,
"wijzen uit, dat een realisatie van hetgeen door de
"regering als richtcijfer is genoemd geenszins uitge-
"sloten is". (Onderstreping dezerzijds).

Uit dit lange citaat blijkt, dat de minister met vrij wat gro-
tere stelligheid zijn verwachtingen over het verloop van de
werkloosheid te kennen gaf, dan dit in "De Waarheid" werd aan-
gegeven door het gespatieerd gedrukte en van aanhalingstekens
voorzien, tot tweemaal toe gebruikte woord "verwachte".

Ad III. Onjuist citeren.

a. Sommige zinsneden wel juist weergegeven, doch niet in het
goede verband.

1. Verkeerde weergave van gedeelte van de rede van minister
In 't Veld:

De Waarheid van 22-2-'52,
pagina 3:

"In October heb ik me
"niet veel meer aange-
"trokken van de inves-
"teringsbeperkingen ...
"Toen we wakker werden,
"was het al te laat. We
"zijn tijdig wakker ge-
"worden".

De Waarheid laat hierop
volgen:

"Heus lezer(es), zulke
"dingen zeggen Neder-
"landse ministers in
"één adem".

De handelingen van de 2e Kamer,
blad 1692, vierde alinea van
de linker kolom:

"De gevolgen worden nu merkbaar".
- (van de beperking van het
bouwprogram) -
"Intussen wil ik er op wijzen,
"dat ik niet gewacht heb tot
"vandaag met het treffen van
"maatregelen. Reeds in October
"ben ik de lijn gaan ombuigen;
"toen ik zag aankomen, dat de
"werkloosheid in de bouwvakken
"een te grote omvang ging aan-
"nemen, heb ik al in October een
"aanwijzing gegeven, dat de lijn
"iets minder strak moest worden
"getrokken. Ik heb mij van de
"investeringsbeperking niet te
"veel meer aangetrokken. In de
"loop van het vierde kwartaal
"1951 is deze lijn steeds meer
"losgelaten en hebben wij in ver-
"schillende sectoren meer vrij-
"heid toegestaan. De resultaten
"daarvan zullen nu binnenkort
"merkbaar gaan worden. Het is
"wel goed dit even duidelijk vast
"te leggen. Wanneer nu nog maat-
"regelen moesten worden genomen,
"dan waren wij al veel te laat.
"Ik wijs er op, dat de Regering
"tijdig wakker geworden is en
"reeds begonnen is met maatrege-
"len in de loop van het vierde
"kwartaal van verleden jaar".

2. Verkeerde weergave van de gang van zaken tijdens de rede van J. Haken, waarbij door een onjuiste wijze van afwisseling van citaat en commentaar, de leden van de Partij van de Arbeid-kamerfractie in een slecht daglicht zijn geplaatst:

De Waarheid van 23-2-'52, pagina 1:

"Pas op", had Jan Haken
"tot Kamer en regering ge-
"zegd, "er is een ernstige
"economische crisis, die
"niet langer verdoezeld
"kan worden. Gij doet dat
"toch, evenals in het ver-
"leden, maar er staat ons
"nog een grotere werkloos-
"heid te wachten dan vóór
"de oorlog als ge zo door-
"gaat".
"Er werd gelachen in de
"hoek van de PvdA, wier
"fractie nog niet gedrost
"was toen Jan Haken als
"eerste communistische
"spreker het woord had
"genomen. Er scheen iets
"te veranderen in de strui-
"se landarbeider. Het
"leek of hij temidden van
"de lachende PvdA-groep
"was gesprongen. "Wat",
"riep hij met een stem,
"die trilde van ingehou-
"den verontwaardiging,
"jullie durven te lachen
"over het leed en de el-
"lende van honderdduizen-
"den, jullie hebt geen
"menselijkheid meer!"
"Kijk", en zijn hand vloog
"naar de publieke tribune
"omhoog, "kijk, daar zit
"zo'n werkloze, waar jul-
"lie niets van weten. Hij
"behoort tot een van de
"delegaties uit Friesland
"en hij heeft een jas
"moeten lenen om hier te
"kunnen komen". Men kon
"een speld horen vallen.
"Alleen de PvdA-er Post-
"humus bleef onthutst
"nalachen."

De handelingen, blad 1706, lin-
kerkolom vanaf 3e alinea:

"Er is een ernstige economische
"crisis, die naar mijn mening
"niet meer verdoezeld kan worden.
"Verschillende sprekers hebben
"in dit debat gezegd, dat de ar-
"beiders in ons land zich afvra-
"gen: Zal het weer gaan als in
"de jaren vóór de oorlog, als
"in de dertiger jaren, toen wij
"het massale werkloosheidscijfer
"van 400.000 kenden? Ik meen te
"moeten zeggen: Niet alleen dit
"cijfer; wij hebben in de toe-
"komst nog een grotere omvang
"van de werkloosheid te verwach-
"ten. Wij zien immers, dat de
"werkloosheid niet meer is be-
"perkt tot de kleine, z.g. niet
"levensvatbare bedrijven, zoals
"men dit zo vaak uitdrukt. Wij
"zien, dat op het ogenblik ook
"de grote ondernemingen overgaan
"tot ontslag, tot het sluiten
"van de poorten voor bepaalde
"groepen arbeiders, die zonder
"meer op straat worden gesmeten.
"Was het eerst de vredesindus-
"trie, die tot ontslag overging,
"wegens de inkrimping en de be-
"perking van de vraag - een aan-
"tal industrieën is hier genoemd
"zoals de textiel- en de schoen-
"industrie en andere; ik zou
"deze voorbeelden nog kunnen aan-
"vullen, maar ik acht dit niet
"nodig -, op het ogenblik gaan
"ook de bedrijven, die op oor-
"logsopdrachten hadden gerekend,
"tot ontslag over, het ene be-
"drijf meer, het andere minder,
"of gedeeltelijk tot werktijd-
"vermindering. Als voorbeelden
"wil ik hiervan noemen: Philips,
"Fokker, Ford en Bruynzeel, zijn
"de grote bedrijven in ons land.
"Wat betekent dat? Dat betekent
"in feite het volledige bankroet
"van de politiek van deze Rege-
"ring en speciaal van de leiders
"van de Partij van de Arbeid. Wa-
"is de oorzaak van deze crisis?
"De oorzaak hiervan is de volle-
"dige onderwerping aan de poli-
"tiek van Amerika.

"Nu kan men daarom lachen, Mijnheer de
"Voorzitter, omdat men zich niets aan-
"trekt van het schrijnende leed van de
"honderdduizend en meer werklozen. Daar-
"om kan men er om lachen, maar als men
"werkelijk kennis zou hebben van het
"grote leed en de grote ellende en ar-
"moede, die in de gezinnen heersen, en
"men had nog een beetje menselijkheid,
"dan zou men er niet om lachen! Op de
"tribune zitten werklozen uit Friesland,
"die een jas moesten lenen om hierheen
"te kunnen komen - zo slecht is de toe-
"stand in die gebieden -; men moet zich
"schamen dan nog te durven lachen".

Om aan het optreden van Haken nog een bijzonder dramatisch effect te verlenen, vermeldt "De Waarheid" - teneinde de ontreding en het geflaponeerd zijn van de aanwezigen te tekenen - dat de stilte na de woorden van Haken zo groot was, dat men een speld kon horen vallen.

In feite volgde blijkens de handelingen, direct na de boven aangehaalde woorden van Haken, een interruptie van het kamerlid SCHEPS, die zeide: "Nu weet U zelf wel, dat U voor de galerij staat te spreken". Haken vervolgde zijn rede daarop met de heer Scheps van antwoord te dienen.

De oorzaak van het lachen werd nadien door de P.v.d.A.-spreker de heer VAN DEN BORN nog in den brede uiteengezet (hand. blad 1716, rechterkolom bovenaan). Hij wees erop, dat niet het leed van de werkloosheid de oorzaak van dit lachen was, maar de in het citaat van Haken reeds opgenomen beschuldiging van Amerika. "De Waarheid" wijdde wel enige woorden aan het optreden van het kamerlid Van den Born, nl.: "Hij verklaarde nadrukkelijk, dat de leden van de P.v.d.A.-fractie niet om de werklozen gelachen hebben".

Nadien komt het blad nog op de kwestie terug bij haar bespreking van de rede van het C.P.N.-lid Henk GORTZAK. Deze spreker, die na Van den Born het woord voerde, zeide met betrekking tot dit onderwerp het volgende:

De Waarheid van
23-2-'52, pag. 5:

Handelingen, blad 1719, linkerkolom,
alinea 4:

"En tot de hele
"(gevluchte) Fvda-
"fractie: "Uw lachen
"sproot voort uit Uw
"opdracht om de werk-
"loosheid te bagatelli-
"seren".

"Als wij, communisten, spraken over de
"ellende en de armoede, materieel en
"geestelijk, die geleden wordt bijeen
"werkloosheidspercentage van 4 pct. is
"er geen kou aan de lucht! Dit bewijst
"dat het lachen van deze heren heden-
"middag tijdens de rede van de heer
"Haken niet toevallig was. Dat spruit
"voort uit een bewuste poging om te
"kleineren de ernstige waarschuwingen,
"die wij hier laten horen".

Hier blijkt andermaal, dat verkeerd geciteerd wordt, waardoor de P.v.d.A. nog een trap na krijgt en voor de lezers in een kwalijk daglicht wordt gesteld.

b. Voorbeelden van verkeerd citeren van sprekers tijdens dit debat.

1. Passage uit de rede van de heer STAPELKAMP:

De Waarheid van 22-2-'52, pag. 3:	Handelingen, blad 1677, rechterkolom, 6e alinea van onderaf:
"Ik weet, dat het "in evenwicht breng- "gen van de beta- "lingsbalans al- "leen te bereiken "was door de grote "werkloosheid".	"In dit verband moge ik ook nog iets zeg- "gen over de investeringsbeperking en "de consumptiebeperking met de bedoeling "de betalingsbalans wat meer in even- "wicht te brengen. Dit is ongetwijfeld "een begeerlijk goed. Maar wanneer het "nu eens zo is, dat dit laatste alleen "maar te verkrijgen is ten koste van "grote werkloosheid, is er dan geen "reden voor de Regering om hier enige "matiging te betrachten".

2. Zelfde rede:

De Waarheid van 22-2-'52, pag. 3:	Deze woorden zijn niet door de spreker geuit; het gedeelte van zijn betoog op grond waarvan De Waarheid dit citeert, luidt:
"Cij kweekt bewust "werkloosheid".	"Daarnaast is er ongetwijfeld ook struc- "turele werkloosheid. Ik denk aan de "sigarenindustrie. De jeugd refereert "de sigaret boven de sigaar. Maar de "Nederlandse Regering heeft dat proces "verhaast en vergemakkelijkt door de "hoge accijns op sigaren". (Handelingen blad 1677, linkerkolom, midden 6e alinea).

3. Nog een citaat uit de rede van de heer Stapelkamp:

De Waarheid van 22-2-'52, pag. 3:	Handelingen, blad 1678, linkerkolom, 7e alinea:
"Op elke 1000 ar- "beiders in Fries- "land zijn er 125 "werkloos".	"In datzelfde Friesland was op 12 Januari "van dit jaar het aantal werklozen tot "120.040 gestegen, dat is 8½ pct. van "de beroepsbevolking. Dat wil zeggen: "op elke 1000 arbeiders 85 werklozen. "Van het totaal aantal werklozen in "Friesland kwamen er 4200 uit de land- "bouw, dat is 800 meer dan het vorig "jaar. In Februari steeg het cijfer op- "nieuw, nu tot 13.066, dus meer dan "8½ pct."

4. Aanhaling uitspraak van de heer Nederhorst:

De Waarheid van 22-2-'52, pag. 3:	Handelingen, blad 1681, rechterkolom, 9e alinea van onderaf:
"We zijn altijd "tegen de wijze "van uitvoering "van het regerings- "program geweest. "(Hiervan keken "zelfs zijn door "de wol geverfde "fractiegenoten op)".	"Ik wil de verleiding weerstaan de "huidige ontwikkeling te toetsen aan "de kritiek, die van onze zijde meer- "malen is uitgeoefend op de uitvoering "van het regeringsprogram".

5. Uit de rede van minister Van den Brink vermeldt "De Waarheid" het volgende:

De Waarheid van
22-2-'52, pag. 3:

"Hij verklaarde
"zelfs, dat werk-
"loosheid in de
"normale volks-
"huishouding "on-
"vermijdelijk" is".

De handelingen geven hierover het vol-
gende, op blad 1686 linkerkolom geheel
onderaan:

"Ik meen - en hier kom ik tot de koele
"analyse, waarover ik heb gesproken -
"dat wij ons bij het beoordelen van de
"huidige situatie ervan bewust moeten
"zijn, dat, indien de volkshuishouding
"in een evenwichtstoestand verkeert,
"een bepaald aantal tijdelijk werklozen
"onvermijdelijk is".

6. Ook uit het betoog van minister Joekes wordt diens uitlating over de "onvermijdelijkheid" van de werkloosheid in "De Waarheid" vermeld.

De Waarheid van
22-2-'52, pag. 3:

"Regering heeft
"begrip" voor de
"ellende .....
"Werkloosheid is
"onvermijdelijk .."

Handelingen, blad 1694, rechterkolom,
2e alinea onderaan:

"Ik beschouw naast de woningnood de
"werkloosheid, voor zover die bepaalde
"grenzen overschrijdt en van langere
"duur is, als een van de gesels van de
"maatschappij, die men met de grootste
"kracht moet trachten tegen te gaan,
"maar daarbij - en het verheugt mij,
"dat dit ook door de sprekers, die de
"interpellatie hebben gehouden, is ge-
"daan - moet men trachten het vraagstuk
"te analyseren in deze zin, dat men het
"niet moet stellen alsof er in het geheel
"geen werkloosheid zou kunnen zijn. Er
"zal in ons maatschappelijk bestel ten
"dele door seizoensinvloeden, ten dele
"door overgang van arbeiders van het
"ene bedrijf naar het andere, de z.g.
"frictiewerkloosheid, ten dele ook door
"moeilijk plaatsbaren altijd een zekere
"mate van werkloosheid zijn. Het kan
"ook zo gezegd worden, dat, wanneer zich
"werkloosheid in het ene vak voordoet,
"dit nog niet door de behoefte aan werk-
"krachten in een ander vak kan worden
"opgevangen".

7. Wagenaar werd in "De Waarheid" aldus geciteerd:

De Waarheid van
23-2-'52, pag. 5:

"Verben Wagenaar
"sloeg bij voor-
"baat het argument
"uit de handen van
"regering als sou-
"den de communisten

De handelingen geven hieromtrent het
volgende, op blad 1713, rechterkolom,
op ongeveer twee-derde van bovenaf:

"Hebben wij soms de werkloosheid uitge-
"vonden? Zijn de communisten daarvoor
"verantwoordelijk? Er bestond al werk-
"loosheid, toen er in de gehele wereld
"nog geen communisten bestonden. Wij
"willen de chaos niet. Maar juist zij

"op chaos uit zijn. "zijn het, de minister achter de rege-
"Niet zij hebben de "ringstafel, de heren van het ambtenaren-
"werkloosheid uit- "verbod, die de chaos hebben geschapen
"gevonden, maar de "in na-oorlogs Nederland. Zij hebben
"heren van het amb- "met hun Marshall-hulp en hun oorlogs-
"tenarenverbod heb- "politiek de 175.000 werklozen op hun
"ben de 200.000 "naam staan".
"werklozen op hun
"geweten."

8. Tenslotte volgt nog een verkeerd citaat uit de antwoord-rede van minister Van den Brink.

De Waarheid van
23-2-'52, pag. 5:

"Over het handels-
"verkeer met Oost-
"Europa verklaarde
"hij: "We behoeven
"elkaar geen ge-
"heimpjes te ver-
"tellen. Vele goe-
"deren mogen niet
"uitgevoerd noch
"ingevoerd worden".
"Duidelijker had
"hij de economische
"terreur van Ameri-
"ka niet kunnen
"onderstrepen".

De handelingen, blad 1722, linkerkolom,
5e alinea van boven:

"Ben enkel woord over het handelsverkeer
"met de landen van Oost-Europa. De ge-
"achte afgevaardigden zijn minder goed
"met de materie op de hoogte dan ik had
"verwacht, indien zij van mening zijn,
"dat er geen handelsverdragen met de
"Oosteuropese landen zouden bestaan.
"Die handelsverdragen bestaan wel dege-
"lijk en worden ook normaal op de daar-
"voor geldende tijdstippen zo nodig ge-
"wijzigd of verlengd. Nederland is niet
"het enige land, dat dit doet. Er is
"handel tussen de Oosteuropese landen
"en West-Europa, zij het, dat die handel
"is beperkt tot bepaalde goederen. Wij
"behoeven elkaar in dit verband geen
"geheimpjes voor te houden. Het zal de
"geachte afgevaardigden bekend zijn,
"dat niet alle goederen door West-Europa
"aan Oost-Europa worden geleverd, zoals
"Oost-Europa niet alle goederen naar
"West-Europa levert".

 18 Maart 1952.H.B.

BX133287. *Schutblad*

1.

vermijdt
N

UITGEBOEKT

21 MRT. 1952

VERTROUWELIJK

Vergelijking tussen het verslag in "De Waarheid" en de weergave in de Handelingen der Tweede Kamer van het debat over de werkloosheid op 21 en 22 Februari 1952.

BZ Wks.

Ingevolge Uw desbetreffend verzoek moge ik Uwe Excellentie aangaande bovengenoemd onderwerp in de bijlage een vergelijkend rapport aanbieden. Met betrekking tot het commentaar in de betrekkelijke nummers van "De Waarheid" veroorloof ik mij de volgende opmerkingen:

Gelet op het doel van de communistische berichtgeving moeten de verslagen in "De Waarheid" gezien worden als het werk van een bekwaam journalist.

Uit verschillende passages en vooral ook uit de koppen boven de artikelen blijkt, dat het geheel demagogisch is opgezet. Het optreden van de C.P.N.-kamerleden wordt zo gunstig mogelijk gesteld tegenover dat van andere sprekers. Vooral wordt bij herhaling gewezen op de - volgens de C.P.N. - aanwezige laksheid of onmacht der regering om de werkloosheid afdoende te bestrijden.

Het valt op, dat "De Waarheid" verschillende interrupties van C.P.N.-kamerleden weergaf, welke niet in de handelingen zijn vermeld. Daarentegen is de voor Hoogcarispel minder gunstig verlopen woordenschermseling tussen hem en minister Van den Brink weer niet in "De Waarheid" opgenomen.

- De door -

AAN:

Z.E. de Minister-President,
Z.E. de Vice-Minister-President,
Minister zonder Portefeuille,
Ministerie van Binnenlandse Zaken,

te

'S-GR A V E N H A G E.

De door Gerben WAGENAAR gehouden verhandeling over de werklozen-actie-comité's is in "De Waarheid" vet gedrukt opgenomen. Dit communistische propaganda-betoog wordt blijkbaar wel een der belangrijkste zaken van dit gehele kamerdebat geacht. De verschillende door Wagenaar op dit gebied gemaakte opmerkingen en gegeven parolen zijn samengevoegd en in één stuk tekst van het Waarheidsverslag vermeld. Hierbij geeft het verslag o.m. de volgende opmerkelijk openhartige woorden van Wagenaar weer: "Wij zijn er trots op aan de kop van deze beweging te staan".

In een enkel geval geeft "De Waarheid" een andere tekst dan die in feite door de C.P.N.-sprekers is gevolgd. Dit wekt de indruk van een correctie. Blijkens de handelingen heeft bijv. Jan HAKEN, sprekende over de handelsmogelijkheden met Oost-Europa, gezegd:

"Deze week stond in de krant, dat een order van 40 miljoen voor de bouw van schepen door de Sowjet-Unie is geplaatst. Deze 40 miljoen zouden 400 miljoen en nog meer kunnen worden, als de regering een zelfstandige politiek voerde, als de regering een politiek voerde afgestemd op het volk en niet op de belangen van Amerika."

"De Waarheid" vermeldt deze passage aldus:

"Laat Uw politiek varen en stuur een delegatie naar Moskou om deel te nemen aan de Internationale Economische Conferentie. Dan zullen er nog meer orders komen als de bouw van vijf koelschepen voor 40 miljoen gulden".

In plaats van 400 miljoen wordt dus hier slechts gesproken van: "nog meer orders". (Het valt op, dat deze afzwakking in tegenstelling staat tot de algemene tendenz in het Waarheidsverslag, de woorden van de C.P.N.-sprekers juist scherper te stellen dan ze in feite zijn gezegd).

In de bijlage wordt op een vijftientigtal punten een vergelijking getrokken tussen de beide verslagen. Wanneer daartoe aanleiding bestond, is daaraan enig commentaar verbonden.

De punten van vergelijking zijn als volgt ingedeeld:

- I. Bespreking van het tendentieuze karakter in koppen en commentaar van "De Waarheid";
- II. Aanduiding van bepaalde in de verslagen gebruikte woorden welke op zichzelf reeds een ongunstige betekenis hebben of zodanige betekenis verkrijgen door het gebruik van leestekens, enz.;
- III. Een opsomming van door "De Waarheid" verkeerd weergegeven citaten en de vermelding van zinsneden, welke op zichzelf het gesprokene wel juist weergeven, doch in het verband, waarin zij geplaatst zijn, een misleidende strekking kunnen hebben.

HET HOOFD VAN DE DIENST/A

f 21/3

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
(allechts bij definitieve opberging invullen)

W A T G E D R A N 2014

CC: 13549, 2014
133959

nota ME → PR 28672

11/6/12

Spreek in de indist
rapport gemeente prisma
O.A., e.o. aant. O.k., e.o. aanti
D, b

Afd./Sect.   Dat.   Par:

Achtervolgens aan:

Kun

B

D. b

14/6

Interne aanwijzingen ACD 17

Verantw voor
aan afdoening

B

H.ACD, namens Gese

Dat: 17/3/12

ACD/4B   Dat. 14/6 12 par. 4e

Afd	Secctie	BEHANDELING	Afz/Par	Dat.
Kun		10/3 20/3 W.O. 12-52	5B	17/3
B		BT BT - 4 24/3 BT 31/3	5B	19.3.52
		~~133959~~ 31/3 - 52		
D	DVE	zoum nu niet was 10/3 133959	PD	30/5
			DVE	10/6 12

an
I.D. no: 329.

133490

B

VERTROUWELIJK.

*Mulderie
C.G. van
in P.D.
Doe
Ola*

Co 133490

19 MAART 1952

Ten vervolge op dezerzijds schrijven
I.D. no: 329, d.d. 13-3-1952, wordt bericht, dat
de in deze brief genoemde Heusdens, Lambertus
Wilhelmus Theodorus, geb. 4-9-1922 te Rotterdam,
moet zijn Heusdens, Aart, geb. 23-4-1927 te Rot-
terdam(bekend). EINDE.

Aan: B.V.D.

Nov 16

OPKAART
ACD/ 415
DAT: 12/3/52
PAR: 48

06.383

24 MRT 1952
ACD/ 133959

I.D.No. 329

VERTROUWELIJK.

Betreft: Werklozencomité

SECRET
ACD/48
DAT: 12/0/52
PAR: [handwritten]

6.151	6.151
01.122.7	05.05.08
14 MRT 1952	
6.151	05.23
ACD/133490	

13 MAART 1952

Handwritten notes:
6.151
01.122.7
05.05.08
05.23

PD 10163

① ✓
② ✓
③ ✓

Hierbij wordt bericht, dat te Rotterdam is opgericht een Voorlopig Comité van Werklozen, waarin 5 personen zitting hebben, van wie bekend werden:

- ① ✓ Been, Cornelis Martinus, geboren 5-5-1902 te Rotterdam (bekend)
- ② ✓ Heusdens, Lambertus Wilhelmus Theodorus, geboren 4-9-1922 te Rotterdam (bekend)
- ③ ✓ van de Polder, personalia nog niet bekend.

Het comité geeft een gestencild blad uit, getiteld "Werk en Brood" (aangehecht), dat volgens de initiatiefnemers een neutraal karakter draagt en moet beschikken over een zelfgekozen redactie, die er voor moet waken, dat men de krant niet misbruikt voor politieke doeleinden, zover dit buiten de strijd der werklozen valt.

In hoeverre deze neutraliteit waarde heeft, bewijst het feit, dat het redactie-adres is gevestigd bij Been, C.M., voornoemd, en dat op Woensdag, 5 Maart 1952 het blad "Werk en Brood" in het gebouw van "De Waarheid" aan de Mijnsherenlaan werd gestencild door de bij Uw dienst bekende van den Bos, Jansje Johanna, geboren 25-9-1929 te Rotterdam.

Door het comité werd een openbare vergadering uitgeschreven, welke, aangekondigd in "De Waarheid" en in het blad "Werk en Brood", gehouden werd op Maandag, 10 Maart 1952, te 14 uur, in de foyer van het gebouw Odeon aan de Gouvernestraat te Rotterdam.

Zij werd bezocht door 80 personen, o.w. 5 vrouwen.

Formulieren voor adhaesie-betuiging werden uitgereikt en konden ingevuld worden ingeleverd (aangehecht.)

Boven het podium was een spandoek bevestigd met het opschrift: "Voor 10% steunverhoging".

Voor de aanvang van de vergadering en tijdens de pauze werd harmonica-muziek ten gehore gebracht door Moerkerken, August Johannes, geboren 17-9-1922 te Rotterdam (bekend)

Been, C.M. opent te ruim 14 uur de vergadering en zegt, dat een voorlopig comité van werklozen is opgericht, dat zich ten doel stelt alle werklozen tot zich te trekken, zodat werk en betere voorwaarden kunnen worden afgedwongen.

van de Polder, (onbekend), het woord nemend, schildert in een uitvoerig betoog de steeds slechter wordende toestand, waarin de werklozen verkeren, de vernederende gang naar de uitbetalingslokalen en het bedrag dat men ontvangt.

Sprekend vindt de eerste te stellen eis: 10% steunverhoging zeer klein en billijk, gezien de miljoenen, die over de balk gegooid worden voor de

-bewapening-

bewapening.

Spreker belicht uitvoerig de mogelijkheden op het gebied van de woningbouw, de verbetering van straten en woningen en zegt, dat er voldoende werk is voor iedere werkwillige arbeider.

Spreker meent dan ook, dat een aantal eisen moest worden gesteld en wel:

1. Opname van alle arbeiders in de werkloosheidsverzekering;
2. Uitbetaling van 21 weken overbrugging;
3. Tegen de voorgestelde controle maatregelen;
4. Voor 10% steunverhoging; en
5. Toeslag op kleding, boter, brood, vlees en aardappelen.

Spreker geeft een korte toelichting op de eerste eis en zegt, dat op 1 Juli de werkloosheidsverzekering in werking treedt en dat alleen zij onder de nieuwe bepaling vallen, die na 1 Juli werkloos worden. De 175000 werklozen van thans vallen er buiten en zullen genoeg moeten nemen met 13 weken overbrugging en de gewone steunuitkering.

Spreker stelt hierna voor te pauseren, in welke tijd men zich op kan geven voor de discussie.

Verschillende discussianten o.a.:

X) Dorchain, Barend Adrianus, geboren 22-7-1926 te Rotterdam (bekend)

X) Verkaik, Andries, geboren 5-6-1920 te Rotterdam, wonende Gouvernestraat 4a te Rotterdam, en

X) Groen, Jacobus, geboren 2-10-1917 te Rotterdam (bekend) geven zich op en brengen enkele persoonlijke grieven naar voren, zodat aan de bestuurstaafel wordt besloten een adviescommissie in te stellen, die op verschillende plaatsen in de stad zitting zal houden.

X) Dorchain, Leopoldus, geboren 15-10-1902 te Rotterdam (bekend) geeft zich op als lid van de commissie.

Voorgesteld wordt aan de eisen nog toe te voegen:

Kolentoeslag ook in de zomermaanden; en.

Na overbrugging ook steunuitkering aan vrijgezellen.

Nadat nog uitvoerig over verschillende onderwerpen is gediscussieerd en er op is aangedrongen ook de werkloze havenarbeiders in de actie te betrekken, stelt Been, C.M. voor een motie aan minister van den Brink en één aan B. en W. van Rotterdam te zenden.

Dit wordt met applaus aangenomen.

Spreker wekt allen op aan de actie mee te werken en de oplaag van de krant te vergroten, verzoekt allen, die wat te missen hebben een kleine bijdrage te geven ter bestrijding van de onkosten en sluit te 16 uur de vergadering. Einde.

Aan B.V.D.

10/11/26

133490

Werklozencomité voor " WERK en BROOD ";
Redactieadres : Been-Tweebosstraat 88 ;
=====

Ondergetekende:

NAAM: .....

van BEROEP:.....

WERKLOOS SIJDS: .....

ADRES: .....

Uitbetalingslokaal: .....

betuigt hierdoor zijn instemming met de door het Comité voorgestelde eisen ter verbetering van de positie der werklozen en zegt zijn medewerking toe.

Handtekening:

.....

Werk-en-Brood

minimumprijs 3 ct.

o-o-o

Redactie - adres :
Een - Tweebosstraat 88
Rotterdam Zuid

a/s MAANDAGMIDDAG allen naar
ODEON = AANVANG 2uur

Het voorlopig comité roept alle werklozen op voor een

OPENBARE VERGADERING op MAANDAG 10 Maart

in SCHOUWBURGZAAL ODEON - Gouvernestraat 50 .

Een der leden van het voorlopig comité zal het woord voeren over :

"HOE BESTRIJDEN WE DE NOOD IN ONZE GEZINNEN ?"

Toegang gratis

Komt op tijd

Neemt Uw vrouw mee !

WAAROM WIJ GEEN 21 WEKEN OVERBRUGGING ??

+++++

Jarenlang reeds heeft de regering een regeling in het uitzicht gesteld voor de werkloosheidsverzekering. Jarenlang reeds stellen de arbeiders de eis, dat er zo'n wet moet komen. Immers, niet WIJ zijn er de schulden van, dat we zonder werk zijn ?

Dat ligt aan de Regering en aan het systeem waarin wij leven. Logisch dus, dat zij die verantwoordelijk zijn, dat honderdduizenden zonder werk lopen ook de verantwoording op zich nemen voor de nood in de gezinnen.

Nu tredt per 1. Juli de wachtgeld en werkloosheidsverzekering in werking. Schieten wij, werklozen daar iets mee op? **NEEN**, want nadrukkelijk wordt bepaald, dat slechts zij daar onder vallen die NA 1 Juli werkloos worden. Dat betekent, dat de 200.000 werklozen van vandaag en zij die er nog bij komen tot 3. Juli **NIETS** extra's

krijgen. Zij vallen onder de oude regeling. De nieuwe regeling houdt in, dat bij werkloosheid 21 weken uitkering gegeven wordt van 80 % van het loon voor gehuden en kostwinners.

NU krijgt een werkloze 13 weken overbrugging (als hij intussen niet naar de DUW gestuurd wordt). Het is dus alleszins billijk, dat de werklozen de eis stellen, dat voor hen die thans zonder werk zijn nog 8 weken overbrugging worden uitbetaald.

Het argument, dat wij geen premie betaald hebben gaat niet op, want zij die na 1 Juli dus op 2, 3, 4 Juli enz. werkloos werden hebben ook geen premie betaald. En daar gaat het ook niet om. Wij zijn werkloos, buiten onze schuld. Er is werk in overvloed, in alle takken van de industrie.

MILLIARDEN WORDEN IMMERS AAN OORLOGSUITGAVEN OVER DE
BAIKI GESMETEN ? Moeten wij dan op een houtje bijten ?
WE SINKEN ER NIET AAN !!

De werklozenwet is voor ons onaanvaardbaar. Wij verlangen van de regering voor hen die tot 1 Juli werkloos worden of waren:

8 weken overbrugging
er bij !!

Een werkløze.

* * * * *

IS EEN WERKLOZE RECHTELOOS ??

+==+==+==+==+==+==+==+==+==+==

De nieuwe werklozenwet, waarin in dit blad al iets geschreven staat, bevat ook voorstellen voor controle maatregelen. We hebben al gehoord van de gevallen, waarin de werklozen huisarrest krijgen en niet naar de bioscoop mogen (alsof we daar geld voor hebben) Dat wil de regeing nu in de Wet vast gaan leggen. Een paar uur per dag thuis zitten en als je weggaat moet je zeggen waar ze je vinden kunnen. Dat is nog erger dan voor de oorlog. Toen kon je buiten je stempel halen, en gaan en staan waar je wilde.

Verder willen ze ons straks verplichten in allerlei militaire en half militaire organisaties dienst te gaan nemen. **Makkers, Laten we allemaal protesteren tegen deze plannen. LAAT MEN ONS WERK GEVEN. ER IS GENOEG TE DOEN VOOR ONS ALLEMA. AL!** Het is al meer dan erg, dat we geen werk hebben, we willen er geen slaaf bij worden, die gehoorzaam moet doen wat hem bevolen wordt.

DIE TIJD IS VOORBIJ !!

* * * * *

WAAR EEN WIL IS IS EEN WEG !!

+==+==+==+==+==+==+==+==+==+==

Dit bewezen de arbeiders van Houtigehage, ook werkloos, die uit eigen beweging de weg die in erbarmelijke toestand verkeerde, gingen verbeteren, ten gerieve van de vele weggebruikers en vooral van hen die aan de weg woonden. Het was dan ook geen wonder dat de gehele bevolking deze actie ondersteunde, vooral de middenstand en de boeren die van hun belangstelling blijk gaven door het schenken van koffie en het geven van tabak en sigaretten. Maar tevens ondersteunden zij de eis voor een toeslag op de steun tot een bedrag van een normaal arbeidersloon.

Dit gebeuren heeft in Nederland grote beroering gebracht, omdat het een alarm was aan de Gemeente en de Regering voor de uitvoering van belangrijke werken, omdat deze mensen aantonden, dat ze werken wilden en dat er ook werk was! Ook in Beerta en in Jubbega, begon men dergelijke acties. **WAT WAS HET GEVOLG ??**

Dat men in regeringskringen als 't ware wakker werd geschud, waardoor men nu met plannen komt om per 1 Mei de werkloosheid te verminderen met 65.000, mede door het uitvoeren van wegeaanleg.

Zonder een voorspelling te willen doen of het inderdaad mogelijk is de werkloosheid in enkele maanden terug te brengen op 100.000 is het toch van belang, dat de plannen daartoe genomen zijn, dank zij deze acties.

Zo groeit overal in het land het verzet der werklozen, zoals we nu ook in Rotterdam een voorlopig comité hebben waar de werklozen zich kunnen vervoegen voor raad en steun.

In de volgende krant zullen we de adressen vermelden waar ieder zich kan vervoegen, die met moeilijkheden zit. Dat is natuurlijk niet het enige doel van het comité. Op de vergadering van a.s. Maandag zullen we een program van eisen aan Uw goetkeuring voorleggen.

WANT OK HIER IN ROTTERDAM ZAL ER EEN WEG GEVONDEN WORDEN OM TOT VERBETERINGEN IN ONZE TOESTAND TE KOMEN !!

Wij verzoeken alle makkers hun mening over onze eigen krant kenbaar te maken aan het redactie adres.

Heb je op of aanmerkingen, gegevens voor de volgende krant, zend ze op naar de redactie.

Geef deze krant door aan andere makkers die misschien niet in de gelegenheid waren deze krant te pakken te krijgen.

Tot ziens in Odeon.

De Redactie

ONZE VROUWEN

==*==*==*==*==*==*

Wij mannen denken daar nooit zo over na, we gaan zo'n beetje ons eigen gangetje, je knutselt wat, leest een boek of vraagt om half elf al of de koffie klaar is. En je hebt er eigenlijk geen erg in als Moeder de vrouw s'middags allerlei kledingstukken bij elkaar haalt om te proberen, elke week weer te proberen van al het versleten kindergoed toch nog iets te maken voor Jantje of Beppie. Je doet vaak of je niets hoort als ze voor de zoveelste maal een paar schoentjes op-pakt en zegt, dat deze toch nodig eens naar de schoemaker zouden moeten.

Dan kijk je haar maar eens aan en je pro-beert haar wat moed in te spreken, mis-schien komt er wel gauw werk, maar ze ge-looft het niet meer, evenmin als je het zelf-geloofd. Je pakt maar gauw de krant of iets anders maar onder het lezen door gaan je ogen toch steeds weer naar die schoentjes en naar het gepas en gemeet van je vrouw, om dan eindelijk de krant neer te smijten en naar buiten te lopen, zo maar doelloos, even uit de zorgen. In de kamer blijft zij achter, ze weet waarom je die krant neermeest, waarom je de buitendeur zo hard dicht trok, ze wilde maar dat ze haar mond gehouden had, het is ook zo moeilijk soms, het lijkt wel of alles tegelijk versleten is en hij kan er toch ook niets aan doen.

Weer thuisgekomen ben je het vergeten, je komt een vriend tegen en WEG zijn alle zor-gen, totdat je op een mooie middag met je vrouw gaat wandelen. Dan komt het weer. Niet dat er onderweg over gesproken wordt, maar je ziet haar steeds jaloers naar de etalages kijken waar alles ligt wat ze zo hard nodig heeft, aanlokkelijk uitgesteld door de winkelier in de hoop, dat er kopers zullen komen.

Kopers, die zouden er genoeg zijn, als de vrouwen van de werklozen, maar ook van hen die werken, konden gaan halen wat ze nodig hebben, al was het maar het allernodigste, wat kleertjes, beddengoed, schoenen, een rok, of wat dan ook. De kledingindustrie, de consumptiebedrijven zouden op volle toeren kunnen draaien als iedereen werkte en de lenen enhoog gingen. Een werkloze hoeft niets te verteren, dan het hoogstnodige voedsel om in leven te blijven.

Maar dit leven zal ondragelijker worden naarmate men larger "zonder" loopt. Daarom zullen we MAANDAG in Odcon een comité kiezen, dat met ons de strijd gaat voeren voor gratis kleding en hogere uit-keringen, daarom zullen onze vrouwen mee moeten gaan naar deze eerste vergadering, omdat zij het in de eerste plaats zijn die voor de zorgen komen te zitten, daarom ook zal het nodig zijn, dat onze krant door ons geschreven en uitgegeven wordt, om de maatregelen van het Comité bekend te maken en de vinger te leggen op alle misstanden van Sociale Zaken.

Wij zelf, maar vooral ook onze vrouwen, hebben het hard op dit moment, met die-zelfde hardheid zal onze strijd gevoerd moeten worden.

Zijn de kleren versleten? Dan zullen er nieuwe moeten komen! Niet op afbe-taling bij Sociale Zaken, maar middels het verstrekken van gratis kleding of een bedrag in geld ineens.

Dit alles zullen we in Odcon met elkaar bespreken. Ieder die werken wil voor zijn eigen gezin is welkom. Zorgt voor een stampvolle zaal!!

==*==*==*==*==*==*

OPLAAG WERK EN BROOD VERDUBBELD !!

Vele werklozen zullen deze week voor eerst onze krant ontvangen, doordat er ver-leden week veel te weinig kranten waren, zo-dat aan verschillende uitreiklokalen niet met de krant gewerkt kon worden. Waar de krant kwam, bleek, dat vele makers iets wilden offeren en we ho, en dat de inhoud aan de be-hoefte naar een "eigen orgaan" voldaan heeft. Vast staat, dat we alles in het werk zullen stellen om van Werk en Brood een krant te maken die gelezen kan worden, maar die tevens een strijdmakker en raadgever moet zijn voor iedereen die op dit moment gedwongen is van de steun te leven. Dan alleen heeft ons financieel offertje zijn waarde en zal het misschien mogelijk zijn eersdaags in gedrukte vorm te verschijnen. Verloepig wagen we het oerp de oplaag te verdubbelen in de overtuiging, dat ieder zijn steentje zal bijdragen. Loop dus de werkers met onze krant niet voorbij, zonder eerst enige centen apart te houden, dan weten we ook dat de krant door ons allen gedragen wordt.

Dit is noodzakelijk om straks ook met hetzelfde succes de strijd te kunnen voeren voor de verbeteringen die het comité tezamen met ons zal weten af te dwingen!

=+=+=+=+=+ + +=+=+=+=+

W E E T J E H E T N O G ? ?

* * * * *

In oorlogstijd en reeds daarvoor slokte de oorlogsindustrie van het fascistisch Duitsland uit alle landen die door de Hitlerbenden waren bezet alle arbeiders op, die daar tegen hun wil naar toe gesleurd werden om kanonnen en munitie te vervaardigen voor de vijand.

Allereerst kwamen de werklozen aan de beurt, men kon kiezen, of naar Duitsland, of geen steun meer!

Iedereen had plotseling allerlei kwalen om afgekeurd te worden. Men voelde er niets voor om ver van huis moordtuig te gaan maken. Dat was in het begin van de oorlog en zo ging het tot aan het moment, dat de bezetter met grootscheepse razzia's iedere man uit de huizen sleurde of van de straten pikte. Het oorlogsmoester had mensen nodig, steeds meer mensen.

Maar ook voor de oorlog dwong de regering Colijn de werklozen van Groningen en Friesland om in Duitsland, zij het dan in de landbouw, te gaan werken op straffe van steunonthouding.

WAAROM WE DIT ALLES WEER OPHALEN ?

Omdat werklozen blijkbaar overal goed voor zijn. Straks zal onze regering ons verplichten om enkele uren per dag thuis te blijven, om cursussen te volgen om in zijn burgerdienst te worden ingelijfd en meer van dit fraais.

Maar dat is niet alles, in Lissabon zijn de Atlantisch Pact landen bijeen geweest, waar men onder andere het besluit nam om ieder jaar een half miljoen werklozen uit Italië naar de oorlogsindustriën van andere landen, voornamelijk Engeland te transporteren, aldus het A.N.P.

Of de Italiaanse werklozen dat goed vinden wordt niet gevraagd, de oorlogsindustrie heeft weer mensen nodig, vandaag zijn er morgen ??

Morgen zou het kunnen gebeuren, dat men ook in Nederland de werklozen gaat deporteren naar een of andere oorlogsindustrie.

DAT MAG NIET GEBEUREN !

Het is daarom dat wij U oproepen om beslist de bijeenkomst van Maandag bij te wonen, om gezamenlijk te bespreken hoe er verbeteringen voor ons en onze gezinnen kunnen worden afgedwongen.

=+=+=+=+=+=+=+=+=

HOE VERMINDEREN WE DE WERKLOOSHEID ?

+ + + + +

In een vraaggesprek met " Vrij Nederland " van 1 Maart heeft de voorzitter van het NVV de heer Oosterhuis onder meer verklaard:

" Wij zijn bovendien van oordeel, dat de werkloosheid moet en kan worden teruggedrukt tot de zogenaamde wisselwerkloosheid, die het economische leven als onvermijdelijk moet worden beschouwd om de mobiliteit van de arbeidsmarkt te garanderen. Dat is lager dan het percentage van 3 procent door de regering genoemd".

Dit betekent dus zoveel als:

" Werkloosheid is onvermijdelijk om de arbeidsmarkt in beweging te houden. Dus het kweken van een werklozenleger om de vraag naar werk groter te doen zijn dan het aanbod van werk. De werkloze arbeider als hulpmiddel van de ondernemer tegen de werkende arbeider. Daar komt in feite dit vraaggesprek op neer!

De Heer Oosterhuis zei nog meer, o.a. dat hij 3 procent wel aanvaardt als daarin wordt opgenomen een stuk seizoenwerkloosheid, dat door de DUW wordt opgevangen". Dus: toch minstens 100.000 werklozen!

Even verder lezen we dat er " naast het bouwplan voldoende objecten zijn om de werkloosheid aanzienlijk beneden de 100.000 te drukken". Het valt ons op, dat de heer Oosterhuis verzuimt de wegen aan te geven hoe de werkloosheid met kracht verminderd kan worden. En dat is het geld, dat nu over de balk wordt gegooid aan de bewapening, te gebruiken voor woningen en scholen !

08 2014

Verbinding: *81*
 No. 325
 Onderwerp: Besl. Ledenverg. C.P.M. - 6
 Datum ontvangst bericht: 7 - 3 - 1952
 Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar
 Waardering bericht: betrouwbaar
 Tevens bericht verzonden aan: --
 Medewerkende instanties: geen
 Ondernomen actie: geen

6.151 6.151
05.12 01.12.52 6.151
14 MAR 1952 05.26 05.41
 AC 11/132503

UITTREKSEL
 Uit: OD 244-Rham
 OD 2014
 B.I.
 Dat.: 16/6-52
 Par.: 492

Kortverslag van de besloten ledenvergadering van de Communistische Partij Nederland, afdeling Rotterdam 6, gehouden op Donderdag, 6 Maart 1952, te 20 uur ten huize van Schuurbijs, Marijn, geboren 27-9-1914 te Vlissingen. (bekend)

Aanwezig 11 personen, o.w. 2 vrouwen.
 De vergadering was per convocatie aangekondigd

van Kooten, Petrus, geboren 3-11-1906 te Rotterdam (bekend) opent de vergadering en geeft onmiddellijk het woord aan Geerligts, Johan, geboren 30-1-1913 te Watergraafsmeer (bekend), die een scherp en kritisch betoog houdt over de activiteit, welke in de afdeling ontwikkeld wordt. Ook het district is in zijn taak te kort geschoten en zo is bijv. aan het vredeswerk niets gedaan. Handtekeningen voor een vredespact tussen de "Grote Vijf" zijn niet verzameld en hiermede zal direct een aanvang moeten worden gemaakt, daar de zaak van de vrede één van de belangrijkste taken van de partij is. In deze taak zullen wij gesteund worden door de werkloze bouwvakarbeiders, daar deze kameraden volledig aan onze kant staan en zij wel weten, dat alleen de communisten hun nog wat te bieden hebben. Het is daarom onze plicht de werklozen in actie-comité's bijeen te brengen. Ook in de bedrijven moeten wij bedrijfsgroepen vormen en we moeten hier vaststellen, dat wij het in 6 jaar niet verder hebben kunnen brengen dan een bedrijfsgroep "Wilton" en een bedrijfsgroep "Haven". Dit is een ernstige tekortkoming van de partij en in de komende districtsconferentie zullen al deze taken en tekortkomingen kritisch en zelfkritisch bekeken moeten worden. Ook het werk van "De Waarheid" blijft ver beneden de maat. Er wordt wel een groot aantal losse nummers verkocht, doch het aantal abonné's blijft gestadig dalen en we zijn er tot op heden nog steeds niet in geslaagd dit verlies te stoppen.

in OD 1288

de
 in 3569
 en in 1743

Kameraden, zoals we hier onder elkaar bijeen zijn, mag ik het wel vertellen, dat "De Waarheid" in gevaar is en dat wij genoodzaakt zullen zijn twee keer per week met één pagina minder uit te komen. Ook "Silenspiegel" zal in de huidige omvang niet te handhaven zijn en zal enkele pagina's dunner worden.

De ledenwerving is verwaarloosd en als partij treden wij niet naar buiten uit.

In al deze dingen is zowel de afdeling als het districtsbestuur te kort geschoten en ook individueel hebben de partijgenoten niets gepresteerd.

CONFIDENTIEEL

CONFIDENTIEEL

S.T.

12 Maart 1952

No.: Gr.V.D. 520426 Conf.

Bijlagen: 3

Onderwerp: Toezending stencils.

In vouwe dezès gelieve U
aan te treffen een uittreksel uit
een veiligheidsrapport, opgemaakt
door Z, met twee bijlagen, naar
de inhoud waarvan korthedshalve
wordt verwezen.

S.T.

Aan: Hoofd B.V.D.

6.151	6.151
01.5.08	01.12.7
14 MRT 1952	
ACD/135604	

Typ.: 5
Coll: 23

Handwritten signature

CONFIDENTIEEL

Uittreksel

CONFIDENTIEEL

VEILIGHEIDSRAPPORT

Datum van het bericht : 10 Maart 1952

Rapporteur :

Van wie is het bericht afkomstig : contact

Betrouwbaarheid van berichtgever : betrouwbaar

Betrouwbaarheid van het bericht : juist

Welke acties zijn ondernomen : gene

Met welke instanties wordt samenge- : Plaatselijke I.D., die mede-
werkt : deelde dit niet te rapporteren.

Onderwerp: Toezending stencils.

Bijlagendezes werden mij door contact ter hand gesteld.

Bijlage No. 1 werd ter plaatsing aangeboden aan de redactie van een te Emmen verschijpend blad. Aan het verzoek tot plaatsing werd echter niet voldaan.

Typ.: 5
Coll: 20

13 3 604

X
Geachte Redactie,

De snel stijgende werkeloosheid in ons land en de grote moeilijkheden welke daar uit voortvloeien voor de werklozen, de werkenden en de middenstanders, is aanleiding geweest, dat de bestaande werklozen-comité's uit Jubbega, Veendam en Hoogeveen de handen in ééngeslagen hebben om te beraadslagen, wat er gedaan moet worden om deze dreigende ontwikkeling tegen te gaan.

Zij zijn van mening dat de werklozen zich hierover gezamenlijk moeten beraden en stellen zich daarom voor, om als werklozen van de drie Noordelijke Provincies op 28 Maart te Groningen bijeen te komen en te bespreken op welke wijze verlichting gebracht kan worden in de moeilijke omstandigheden waarin de gezinnen van de werklozen verkeren.

Teneinde de bevolking in het algemeen, doch in het bijzonder de werklozen met ons voornemens in kennis te stellen, verzoeken wij U beleefd doch dringend, bijgaande oproep in Uw veelgelezen blad te willen plaatsen.

U bij voorbaat dankend voor de verleende plaatsruimte,

Namens de gezamenlijke Werklozen-comité's van Jubbega, Veendam en Hoogeveen;

X de Secretaris J. Westerling,

Molenstreek 163.

Veendam.

UITNODIGING

Ondergetekenden, allen werkloos en leden van verschillende vakorganisaties, hebben het plan opgevat voor de drie Noordelijke provincies, op 28 Maart a.s. te Groningen een demonstratieve conferentie te organiseren in de zaal de "Harmonie" Oude Kijk in 't Jatstraat, aanvang des morgens om 10 uur.

Zij hebben vastgesteld, dat in de plaatsen hunner inwoning de werklozen zich in toenemende mate beginnen te verenigen en gezamenlijk voor lotsverbetering en het verkrijgen van werk opkomen. Verheugend is, dat zij hierbij daadwerkelijk ondersteund worden door hun niet-werkloze mede-arbeiders en in vele gevallen ook door de kleine en middelboeren, middenstanders, verenigingen van plaatselijk belang en sportorganisaties.

En hoe kan het ook anders, De werkloosheid treft niet alleen hen, die geen werk hebben; zij bedreigt de positie van alle arbeiders en berokkent onnoemelijke schade aan andere bevolkingsgroepen. De winkeliers b.v. zien hun omzetten van week tot week dalen en de onbetaalde rekeningen toenemen. Vooral de toekomst van grote aantallen jonge werkloze arbeiders verkeert in ernstig gevaar. Velen van hen zijn nog nimmer aan de slag geweest en lopen reeds vanaf de schoolbanken zonder werk. Zij ontvangen geen enkele financiële ondersteuning en moeten teren op het schamele inkomen hunner vaders, die vaak zelf werkloos zijn. Aan deze onhoudbare toestanden moet een einde komen.

Daaraan kan een einde komen, als alle werkloze arbeiders zich verenigen, daadwerkelijk opkomen voor hun rechtvaardige verlangens en de vakorganisaties daarvoor eveneens laten optreden. Er is immers werk genoeg en er worden milliarden uitgegeven voor militaire doeleinden. Om al deze redenen roepen ondergetekenden alle werklozen uit de drie Noordelijke provincies op:

Zendt op 28 Maart a.s. uitgebreide delegaties naar Groningen.

Zij verzoeken de D.U.W.-arbeiders hetzelfde te doen. Verzamelt daartoe vanaf heden de nodige gelden voor het bestrijden van de kosten.

Tevens wordt het op hoge prijs gesteld als de demonstratieve conferentie ook bijgewoond wordt door vertegenwoordigers van de plaatselijke en landelijke vakorganisaties, door organisaties van andere bevolkingsgroepen, jeugd- en sportorganisaties.

Bewoners van het Noorden,

Verenigt U en maakt van de 28ste Maart een keerpunt van werkloosheid, ons aller vijand.

Namens de gezamenlijke werkelozencomité's van Veendam, Jubbega en Hoogeveen:

*) H. Zijlstra	C.N.V.	Veendam
*) G. Kuipers	N.V.V.	Veendam
*) G. Jonker	N.V.V.	Jubbega
*) T. Roskammer	E.V.C.	Jubbega
*) P. Boertien		Hoogeveen
*) J. Westerling	E.V.C.	Veendam

Bewijzen van instemming en
aanmeldingen voor de
conferentie te richten aan:

J. Westerling, secretaris

Molenstreek 163,
Veendam.

GEMEENTEPOLITIE SMALLINGERLAND

Telefoon no. 2175 (K 5120)

VERTROUWELIJK.

6.151	6.151	6.151
05.5.58	01.3.21	05.26
17 MRT 1952		6.151
ACDI 13360		01.22.7

Schulte in Noord
Aan
de Binnenlandse Veiligheidsdienst
Javastraat 68
's-Gravenhage.

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk

No. 74.

DRACHTEN,

Onderwerp

Datum 15.3.1952.

verspreiding pamflet.

Hierbij ingesloten, doe ik U toekomen een pamflet, hetwelk op Zaterdag 15.3.52 bij het uitbetalen van steun door de Dienst Sociale zaken te DRACHTEN, werd verspreid door het C.P.N.gemeenteraadslid Jan de Vos, wonende Houtlaan 48 te Drachten.

Een afschrift van dit pamflet werd dezerzijds toegezonden aan de I.D. te GRONINGEN.

De Inspecteur-Korpschef,
H.Visser,

Bijlagen:

b/a.de Brigadier

G.de Jongh
G.de Jongh

Uitnodiging!

133609

Ondergetekenden, allen werkloos en leden van verschillende vakorganisaties, hebben het plan opgevat voor de drie Noordelijke provincies op

28 Maart a.s. te Groningen een demonstratieve conferentie

te organiseren in de zaal de „Harmonie”, Oude Kijk in 't Jatstraat, aanvang des morgens om 10 uur.

Zij hebben vastgesteld, dat in de plaatsen hunner inwoning de werklozen zich in toenemende mate beginnen te verenigen en gezamenlijk voor lotsverbetering en het verkrijgen van werk opkomen. Verheugend is, dat zij hierbij daadwerkelijk ondersteund worden door hun niet-werkloze medearbeiders en in vele gevallen ook door de kleine en middelboeren, middenstanders, verenigingen van plaatselijke belang en sportorganisaties.

En hoe kan het ook anders. De werkloosheid treft niet alleen hen, die geen werk hebben, zij bedreigt ook de positie van alle arbeiders en berokkent onnoemelijke schade aan andere bevolkingsgroepen. De winkeliers b.v. zien hun omzetten van week tot week dalen en de onbetaalde rekeningen toenemen. Vooral de toekomst van grote aantallen jonge werkloze arbeiders verkeert in ernstig gevaar. Velen van hen zijn nog nimmer aan de slag geweest en lopen reeds vanaf de schoolbanken zonder werk. Zij ontvangen geen enkele financiële ondersteuning en moeten teren op het schamele inkomen hunners vaders, die vaak zelf werkloos zijn. Aan deze onhoudbare toestanden moet een einde komen.

Daaraan kan een einde komen, als alle werkloze arbeiders zich verenigen, daadwerkelijk opkomen voor hun rechtvaardige verlangens en de vakorganisaties daarvoor eveneens laten optreden. Er is immers werk genoeg en er worden milliarden uitgegeven voor militaire doeleinden. Om al deze redenen roepen ondergetekenden alle werklozen uit de drie Noordelijke provincies op:

Zendt op 28 Maart a.s. uitgebreide delegaties naar Groningen.

Zij verzoeken de D.U.W.-arbeiders hetzelfde te doen.

Verzamelt daartoe vanaf heden de nodige gelden voor het bestrijden van de kosten.

Tevens wordt het op hoge prijs gesteld als de demonstratieve conferentie ook bijgewoond wordt door vertegenwoordigers van de plaatselijke en landelijke vakorganisaties, door organisaties van andere bevolkingsgroepen, jeugd- en sportorganisaties.

Bewoners van het Noorden,

Verenigt U en maakt van de 28ste Maart een keerpunt van werkloosheid, ons aller vijand.

Namens de gezamenlijke werklozencomité's van Veendam, Jubbega en Hoogeveen:

- X H. ZIJLSTRA, C.N.V., Veendam
- X G. KUIPERS, N.V.V., Veendam
- X G. JONKER, N.V.V., Jubbega
- X L. ROSKAMMER, E.V.C., Jubbega
- X P. BOERTIEN, Hoogeveen
- X J. WESTERLING, E.V.C., Veendam.

Bewijzen van instemming en aanmeldingen voor de conferentie te richten aan J. WESTERLING, secretaris, Molenstreek 163, Veendam.

CO 13362d Mb 2014

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
(Slechts bij definitieve opberging invullen)
ONAFGEDEAAN 2014

Afd./Sect. BV Dat. 24/3-52 Par. {

Achtervolgens aan: mid verken Hvd 19/3

Kens
B

afkонт 3/5

Interne aanwijzingen ACD IV

Verantw voor }
Afd. afdoening } B H.ACD, namens deze
Dat: 17/3/52

ACD/ Dat. Par.

Afd	Sectie	BEHANDELING	Afs/Par	Dat.
<u>Kens</u>	<u>BV</u>		<u>acc ho</u>	<u>17/3</u>
<u>B</u>	<u>BV</u>	<u>B III</u>	<u>SR</u>	<u>19.3.52</u>
	<u>B IV</u>	<u>25/3-52</u>		
	<u>B III</u>	<u>genen f. 10-4-52</u>		

*Contra Rekening van de
in l. d. 12249 o. 17/3/52
afk. - univ.*

B

RAPPORT VAN KB

Voor HB

No. 4434

Betr.: WERKLOZENVERGADERING TE ROTTERDAM

Typ.: B.

Op 20-2-1952 werd te Rotterdam een eerste werklozenvergadering gehouden, waarover het volgende werd vernomen.

Het is de bedoeling om nu een werklozenweekblad eens per week te laten verschijnen tegen betaling van 3 cent per blad. Het blad moet dan aan de uitbetalingslokalen van sociale zaken aan de werklozen worden aangeboden.

Verder ligt het in de bedoeling om in deze krant adressen aan te wijzen, waar werklozen zich kunnen vervoegen voor inlichtingen. Het ligt in de bedoeling van de CPN de werklozen aan te moedigen een actie te voeren voor hogere uitkering.

Wat verder nog de bedoelingen zijn, zal in een volgende vergadering bekend worden gemaakt. Voorlopig is een begin gemaakt met een oplage van 1500 stuks.

KB, 14 Maart 1952.

6-151
05.5-08
14 MRT 1952
ACD 133628
VRIJ VOOR ACTIE

RAPPORT VAN KBAAN HB HD

No.: 4431

Betr.: VERGADERING DER DAGELIJKSE BESTUREN DER EVC
BONDEN OP 7-3-'52.

Typ. D.

Op 7 Maart 1952 werd een vergadering van de Dagelijkse Besturen der EVC-bonden gehouden (zie bijgevoegd afschrift van de convocatie), waarover van betrouwbare zijde het volgende verslag werd ontvangen.

Aanwezig 46 bestuurders.

Inleiding BLOKZIJL over het binnenkort uitkomende plan opgesteld door het V.B. der EVC. Het is niet een plan, zoals van de P.v.d.A. De drie punten in het plan genoemd zijn direct uitvoerbaar, als we de strijd er voor weten te organiseren. De hoofdpunten zijn:

1. Strijd tegen de werkloosheid
2. Strijd voor meer woningen
3. Verhoging van de koopkracht

Het economisch leven wordt beheerst door de oorlogsvoorbereiding. Toestand van werklozen is slechter dan voor de oorlog.

In het plan wordt o.a. genoemd dat de O.B. uitkering moet worden verlengd tot 21 weken op basis 80% van het loon. Geen aftrek van gezinsinkomsten bij uitkering S.B. Jeugdige werklozen en vrouwen moeten in de steun worden opgenomen. Alle werklozen moeten 1 Juli worden opgenomen in de Werkloosheidwet.

Ontslagverbod is noodzakelijk. We moeten ons verzetten tegen rationalisatie (niet tegen de machines).

Werk opeisen voor de werklozen. Plannen voor werken liggen reeds lang gereed bij verschillende instanties.

Vooraf de woningbouw moet worden opgevoerd.

10% loonsverhoging blijft op de agenda.

Afschaffing van de gemeenteklassen. Verbeteringen in de sociale wetgeving bij ziekte en ongevallen. Meer handel met Rusland en Oost-Europese landen. Massa actie ontwikkelen om deze eisen door te voeren. Eenheid van actie met perspectief. Eenheid van Organisatie van N.V.V. en E.V.C.

Geeft voorbeelden hoe in Friesland de werklozen de strijd op juiste wijzen voeren. Comité's zijn samengesteld, waarin zitting hebben N.V.V.ers, C.V.N.ers, ongeorganiseerden, Katholieken en E.V.C.ers. Deze comité's hebben de ondersteuning van kleine boeren, middenstanders, winkeliers en onderwijzers.

UITTE	
Uit	OD 883
№	133629
	OD 2014

DUPLICAAT

OD 2014

Van Klagen

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12
Doss.13/886.

20 Maart 1952.

Onderwerp: Openbare vergadering, belegd door "Comité 4000 woningen".
Datum ontvangst bericht:---
Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar
Waardering bericht: betrouwbaar
Tevens bericht gezonden aan:---
Medewerkende instanties:---
Ondernomen actie:---

OP KAAR 06.12 6.35
ACD/12 6.35 06.12
DAT: 21/3/52
PAR: 05.494 6.35

6.35 6.35
21.12.27 05.5-08
21 MERT 1952
ACD/134/200

Schutblad in pers. d. p.

M. K.

Op Donderdag 13 Maart 1952 werd in het gebouw "Amicitia" aan het Westeinde te 's-Gravenhage, een openbare vergadering gehouden, welke vergadering was uitgeschreven door het "comité 4000 woningen". Dit comité is gevormd door een aantal werkloze bouwvakarbeiders.

Aanwezig plm. 130 personen. Te omstreeks 20.00 uur opende de voorzitter, wiens personalia vooralsnog niet bekend zijn geworden, de vergadering met een kort openingswoord, waarna hij het woord gaf aan de secretaris van genoemd comité,

Julius VAN DISSEL, geboren te 's-Gravenhage 21 Juli 1915 (bij Uw dienst bekend).

Deze zette in een breed betoog het doel van het comité uiteen. "Enkele jaren geleden, aldus spreker, stagneerde de woningbouw, aangezien het vereiste materiaal niet beschikbaar was. Later heette het, dat er geen voldoende vakbekwame arbeiders waren en weer later, dat er geen geld beschikbaar was. Op deze wijze blijft de woningbouw stagneren. Hierin moet verandering worden aangebracht en dat kan nu, want er is thans geld voor de bouw van 4000 woningen en arbeiders zijn er ook. Er dient onmiddellijk een aanvang te worden gemaakt met de bouw. Het zijn niet alleen de werkloze bouwvakarbeiders, die deze actie kunnen voeren, doch de gehele bevolking moet hier achter staan. Spreker zeide, dat het goed is, dat een land een leger heeft en dat het leger dient te worden bewapend, doch dit kan onmogelijk in één jaar geschieden. De uitgaven, welke hiervoor benodigd zijn, dient men over de komende jaren te verdelen. Zo ook de woningbouw. Deze moet gestadig worden opgevoerd." Met het vorenstaande camoufleerde spreker, dat deze actie in feite een stunt is van de E.V.C. Acenter in de zaal zaten de beide E.V.C.-bestuurders HOVENS en MORIJN (personalia bekend).

Bij de discussie vroeg één der bezoekers of de vakbestuurders van deze gang van zaken op de hoogte waren gesteld. De secretaris zeide, dat de vakbestuurders waren ingelicht en vroeg of er nog vakbestuurders in de zaal aanwezig waren. Zo ja, dan zou hij gaarne hen in de gelegenheid stellen nog iets te zeggen. Hierop verhief MORIJN zich van zijn zetel en zeide vakbestuurder te zijn van de E.V.C. Wanneer een beroep op de E.V.C. zou worden gedaan, dan zou deze vakorganisatie haar steun verlenen. Verder

kon hij zich geheel verenigen met het door de secretaris gesprokene.

Vervolgens werd overgegaan tot de uitbreiding van het comité (aantal voorshands onbekend), dat binnenkort zich in een manifest zal wenden tot de Haagse bevolking.

Ten slotte werd nog een motie aangenomen, waarin wordt aangedrongen het leed en de ellende van de duizenden woningzoekenden te helpen lenigen door onmiddellijk te beginnen met de uitvoering van de voor 1952 bestaande plannen.

Deze motie zal aan de gemeenteraad worden aangeboden.

Van een informant werd nog vernomen, dat de secretaris zich tegenover anderen heeft uitgelaten, dat de eigenlijke bedoeling is te handelen, zoals de werklozen in Jubbe~~ga~~ hebben gehandeld. Men wil de stellingen op gaan en de risico nemen, dat men door de politie zal worden verwijderd.

Voorts wil men de bouwwerken afgaan om de bouwvakarbeiders achter deze actie te krijgen.

Te omstreeks 21.15 uur werd deze vergadering gesloten.

hal (einde)

6.439 $\frac{6.35}{05.26}$ $\frac{6.35}{05.5-08}$
 $\frac{6.35}{01.122.7}$

24 MRT 1952

ACD/134202

Rechtsblad is vernield
Harlingen, 21 Maart 1952. *no*

Bij dit rapport wordt
ingesloten een pamflet. Deze ont-
vingen wij van een medewerker.

Deze pamfletten zullen
heden, Vrijdag 21 Maart 1952, in
grote getale door leden van de
E.V.C. onder de arbeiders te Har-
lingen worden verspreid.

134202

Uitnodiging!

Ondergetekenden, allen werkloos en leden van verschillende vakorganisaties, hebben het plan opgevat voor de drie Noordelijke provincies op

28 Maart a.s. te Groningen een demonstratieve conferentie

te organiseren in de zaal de „Harmonie”, Oude Kijk in 't Jatstraat, aanvang des morgens om 10 uur.

Zij hebben vastgesteld, dat in de plaatsen hunner inwoning de werklozen zich in toenemende mate beginnen te verenigen en gezamenlijk voor lotsverbetering en het verkrijgen van werk opkomen. Verheugend is, dat zij hierbij daadwerkelijk ondersteund worden door hun niet-werkloze mede-arbeiders en in vele gevallen ook door de kleine en middelboeren, middenstanders, verenigingen van plaatselijke belang en sportorganisaties.

En hoe kan het ook anders. De werkloosheid treft niet alleen hen, die geen werk hebben, zij bedreigt ook de positie van alle arbeiders en berokkent onnoemelijke schade aan andere bevolkingsgroepen. De winkeliers b.v. zien hun omzetten van week tot week dalen en de onbetaalde rekeningen toenemen. Vooral de toekomst van grote aantallen jonge werkloze arbeiders verkeert in ernstig gevaar. Velen van hen zijn nog nimmer aan de slag geweest en lopen reeds vanaf de schoolbanken zonder werk. Zij ontvangen geen enkele financiële ondersteuning en moeten teren op het schamele inkomen hunners vaders, die vaak zelf werkloos zijn. Aan deze onhoudbare toestanden moet een einde komen.

Daaraan kan een einde komen, als alle werkloze arbeiders zich verenigen, daadwerkelijk opkomen voor hun rechtvaardige verlangens en de vakorganisaties daarvoor eveneens laten optreden. Er is immers werk genoeg en er worden milliarden uitgegeven voor militaire doeleinden. Om al deze redenen roepen ondergetekenden alle werklozen uit de drie Noordelijke provincies op:

Zendt op 28 Maart a.s. uitgebreide delegaties naar Groningen.

Zij verzoeken de D.U.W.-arbeiders hetzelfde te doen.

Verzamelt daartoe vanaf heden de nodige gelden voor het bestrijden van kosten.

Tevens wordt het op hoge prijs gesteld als de demonstratieve conferentie ook bijgewoond wordt door vertegenwoordigers van de plaatselijke en landelijke vakorganisaties, door organisaties van andere bevolkingsgroepen, jeugd- en sportorganisaties.

Bewoners van het Noorden,

Verenigt U en maakt van de 28ste Maart een keerpunt van werkloosheid, ons aller vijand.

Namens de gezamenlijke werklozencomité's van Veendam, Jubbega en Hoogeveen:

- x | H. ZIJLSTRA, C.N.V., Veendam
- x | G. KUIPERS, N.V.V., Veendam
- x | G. JONKER, N.V.V., Jubbega
- x | L. ROSKAMMER, E.V.C., Jubbega
- x | P. BOERTIEN, Hoogeveen
- x | J. WESTERLING, E.V.C., Veendam.

Bewijzen van instemming en aanmeldingen voor de conferentie te richten aan J. WESTERLING, secretaris, Molenstreek 163, Veendam.

. 28.

I.D.1.265/52.

21 Maart 1952.

Alkmaar

DIENSTGEHEIM.

Ik doe U hierbij te Uwer kennisneming toekomen een artikel uit de Heerenveense Koerier van 17 dezer, betreffende een georganiseerde werklozen actie. Einde.

21.3.52

6439	6.25
	05.15 - 00
24 MRT 1952 <i>sd</i>	
ACB/134205	

*Schuttled is vermeld op
het*

1 krantenknipsel

134205

134205

Werklozen dringen aan op lotsverbetering Binnenkort in Heerenveen een volksconferentie

¹⁵⁷³ Op een Zaterdagmiddag in café Bouma te Knijpe gehouden vergadering is besloten op Dinsdag 1 April te Heerenveen een gemeentelijke volksconferentie te beleggen, die tot taak heeft plannen op te stellen tot een effectieve bestrijding van de werkloosheid en tot de uitvoering der vele werken (wegverbeteringen, ontginning van woeste gronden, aanleg van waterleiding, sportvelden en zwembaden en de bouw van woningen en scholen) in de gemeente Heerenveen. Tevens werd er Zaterdagmiddag een commissie van voorbereiding benoemd, waarin enige leden van de E.V.C. en het N.V.V. zitting hebben genomen. Deze commissie zal nog worden uitgebreid met enige leden van het C.N.V. Voorts is het de bedoeling in de loop van deze week op diverse plaatsen in de gemeente kleine bijeenkomsten te beleggen met vertegenwoordigers van verschillende organisaties en verenigingen, alsmede van de geringdoenden.

RECHT OP WERK.

Na een kort openingswoord van de heer O. Jonker, bestuurslid van de afdeling Hoornsterzwaag van het N.V.V., die er o.m. op wees, dat de drang tot verbetering van de positie der arbeiders van onderen af moet komen, kwam de voorzitter van het Werkloosheidscomité, de heer M. de Vries uit Jubbega, aan het woord. Hij verklaarde, dat het comité reeds mooie successen heeft behaald en er door de eenheid van de arbeiders veel bereikt kan worden.

Aanvankelijk schonk men aan de klachten van de arbeiders bijna geen aandacht, doch toen op de te Jubbega gehouden bijeenkomst bleek, dat de bevolking volkomen achter de wens van de werklozen stond, stelde de gemeente een bedrag van f 25.000 beschikbaar, waarmee de eerste nood gelenigd was. De nood in de gezinnen is echter nog lang niet verdwenen. Er

gaan nog honderden gezonde mannen naar de stempellokalen, terwijl vele anderen 'smorgens en 's avonds in de rij staan voor de bussen van de D.U.W.

Ook de arbeiders, die werken aan de verbetering van de Groeneboomsreed te Jubbega zijn niet zo veel beter af. De laatste week verdienen sommigen, die een normaal gezin moeten onderhouden, slechts f 39, terwijl een pas getrouwde jongeman maar f 22 in zijn loonzakje vond. En op de achterkant van dat loonzakje staat dan reclame voor gedistilleerd. Maar dat kunnen wij niet kopen, aldus de spreker. Dat is trouwens niet nodig ook. We willen echter werk en een redelijke beloning! voor onze arbeid. Hier hebben we recht op, en we willen en kunnen niet berusten in de toestand, zoals die thans is. Daarom

moeten we ons verenigen; wij N.V.V.-ers, E.V.C.-ers en C.N.V.-ers moeten ons als één blok uitspreken tegen de werkloosheid. Pas dan kunnen we goede resultaten bereiken.

De aanwezigen waren het met de woorden van de voorzitter volkomen eens. Zonder veel discussie werd dan ook besloten de bovenbedoelde conferentie te beleggen. Vele werkloze leden van verschillende vakorganisaties zullen voor de drie Noordelijke provincies op Vrijdagmorgen 28 Maart in Groningen een soortgelijke conferentie organiseren.

GEEN POLITIEKE STUNT.

Uit de besprekingen, die er verder op deze vergadering werden gehouden, kregen we de indruk, dat de werklozen absoluut geen politiek doel nastreven of trachten uit hun acties politieke munt te slaan. Ze willen namelijk gezamenlijk voor lotsverbetering en het verkrijgen van werk opkomen. Dat de werklozen aan werk worden geholpen is niet alleen in hun eigen belang, maar vooral ook in dat van de middenstand.

Er werd betoogd, dat men niet alleen de werklozen maar ook de niet-werkloze arbeiders in deze actie dient te betrekken. Voorts stelde men voor bij de officiële instanties trachten te bereiken, dat de arbeiders zoveel mogelijk in eigen streek worden tewerkgesteld. Ook achtte men het van bijzonder groot belang, dat bij de tewerkstelling meer aandacht aan de jongere werklozen wordt besteed. Een der aanwezigen oefende enige kritiek uit op de voorzitter van het N.V.V., de heer Oosterhuis, die onlangs te Drachten heeft verklaard, dat 3 procent werkloosheid aanvaardbaar zou zijn. Dit moeten we niet slikken, aldus deze spreker.

De voorzitter verklaarde in zijn slotwoord, dat de werklozen niet aan het werk van anderen zullen knabbelen, doch werk voor zichzelf eisen. En hij besloot: „It is mei sizzen net to dwaen“, we moeten nu met daden komen!

Heerenveen

6.35 6.35 6.439
01.12.51 01.5.52

25 MR24932.52. d

o. 30

onderwerp: vergadering werkloosheidscomité.

ACB 134493

Op Zaterdag, 15 Maart 1952, werd in cafe Böuma te Knijpe een vergadering belegd door het werkloosheidscomité van Jubbeega.

De vergadering stond onder leiding van Oene JONKER, geboren 16 Februari 1901 te Jubbeega-Schurega, van beroep bouwvakarbeider, wonende te Jubbeega 558 B, bestuurslid van de Afdeling Hoornsterzwaag van de bouwvakzrbeidersbond, aangesloten bij het N.V.V.

Er waren ongeveer 40 personen aanwezig, hoofdzakelijk uit Jubbeega. Men had de bijeenkomst te Knijpe belegd, omdat dit meer in het centrum van de gemeente ligt dan Jubbeega. Men wilde op deze vergadering zoveel mogelijk arbeiders en ook middenstanders uit de gehele gemeente samenbrengen, om plannen op te stellen tot een effectieve bestrijding van de werkloosheid en tot uitvoering van een aantal openbare werken te Heerenveen.

Nadat de voorzitter met een kort woord de vergadering had geopend, kwam de voorzitter van het werkloosheidscomité, Marten de Vries, wonende te Jubbeega (bekend) aan het woord. Hij was van mening dat het comité reeds aardige successen had geboekt, daar er na de bijeenkomst, welke te Jubbeega was gehouden (zie verslag no. 15 d.d. 28.2.52) door de gemeente een bedrag van f 25.000 beschikbaar was gesteld om de eerste nood te lenigen. Hij schonk ook aandacht aan het feit, dat de bevolking volkomen achter de wensen van de werklozen stond. Spreker was echter van mening, dat er voor alle arbeiders, die thans nog naar steunlokaal of D.U.W. gaan, voldoende vrij werk moest komen. De arbeiders willen werk, hebben er recht op, evenals op een redelijke beloning. Het was daartoe, volgens spreker noodzakelijk, dat de arbeiders zich gingen verenigen; N.V.V.-ers, E.V.C.-ers en C.N.V.-ers, moesten zich als één blok uitspreken tegen de werkloosheid. Men zou in de gemeente Heerenveen moeten komen tot de samenstelling van een commissie, die tot taak zoude moeten hebben, voortdurend op de bres te staan voor bestrijding van werkloosheid. Spreker was van mening, dat de overheid, wat het werkloosheidsvraagstuk betrof, tot voor kort had geslapen, doch dat de arbeiders er voor zouden zorgen, dat ze wakker bleef. Spreker stelde tenslotte voor, over te gaan tot de samanstelling van een comité, dat tot taak zoude hebben een te houden conferentie voor te bereiden. Deze conferentie zou dan gehouden dienen te worden in Heerenveen. Als datum werd 1 April genoemd. Tevens werd nog medegedeeld, dat op Vrijdag 28 Maart 1952 door vele werklozen behorende tot verschillende organisaties te Groningen een dergelijke volksconferentie zoude worden belegd.

Er werd een commissie samengesteld bestaande uit: 3 N.V.V.-ers en 4 E.V.C.-ers. De namen van deze personen zijn voor zover bekend: Oene Jonker, Marten de Vries en een zekere Drost wonende te Nieuwebrug, gemeente Haskerland. De namen van de andere commissie-leden zijn niet bekend.

Uit de besprekingen bleek voorts, dat men getracht had een zekere Huisman, wonende te Tjalleberd, als lid van het C.N.V. op deze vergadering te krijgen, doch deze had te kennen gegeven zijn tijd wel beter te kunnen besteden. Niettemin zou opnieuw getracht worden deze persoon te bewegen als lid tot het comité toe te treden. Men is tevens voornemens op verschillende plaatsen in deze gemeente kleine bijeenkomsten te beleggen en op deze wijze te trachten het comité uit te bouwen. Ten aanzien van Jonker, bovengenoemd, kan worden opgemerkt, dat deze na strubbelingen in de E.V.C. te hebben gehad, is overgegaan naar het N.V.V. Van betrouwbare zijde werd vernomen, dat men bij deze organisatie een uit een tactisch oogpunt bekeken juist moment afwacht, zijn lidmaatschap te doen eindigen.

E i n d e .

Verbinding 57

Jan 10 2014

B.V.

MANIFEST

*Aan de werkloze arbeiders in de provincies
Groningen, Friesland en Drente!*

Wij, deelnemers aan de **REGIONALE CONFERENTIE TEGEN DE WERK-
LOOSHEID**, ten getale van 650, bijéén op 28 Maart te Groningen, richten
ons tot alle werkloze arbeiders in de drie Noordelijke Provincies.

Onze gezinnen verkeren in **kommervolle omstandigheden**, die veroorzaakt
worden door de geringe verdiensten bij de D.U.W. en de lage O.B.- en
S.B.-uitkeringen.

**De jonge arbeiders hebben het nog moeilijker. Zij krijgen geen enkele
ondersteuning.**

Deze onhoudbare toestanden hebben ons, leden van verschillende vakorgani-
saties en ongeorganiseerden, samengebracht. Wij hebben kameraadschappelijk
van gedachten verwisseld over onze gemeenschappelijke belangen en de
middelen om deze te behartigen.

De **CONFERENTIE** spreekt als haar oordeel uit, dat er vóór alles verbeter-
ingen moeten komen in de toestanden, waarin de werklozen verkeren. Zij
beschouwt het noodzakelijk:

- 1. Dat de basislonen bij de D.U.W. met 10 cent per uur worden
verhoogd, als stap naar het optrekken van deze lonen tot die,
welke in het vrije bedrijf gelden.*
- 2. Dat de S.B.-uitkeringen met 10% worden verhoogd en dat ook
aan de jonge werklozen een redelijke uitkering wordt verstrekt.*
- 3. Dat de duur van de periode waarover uitkering wordt verstrekt
krachtens de O.B.-regeling, verlengd wordt van 13 tot 21 weken
en dat de uitkering verhoogd wordt tot de normen, vastgesteld
in de Werkloosheidswet.*

Deze normen zijn:

*80% van het dagloon voor gehuwde mannen, gehuwde vrouwelijke
kostwinners en ongehuwde mannelijke of vrouwelijke kostwinners,
tot een maximum van f 76.80 per week.*

*70% van het dagloon voor ongehuwden, niet-kostwinners van
18 jaar en ouder, die niet bij hun ouders inwonen, tot een maximum
van f 67.20 per week.*

*60% van het dagloon voor de overige werknemers, tot een
maximum van f 57.60 per week.*

- 4. Dat de werkloosheidswet, die per 1 Juli a.s. van kracht zal worden,
terstond van toepassing wordt gebracht op ALLE werklozen en
niet met uitsluiting van degenen, welke voordien werkloos werden,
zoals de regering voornemens is te doen.*

De **CONFERENTIE** is voorts van mening, dat er met kracht gestreefd moet
worden naar het scheppen van volledige werkgelegenheid. Er is immers
werk genoeg. Honderdduizenden landgenoten beschikken niet over een
woning. In de gezinnen van de arbeiders heerst een groot gebrek aan duur-
zame verbruiksgoederen, zoals textiel, kleding, dekking, schoeisel en huisraad.
Met name in onze provincies beschikken talrijke dorpen niet over drinkwater-
leiding en zijn honderden zandwegen veelal onbegaanbaar en verkeren talrijke
straatwegen in slechte toestand.

Duizenden ha. vruchtbaar land kunnen gewonnen worden door inpoldering en ontginning van woeste gronden. **En de werklozen willen werken. Dat hebben de werkloze arbeiders uit Houtigehage, Jubbega, Beerta en andere plaatsen op duidelijke wijze gedemonstreerd.** Zij namen op eigen initiatief het verbeteren van de reeds jarenlange verwaarloosde wegen ter hand, alarmeerden door hun daden de gehele bevolking en noopten de gemeentebesturen en de regering tot het in uitvoering brengen van openbare werken, die tot op dat ogenblik, zogenaamd wegens gebrek aan financiën, niet waren aangepakt.

Er is geld genoeg. De regering besteedt immers jaarlijks bijna 2.000.000.000 gulden aan militaire doeleinden.

De ervaring heeft ons echter geleerd, dat ook ons land zich dergelijke bewapeningsuitgaven NIET kan veroorloven en terzelfdertijd aan zijn burgers een menswaardig bestaan garanderen.

De enorme bewapeningsuitgaven veroordelen thans reeds een 200.000 arbeiders tot werkloosheid. Zij moeten een keuze maken tussen de bewapening en werkgelegenheid.

Wij, deelnemers van de **CONFERENTIE**, roepen alle werkloze arbeiders en hun gezinsleden toe:

KIEST DE WERKGELEGENHEID!!

De **CONFERENTIE** roept de werkloze arbeiders toe, zowel hen, die tewerkgesteld zijn bij de D.U.W. als degenen, die uitkeringen ontvangen krachtens de S.B.- en O.B.-regelingen, alsmede de jeugdige werklozen:

- Verenigt U in actieve comités voor het verwezelijken van de redelijke verlangens, die in dit manifest bekend gemaakt worden.
- Leden van het N.V.V., de E.V.C., de K.A.B., het C.N.V., georganiseerden en ongeorganiseerden, sociaal-democraten en communisten, katholieken en protestanten, gelovigen en niet-gelovigen: Werk broederlijk samen voor Uw gemeenschappelijke zaak. Verenigd zijn wij sterk, verdeeld zijn we zwak.
- Georganiseerden, ijvert ervoor, dat de verlangens van onze conferentie, die ongetwijfeld toek is van alle werklozen, in de eisenprogramma's van de vakorganisaties worden opgenomen en haalt de banden nauwer aan met Uw werkende medeleden.
- Staat niet toe, dat Uw bestuurders het gemeenschappelijke optreden van de werklozen belemmeren.
- Doet een voortdurend beroep op de middenstanders, kleine zaken-, de kleine en middelboeren en dergelijke groepen van de bevolking om Uw strijd te steunen. Zij worden ook het slachtoffer van de werkloosheid.

Bereidt U voor op deelname aan een **nationale manifestatie tegen de werkloosheid**, tot het houden waarvan de conferentie besloot, op de voorstellen, die daartoe gedaan werden door talrijke werklozen-delegaties.

De aanwezige **Amsterdamse werklozen** hebben op zich genomen binnenkort praktische maatregelen te treffen voor het bijeen roepen van een zodanige manifestatie.

Werklozen, verheft U en rust niet eerder, alvorens gij een degelijk bestaan voor Uw gezin verworven hebt en allen weer bezig zijt met het verrichten van welvaart scheppende arbeid!

DE CONFERENTIE TEGEN DE WERKLOOSHEID

Correspondentie-adres:

J. Westerling, Molenstreek 163, Veendam

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
 (Slechts bij definitieve opberging invullen)
 O N A F G E D A A N 2014

CO 134577

02/2014

^{V. 134577}
 afschrift handbrief in P.D. 1636 ✓

Afd./Sect. BV Dat. 14-52 Par. (

Achtereenvolgens aan: Kew
B
D. tl

6/6

Verantw. voor } H. ACD, namens deze
 Adm afdoening } B Dat: 27/13/52 to

Interne aanwijzingen ACD IV

ACD/ 4b Dat. 21/6-52 Par. (

Afd.	Sectie	BEHANDELING	Afz./Par.	Dat.
<u>Kew</u>	<u>B 2/3</u>		<u>Acad Ro</u>	<u>27/2</u>
<u>B</u>	<u>2/4/78</u> <u>BV</u>	<u>BV . B III</u> <u>4. 24. 52</u>	<u>SB</u>	<u>1. 4. 52</u>
	<u>B III</u>	<u>gemein f 24. 4. 52</u>		
		<u>K.B. bespreken.</u>	<u>B III</u>	<u>28/4/52</u> <u>28/4/52</u>
<u>D</u>	<u>Doepu</u>	<u>C/sein en besprek met K.B.</u> <u>Kew</u>	<u>D</u> <u>Dvrc</u>	<u>20/5</u> <u>20/5</u>

Afd. Sectie Behandeling 12e Par. Dat

(mirrored text from reverse side)

(mirrored text from reverse side)

2 dec. SOS. gerecht P.B./A 4/6

(Empty grid area with faint mirrored text from reverse side)

RAPPORT VAN KB

AAN HB

no.: 4526

Betr.: BAKKER, ZONNEROOSSTRAAT 16, TE EINDHOVEN.

Typ.: E.

OP KAART
ACD/ 40
DAT: 21-6-52
PAR: @

6.151	6.563.4
01.142	01.4-6.15
25 MRT 1952	
ACD/ 134577	6.35 05.5-08
	6.151 01.321

Onder toezending van S.O.S. no. 3 en 4, bericht ik U nog het volgende.

A x | In de redactie van S.O.S. heeft ook zitting
| BAKKER, Zonneroosstraat 16 te Eindhoven. Hij schreef in No. 2
| onder het synoniem "Vader Andreas".

Dit geeft-vooral in het Zuiden-het idee, dat een katholiek geestelijke schrijft.

Inderdaad is hij geestelijke, doch van de Anglikaanse Kerk.(?)

Genoemde BAKKER heeft zitting in de gemeenteraad van Eindhoven voor de groep "Vrede en Vrijheid" (lees C.P.N.).

Officieel is hij geen C.P.N.er, doch hij gaat gaarne met deze groep om. O.a. met VERREIJT.

KB, 24 Maart 1952.

GEEN ACTIE zonder overleg met K.B.

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
 (Slechts bij definitieve opberging invullen)
 O N A F G E D A A N

P 83

✓ CO/24/595 } uit
 ✓ 139934 } OB 083
 Jh

A.C.D.
 Werkgr. Vern

Afd./Sect. Dat. 2/4-1952 Par. (

Achtereenvolgens aan: Kew
 B

Interne aanwijzingen ACD IV
 afdel. 21/10/52

Verantw. voor } H. ACD, namens deze
 Adm afdoening } B Dat: 27/11/52 B

ACD/ Dat. Par.

Afd.	Sectie	B E H A N D E L I N G	Afd./Par.	Dat.
Kew	21/13		gwd	27/11
B	BT		SR	31.3.52
	BT	9/4 Brief aa. Plaandings wk		14
B	BT		SB	29.5.52
	BT			

RAPPORT VAN KB

AAN HB

No.: 4566
Betr.: E.V.C. TE VLAARDINGEN.
Typ.C.

nik 000003

A.C.D.
Werkgr. Vern

6.35	6.35
15.5-08	05.13
25 MRT 1952	6.35
ACD/134595	01.122.3

X | Uit betrouwbare bron werd het volgende vernomen:
Dinsdagavond 11-3-1952 was er een vergadering ten huize
van Gerrit VLIETSTRA voor de Plaatselijke Raad van de E.V.C. te
Vlaardingen. Aanwezig waren slechts 8 leden.

Het onderwerp dat aan de orde was, ging over de werk-
lozen-kwestie. Van R'dam was de mededeling gekomen dat ook in
Vlaardingen werklozen-comité's moeten worden gevormd.

In Vlaardingen zijn op het ogenblik 300 werklozen. De
bedoeling is dat dezelfde week nog een deputatie naar de burge-
meester zou gaan voor het verkrijgen van betere voorwaarden
voor de werklozen.

KB, 25 Maart 1952

VRIJ VOOR ACTIE

Verbinding; 5

No. 107/52

Onderwerp: Uw schrijven d.d. 10
April 1952 No. 134595 betr acties
werklozen.

1
co

Vlaardingen
VERTROUWELIJK.

ink 00880

A.C.D.
Werkar. Vern

-, 23 Mei 1952.

<i>6.35</i> <i>05.5-08.31</i>
26 MEI 1952
ACD/ 134934

06.383

6.35
05.26

Naar aanleiding van Uw bovenaangehaald schrijven bericht ik U het volgende:

Op Wobnsdag 21 Mei 1952 heeft HENDRIKUS MARTINUS VAN DE POLDER, geboren te Rotterdam, 1 Juli 1924, electricien wonende te Rotterdam, Benthuiserstraat 52 aan het uitbetalingskantoor voor de werklozen in deze gemeente een aantal exemplaren van een pamflet verspreid. In dat pamflet werden de werklozen in Vlaardingen opgeroepen die dag te 15.00 uur een bijeenkomst te bezoeken welke in een der zalen van perceel 202 aan de Hoogstraat zou worden gehouden.

Die dag te 15.00 uur was Van de Polder met een onbekend gebleven Rotterdamse havenarbeider in bedoelde zaal aanwezig. Daar geen enkele werkloze verscheen is hij te 16,30 uur die dag naar Rotterdam teruggekeerd.

Bedoelde zaal was besproken door de plaatselijke voorzitter van de E.V.C. ADRIAAN SMIT, geboren te Vlaardingen, 8 Juni 1918, wonende Patrimoniumdwarstraat 6 alhier.

Voor zover is kunnen blijken is tot dusver nog geen werklozencomité in deze gemeente gevormd. Zodra een dergelijk comité is gevormd zal dit aan Uw dienst worden doorgegeven.-

OPROEP

Daartoe aangezocht door een aantal Amsterdamse werklozen en uitvoering gevende aan een besluit van de regionale werklozenconferentie, die gehouden werd te Groningen op 28 Maart jl., hebben de ondergetekenden, leden van de verschillende vakorganisaties, zich verenigd in een commissie tot het voorbereiden van een

NATIONAAL WERKLOZENCONGRES

dat gehouden zal worden op

**Zaterdag 24 Mei a.s., in de
Houtrusthallen te Den Haag,**

**aanvangende des morgens om 10 uur en
eindigende des namiddags om 8 uur**

Dit congres zal zich bezig houden met de zorgwekkende toestand, waarin de werklozengezinnen verkeren, die moeten rondkomen van de geringe verdiensten bij de D.U.W., de ontoereikende O.B.- of S.B.-uitkeringen, terwijl de jeugdige werklozen geen enkele ondersteuning genieten.

De regering is NIET voornemens hierin verandering te brengen. Zij wil de arbeiders, die op 31 Juni a.s. werkloos zijn, zelfs uitsluiten van de Werkloosheidswet.

Het congres zal zich dan ook moeten beraden over de middelen, welke aangewend moeten en kunnen worden om in de onhoudbare toestanden van de werklozen verbetering te brengen.

De commissie van voorbereiding is voorts van mening, dat het congres zich tevens moet bezinnen over de vraag op welke wijze de werklozen weer aan de slag kunnen komen.

Ofschoon door seizoeninvloeden het aantal werklozen in de afgelopen weken enigszins is gedaald, bedraagt het aantal werklozen thans reeds 68,5 % meer dan op 1 April van het vorige jaar. Er is echter voor hen allen werk genoeg.

De commissie van voorbereiding beschouwt het nationale werklozencongres als een voortzetting van de toenemende werklozenacties die zich overal in den lande ontwikkelen.

Het congres heeft echter tevens ten doel om een dringend appèl te richten aan de Nederlandse vakbeweging om door een *gezamenlijke* krachtsinspanning de werkloosheid te verdrijven.

Z. O. Z.

De commissie verzoekt alle werklozen, zowel steuntrekkenden als D.U.W.-arbeiders, om terstond voorbereidingen te treffen tot een massale deelneming aan het congres en doet een dringend beroep op de werkende arbeiders hen daarbij onvoorwaardelijk te helpen. De positie van de werkende arbeiders wordt immers ook voortdurend bedreigd door de werkloosheid, die door de werkgevers wordt gebruikt om de lonen te verlagen.

Ook de vrouwen worden opgewekt om deel te nemen aan de voorbereiding van het congres en tevens om in groten getale op 24 Mei naar Den Haag te komen.

De commissie vraagt eveneens de middenstand en dergelijke groepen van de bevolking om het streven van de werklozen naar een menswaardig bestaan en werk, te steunen.

WERKLOZEN!

Op de 24ste Mei met duizenden naar Den Haag!

Bewijzen van instemming met het nationale werklozencongres en berichten van deelneming te zenden aan het secretariaat van de commissie: *De Wittenstraat 155 II, Amsterdam-W.*

De commissie van voorbereiding:

A. Berghuis, Tilburg
P. van Rijen, Tilburg
B. G. van Hoorn, Den Bosch
A. Treffers, Nijmegen
M. de Vries, Jubbega
O. Jonker, Jubbega
J. Westerling, Veendam
A. Boddema, Veendam
P. Boertien, Hoogeveen
J. Haak, Emmererfschelderveen
P. Zwiers, Emmercompascuum
G. v. Oosten, Nw. Weerdinge
J. Lourens, Musselkanaal
H. Schwertmann, Finsterwolde
C. Berend, Beerta
Chr. Baars, Zaandam
K. Bartels, Zaandam

H. M. v. d. Polder, Rotterdam
C. M. Been, Rotterdam
G. Smets, Rotterdam
Th. de Nennie, Den Haag
W. J. Beeking, Den Haag
J. Tuinebreijer, Den Haag
D. Rossen, Den Haag
A. Heytink, Haarlem
H. Ooyen, Haarlem
S. J. Otter, Haarlem
G. Jenner, Haarlem
Th. Berthauer, Amsterdam
Van Eck, Amsterdam
W. de Wit, Amsterdam
A. Adriaanse, Amsterdam
G. Schoenmaker, Zaandam
S. van Houten, Zaandam

Aan de Werklozen in VLAARDINGEN!

Zoals U ziet een belangrijk congres waar ook vele Vlaardingse Werklozen heen moeten om de drang naar Werk en Steunverhoging te vergroten. Het R'dams Werklozencomité, wat reeds honderden deelnemers heeft, houdt hedenmiddag om 3 uur in de Zaal van Hoogstraat 202 een vergadering van werklozen om een nadere toelichting te geven en de deelnemers te organiseren.

KOMT LUISTEREN! Geeft U zelf op als deelnemer en organiseer een gezamenlijke fietstocht naar Den Haag!

R'dams Werkl. Comité
" WERK EN BROOD "

CO 134595

9 April 1952.

10 APR 1952

B 134595.

Acties voor werklozen.

B V TJ 3.

UITGEBOKT

VERTROUWELIJK

int 00008
Werkgr. Vern

Hierbij moge ik U berichten uit betrouwbare bron te hebben vernomen, dat op 11 Maart j.l. ten huize van Gerrit VLIETSTRA (17-5-'15) een vergadering is belegd door de Plaatselijke Raad van de E.V.C. te Uwent. Aanwezig waren 8 leden. Op deze bijeenkomst zou besloten zijn een deputatie naar de burgemeester van Vlaardingen te sturen teneinde betere voorwaarden voor de werklozen te verkrijgen. Ook zou te Uwent een werklozen-comité moeten worden gevormd.

Ik moge U verzoeken mij te willen doen berichten wat U ten aanzien van het vorenstaande bekend is of eventueel na onderzoek bekend mocht worden. Ik zal het op prijs stellen, daarbij o.m. in kennis te worden gesteld van de personalia, de politieke oriëntering en de verder van belang zijnde gegevens van de personen, die eventueel in het gevormde werklozen-comité zitting hebben. Ook zal ik gaarne vernemen in welke bedrijfsbonden betrokkenen eventueel zijn georganiseerd.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze,

J. G. Crabbendam

RAPPEL	9/2 '52
ANTWOORD	134595

Aan de Heer Commissaris
van Gemeentepolitie
te
VLAARDINGEN.

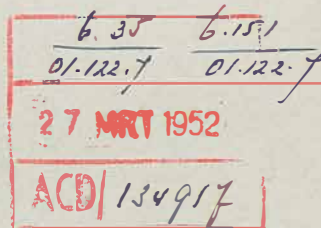
RAPPORT VAN KB

AAN HB

No.: 4585

Betr.: WERKLOZEN COMITE TE AMSTERDAM.

Typ. D.

Het adres van het secretariaat van het Werklozen-
comité Amsterdam is:

2e van der Helststraat 57 hs.
Amsterdam (Z).

*Van de afdrachten
Van KB H. aed.
niet
van aed.*

*Rechtsblad is samen met de
- 122*

*g. 2 regels!
behand!*

KB, 27 Maart 1952

VRIJ VOOR ACTIE

UITTREKSEL

Uit : 0D 1226

Naam: BOND LANDBOUW-ZUIVEL.

Voor : 0D 2014

Naam: EVC ACTIES INZAKE WERKLOOSHEID.

Ag. nr: 134935

Afz. : ID Emmen

Datum: 24-3-52

Aard van het stuk: Verslag van de besloten federatievergadering der EVC te Emmen op
22-3-52.

Zie bijlage.

Uitgetr. door: LS

Op aanwijzing van: B V

Datum: 2-7-52

Kuilmans

En P. O.
WILLMAN

Dit

2014

Ik heb vandaag nog een ander belangrijk punt dat buiten de actie in het veengebied staat, te bespreken. Op 28 Maart wordt er te Groningen een grote vergadering georganiseerd van DUW-arbeiders en werklozen. Er moeten daar minstens 6 à 700 man en liefst 1000 man komen, want die kunnen er wel in die zaal. Er zijn voor deze vergadering aan de afdelingsbesturen richtlijnen verzonden. Dit is een actie die niet door ons onderschat moet worden. Dat het werkloosheidsvraagstuk een belangrijke zaak is blijkt wel uit het feit, dat er zoveel ophef van in de 2e Kamer wordt gemaakt.

De Werkloosheidswet die op 1 Juli 1952 in werking treedt is ook maar een wassen neus en moeten we zien als een verkiezingsstunt. Die voor 1 Juli werkeloos zijn vallen niet onder die regeling. Deze wet stelt zich op basis van verhoogde en langere ~~xxx~~ uitkering. Er zal 80% van het basisloon worden uitgekeerd, zonder maximum. Dan krijg je 21 weken 80% van je laatst verdiende loon. Maar nu komt de gemenigheid van de Regering, wat we wel gewoon zijn zo langzamerhand. Die voor 1 Juli werkeloos wordt krijgt niets. Die na 1 Juli werkeloos wordt krijgt geen 21 weken steun, want die wordt in de DUW gestopt en die buiten de wet vallen krijgen O.B.steun. Men draait de mensen een rad voor ogen. De werkelijkheid is, dat niemand iets krijgt. Die kwart miljoen werklozen van thans krijgen niets. Als veenarbeiders dertien weken in het veen gewerkt hebben en daar ongeveer F.60,- per week verdiend hebben, zou de Regering verplicht wezen om ze 21 weken lang F.48,- per week uit te betalen, maar dat doen ze niet want ze zeggen ijskoud dat die veenarbeiders voor 1 Juli werkeloos waren. Dus in het veengebied hebben we daar niets aan. Daarom moet de 28ste Maart in Groningen slagen. Er zijn op 't ogenblik van de EVC uit richtlijnen verstrekt en moties uitgegeven en de bedoeling van die moties is om tegen de Regering te zeggen, dat ze zich wel kunnen opbergen.

Vervolgens las KUILMAN het ontwerp van een dergelijke motie voor. Hij verklaarde verder:

We moeten hier op tactische wijze mee werken, want dit is een concept. Op elk object en bij de steunuitbetalingen moeten er van die moties worden opgesteld. Men moet ze niet typen of laten drukken, maar op gewoon papier opstellen. Men behoeft niet te weten, dat de EVC hier achter zit. Dat moet men nooit laten merken. Bij voorkeur laat men eerst een paar EVV-leden tekenen, dan een paar CNV-leden en een paar leden van de KAB, vervolgens een stuk of wat ongeorganiseerden en dan pas de EVC-leden laten tekenen. De moties moeten ook allemaal niet woorde-lijk gelijk zijn, als de kern maar goed is.

Wat de vergadering in Groningen betreft wil ik nog opmerken, dat het het beste is om dit maar per object te regelen. Per object het geld inzamelen en van dit object ook een paar mensen aanwijzen, die naar die vergadering gaan. Als ze die discussies daar horen, dan komen ze onder de indruk en dan krijgen ze het gevoel: "Wat kunnen ze ons nog maken". Het is daarom ook van zo'n grote betekenis, dat er zoveel mogelijk personen

op die vergadering komen, want wie daar komt, komt daar gesterkt weg. Dit alles maakt het werken voor ons als kader van de EVC zoveel gemakkelijker. De Regering moet de bibberaasje van ons krijgen.

Jubbega was hier een prachtig voorbeeld van. Zelfs de Gemeenteraad daar was verbluft, toen ze die actie daar zagen. Dit was te bereiken omdat de gehele bevolking daar in opstand kwam.

Het is van zo'n ontzaggelijk groot belang, dat er zoveel mogelijk veenarbeiders naar Groningen gaan op 28 Maart. Ze komen er voor de volle 100% gesterkt vandaan. Als ze die grote massa daar zien, werkt dat stimulerend op hen. Daarom moeten we het veengebied zo veel mogelijk laten vertegenwoordigen. Als de jongens van de DUW-objecten dan verslag uitbrengen, zal dit belangrijk bijdragen tot onze overwinning.

POOL: Praat er met elkaar maar eens over jongens, dat is het beste, maar maak er zo spoedig mogelijk werk van, want de tijd van voorbereiding is kort.

ONBEKENDE: Het "Vrij Volk" schreef in een artikel, dat die actie-comité's waren een stunt van de EVC. Daaraan kunnen we zien hoe belangrijk dat is. Ze schreven ook dat het NVV wel met hun leden, die hier achter stonden, wel zou afwerken.

KUILMAN: Dat heb je mis, ze hebben niet geschreven dat ze met hun leden zouden afwerken, doch ze zouden met die leden afrekenen.

ONBEKENDE: Het NVV kan die comite's niet gebruiken.

Hierna werd de vergadering door KUILMAN gesloten, met nogmaals alle aanwezigen te hebben opgewekt om toch vooral te trachten zoveel mogelijk personen naar die vergadering te Enmer-Erfscheidenveen te krijgen. Op die wijze wisten ze hoe de stemming onder de veenarbeiders was, volgens hem.

Vervolgens werden de aanwezige couranten onder enig gemopper onder de aanwezigen verdeeld, waarbij ter sprake kwam wie die couranten te Klazienaveen moest bezorgen.

E I N D E.

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
 (Slechts bij definitieve opberging invullen)
 ONAFGEDAAN

134962 05/2014

2014

Org. Keurs maken

in de veld

Afd/Sect. B III Dat. 7/4-52 Par. R.

Achtereenvolgens aan: Keuro
B

05/11/52

Interne aanwijzingen ACD IV

Verantw. voor } H.ACD, namens deze
 Adm afdoening } B Dat: 1/4/52 B

ACD/ Dat. Par.

Afd.	Sectie	BEHANDELING	Afd./Par.	Dat.
<u>Keuro</u>	<u>B III</u>	<u>7/4</u>	<u>ACD/B</u>	<u>7/4</u>
<u>B</u>	<u>B III</u>	<u>Wijst m.i. in de richting BT</u>	<u>SB</u>	<u>9.9.52</u>
<u>B III</u>	<u>7/4-52</u>	<u>g. 0.9.52</u>		
<u>15/98</u>	<u>B III</u>	<u>Overlegd; sup berging aanvragen B III d. 22/4.</u>		
	<u>Print</u>			

van Hoog

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

26 Maart 1952.

Doss.13/886-2.

Onderwerp: Bestuursvergadering van het "Comité 4000 woningen". *larger*

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: dit is juist.

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

	6.30	6.30
	01.122.7	05.5-08
OP KAART	28 MERT 1952	
ACD/113	ACD/134962	
DAT: 01-12		
PAR: 2		

O.G.
 O.G. a.m.s. O.G.
 O.G. a.m.s. in 200

Op Dinsdag 18 Maart 1952 vergaderde het "Comité 4000 woningen". Deze vergadering vond plaats in het gebouw "Musica" aan de Deiftselaan te 's-Gravenhage. Niet alle comitéleden waren aanwezig. Zekere J. BOERSEN (personalia onbekend), die aanvankelijk als voorzitter van het comité fungeerde, wilde deze functie niet langer waarnemen, in verband met het feit, dat zijn vrouw zich hiertegen verzet. In zijn plaats werd benoemd zekere KESSENICH (personalia onbekend). Ook was voor deze functie een zekere MANSVELD (personalia onbekend) kandidaat gesteld, doch daar deze lid is van de T.V.C. en KESSENICH georganiseerd is in het M.V.V.. vond men het verstandiger geen E.V.C.-er als voorzitter aan te wijzen.

Van een informant werd vernomen, dat besloten werd de politiek zoveel mogelijk buiten beschouwing te laten.

Het doel van het comité is alleen pressie uit te oefenen op de bouw van 4000 woningen in 1952.

De op de laatstgehouden vergadering aangenomen motie is inmiddels aan de gemeenteraad aangeboden. Verwacht wordt, dat deze op Maandag 24 Maart 1952 in de raad zal worden behandeld.

Ook werd nog over een persconferentie gesproken, doch of deze inderdaad zal plaats vinden is vooralsnog niet bekend.

50.000 Manifesten zijn gedrukt en inmiddels onder de bevolking verspreid. De drukkosten bedragen f.256,--. Er zal met steunlijsten worden gewerkt in hoofdzaak op de bouwwerken.

Binnen afzienbare tijd zal wederom een openbare vergadering worden gehouden, waar de resultaten zullen worden bekend gemaakt.

te omstreeks 22.30 uur werd de bijeenkomst gesloten. (einde)

h